HASAN BASRİ BİLGİN

MAZİDEKİ ADAMLAR

Tarih & Politika

YEDİVEREN

ÖNSÖZ

Ahlâkın cesareti yoksa hukukun adaleti

Olmaz…

VATANDAŞINA namusun huzurunu; kendini halkın hizmetçisi gören, "kişisel çıkardan soyutlanmış" özüne sadık yönetmenler sağlar.

Hiç göz ardı edilmesin ki;

Devletler için "iflah olmaz" tek yıkıcı deprem;

Kendinden olmayan bireyler tarafından yönlendirilen bir toplumun; ruhuna yerleşen esaret duygusunun baskısıyla sömürgecilerine karşı hayranlık duymasıdır.

Bu üç ana temayı baz alan ÖYKÜ kitabımızda;

Zirve ve zırva arasında gidip gelenlerle, yönetimlerinde; "Suya sabuna dokunmayarak" ülke geleceğini KİRE bulaştıranları, büyük düşünür

NASRETTİN HOCA ile birlikte, gerçek belgelere dayanarak anlattık…

H.B.B.

Teşekkür

Bu esere katkılarından dolayı
Prof.Dr. İsmail Lütfü ÇAKAN Beyefendiye,
Teşekkürlerimi arz ederim.
Hasan Basri BİLGİN

“ÇAĞDAŞ SİYASETNAME”
NASRETTİN HOCA İLE TARİHSEL GEZİ

NEDEN OLMASIN?

1918 yılının bir uğursuz kara günü, dünya emperyalizminin -bölme yetenekli- eliyle ufalanıp küçültülen, 1945 sonrası da bir şekilde "kafakola alınıp" bağımsızlıktan yoksunlaştırılan Anayurdumun, içten duygulu coşkularla yeniden kendini aramaya başladığı şimdiki döneminde; meraklısına, özellikle de geleceğin siyaset ve bürokrat adaylarına; zahmetsiz, oldukça ibretli bir TARİH gezintisi sunmayı tasarladım.

Ama, gariptir;

Durduk yerde, "kalemi elime alır almaz" nereden estiği belirsiz "bir değişik duruş" fırtınası sardı zihnimi;

- Yenile kendini!

Bu kitabı alışılmışın dışında; tarihî öykülerle, siyaset ve toplum felsefesini bir arada harmanlayıp yazacağım için, temel yapısında "kayda değer farklılık" ummaya başladım birden… Ayrıca eser "Az da olsa içinde FANTASTİK unsur taşımalı!" diye düşündüm… Çünkü, "ilerde masamızın üstüne gelecek," görüntü açısından; dramatik yoğunluğu kesif bazı yaşamsal konuların daha rahat okunması bu etkene bağlı fikrimce.

Sakın yanlış anlaşılmasın!

Amacım; bilinmeyen maziye “keyfimce” kılıf biçmekten çok, eski yaşanmışlara kesinlikle yansız bakarak, “her devirde birebir tekrarlanan” tarih sahnesinde; “toplumsal hayatın” yarınlara dönük biçimselliğine ışık tutmak…

Hikaye oluşturmada malzeme darlığı çekeceğimi hiç düşünmedim. Arşiv zengin, gezinti zeminimiz olabildiğince geniş.

Ancak bir sorun var!

“Nereden başlamalı?” diye kıvranıyor, “İlk etki son tesir” sözü uyarınca; hafiften mevzuya girişin BAM telini arama uğraşı veriyorum.

Şöyle ki;

Devirler boyu adım adım izlediğimiz insanlık olgusunun “VAROLUŞ” sahnesinde bazen; “karşı konulmaz kötülüklerin, etkin bireysel benliklere egemen olarak yaşamsal mekanı kirleten acı dolu iç karartıcı korkunç manzarasına öncelik versem,” diyorum;

- “Ajitasyon”, hüzün anlatımı ve okuyanı ağlatmak hep ilgi çeker!

Çok kere de;

Teraziyi elinde tutan beşeri YARGIÇ tavrıyla, her şeye rağmen “öç almak benim işim değil, mazideki toplum aktörlerine, suçlayıcı kelimelerle bedel ödetmem!” nezaketi içinde ve “aha; tek çıkar yol bu!” kararıyla, kendi payıma bu büyük sanal seyahatte edebiyatla tarihi evlendirme yolunu seçiyorum…

- Niyet önemli!

Zorlama ideolojik çizgiler dışında, sadece sözgelimine endekslenmiş “sıra dışı” öykülerdeki tarzım;

“Öngörü yeteneği bağışlanmış gibi arızalı saplantılardan uzak; sadece tarihin, nedenlerin ve dönem koşullarının uğraşımıza egemen olması gerektiğine” inanmak doğrultusunda…

Tek gayretim ise;

Bizim hakkımızda başkalarının karar vermesini bekleyene kadar halkımızın, öncelikle de bizim yabancıların HAKİKATİ bulmasını sağlamak.

- Zaten doğrusu da bu olmalı!

&

MEDS YEG HERN! (Büyük felaket)

Böylesine yoğun düşünce ortamına dalmış birinin durup dururken gözlerini kapattığı, başını yastığa koymadan bile derin uyuduğu, buna rağmen içgüdüsel olarak zihin tasarılarının devam ettiği açıktır.

- Olmayacak şey değil!

Nasıl oldu bilmiyorum! Bir gün eski yaşanmışlara kolayca ulaşmanın bilgiçliğinde "mutlak gerçeğin ne olduğunu?" düşünürken; son günlerde oldukça yalana batan, insanımızı toplumun özünde gizli "birlikte huzur" yüce davasından saptıran ve Türk halkına dayandırılan yaban kaynaklı paradoksal yanılgıların üzgüsüne aklımı tamamen kaptırmışken;

- Perde açılıverdi!

"Görsel boyut değiştirerek" birden önümde bir takım gölgelerin şekillenip, çağdaşların yanında bazı aykırı zaman aktörlerinin aynı mekânda buluştuğunu gördüm.

Ve de;

Kendimden ıradığımı sandığım bu GRİ "nostaljik" yaşam anında olurundan bir farklı sahne canlandı kafamın içinde… Ham hayal olmaktan öte, kurgusu önceden yapılmamış doğaçlama bir oyun konmuştu düşsel plâtforma. Yönlendirici koşullarda ve özümleme içerikli;

- Dünya sahnesinde; mutlak ders verici seyirlik bir temsil!

Dikkatle baktım, önümde beliren MANZARA gerçekten ilginç;

"Bir garip düş dünyasına daldım ya!" Bugünkü zihinsel oyunuma davetsiz katılan Rus lider Medvedev ve ABD'li Barack Obama'nın öncelikle dikkatimi çeken dış görüntüsü, yıl sonu hasılatını çıkarına uygun ölçekte bölüşmüş olmanın hazzıyla memnuniyet baygınlığı yaşayan iki köy ağasını andırıyordu…

Bu mutlu birliktelikten istifade etmek için olsa gerek; Medvedev, "tam vaktidir!" düşüncesiyle ileri dönük plânsal kazanımın kutlama şampanyasını yudumlarken, zaferinden emin bir tavırla güncel son dileğini söyledi Obama'ya:

- Dostum, Ermeni soykırımını ilân ediver artık… Türkler şu sıra iyice şımardı; bulunmaz Hint kumaşı misali kendilerini vazgeçilmez görmeye başladı… Tam şamar zamanı! İşledikleri tarihi büyük yanlışlığı yüzlerine vurup onları utandıralım, Ortadoğu'da hızla yükselen akışkanlıklarını dizginleyelim.

Kendi ithamı kendi yüreğini kabartmış olmalıydı. Göründüğü kadarıyla "öfke, hiddet" derken, "Dümdüz" veriştirecekti… Ama hani "Hızır yetişti…" derler ya! Meydanı boş bulup daha ileri gitmesiyle, taktiksel konumunu telafisi olanaksız siyasi açmaza sürükleyecek bir handikaptan, (93) Osmanlı- Rus savaşının ünlü aktörlerinden Büyükelçi İgnetiyev kurtardı onu. Mazi aktörü Bilge Adam, vücudunun azametine denklik sağlayan iri avucunu Medvedev'in ağzına dayayıp telâşla konuştu:

- Aman evlat sus! Bu Türklere fazla bulaşmaya gelmez. Onlar hakkında bin düşünüp bir konuşacaksın… Çar zamanı bizim gizli amacımız; Karadeniz'i Rus Gölü yapmak, boğazları ele geçirerek sıcak denizlere açılmaktı… Çok geçmedi, daha dün; asıl niyetimizi saklayıp Osmanlı'ya işgal saldırımızı senin buyurduğun gibi "Vahşet, dehşet" kelimelerine endeksledik… "Türkler barbar!" dedik. "Orası vahşi bir ülke, yok edilmesi gerek!" diye yaygara kopardık… Aydınlarımız mütemadiyen "Güneyimizdeki karanlıktan kurtuluşun" savaş borularını üfledi, dünyaca tanınan şöhretli yazarlarımız, "Türklerin egemenliği altındaki milletleri aç bıraktığından, onların dinlerini yok ettiğinden" dem vurdu eserlerinde.

Ama "gün oldu" ordumuz Bulgaristan'a girdiğinde bütün herkes gördü ki, manzara bambaşka! Aç kalan askerlerimizi Osmanlı'nın varlıklandırdığı Bulgar halkı doyurdu. Hem de en mükellef sofralarda… Bir camiye karşılık üç kilise saydık oralarda. Evet, bire üç! Vicdanımız morarmıştı resmen.

İgnetiyev, ne de olsa geçmiş siyasetin "epeyce deneyimli" bilgelerinden! Medvedev'e şefkatle, ABD'li Obama'ya "lütfen samimi ol!" uyarısıyla biraz yan baktı:

- Valla aziz gençler, bana kalırsa dünya devletleri içinde en temizi ve de en dürüstü yine de bu Türkler!.. "Sözde ve özde" Samimi, içi dışı bir adamların. Bir fincan kahve hatırına kırk yıl dostluk ederler…Tavsiyemdir; dikkat edin, siz de sonradan mahcup olmayın… Ve de en mühimi, dünya barışının sigortasıdır onlar; küskünlük yaratıp "Türkleri terbiye ediyoruz" taktiğiyle kendi altınızı oymayın!

&

Medvedev, "kamuoyuna" başkalarınca yönetiliyor kanısı vereceğinden ötürü , büyük büyük atası da olsa, işine karışılmasına fena bozulmuştu. Elinin tersiyle İgnetiyev'e "uzaklaşması için" sahneye ansızın girdiği yönü gösterirken, diğer yandan Obama'nın Mazideki Adam'dan etkilenip fikir değiştirmesine fırsat vermemek amacıyla doğrudan ona seslendi:

- İgnetiyev'e boşver dostum, ne de olsa bir kokuşmuş düzenin yani Çar'ın adamı! Dediklerine sakın kulak asma. Onlar hâlâ eskinin etkisinde… Kötü alışkanlık; ufak da olsa bir Türk korkusu var içlerinde… Zatınız adayken defalarca "Ermeni soykırımını" tanıyacağınızı söylediniz. Artık zamanı gelmiştir, başkan olarak sözünüzü yerine getirip yanımızda yer alınız Lütfen!..

"Amerikalı" dediğin; çıkarı yoksa babası çocuğuna, çocuğu babasına; "Günaydın!" deme gereği duymayan, DİN duygusunu bile "parasının üstüne koyduğu sloganla" kapitalizmin kazanımları için kullandığını açıkça göstermekten çekinmeyen bir millet…

Adı, "Başkan" bile olsa bu yapısallığın dışına çıkması düşünülebilir mi?.. Kesinlikle aynı dürtü gereği, Obama da, Rus başkana "ABD menfaatlerini düşünerek" hemen yanıt vermedi. Yalnızca içindeki gerçek niyetini perdeleyen o her zamanki tatlı gülüşüyle, doğal ötesi beyazlaştırılmış dişlerini göstererek sempati yapmayı yeğledi.

Belki; "Bay Medvedev başımızda hep aynı dert, bu işleri siz de iyi bilirsiniz… Üstelik ABD'de sınırsız özgürlük var, düşündüğünüzü engelsiz söylersiniz. Ancak Beyaz Saray'a girince, siz fikrinize değil fikriniz o ortama uyar…" yollu bir izahat getirecekti. Fakat "Malûmu ilâma ne hacet!" diyerek, kendine oldukça ironik gelen bir detayla açıkladı vaziyetini:

- Örneğin kızlarıma Beyaz Saray'da köpek besleme sözü vermiştim, kurallara uygun değilmiş, üç aydır mücadele ediyorum, başaramadım… Yarın kabul edilse bile mutlaka bizi tatmin etmeyen bir standardı olacak verilecek iznin. Yani bu basit isteğimiz "tam tamına" yine olmayacak; seçtiğimizi değil, CİA veya FBA'yın önerdiği köpeği almak zorundayız.

- Yani ajan köpek!

- Ah, bu iktidar yasakları!

Obama çaktırmadan dişlerini gıcırdattı;

Alt yanı bir köpek! Halbuki "ne güzel olacaktı?" Hem çocuklar sevinecek, hem kendi rahatlayacaktı… Onlarca derdin üstüne bir de ekonomik KRİZ! Her ne kadar banknot matbaası elinde, "Bas basabildiğin kadar" olsa da meblağın yüksekliği nedeniyle batık bankalara para aktarma stresinden halen sigara tüketimini günde üç pakete çıkarmıştı. Her biri bir yerlerde; uzandığında paketlerin elinin altında olması gerekiyordu. Şayet Beyaz Saray'a yıllardır birlikte olduğu sevgili köpeğini kabul etseler; hangi köşede unuttuğunu bilemiyordu çoğu kez, "Hop!" deyince sigarasını yetiştirirdi ağzında.

- Ne yazık, her şey "şıp!" deyince olmuyor Beyaz Saray'da!

Bu kere Amerika'yı köşeye sıkıştıracak "Püf!" noktasını yakalamıştı ya;

Yönetimsel sıkıntıyı anlamış da olsa Rus Başkan Medvedev'in, "Aslında ABD'nin epey başını ağrıtacak olan" soykırım marka "iki ucu gübreli" ipin ucunu bırakmaya hiç niyeti yoktu. Hele Obama'nın ipe un sermesine, "köpek hikayeleriyle konuyu sulandırmasına" fırsat vermeyecekti; "Şu Ermeni meselesi! Hiç değilse; açılım maçılım gibi çözümler üretsen" diye mırıldandı yeniden.

Obama da bir panik! Baktı önüne sürülen tuzaktan kurtuluş yok, seçmenleri arasında dolaşırken, o hep yukardan ilham aldığı hissi veren gökyüzüne dönük bakışlarını "Lütfen bana biraz zaman tanı," ricasıyla içgüdüsel olarak Medvedev'e çevirmişti ki; eyvah! Şimdi de muhatabının tam arkasında Türkiye Cumhurbaşkanı'nın oldukça gergin, açık sitemkâr bakışlarıyla karşılaştı. Diki dikine; "Mister Barack, daha dün Türkiye'nin garantörüyüm diyordun. Karşılıklı ne sözler vermiştik seninle… Birlikte tüttürdüğümüz stratejik işbirliği ve "Ebedî dostluk" çubuğunun sedef kakmaları soğumadı henüz. Sen sen ol, el aleme kanıp bize verdiğin sözleri yeme!" diye öykünüyordu…

- Bu kadarla kalsa iyi!

Hemen peşi sıra, çatılan iki kaşı bir araya gelmiş, ellerini sıkıp yumruk haline getirmiş, "karşısındakini apansız dövecekmiş" tavrı ve de kollarını sallayarak, "One Minute!" haykırışıyla Başbakan girdi sahneye:

- Tarih gerçeklerini siyasetin yalan denizinde boğuyorsun, bu nasıl dostluk?.. Dikkatli olun lütfen; ağzınızdan aleyhimize çıkacak her kelime, karşılıklı ilişkilere, menfaatlere, gelecek vizyonlara çok büyük zarar verecek, çok!

Doğrusu bu kadarını beklemiyordu Obama. İstanbul seyahati sırası; Kayseri mutfağında önemli yeri olan "Corvus Teneia ve Sarafin Cabernet Sauvignon" şarapları eşliğinde yediği nefis tava logos, enginarlı mantı, üzerine limon kremalı safran sosu gezdirilmiş fıstıklı baklava ve Dolmabahçe Sarayı Müsabihan köşkünde-

ki Türk sanat müziği dinletisi geldi aklına… Gece boyu Türk Başbakanın elini hiç bırakmamıştı… O vakit duygulu anlar yaşadıklarını düşünüyor, bu sıcaklığın en azından "İktidar" sonuna kadar süreceğini sanıyordu. Ama; "Bu ne şiddet bu celal!.." Hani, "benden uzak olsun temennisiyle" hep derler ya; "Yürek çarpıntısı Selanik!" Amerikalı telaşa kapıldı:

- Dur aman dostum! Hemen sinirlenmeyin muhterem azizim!

- Böyle dostluk mu olur?

Dudaklarını iki yana gererek, gülümseyişine masum anlam katan ak dişlerini biraz daha gösterir Obama:

- Bak dostum, Zat-ı Devletleriniz de iyi bilirler ki, idarecilik; adı üstünde idare etmektir! Sizin o meşhur Mehter yürüyüşü bunun en tipik örneği; iki adım ileri bir adım geri!.. Bu "Ermeni soykırım" konusunu aynen böyle yapacağız… Kabul etmiş gibi görünüp reddedeceğiz…

- Nasıl olacak?

- Tasarıyı Dışişleri komisyonuna havale ederiz. Orada "pehlivan tefrikasına benzer" uzatmalı bir oylama yaparız. Önce "Ret!" oyları alır başını gider. Türk kamuoyu, "Yaşasın zafer bizim!" diye naralar atar… Sonra, "Şuna değdi, buna değmedi!" hesabı, kafa kafaya getirir, "ucundan acuk!" bir oy farkla "Evet!" deriz ki, Ermeni seçmenlerimin de gönlü olsun… Lütfen sen dert etme! Bunun Temsilciler Meclisi, Senatosu, Başkanlık vetosu var!..

İkna olmak bir yana, daha da sertleşir Türk Başbakan:

- Yani komedi mi oynanacak? Her sene aynı! Bak ortak, Türkiye bu komedilere, oldubittilere pabuç bırakmayacak kadar asil bir duruş sahibidir. Hiç kusura bakma; yanıtımız çok kırıcı olur sonra!

Tam anlamıyla, "iki arada bir derede!" durumu gerçekleşmişti ABD Başkanı için… Ne etsin ne işlesin?.. "Aşağı tükürse sakal, yukarı tükürse bıyık" hesabı, kurtuluşu "acilen ortamdan uzaklaşmakta" bulmuş olmalı ki; "yahu mübarek kardeş, biz yapmamız

gerekeni yapalım, sen de "bir iki lâf sokuştur araya. Rest çekmiş görün! Büyükelçini geri çağırarak, idare ediver vaziyeti!" diyerek, canı sıkkın bir vaziyette terk etti sahneyi… Çıkışta sarfettiği sözler her ne kadar ortaya söylenmiş, tarafları tatmin etmekten uzakmış gibi algılansa da 1915 olaylarını Ermenice'de "Soykırım" diye bilinen "MEDS YEGHERN" yani en iyimser tercümesiyle BÜYÜK FELÂKET olarak nitelemesi, "vur abalıya" hesabı, dünya kamuoyunda doğrudan Türkiye'yi mahkum etmeye yönelikti…

- Anlayana!

- Da!

- İşte o sıra müthiş bir şey oldu!

Elden ne gelir? "Kader bu! Yapacak bir şey yok…" sızlanmasıyla mekânı terk etmek üzereydim ki; "gürültü çıkınca kulak veren çok olur!" hesabı, bitişik salondan yükselen "garip" sesleri duyunca, izinsiz daldım içeri… Manzara korkunç; "liderlerin aksine" bir gurup Amerikalı ve Rus bilim adamı birbirlerinin boğazına sarılmış, ölümüne çekiştirmekte!.. Daha doğrusu; Rus fizikçiler, "gizli iklim silahı HAARP ile bize savaş açtınız," suçlamasıyla Amerikalılara saldırırken, muhatapları, onların "kaplan pençesine dönüşen" gazaplı elinden gırtlağını kurtarma uğraşında!

"Neler oluyor burada?" dememe kalmadı, "bir vesileyle" daha önceden tanıştığımız Moskova Devlet Üniversitesi MGU Fizik Fakültesi hocalarından Georgiy Vasilyev, "2010, yaz mevsimiyle ilgili" şunları söyledi bana:

- Dostum! Şu an Rusya, gölgede 40 dereceyi bulan anormal çöl sıcaklarıyla yanıyor… ABD bize, Pentegon'un kontrolünde 1997 yılından beri Alaska'da çalıştırılan, yüksek frekans dalga yayıcı HAARP istasyonundan gizli savaş açtı!

Hani "şaşkınlıktan küçük dilimi yuttum!" derler ya, o an yerimde dondum; meraklı ve izahat bekler durumda!.. Rus bilimci, belki beni aydınlatmak, belki de dert yanacak birini bulmuş olmanın kıvancıyla Amerikalı meslektaşının ümüğünden elini çekip,

“zaman zaman” öfkeden titreyen sesiyle biraz daha derinleştirdi konuyu:

- Alaska’daki bu HAARP istasyonu tam güçle çalıştırıldığında, sadece bir saatte 3.5 megawatt elektrik enerjisi tüketiyor. 14 hektar alanı kaplayan 22 metrelik 180 dev anten üzerinde göklere yükselen enerji plazma kümesi oluşturuyor. HAARP çalıştırıldığı günden bu yana, dünyanın değişik bölgelerinde iklim anomalileri gözlenmeye başlandı. Kar yağması gereken yerleri güneş kavururken, Afrika’da kar yağışı gözlenmekte… Bu tuhaf olgular genelde küresel ısınmaya fatura ediliyor. Ama bize göre anomalilerin asıl sorumlusu Pentegon’un HAARP sistemidir.

Korkunç bir iddia idi; insanlık açısından “geleceğimize acınası” bir olay!.. Aklım almamıştı;

- Ya, ciddi misiniz, bir kanıtınız var mı? diye sordum.

Bu kez Rus Silahlı Kuvvetlerinde iklim uzmanı olan Nikolay Karavayev, “Rusya’ya bu yaz iklim silahıyla saldırı düzenlendiğine yüzde 100 emin olduğuna” yeminler ederek yanıtladı beni:

- ABD Hava Kuvvetleri raporunda net bir dille 2025 yılına kadar İKLİMİ müttefikimiz yapmalıyız” ifadesi yer alıyor. Hatta Pentegon, günümüzde sadece sivil kuruluşların araştırmaya yetkili olduğu uluslar arası iklim anlaşmasından çıkmayı da düşünüyor. Bana göre ABD, iklim silahı konusunda öylesine ileri gitti ki, yakında bunu gizlemeden dünyaya sergilemeye başlayacak.

- Deme yahu!

Şüpheciliğimden alınmış olmalı, çantasından çıkardığı “bazı yerleri renkli kalemle işaretlenmiş” dünya haritasını “iyi takip et!” uyarısıyla masanın üzerine serip, benim anlayacağım düzeyde savına devam etti:

- Moskova’nın 40 dereceyle kavrulduğu sırada Avrupa ülkelerinde yaz nispeten daha serin geçiyor. Berlin 18, Varşova 25, Viyana 20, Paris 20 derece. Batı Ukrayna sınırında etkisini kaybeden yüksek basınç cephesi, Karadeniz kıyılarından kuzeyde Mur-

mansk kutup bölgesine kadar uzanıyor. Ülke sınırlarını takip eden yüksek basınç cephesi onu besleyecek ortam bulunmamasına rağmen dağılmıyor… HAARP bölgede mikrodalga fırın etkisi yaratıyor…

Aynı sezon Türkiye dahi, "tarihinde hiç görülmemiş biçimde" benzer çileyi fazlasıyla çekmişti. Elimde olmadan "dostlar, savaşın içinde biz de var mıyız?" diye sordum. Tanıdık fizikçi Georgiy Vasilyev, bir şeyler anlatacak gibi olduysa da Karavayev'in "bizi ilgilendirmez!" türünden anlamlı çimdiğiyle anında konuşmaktan vazgeçti. Ancak "tanıdık ya!" başlığını kendi yazdığı "konuya ilişkin" aydınlatıcı bilgiyi, arkadaşına çaktırmadan elime tutuşturdu giderken.

Özeti şu:

HAARP

(HIGH Frequecy Active Auroral Research Program)

Bu İngilizce kelimeler, ABD'nin , 20. yüzyılın sonunda gerçekleştirdiği en büyük askeri projenin adını oluşturuyor. Adından anlaşıldığı kadarıyla yüksek frekansla ilgili bir program bu.

Kısaca, "HAARP" diye özetlenen oluşum; 3.5 megavat gücündeki istasyondan 10 MgHz boyundaki dalganın iyonesfere gönderilmesiyle başlıyor… Bu dalga, Lanosferde yarattığı ısıtma ile on milyar Wat gücünde enerji oluşturabiliyor ve oranın yapısında değişiklik yapıyor. Daha sonra bir mercek yardımıyla bu müthiş dalga dünyadaki her hangi bir hedefe yönlendiriliyor.

Amerikalı askeri yetkililerin de itirafına göre HAARP'in etkisi şu:

1- Atmosferdeki termonükleer araçların elektromanyetik vuruşları değişiyor.

2- Çok büyük bir bölgede ABD ordusu dışında, tüm haberleşmeyi durduruyor.

3- Emass Cray bilgisayarları ile ortaklaşa, toprağın altını çok derinlere kadar inceliyor.

4- Cruise füzeleri gibi, her türlü silahı ve uçağı havada imha ediyor.

Ayrıca, Amerika'nın en ünlü jeofizikçilerinden Prof. Gordon J.F. Mac Donald'e ait görüşleri de eklemişti Rus Fizikçi yazısına… Amerikalıya göre, bu elektromanyetik teknoloji daha başka neler yapıyormuş meğer. Bakınız:

1- İklimleri değiştirebilir.

2- Kutupları eritip yerinden oynatabilir.

3- Okyanus dalgalarını kontrol eder.

4- Radyasyon içermeyen termonükleer patlama oluşturur.

5- DEPREM olması için yeraltındaki fayları tetikleyebilir…

&

Garip! Sıcak dalgası kimin umurunda? DEPREM kelimesini okumamla birlikte titredim. Yıllar öncesinde "bizzat yaşadığım" o büyük afete gitti aklım… Sonra, büyük depremden önce; "hadi canım sende, olacak iş değil!" tepkisiyle seyrettiğim bir filim geldi gözümün önüne.

- Evet FİLİM!

1999 Marmara depreminden üç yıl evvel; başrollerini, Mel Gibson ve Julia Roberts'ın oynadığı bir Amerikan filmi vizyona giriyor. Filmin adı; "KOMPLO TEORİSİ."

Yeni duruma göre, filmin senaryosu ile Türkiye'nin dün yaşadıkları arasında büyük benzerlik var.

Şöyle;

Senaryoda, ABD Başkanı Türkiye'ye gelecek. (Gerçekten de Kasım 1999'da, o günkü başkan Bill Clinton'ın programında AGIT toplantısı için İstanbul ziyareti var.)

Filimde, Başkanın ziyaretinin hemen öncesi Marmara, 7.3 Rihter ölçeğinde bir depremle sarsılıyor. Binlerce ölü ve yaralı var…

Ve söz konusu filimde ÇOK önemli bir sahne var ki; şu an kafamdaki artçı fikirlerin çıkış noktasını teşkil ediyor;

Filmin başrol oyuncusu taksi şoförü televizyonlardan Türkiye depremini duyunca;

- Vay be! Amerika deprem bombasını icat etti, diye haykırıyor…

Bana kalırsa, "bildiklerimin ışığında" ve de beni hiç yanıltmayan hislerime göre, " böyle bir şey asla olmaz!" diyemem artık.

NEDEN Mİ?

Türkiye 21. yüzyılda en çok gereksinim duyulacak su kaynaklarının üzerinde… Stratejik konumunun yanında, üç mevsimi aynı anda yaşatan iklimi ve de "çeşidi bol eşsiz ürün veren" bereketli topraklarıyla Avrupa dahil tüm çevrenin tek müstakbel doyurganı… Gelecekteki ileri teknolojinin gereksinim duyacağı enerji ve minaralleri koynunda barındıran, buna ilave potansiyel genç nüfusuyla uyuyan bir dev…

Osmanlı deneyimi yaşamış dünya, "üstüne üstlük" ara sıra da olsa; "Adriyatik'ten Çin Seddi'ne kadar Türk Dünyası!" lafını duyunca kuduruyor ki; her cins eşkıyayı Suriye, İran ve Irak'ta besleyip "ismini yazmaya gerek duymadığım" terör örgütleriyle ülkenin önünü kesmeye çalışıyor… Yetmiyor! Siyonizm ve kovboy uşaklığına soyunmuş, "cebi dolarlı" bazı satılmışlarla, yıllardır Türkiye'yi "kâh mezhepçilik, kâh ırkçılıkla" bölmek istiyor, ama başaramıyorsa; "bundan sonra" doğal olmayan afetleri "hiç umulmadık dehşetiyle" beklememiz lâzım da ondan!..

&

Biraz şahsi olacak ama SÖZ bu noktaya tırmanmışken, "tam zamanı!" fırsatçılığıyla araya girip baştan şunu açıklamalıyım;

Asırdaşı olduğum birçok yönetsel aciz yüzünden beni mütemadiyen mutsuz da etmiş olsa doğup büyüdüğüm toprağı sevdalıca seviyorum ben. Üstelik karşıdan sevmekle kalmıyor; bazen

duygularımı eyleme döküp üstüne doğal allık sürülmüş ayyıldızlı yanağından öpmek geliyor içimden. Bunu hiçbir zaman gerçekleştirmemiş olsam da, itiraf edeyim, aynı zaman diliminde üç ayrı iklim rayihasını yüzüme üfleyen gül rengi dudaklarından da öpmeyi reddetmem… Dahası yalnız yanağı ve dudaklarından değil, "bir zamanlar" dünya haritasına; "bu bize bile az!" diye kendinden emin tavırla gülümseyerek baktığında, tıpkı bir dizi inci gibi tüm güzelliğiyle ortaya çıkan "Cesur yürek ilâncısı" beyaz dişlerinden de…

İçimdeki aşırı sevgiden olsa gerek;

Yaşantımın hiçbir döneminde ülkeme yapılan hiçbir haksızlığı umursamama kaygısızlığına düşmediğim için milletim adına devamlı yüreğim sızladı. Acı çektim ve kâr zarar getirimi düşünmeden hep feryat ettim.

Bu yüzden;

Sakın ola! İnsanlığa yaşam işkencesi çektiren düzenlere karşı içimde doğal olarak oluşmuş amansız muhalefetim nedeniyle, önümde bulduğum düşkün suçluları kelimelerimle insafsızca yargılama alışkını olduğum kanısına hiç kimse kapılmasın… Görevim, tarihsel değerlendirmeyi özgür düşünce sahiplerine bırakarak, yaşanmışları tarafsız bir hassasiyetle kamuoyuna aktarmak;

- Sevda başka, gerçek başka… Gördüğüm neyse söylemim ve yazdıklarım da o olacak!

Haleti ruhiyemi yansıtan bu zorunlu kısa açıklama sonrası -kalem huzuruyla- ileri dönük duyum güvenliği içinde, şimdi asıl konumuza dönebileceğimizi düşünüyorum;

- Yani önümde tesadüfen şekillenen bir başka düşsel kurguya.

Hele devam edelim!

&

Yakın maziye tarafsız bakınca;

20. Asırda dünya milletlerinin önüne, yönetim biçimi ekonomik uygulamasına göre şekillenen iki ana sistem konduğunu görmüştük.

Bunlardan Kominizm; ideolojiye silah sokuşturan 74 yıllık kısa serüvenin ardından, öncelikle kişisel özgürlük ve bireysel mutluluğu ihmal etmesi sebebiyle YANDAŞ kıtlığına düşerek, verimsizlikten ansızın ölmüş, "Bir varmış bir yokmuş" hesabı kâğıt üstündeki tüm cazibesine rağmen tarihin geri dönüşümsüz çöplüğüne terk edilmişti.

Onun "parayı tanrılaştıran" ikiz kardeşi Kapitalizm ise; rakipsiz kalınca öz değerlerini bile sömürecek derecede vahşileşti… Kendini ayakta tutan bloklar arası kavganın yokluğuna uzun süre dayanamayıp, o eski zorunlu ve zorlu rakibinin ardından, yaklaşık 17 yıl sonra, yerküreye sunduğu insan yapısallığına düşman en dehşetli mikrobu emperyalizmin meydana getirdiği toplumsal harabenin dayanılmazlığı yüzünden "küresel kriz" yazgısıyla intihar etmek zorunda kaldı…

Beklenecek zaman değildi! "Mutluluğun kaynağını keşfedememiş" yanlış düzenin varisleri hemen toplanıp, zorunlu talimle ellerinde kalan dehşetengiz yıkıntılardan "dostlarını barındıracakları" yeni başka bir şekil saray inşasına başladı.

Çözümün adı, G 20 idi...

Ama ne garip! "Neye niyet neye kısmet" hesabı, güya küresel krizi çözmek amacıyla toplanmalarına karşın ve de ne hikmetse, başlarındaki belâyı bir yana bırakarak "Ana tema oymuşçasına" o hiç bitmeyen hobilerini koydular masanın üstüne; "şamar oğlanı belledikleri" Türkiye'yi…

Bakın nasıl;

Vizyon Noksanlığı

Doğrudan bizi ilgilendirdiği için seyrettim. Hem seyir "ne kelime?" ilgi ve ibretle izledim;

Sonradan anlaşıldığı kadarıyla "havanda su dövme" laga lugasıyla geçen 2009- G 20 toplantısının nefeslenme aralığında objektifime ilk takılan Fransız Sarkozy oldu.

O ara, Fransa'nın CRUSADE sevdalısı (HAÇLI savaşçılığına soyunuk) ve de sıra dışı eylemli Cumhurbaşkanı Nicolas, İngiltere Başbakanı Gordon BroWn'a yarı kucaklama pozisyonunda, muhabbet kabarmasından olsa gerek; "Gordon seni seviyorum, ama yanlış anlama seksüel anlamda değil!" yollu şakalar yapıyordu… Konu önemli ve acil olmalı! İtalyan Berlusconi; "Mösyö, dalga geçmenin sırası değil, hemen buraya gel!" dercesine, -ancak ikisinin anlayacağı bir işmarla- onu yanına çağırdı:

- Yanı başıma kadar lütfedin sayın Cumhurbaşkanı!

Yan yana geldiklerinde manzara ilginçti:

- Birbirlerinin zıttı muhteşem ikilinin müthiş beraberliği!

Eh, ne de olsa; görüntüye göre, "her karşılaşmada Sarkozi'nin sıkı sarılmaları ve yüksek şapırtılı buselerine muhatap "siyasal" derin yüzücü Alman Merkel bir yana" Avrupa'nın flâş kahramanı şimdilik onlar…

Ancak bugünkü duruşları biraz tuhaf! Ortada tatsızlık olduğu çok açık… Sarkozy'nin zoraki tebessümünü kaybetmeme uğraşına rağmen 'içindeki savaşçıl dürtünün etkisiyle olsa gerek' sinirli olduğu her hâlinden belli… Avrupa Birliği'nde BAŞROLE soyunmasına ve de bunu yeterince başarmış olmasına rağmen makyajın örtemediği sonradan kabarmış yüz çizgilerinde belirgin bir hoşnutsuzluk var. Yanına ulaşır ulaşmaz şikayetini Berlisconi'ye söylüyor:

- Bir yandan, "AB konusunda Türkleri açıkça , yüksek perdeden dışla!" diye Merkel eteğimi çekiştiriyor, diğer yanda Bay Obama Türkleri birliğe kabullenmemiz için mütemadiyen beynimi oyuyor. Valla artık gına geldi; yorulduk!

- Dert etme! Önce bir güzel buhar banyosu yapın. Üstüne buz gibi Alman birası!.. Ossaat dinlenir, kendinize gelirsiniz.

Berlisconi'nin buram buram "alay" kokan yaklaşımına "boş!" verip derdini feryada devam etti Sarkozy:

- Hem Amerikalının acemiliğini de görüyorsun değil mi dostum?.. Onca milletin içinde, "Türkiye'yi AB'ye mutlaka alın!" diye tutturdu… Yahu ne iş! Sen Amerika'sın biz AB yiz. Türkiye ise bir Asya ülkesi. Ne işi varmış Avrupa Birliği'nde!.. Genç nüfuslu dinamik bir İslâm ülkesini içimize alırsak, sonuçta ne Avrupa kalır ne de birlik… Ret, ret; sonuna kadar ret!..

Berliconi'nin Avrupa'da yandaş çoğaltmaya dönük "baştan beri geleceksiz gördüğü" AB' den daha öncel bireysel dostlukları vardı. Fransız'ın bu tutumu karşısında, "sükut ikrardan gelir…" hesabı, yanıtsızlığı görülürse önceden sözleştiği yerlerde, "kardeşim!" dedikleri arasında itibar kaybına uğrardı. İster istemez itiraz etti:

- Bak Sarko, acul davranıp birden kestirip atma. Böyle konuşarak gücümüzü zayıflatıyor, topluluğun önünü tıkıyorsun… İstersen, Türkiye konusunu bir kez daha enine boyuna düşün.

- Meccani hayırsever dilekçilere sen de katıldın Berlis! Farkında mısın bilmem, son günlerde huyun iyiden değişti; hep talepçi, hep başkalarından alma taraftarısın.

Bu itham, bin bir zahmetle kurmaya çalıştığı "Avrupa'nın Ağası" imajına aykırıydı Berlisconi'nin. Nasırına basılmışçasına aniden öfkelendi. Sinir katsayısının artmasıyla birlikte muhatabına verip veriştirirken, sır dolu bir gerçeği de fısıldamaktan geri durmadı:

- Lafa bak yahu; "hep isteyiciymişim!" sana KARINI bile ben verdim be!

O an; son günlerde İsviçre'nin saygın gazetelerinden Tribune de Geneve'nin dünyaya duyurduğu yakışıksız (!) haber geldi aklına Nicolas Sarkozy'nin.

Güya;

"Yakışıklı şarkıcı Benjamin Biolay'la Tayland'a tatile giden eşi Carla Bruni'yi kıskançlık neticesi, özel uçak yollayıp zorla geri getiresiymiş…"

Birbirinden iki vadi arası uzaklıkta yapılanmış kaşlarını bir araya getirircesine haşin çattı; "Verdin de iyi halt ettin, durduk yerde başımı belaya soktun!.. Zaten çatırdamaya başladı evlilik; yarına ya çıkar, ya çıkmaz!" diye feryat edecekti. Fakat İtalyan'la aşık atılmayacağını hesaplayıp vazgeçti…

Öte yandan; kulağa eğilerek sözüm ona saklamalık söylenen "eşle" ilgili bu şok sözler anında duyulmuştu… Anlamı sahibinde saklı bu yeni SAV, İtalyanlar'ca; "sinyor gerçeği söylemiş…" şeklinde gayet ironik biçimde algılanırken, Fransız basını, "olayın altında bir cinlik var" kuşkusuyla doğrudan "lâubalilik" hesaplaşmasına girdi…

Kendinden olmayanlara karşı "öküz altında buzağı aramaya" koşullu diğer Avrupa medyası ise, o her zaman kullandığı "Berlisconi gafı!" geçiştirmesinin dışında, ne yazacağının şaşkınlığını yaşadı…

Belki daha değişik noktalara çekilecekti laf. Çözülemez sorun olacaktı AB'de… Fakat lâtifenin boyut değiştirmesini istemeyen İtalya Başbakanı Fransız meslektaşını rencide etmekten vazgeçip, gönül almayı denedi:

- Sevgili dostum Sarko, lütfen biraz esnek davran. Bırak adamlar "AB'ye gireceğiz diye" çabalasın, UMULMADIK taviz versinler… Ümitlerini kırma, oyala gitsin.

Elini Fransızın omzuna koymuştu. Ona hitap ederken ciddi görünmekle birlikte diğer yandan seyircilere göz kırpıp muzipçe gülüyordu:

- Hem tarihten gelme büyük vefa borcun var Türklere, böyle haşin davranarak durduk yerde karşına alma adamları. İyiliğe iyilik gerek.

- Ne demek istiyorsun?

- Geçmişten kalan bir görev borcu falan!

İşte o an zaten asık olan yüzü iyiden gerildi Sarkozy'nin. "Geç bunları dostum, ne borcum olacakmış!" diye gürledi;

- Türklere minnet duymak ha! Tanrı yazdıysa bozsun… Kendimi bildim bileli onlara karşı oldum, bundan böyle hep karşı olacağım…

İtham, suçlama vardı Sarkozi'nin sözlerinde, arkadan sallama vardı… Nitekim Türkiye cephesinden yanıtlar gecikmedi. Kulisten seslendiği anlaşılan Türk Cumhurbaşkanı'nın, "hem sen ve hem de bayan Merkel'de VİZYON noksanlığı var…" diye girdiği tartışmaya, öteden Başbakan oldukça sert ifadelerle katıldı:

- Dürüst olun beyler, dürüst! İkili konuşmalarımızda ne söylüyorsak milletin önünde de aynısını konuşun, ikiyüzlülük etmeyin!

Sarkozy, baktı pabuç pahalı, o an toplantıya girmekten bile vazgeçesi geldi. "Bir saniye" salvosuyla hemen oradan sıvışacak, çekip gidecekti.

- Evet, tek çıkar yol kaçmak!

Doğal olarak üzerine yağmaya başlayan "öfke" yağmurundan kurtulmak için sahneyi terk etmekten başka çaresinin kalmadığını düşünmüş, tam kulise doğru adımını atmıştı ki, beklenmeyen oldu… Salonu tavan ve tabanıyla birlikte sarsan, "bre tarih bilmez!" narası duyuldu önce. Sonra bütün ihtişamıyla Kanuni Sultan Süleyman göründü sahnede. Dev bir heyulâ!.. Ortalığı tek hamlede darmadağın edecek gibiydi hâli… Sarkozy dahi içgüdüsel olarak inledi:

- Eyvah, yağmurdan kaçarken doluya yakalandık!

Ama korkulan olmadı. "Cengaverliği kadar kibar insan" Sultan Süleyman, Fransız'la göz göze bakınca belki insafa gelerek; "bana göre ufak tefek adam, şunun şurasında bir sıkımlık canı var" acımasıyla, belki de; Fransızlara duyduğu "o meşhur, nedeni belirsiz" gizli muhabbetten olsa gerek, nara zamanındaki hiddetli tavrından sıyrılıp yumuşadı. Fark edilir bir merhametle konuştu:

- Bak evlât, anlaşıldığı kadarıyla senin tarihten haberin yok… Sana dün yaşananları birinci elden anlatayım, ibret al ve torunlarıma karşı dürüst davran. Çünkü sen ve milletin bugünkü varlığınızı bana ve dolayısıyla onlara borçlusunuz…

Oldukça sevecendi sesi:

- Fransa resmen bitmişti! Devr-i Saltanatımda, nesline yokluk getirici bir felâket günü Fransızların Ana Kraliçesi LOUİSE de Savole benden şöyle yardım dilenmişti; "ey zulme uğramışların koruyucusu Ulu Hakan, kral oğlumu düşmanının pençesinden kurtar!"

Söz konusu olayı, savaşçı yönünü bir kenara bırakıp EDİP kişiliğiyle şöyle özetledi Kanuni;

"16. Yüzyılda, Batı Avrupa'da büyük bir kuvvet olarak ortaya çıkan Almanya; İspanya dahil, irili ufaklı tam 16 devleti sınırlarına katmıştı. Bu gücünden başı dönüp hırsı artmış olmalı ki, Fransa'yı da işgal ederek tüm Hıristiyan dünyasına hakim olacağını varsaydı… Karar verir vermez de çok beklemedi Şalklen, Fransaya yürüdü ve Pavi'de Fransız ordusunu yenerek Kral 1. François'yı esir edip Madrid Kalesi'ne hapsetti. O an Fransa büyük tükenişin eşiğindeydi…

Bunun üzerine aziz dostum Ana kraliçe Louise de Savole ve Kral 1. François'dan ayrı ayrı yazılmış iki mektup aldım.

Ana Kraliçe aynen şunları yazmıştı:

"……. İspanya Kralı Charles- Quint, oğlum François'yı Pavi Savaşı'nda esir alıp hapsetti. Şimdiye kadar oğlumun kurtuluşunu Charles- Quint'in insanlığına bırakmıştım. Oysa o umduğumuz insanlığı göstermediği gibi, oğluma hakaret dahi etmektedir. Dünyanın tasdik ettiği büyüklük ve şanınız ile, oğlumu düşmanın kahredici pençesinden kurtararak yüceliğinizi göstermenizi Zat-ı şahanenizden bilhassa yalvarırım…"

Kral François'nın mektubunda ise şunlar vardı:

"……Birçok memleket ve beldenin hakimi ve padişahı ve bütün zulme uğramışların koruyucusu olan büyük Sultan ve Ulu Hakan hazretlerine arzım şudur ki;

- Macaristan Kralı Ferdinand üzerine hücum ettiğinizde biz dahi sizin yardım desteğinizle hapisten kurtulup İspanya Kralı Char-

les- Quint üzerine hücum ederek öcümüzü alırız. Siz ki, şanı yüce olan şahlar Şahısınız. Onun hakkından gelmeye lütuf buyrulur ise, bundan böyle iyilik bilir KÖLELERİ olacağımızdan şüphe buyrulmaya……"

Sahneye "Pir-i Fani" ihtiyarlık görüntüsüyle gelmişti Sultan Süleyman. Lâfı uzatarak kendini yormadı… Sarkozy'nin kulağına fısıldadığı son cümlesi ileri dönük, gayet halisane bir dost tavsiyesiydi:

- Bak evlât, bizim milletimiz inancı gereği asla köle olmaz ve KÖLE kullanmaz. Bu bakımdan sakın ola ki dün söylenmişlerin altında kalarak herhangi bir aşağılık duygusuna kapılma… Ancak sizin Türk Milleti'ne vefa ötesi, "büyük haminiz olarak" VARLIK borcunuz var! Bunu hiç aklından çıkarma… Gün ola harman ola; Devr-i Saltanatımda BEN, 1945 yılında ise Amerika, sizi Almanların işgal ve esaret zilletinden kurtardık. Kurtarmakla kalmayıp elinizden tutarak koşturduk… Siyasette çok geçerli; "Keser döner, sap döner, bir gün hesap döner…" deyişi gereği; yine AVLIK olursanız ki, "Ayinesi iştir kişinin hesabı" gidişiniz onu gösteriyor, yarınlarda kendinizi "şimdilik dost göründüğünüz" Kara KARTAL'ın pençesinden kurtaracak kimseyi bulamazsınız yanınızda. Korkarım bu kez kötü yazgıyla baş başa kalacaksınız!..

&

Mösyö Sarkozy'nin "hali pür melaliyle" ilgilenmedim de, sahnedeki yaşanmışın keyfiyle gözlerimi gerçek dünyaya açtığımda;

- İşte dedim; BU!

Nihayet aradığımı, konuya nereden gireceğimi bulmuştum;

- Yani kitabın BAMTELİNİ!

Kendimizi kendimizden tanımak önemli… Şimdi ve de yarın karşılaşacağımız, içinden çıkılmaz hâldeki ZORLU toplumsal sorunların çözümü bizzat kendi tarihimizde yatıyor. Bize en doğru kaynak yine kendi yaşanmışlarımızda.

Bizi bizden öğrenmek!

Çok mutlu bir tesadüf! Ulu Hakan Süleyman Han'ın gerçeği yansıtan bu zihinsel oyunda birden bire sahne alışı, baştan beri aradığım ANA temayı gösterdi bana;

- Geçmişin adamları!..

O uyanışla hiç tereddüt etmeden, içine gününün felsefesini ekleyerek eski yaşanmışlara odaklandım;

BÜYÜK YOLCULUĞA BAŞLARKEN
(Bu toprakların her karışında bir tarih yatıyor)

Osmanlı döneminin "meccani" fikir çarşısı sayılan Çınaraltı'nda, tarihçi bir dostla, Haziran'ın ilk tatil günü buluşmak üzere, çok önceden verilmiş sözümüz vardı. Tramvaydan inince, "kestirme olsun" diye, Sahaflar'dan yürüdüm. Eski tanıdıklarla sohbetimiz uzayınca geciktim. Aradığım orada yok! Bu yıl erken bastırdı, sıcağın hararetini savuşturmak için elini yüzünü yıkıyor olabilirdi, Bayezid Camiinin şadırvanına geçtim. Etrafa baktım, henüz gelmemiş.

Kot pantolon ve gri renkli Frenk gömleğinin üstüne, güya "mekanın dokusuna uysun" diye, önü kaba sim işlemeli koyu kırmızı kadife yelek giydirilmiş, ama kostak yürüyüşüyle daha çok mahalle bıçkınını andıran garson, "belli ki, adam yerine koymuş" açık çay bahçelerinde nadir bulunan ince belli kristal bardakla çayımı getirdi. Seviyorum ya, "Gül resmi çizilmiş fincanınız yok muydu?" dedim; anlamamış olmalı, duymazdan geldi… Hani, iyi de oldu. Gül dolu etraf! Gerçekleri varken resmiyle uğraşmak da nereden çıktı? Üstelik, tiryakiye içim zevki verdiği varsayılan kristal bardak dururken, fincan takıntısı da neyin nesi?

- İşgüzarlık benimki, biraz da "lâtife" salaklığı!

Arkadaşımın yumuşak minderli sandalyesi karşımda hazır. Gelince ona soracağım çok şey var. Kendisi Osmanlı tarihine tutkun ve de uzman… Yaşanmışları; "nasıl?" olmuşunun yanında, "niçin?" sorgusuyla derin kazıcı… Olayları daima; "ben olsaydım ne yapardım?" irdelemesiyle değerlendirir. Bu tavrı yüzünden lâkabı "Aykırı Tarihçi" ye çıkmışsa da, "bilimde hatır, gönül işi olmaz" prensibi yüzünden hakkında söylenen mesnetsiz "BOŞ" lâflara al-

dırmaz. Doğru bildiğini söyler hep. Birikiminden yararlanacağım kesin…

Beklediğim bir türlü gelmiyor. Gözüm bahçeye giriş yerlerinde… Derken yanıma, kısa denebilecek boyda, şehla bakışlı, "uzun ve sivri" burnuyla "ben Karadeniz uşağıyım!" diyen, top sakallı bir adam geldi. Gündüz olmasına rağmen hayalet gibi göründü bana.

Kafasındaki bol dilimli kavuğunun önünde, yuvarlağı tepede dizayn edilmiş dört adet altın iğneli broş var. Çiçekli ipek mintanının üzerine, kenarları parlak şerit kürklü, etekleri neredeyse yere değecek uzunlukta bir kaftan giymiş.

Özenli kıyafetiyle üst düzey Osmanlı bürokratına benziyor. Ama garip! Özel süslemeli kınından çıkıp hemen boynunuzu alacak hissi veren kocaman kılıcıyla biraz "zorunlu cellat" tavrı sergiliyor gibi…

İzin istemek için duraksadı önce, "her kimse!" sonrasında aklına konumu gelmiş olmalı ki, sormaya tenezzül etmeden arkadaşım için ayırdığım yere oturdu. Bu davranış hoyratlığına rağmen yine de nazikti:

- Lütfen yadırgama. Yıllarca taşıya taşıya üstüme yapıştı kılıcım. Vazgeçilmez bir uzvum oldu. Onunla yatıp kalkarak müreffeh bir ülke bıraktık bizden sonrakilere, yani sizlere. Lakin kıymetini bilmediler, bilmediniz. Hem koca Devlet-i Aliyye'yi batırdınız, hem başınız sıkıştıkça kalkıp daima bizi suçladınız ve halâ da suçlamaktasınız!

Tuhaf ama, neyse! Belli konuşmak istiyor… Çay servisi sırasında birden bire karşıma gelip oturan bu değişik adamı tanımak için hafızamda bilgi yoklaması yapmalı, "Kim?" olduğunu az çok kestirmeliydim.

- Bir işaret bir iz!

Bunun için "üstün körü de olsa" önce tepeden tırnağa süzmem gerekti onu; şekli şemâliyle… Bu ara ilgisiz kaldığımı sanmaması

için mazeret uydurup "çayımı bitirmeme izin verir misin?" diye sordum. Oldukça tok sesle, "pekalâ!" dedi:

- Fırsattan istifade ben de tütün sararım…

Hemen bel kuşağından altın kaplı tabakasını çıkardı. "İşinin ehli olmalı" kaşla göz arası, kısa sürede sardığı sigarayı, GAV çakmakla yakıp, iki kez peş peşe içine çekti ve ekledi:

- Boşuna "beşer şaşar…" dememiş atalar. Bizim halkımız dünü çabuk unuttu!

Anlaşılmaz bir durum vardı ortada. Şaşkınlıkla ona baktığımı fark edince öfke dolu bir sesle mırıldandı: "dünü bilmeyenlerin bu günü olmaz! Tarihten ibret almayanlara gelecek haramdır. Atalarına saygısı olmayan toplum, saygı duyulacak insanları üretemez, palyaçolarla avunur."

Tütünün etkisiyle olacak, defalarca öksürdü. Düşünceye daldım. Bu garip adam bildik birine benziyordu. Ama kim?

İkinci çayımı alırken, "bağışlayın efendim, sizi çıkaramadım." dedim. Keskin bakışlarını bana çevirdi. Üstünden barut kokusu geliyordu. "Ben Merzifonlu Kara Mustafa Paşa!" dedi.

Heyecan sardı vücudumu. Titriyordum. O, sözüne olanca azametiyle devam etti:

- Hakkımda bilgi kirlenmesi var, Kamuoyuna "şan, şöhret budalası" olarak sunuyorlar beni. Güya, Fatih'liğe heveslenmişim, Padişah 4. Mehmet'i kandırıp ün kazanmak için "durduk yerde" 2. Viyana kuşatmasını yapmışım. Başaramayınca da Osmanlı'nın Avrupa'dan kovulmasına neden olmuşum… Ulu Hakanım Sultan Süleyman dahi Viyana'yı alamadı, tahtında kaldı, yalnızca ben kabahatli ilan edildim, kellemi verdim, canım alındı… Haksızlığa uğradım efendi! Savaş alanında Budin Valisi Uzun İbrahim Paşa'nın pasif kalışını, hele Kırım Hanı Murat Giray'ın şahsıma duyduğu kin yüzünden düşmanın Tuna'yı geçişine göz yumuşunu herkes görmezden geliyor. Arkamdan vuruldum ben. Yazık, ora-

daki ihanetleri hiç dillendiren yok, “Viyana bozgununda” tek suçlu ben miyim?

“Viyana!” deyince daldım;

Günümüz insanını, varlığını idame ettirecek öz kültürden saptırmanın, ulusal bütünlüğü sağlayacak “Ülkü”den uzaklaştırmanın tek yolu; toplumsal beyni, içi hava dolu, adına “top denen” meşin yuvarlağa mahkum etmek ve de “gol!” naraları arasında; üç direk arasından geçen, deri parçası içine hapsedilmiş boşluğun bedensel mayhoşluğuyla avutmaktır…

Ben dahi;

Avusturya’da oynanan sıradan bir futbol maçını bahane edip, Milli Futbol takımının “Viyana’yı fethe!” gittiğini varsayan “hamaset düşkünü” bir fanatik olduğum için, o an; “kaybedilmiş bir ulu zaferin” mağduru olarak baktım olaya… “Tarihten az çok haberdarız ya!” Yengiye hasret bir taraftar heyecanıyla; “adam gibi savaşamadın birader. Kuvvet sarhoşu olmuştun, kendini allame sanıp sana akılcı öneri getirenleri, “aptallıkla!” suçlayıp kırdın. Emrindeki ordunun içinden kontrolsüz bazı yeniçeri gurupları, tarihin hiçbir döneminde olmadığı şekilde, sivil halkı taciz etti, ırza, namusa tasallut ettiler, sen sorumsuzca seyrettin. Plansız, programsız “sümmettedarik” saldırdın, yapılması gerekenleri yapmayarak, büyük felakete sebep oldun. Şimdi gelmiş, beyhude günah çıkarıyorsun…” diyesim geldi de, adam misafir. Bir süre sustum… Fakat “yanlışlığı kabullenmişçesine” ilelebet sessiz kalamazdım. Cevabım, düşünülmüş tasarlanmış bir cümle değildi, ağzımdan öylesine çıktı:

- Vermemiş Mabut, neylesin Mahmut!

İlkten bu deyimin anlamını çözdüğünü sanmıyorum, lâkin doğrudan kendini itham ettiğimi zannedip ayağa fırladı ve hemen kılıcının kabzasına uzattı elini:

- Sen ne dersin bre!

- Beyefendi aslında sizin suçunuz yok.

"Ha iyi!" deyip yerine oturdu. Hatta biraz da gevşeyip minderli sandalyeye olabildiğince yayıldı. Sözümün devamında ondan yana konuşacağımı sanmış olmalıydı, öfke anı çukurlarına batmış çipil gözleri memnuniyetle yuvalarından dışa fırlayıp irileşti:

- Berhüdar ol! hiç değilse gerçeği sen söyle.

İnadını gizleme gereği duymayan, "dediğim dedik" bir tipe benziyordu ve her koşulda "onuru okşansın" istiyordu… Yine de ben düşüncemi söylemekten çekinmedim:

- Çoban var, 10 koyunla başa çıkamaz. Çoban var, 10 bin koyunu bir anlamlı ıslıkla ölüme yollar… Hem 10 okkalık teraziyle 20 okka tartmaya kalkışırsanız kırılır… Bu kapasite meselesi, yeterlilik sorunu; size 100 kişilik bir kale komutası gerekirken, emrinize 100 bin kişinin üstünde büyük bir ordu vermişler. Siz ne yapacağınızı şaşırıp elinizle ayağınızla gitmiş Viyana'nın surlarına dolanmışınız. Vallah, suç size bu görevi verenlerde.

Paşa, peşin kararlı. Benimle münazaraya gelmiş. Bu söylemimi bekliyormuş, daha sözümü bitirmeden daldı konuya. "Başkalarını eleştirmek için kusursuz olmak gerek… A be Mirim, siz göğsü madalyalık çok mu EVLÂ bir nesilsiniz? Siyasetçileriniz ve de bürokrasiniz tümüyle dürüst, ülkeyi muasır medeniyet seviyesine ulaştırdınız, halkınız refah içinde, devletiniz bağımsız, bir eliniz yağda bir eliniz balda mı ki; mütemadiyen bizi kötüler, durmadan geçmişi suçlarsınız. Yüz senedir kendi öz yurttaşınıza Türkçe okuma yazma öğretemediniz, 20 bin köyü "çoluğu çocuğuyla" 20 ağaya köle etmektesiniz, insanlar hayvanıyla ahırda yaşıyor. Halk işsiz, aşsız… Biraz da kendinize baksanız!" diye şarladı.

Yanıma geldiğinde hiç fark etmemiştim. Önümde, "gözüme sokarcasına" sallayınca gördüm. Elinde; günümüzün taze yaşanmış, "teröristlerin karakol baskınları, mayın tuzakları, bomba suikastlarını" dillendiren acı haberlerini, Türk milletinin yüreğini dağlayan, terörün yaptığı her toplu zayiat sonrası; "kanları yerde kalmayacak!" türünden klişe demeçleriyle, insanımızı bir kez daha yaralayan, yapamadıklarından yorulmuş eli bağlı devlet görevlilerinin çaresiz görüntülerinin resmini,

Daha ilginci;

Dış etkenlerin kotardığı bir takım yapay ayrılıklar sebebiyle birbirine düşman kesilmiş vatandaşlarımızın, ülke bütünlüğüne kasteder nitelikteki kavgalarından ve de; asrımızın "yeni biyolojik savaş icadı" genetiğiyle oynanmış bitkisel tohumlardan sızan gizli zehirle, tepemizde oluşmuş ölümcül kara bulutların fotoğrafını gösteren gazete tomarı vardı. İrice…

Nereden bulduysa, bir de; basınımızın mutena köşelerine sızmış, cebi düşman maaşıyla şişmiş olması muhtemel, parlak dolgun suratlı, günleri "Türk milletinin değerlerine" küfürle geçen, küstah tavırlı "malum" siyasal oynakların fotoğraflı listesini gösterdi. Üstelik bunlar, belli ki, açmaza düşmesine yardımcı oldukları halkın acısına açıktan gülüyorlardı.

- Aşikâr hainler!

Önce elindekileri, "ben adamı böyle yakalarım" dercesine makul bir süre havada tuttu, sonra tokmak yapıp kafama olanca kuvvetiyle vurdu. Sesi, öç alırcasına yüksek çıkıyordu:

- Hemen silkelenip kendinize gelin. Tavsiyemdir; evvela varlığını Atlantik ötesine borçlu, "bizden olamayan BİZİMKİLERLE, ülke geleceğini yabancılara ihale eden", ecnebi suyuyla cıscıvık yıkanmış aydınlarınızdan ve de özünden kopmuş çırılçıplak küreselci TOPLUM önderlerinizden kurtulun… "kula kulluk" ettiğinin farkında olmayan siyasilere ve de emperyalizmin gizli uşaklarına iltifat etmeyin… Özüne, sözüne sadık, namuslu nesiller yetiştirin… E, işte o zaman bizi ve de özellikle benim gibileri çekincesiz yargılayabilirsiniz!

- Ne diyebilirim?

Nutkum tutulmuştu, söyleyecek "Mantıklı" bir yanıt bulamadan öylece kaldım. O da üstelemedi, geldiği gibi ansızın gitti. Bu kez kılıcını kınından çıkarmıştı; savaşırcasına sağa sola sallaya sallaya yürüyordu.

Her şeye rağmen peşinden üzüntüyle baktım… Sebebi; "şimdiki ziyaretine ilişkin değil" Sadrazamlığı ve öncesinde, İstanbul'un değişik semtleriyle, Merzifon'da okul, kütüphane, çeşme, hamam ve kervansaray gibi hayır eserlerine imza atmış olmasındandı.

Bir de eskiyi, onun yaşadığı dönemi düşündüm;

"Keşke hiç bilmediği savaş oyunlarına burnunu sokmak yerine, Babıali'de hizmet ehli, ELİ SELEK kişi olarak kalsaydı!" diye söylenip, çağdaşı bir tarihçinin onun akıbetini belki de ağlayarak yazdığı o hüzün gününü anımsadım:

Ne umdu, ne buldu?

1683 yılının sonu…

Viyana'daki başarısızlık sonrası Belgrad'da konaklayan Sadrazam Kara Mustafa Paşa'nın Yaveri, durum raporunu sunmak üzere Edirne Sarayı'na geldiği zaman, Padişah birilerince; "Paşa'nın beceriksiz, plânsız ve de muhteris" oluşuyla ilgili söylemlerle çoktan şişirilmişti. Yaver, huzura çıkar çıkmaz, daha "gık!" demeden Padişah Avcı Mehmet'i, karşısında avazı çıktığı kadar bağırırken buldu:

- Paşan da sen de yalancı birer melunsunuz! Devletim yıkılıp, ırzım elden gitti, askerlerim kırdırılıp en seçkin paşalarım öldürüldü. Memleketimi kafirlere teslim ettiniz!

Yaver hapsedilip Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın idamına ferman çıkarıldı…

Dilerseniz olayın devamını, canlı şahit Silahtar Mehmet Ağa'dan, kelimesi kelimesine, o kendine özgü anlatımıyla dinleyelim:

"Sadrazam Kara Mustafa Paşa öğle namazı için seccade döşenip, imam efendi ile birlikte ibadete başlayacakları an, sokakta nal sesleri duyuldu. Kendileri "nedir?" diye sokağa bakınca,Yeniçeri Ağası ve ardında Edirne Valisi'nin komutanı ile Padişah'ın Emir Subayını gördü.

“ İmam Efendi namazı boz, gayrı işler bozuk oldu…” diye, ellerini ovuşturarak gezinmeye başladı.

Gelen görevliler izin alma gereği duymadan konağa girip, destursuz yukarı çıkmışlardı. Önce Sadrazam’ın eteğini öptüler, lakin daha Paşa’nın “ne haber?” demesini beklemeden Emir Subayı öne atılıp;

“Şevketlü Padişahımız hazretleri sizde emanet olan Mührü Hümayun’la Sancağı Şerifi istediler!” diye söze başladıkta, ol dahi; “emir Padişahımın!” temennasıyla, kendinden istenenleri gelenlere teslim eyleyip, ümitsizce sordu:

- Bize ölüm var mı?

Emir Subayı, kararlılıkla ve biraz da sertçe cevap verdi:

- Olmak gerek, Allah imandan ayırmasın!

Sadrazam Kara Mustafa sükunetle, “rıza Allah’ın” deyüp, seccade kurdurdu. Ölüm elçileri taşraya çıktılar. Paşa öğle namazını kılıp tövbe istiğfar etti. Sesi dışarı gelirdi:

- Ya Rabbim, zafer istedim nasip olmadı. Sen imandan ayırma!

Duadan sonra kendi eliyle kürkünü ve sarığını çıkardı. “Gelsinler!” diye taşraya seslendi;

- Gelsinler, şu halıyı kaldırsınlar, cesedim toprak üstünde kalsın.

Cellatlar yağlı kemendi boynuna takıp, iki defa çektiler. Paşa, teslimi ruh etti. Başı, Padişah Avcı Mehmet’e gösterilmek üzere vücudundan ayrıldı. Kalan bedeni merasimle defnedildi…”

Silahtar Mehmet Ağa ayrıntısına inerek yazdığı bu idam olayını şu özdeyişle noktalar:

“kula hep zafer nasip ola! Devlet kapısı iki taraflı bir aynadır ki, bir tarafında haşmet ve yükselmek, kıl kadar farkla da; talihsizlik ve ölüm bulunur…”

&

Olumsuzluklara kaşarlandık artık! Güncel sorunların ötesinde, Osmanlı'nın Avrupa'dan kesin dönüşü, çok geçmeden de "öz yurdu" Cennet Rumeli'den kovuluşunu tetikleyen meşhur 2. Viyana bozgunu ve Kara Mustafa Paşa'nın hazin sonu, hayalimi öylesine havalara uçurmuştu ki, Çınaraltı'nda arkadaş gözleyen yorgun bedenime; omzuma hoyratça dokunan bir elin ağırlığıyla geri döndüm. Tarihçi dostum dikiliyordu ensemde;

- Aha geldim.

Arkadaşım bir peşin uyanıklık abidesi!.."Bir kusurunuzu görmesin", huyudur; en sevimsiz kelimelerle yapar eleştirisini. Kaç zamandır tepemde durduğunu bilmediğimden, sanki "kafamdan geçenleri okumuş da," eksiğimi yüzüme vuracakmış gibi ürküntüyle baktım yüzüne… Ama, "suçüstü" kompleksinden hemen kurtulmam gerek; baskın çıkmalıydım, fırsat verirsem yandım;

- Çok geciktin dostum, bekle bekle uykum geldi.

- Tam vaktinde buradaydım. Mekanın otantik etkisiyle olsa gerek, zatınızın zihni uçmuş. Sen farkında değilsin, uzun süredir kendine gelmeni bekliyorum yanı başında.

Dedim ya, "insan sarrafı, uyanık adam!" bakışınızdan düşüncenizi okur. Neyse! Buluşma seremonisinden sonra, karşıma oturur oturmaz açıldım:

- Çay içerken şu Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın encamına takıldım biraz.

- Aziz dost, devlet yönetmek komple bir iş. Bazı konulardaki kısmi başarınız, genellemedeki "hayatî" denebilecek önemli hatalarınızı tolore etmez. "Kim?" olursanız olun; yanlış yaparsanız, "Tarih yargısı" içeren faturanız hemen kesilir.

- Viyana kuşatması uğruna kellesi gitmiş…Yönetmeni öldürmek biraz ağır değil mi?

- Ne yazık, "idam" Türk'ün kaderi… Bir türlü "kan dökmeden" yönetmeyi ve yönetilmeyi öğrenemedik gitti. Birbirimize tahammülümüz yok, ayaklarımızı, yürümek koşmak yerine bir diğerimi-

zi çelmelemekte kullanıyoruz… Ancak bu olguda yönetenlerin payı çok daha fazla. Bizde, "o veya bu şekilde" başa geçen kişiler eğer zeki, güçlü ve ufku açıksa, sorun yok; işi götürüyor. Zayıfsa ve toplumsal yaşama ters gelecek bazı zaafları varsa; "yandı gülüm keten helva!" adam gitti gider… Yönetsel acizlerin kapısı hep felâketlere açıktır, hem kendini öldürür hem de idare ettiği ülkeyi…

- Lider olmak, lider seçmek konusundaki bireysel ve toplumsal gaflet, doğrudan devletin ikbalini etkiliyor olmalı.

- Gaflet; yıkımı onarımsız, telafisi olmayan bir kötü haslet, ihanet yolunun altyapısı!

- Ya!

Sırtınızı Sahaflara verip oturduğunuzda; solunuzda Bayezid camii, sağınızda her aradığınız bilgiyi kolayca bulduğunuz kütüphane, tam karşınızda ise, İstanbul Üniversitesi…

Böyle olunca, meşhur Çınaraltı'nı fiziksel dinlence yeri olmaktan çıkarıp, ister istemez, "Tarih" okuyorsunuz… İşte arkadaşım "GAFLET" deyince hemen çağrışım yapıp, bir zamanlar bu sözü büyük hüzünle haykırarak belgelere geçiren Sultan ABDÜLMECİT geldi aklıma.

- Neydi olay?

Padişah, Rus Bahriye Nazırı Prens Mençikof'un kendine verdiği, 19 Mart 1853 tarihli, resmen "savaş ilanı" sayılacak notayı, göz ucuyla süzdükten sonra Sadrazam Büyük Reşit Paşa'ya uzatırken şöyle diyordu:

- Paşa, işte buyur! Bu belge, atalarımızın Moskof tehlikesini idrak edip, yılanın başını zamanında ezmediklerinin GAFLET meyvesidir… Adamlar 880 yılında avuç içi kadar bir bölgeden yola çıktı, hiç durmaksızın genişledi. Şimdi ise "uçsuz bucaksız" koca Asya'yı Milletler Hapishanesine çevirip sömürgeciliğe bilenmiş dişini iyiden aşikar etmeye başladı. Korkarım, yalnız bize değil, tüm Avrupa'ya baş belası olacaklar… Oysa kudretimizin yettiği yük-

selme devirlerinde bu kafiri toptan yok etmek elbette mümkündü. Ama atalarımızın büyük gafleti, şimdi onları önü alınmaz bu şımarık noktaya getirdi. Ne kadar yansak boş!

Dün Abdülmecit'i inleten, bugün içinden çıkamayıp bizim hâlâ tartıştığımız bu esrarengiz olaya arkadaşımın bakışı önemliydi, ona sordum:

- Osmanlı padişahını böylesine isyan ettiren gerçek ne?

- "Yapılması gerekenleri" zamanında yapmamak… Dönemi hiç fark etmez, dün Rusya bugün başkaları… Devleti yöneten, üzerinde toplumsal sorumluluk taşıyan yetkililer, ellerine fırsat geçince; kişisel çıkarını düşünerek ülke ikbaline ilişkin sorunlara gereğince önem vermez, icabında, vatanın geleceği için kendini feda etmezse hep birlikte "HİÇ" oluruz… Örneğin; Kuzey Irak'ta "şehit olmayı beceremeyip" kafanıza çuval giyerseniz, millet olarak itibar kaybeder, güç zaafına uğrarsınız, "dünya kamuoyunda" söz hakkınız kalmaz, caydırıcılığınızı yitirirsiniz… İşte sana nefis bir örnek! Sultan Abdülmecit'in bahse konu sözü, meşhur Kırım Savaşı öncesi yaptığı bir konuşmadan alıntı… Orada kastettiği, "gafletle suçladığı" kişi ise, Pakçe Müezzin lakaplı Baltacı Mehmet Paşa…

Zaten yıllardır merak ediyordum, tarihçim kendiliğinden bu konuya girince heyecanlandım. Biraz rica, biraz da aramızdaki samimiyete dayalı baskıyla, "Baltacı Mehmet olayını" aydınlatmasını istedim;

- Olduğu gibi, tüm gerçeğiyle!

Sultan Abdülmecit'in takıldığı olay

Osmanlı kuvvetleri 19 Temmuz 1711 tarihinde, Prut Irmağı kıyısında Rusya'yı büyük yenilgiye uğrattı… Savaşı yöneten Sadrazam Baltacı Mehmet Paşa, Kırım Hanı Devlet Giray'ında yardımıyla Rus ordusunun tüm kuvvetlerini çembere alarak, Prut Irmağı'yla çevresindeki bataklıklarda hareketsiz bırakmıştı.

Ertesi sabah yapılacak son saldırı, Rusya'yı "devlet olarak" ortadan kaldıracak, bir daha dirilmemek üzere tarihin derinliklerine gömecekti.

Ama zafere hazırlanmış askerin dört gözle beklediği şafak bir türlü sökmedi, tanyeri ağarmakta nazlandı… O kısa yaz gecesi, Baltacı'nın savaş çadırında sahnelenen, "Rusya'yı Osmanlı'nın elinden alma tema'lı", mutlaka Çar görevlisi bir senaristin elinden çıkma, uzun soluklu oyun; tükenişin son noktasına gelmiş yenik Rus imparatorluğunu yok olmaktan kurtarıyordu.

Oldukça sıcak bir Rusya gecesinde Pakçe Müezzin Baltacı Mehmet Paşa'yı içinden fetheden duygu neydi; büyük tarihi olaya son noktayı koymaya hazırlanmış dev ordunun "falso" yapabileceğinden mi ürkmüştü Sadrazam, ihtiyarlığın vücuduna verdiği aşırı yorgunlukla "bu kadarı yetiversin!" mi demişti, veya başka şeyler mi?.. Bunları açıklıkla bilemiyoruz da, bir rivayete göre; Katerina'nın organizasyonu ile "içi labe leb altın ve mücevher dolu 7 arabayla, BARIŞ arayışına gelen Rus yetkililer, istediklerini fazlasıyla almış olmanın engin mutluluğu içinde, geri dönüyordu. Alan memnun, veren memnun!.."

- Sultan Abdülmecit'in yıllar sonra takıldığı gibi; ne hikmettir bilinmez!

Nitekim;

Cephe yandaşları İsveç Kralı XII. Karl ve Kırım Hanı Devlet Giray'ın muhalefetine rağmen, Baltacı Paşa'nın avucunun içindeki kuşu, "sonra gel, benim olmasa da evlatlarımızın gözümü oy!" aymazlığı içinde serbest bıraktığı kesin…

Yetmedi!.. "Neler olduysa!" O malum gecenin mayhoşluğuyla, yenik Rusya'nın kaleme aldığı, yine aynı Rusya tarafından asla uygulanmayacak oldukça garip bir anlaşma yapıldı…

- Netice!

- Bilinen; bu yarım görüntülü zafer dönüşü, "rüşvet aldığı suçlamasıyla" Paşa'nın tüm mal varlığına el konup, kendinin Limni

adasına sürüldüğü ve orada son nefesini verdiği… Bilinmeyen ise, Kırım Hanı Devlet Giray'ın sırdaşlarına söyleyip Osmanlı Padişahı'nın kulağına giden sözünün ne anlama geldiği…

Zaman zaman günümüzde bile dillendirilen fantezi kokulu, akademik belgesi olmayan bu dedikodu; oldum olası Türk Tarihi'ne uydurma olaylar sunan Avusturya kaynaklı olduğu için şahsen ben inanmıyorum… Umarım, okurlar; güzel Rus dilberin konumunu ve cephe koşullarını gözden kaçırmadan "olması olanaksız" gerçeğiyle yorumlasın. İşte Kırım Hanı'nın sözü:

"Katerina'nın mücevheri ve Baltacı'nın uçkuru yüzünden tüm emekler boşa gitti ve o gece tarih Türk milletinin aleyhine yeniden yazıldı…"

&

İsmini yazmamak üzere söz verdiğim Tarihçi Dostum çok tanınan biri. Anlatımı bitene kadar masamız meraklı doldu, dinleyenlerin büyük çoğunluğu ayakta…

Ne yapacağımızı şaşırdık. Bu durumda, "bırak tarihî olayları irdelemeyi", artık genel yaşantımıza dönük sohbet olanağımız da kalmadı. Arkadaşım, etrafındaki insanları tepeden tırnağa süzmek için esmer yüzüne yaraşan çakır gözlerini birkaç kez kısıp açtı… Özelimiz kaybolmuştu, rahatsız olduğunu sanıyorum. Zaten çok durmadı, "ayrılıkla ilgili" mazeretini ayağa kalkınca beyan etti:

- Uçak saatim yaklaşıyor, bana izin!

Ancak Bayezid Meydanı'na çıkınca, ayaküstü söyledim gerçek niyetimi:

- Sizinle zaman zaman buluşup uzun ve anlamlı büyük bir tarih gezintisi tasarlamıştım.

Önce kütüphaneyi sonra üniversiteyi gösterdi:

- İşte yararlanacağın kaynaklar, yanı başında. Ben akademik çalışma için kesintisiz bir yıl yurtdışındayım. Döndüğümde ortaya çıkan eseri konuşmak ve "gerekirse" son rötuşlarını yapmak

üzere seneye yine aynı gün, aynı saatte Çınaraltı'nda buluşalım. Mutasavver gezi için kendine başka bir yoldaş bul; akıllı esprili…

Önerisi veda sonrasına kalmıştı. Tam ayrılırken aklına gelmiş gibi söyledi:

- "Hür vicdan, hür kafa, hür akılla" bakmak gerekir tarihe. Geçmişten ibret alabilmenin koşulu; yaşanmışları "işine geldiği şekilde eğip bükerek" önyargılı şahsi fikre göre değil, yansız yönsüz, "doğal seyrinde" olduğu gibi algılamaya bağlıdır.

- "İki elin sesi var" demiş atalar. "Birlikte yürüyüş" teklifim o yüzdendi. Ama mazeretiniz haklı bir sebebe dayanıyor. Şans! Sen olmayınca bakalım "Tarih yürüyüşünde" kimi yol arkadaşı ediniriz?

&

Ne gam!

Boşuna; "nasip olunca gelir, Hint'ten Yemen'den…" dememişler!.. Özenle tasarladığım geçmişe yolculuğumuzun Mihmandar'ını, güzel bir rastlantı sonu, hiç ummadığım zamanda yanı başımda buldum.

- Bakın nasıl;

YOL ARKADAŞIMI BULUYORUM,

(Nasrettin Hoca ile garip bir söyleşi)

Çağrılı olduğum Akşehir' de, uzun süren sohbet nedeniyle yeterince uyuma fırsatı bulamadığım gecenin ardından, zorlanacağımı bildiğim aydınlık taze sabaha, iki avucumla birden ovuşturarak bir hayli gönülsüz açtım gözlerimi. Yorgunluktan olduğunu sandığım bir durgunluk vardı üstümde. Dostlarla vedalaştığım halde ayaklarım geri döndü. "Ne unuttuğumu" araştırırken, Nasrettin Hoca'ya uğramadığımı hatırladım. "Akşehir'e gel, Hoca'ya görünme!" olacak iş değildi…Telaşla, biraz da koşarak gittim yanına.

Nedense tersliği üstündeydi. İsteksiz davranışına bahane uydurup sitem dolu sözlerle karşıladı beni:

- Her seferinde aynı! Şu gariban mezarıma adam gibi kapıdan girmeyi öğrenemedin.

- Ama Hocam, siz de görüyorsunuz, türbenizin yanları açık, kolayca atlanıyor.

- Kapısı yok mu, kapısı?

- Var!

- Daha ne?

- Üstüne kocaman, paslı bir kilit asmışlar, anahtarı yok. Mübarek, Avrupa Topluluğunun kapısı gibi; açmak çile, girmek ayrı dert.

- İşte benim milletimin tipik kolaycılığı; denizde yüzmek için mayo aramaz, iç donuyla yallah!... Aslında yeryüzünde girilmeyecek kapı, açılmayan kilit yoktur… Lakin kural, erkan bileceksin; "kapıdan giremedim, bacadan düşeyim," zorlamasıyla yürümez işler…Hele "Kilitli" diye, kapı önünden geri dönüp sessizce sıvışmak, daha da kötü… Adam gibi, yoluyla yordamıyla yapmak gerek her işi. Akıl, mantık, zeka gerek. Maharetli olmak gerek!

Bıraksam, kim bilir nereye getirecekti konuyu. Alttan alıp türbeye giriş biçimimden özür dileyerek, hedefini saptırmak istedim:

- Aslında benim geliş nedenim çok daha farklı şeyler.

Sorun olduğunu söylemeden "buyur sor!" olmadı. "Zaman kazanmak için" süre geçiriyordu aklınca. Hazır cevaptır. Yanıtlarında düşünme gereği duymadığı halde, belki de küçük bir fikir dinlencesi vermiş olmalıydı kendine. Ben yaklaşımını irdelerken o gürledi:

- Bu gölge neyin nesi kardeşim? Mezarımın üstünü gece karanlığına çevirdin.

Sabah güneşini arkama almıştım. Vücudumun yansıması, Hoca'nın türbesini kapatmıştı. "Bana ait" diye mırıldandım.

- Maşallah dedi, oldukça iri görünüyorsun!

- Işık arkamdan vurunca, gölgem gövdemi ikiye katladı. Hem fena mı, sizin gibi büyük bir insanla iri iri söyleşiriz böylece.

"Bıyık altı" dediğimiz, umursamaz bir tavırla güldü. Hatta biraz da koca göbeği hopladı:

- Balon musun; içindeki doldurulmuş havayla şişinecek? "Sen, sen ol!" Gelip geçici görüntülere aldanma. İniş çıkışlıdır dünya hayatı. Zaman olur, güneş tepene gelip vücudunun ekosu sıfıra düşünce ne halt edeceksin? Hele gece karanlığında, yapay iriliğin tamamen kayboluşundan duyacağın hüznü hiç aklına getirdin mi?.. Bu dünya kocaman bir yalan! İnsanoğlunun ışığı sönmeye görsün, ne gölge kalır ortada ne de gövde… Bir bak hele çevrene; gövdesine ve gölgesine güvenen "yönetici kılıklı" aymazların düştüğü çukurların dolumundan, koca koca YALAN TEPELERİ oluştu Türkiye'de. Zamane derin komada. İbretlik canlı fosil dağlarısınız cümleten…

- Öf, öf, öf… Kastınızı anladım, lâkin iğneleriniz çok sivri, fena batıyor.

- Öyledir. Doğru söz, hayal aleminin pembeliğinde yaşamaya alışmışları hep acıtır.

Yanıt bulamadım. Uzun süre sustuk ve öylece bakıştık karşılıklı. Yediğim köteğe rağmen, sessizlikten istifade, içimden Hoca'nın ruhuna Fatiha okumak geldi. "Sevap," olduğunu düşünüyordum. Fırsat vermedi. Söze ilk o başladı yine:

- Boş ver bana okumayı. Benim ruhumdan çok, duaya siz dirilerin ihtiyacı var. Başkaları için okuyup üfliklerinizin anlamından ibret alıp, evvela adam gibi yaşamayı öğrenin. İnsan olun insan!

"Bir şaplak atmadığı eksik!" diye düşündüm. Artık ciddi olarak söyleşiden vazgeçmiştim. Ama tam ayrılırken, Hoca'nın bu kez yumuşayan ses tonuyla peşimden seslendiğini duydum:

- Dur hele dur! Pek de alıngansın, İstanbul'dan Akşehir'e kadar onca yol geldin, yeterince laflamadan geri dönüp gidilir mi?

"Pes! Adam gibi yaşamaktan söz ediyorsunuz, edanız farklı. Bir öfke bir öfke; geldiğime pişman ettiniz" diyeceğim de, "yabana atılacak gibi değil," Anadolu'nun ulu çınarlarından biri karşımdaki:

- İnsaf yani, ülke sorunlarını bahane edip "eşeğini dövemeyen, semerini…." hesabı hep beni hırpalıyorsun. Valla, bunca sopadan sonra konuşacak heves, soru soracak akıl falan kalmadı bende!

Etkilenmiş olmalı, bu söylediklerimin ardından Hoca daha da yumuşadı:

- Pekala, de bakalım derdini. Aklım erdiğince, kırmadan dökmeden, usuletle ve de suhuletle yanıt vereyim.

- Sizinle ciddi olarak Türkiye siyasetinin bu günü ve yarınını konuşsak!

Gözleri fal taşı gibi açıldı birden. Söz vermişti, öfkelenmedi. Fakat ibret dolu tarihi nutkunu oldukça kararlı biçimde irat eyledi;

- Benim gündemimde, 27 Mayıs 1960 İhtilali sonrası, Başbakan ve iki arkadaşı "haksız yere" asıldığından beri artık siyaset yok… Sen belki hatırlamazsın, her beşer gibi Merhum Mende-

res'in de, idare zamanlarında büyük şaşkınlıkları oldu. Örneğin; "meslek alışkanlığı olsa gerek" Başbakanlığı, "çiftlik ağalığının" dar kalıplarına indirgeyerek, "Türkiye küçük Amerika" olacak" sloganıyla başladı işe. Bu sav; büyük bir imparatorluk geleneğinden geldiğini inkar ederek, ülkeyi bağımlı hale getirmek ve uydu yapmaktı. Türk milletinin ikbalini yabancılara ihale etmenin en tehlikeli girişimiydi. Özünden kopmak, benliğini kaybetmekti… Fakat AN oldu, kendinin de koca Osmanlıyı yıkan "BİZDEN OLMAYAN BİZİMKİ" haline geldiğini anladı Menderes… "Dış aleme körü körüne uyumun altındaki" gerçekleri görüp uyandı. 1959 yılına ulaştığında aklını başına devşirdi; toplumu tüketicilikten üreticiliğe koşullandıracakken ve de; "emperyalizmi keşfetmişti," tam öze dönüp bağımsızlık mücadelesi verecekken, adamı darağacına astınız. (Büyük olasılıkla; ABD'ye tavır aldığı için YOK edildi…) Bir ülke battı o gün…Öyle kurgulanmıştı; sonraki zamanlarda, dilenci alışkanlığı kazanmış avucunu, Atlantik ötesine açarak, el parasıyla geçinen torunlarımı gördükçe, valla içim sızladı. Hele, "dünya'da olan her şeyi ben de yaparım " azmini göz ardı ederek, "dünya'da ne varsa Türkiye'de o olacak!" kolaycılığına soyunup ithalat hastalığına yakalanınca, altından kalkılmayacak borç batağına soktunuz ülkeyi. Mirasa konmadan, el parasıyla hovardalığını yaptınız lüks yaşamın… Yediğiniz ithal muzlardan bir yerleriniz kabardı mı bilmem de, bir ünlü merhum işadamının söylediği gibi; Atlantik ötesinden aldığınız 500 milyar doları aşkın paradan kaçın kaçı kaldı elinizde?.. Yetmedi! Üstüne üstlük, MİLLİ sanayiyi tümüyle elden çıkardınız. Milli üretim sonlandı. İletişiminiz bile yabancının elinde… Neredeyse, Türkiye'yi TÜRK Milleti'nin ayakları altından kaydırdınız be!..

Nasrettin Hoca havaya girmişti. "Tam zamanıdır" diyerek, patlattım soruyu:

- Son yıllarda müttefik ve dost bildiğimiz ülkelerin siyaset masasında, Sevr'i andıran, Türkiye'nin bölünmüş haritaları dolaşıyor… Ahbaplar bizimle resmen oynuyor; bölüyor, ayağımızı çel-

meliyor, gıkımız çıkmıyor… Ne derlerse; "eyvallah!" çekip, "bir şamar daha vursunlar," diye, diğer yanağımızı çeviriyoruz.

Sözüm bitince yüzüne bakmadım. Sakalları diken diken olmuş muydu, bilmiyorum. Ama konuşması belirgin biçimde sertleşmişti:

- Ödünçlü olunca eksikli kalırsın el oğluna… Borç batağında yüzenlerin milli duruşu olmaz. Takanağın varsa hep takılırsın engele… Hele egemen geçinenlerin karşısında güçsüzlüğünü gösterir biçimde, boynu bükük otururşan, hiç tereddüt etmez, ÇUVALI geçirirler başına… Yabana dik durmak gerek, aşırı minnettarlık ve zaaf, karşındaki nimet sahibini zalimleştirir. Şunu iyi bil ki, kafasını yere eğenin ensesine tokat atan çok olur… Zayıf görünürsen, "N'olur deliğe süpürmeyin" tarzında, siyasal icatlara imza atar, el aleme, "Kolay insan" görüntüsü verirsin.

- Ne yapmalı?

- Öne geçmiş bir kişi yani yönetici olarak önce sen, adam gibi ADAM olacaksın. "Ben ve milletim DIŞ egemenlerin kullanımına kapalıyız…" diyeceksin. Toplumsal bütünlüğü, milli birliği sağlayacaksın… Sonra bileceksin ki, "illa" ülkeye bağımsızlık ve bunu sağlayacak "Çanakkale ve Milli Mücadele'de olduğu gibi" KUVAYI MİLLİYE ruhu gerek... 21nci Asra girmemize rağmen uluslar arası sömürgecilik halâ ayakta. O çok meşhur "köle düzeni kurmaya yönelik" azgınlığını hiç kaybetmedi. Belki 2019' a ulaştığımız gün, 1919'u tekrar yaşatmak istiyor bize… "Hamaset duygusuyla nostaljik empati yaptığım zannedilmesin" tarihsel verilere dayanarak diyorum ki; başımıza her zaman bela olan; KÜRESEL menfaat çetesine karşı, Kuvayı Milliye'yi yeniden ihya etmeliyiz. Yegane sığınak, milletin kendisidir. Öze dönmek; kendin olmaktır!

Yanlış konumlarda dile getiren istismarcılar veya gerçek anlamını çözmekte acze düşüp, onu bir dernek zannederek "ürkenler hariç," bence de tek yol; MİLLİ MEFKURE birlikteliği yani Kuvayı Milliye!.. Görünen o ki, bize kendimizden başka kimseden fayda yok…

Hiç tartışmasız Hocamızla bu çözümde hemfikir olmuştuk… Konu zengin. Üzerinde durmak gerek. Ama ne yazık, değerli bir insanla yaşanan doyumsuz saatler çabuk tükeniyor… Artık gitme zamanının geldiğine inanıyordum. Yaşlı vücudunun dinlenmeye ihtiyacı olabilirdi. Ancak gariptir, beklenmedik şekilde itiraz etti Hoca:

- Beni yan gelip yatıcılardan mı sandın?

"Estağfurullah!" dememe fırsat vermedi. Önceden hazırlanmış da sanki anlatmak için bu anı kollarmış gibi ağzından, oldukça tok ve nasihatçi döküldü kelimeler:

- Bak ahbap, öyle kolay değil bu işler. Devletin başına belâ her türlü olumsuzluktan "terör, huzursuzluk, ekonomik zaaf, vs…" kurtulup milletçe yücelmek kuru LAFLARLA olmaz… Ülke halkının kucaklaşmasını temsil eden Kuvayı Milliye için evvela MİLLET bütünlüğünü sağlamak gerek… Devlet, vatandaşına güvenip onları sevecek, bireyleri de devletini! Evet, bak burası mühim, halk da devletini… Toplumsal birliğin yolu; mensup şahısların ÖZGÜVENİNİ sağlamaktan geçer. Bunu sağlamak için de insanlar arasında "hiç ayrımsız" HAK ve ADALETİ tesis edeceksin…Halka sahip çıkacaksın ki, halk devletini başında taşısın. Bu da yöneticilere düşüyor; asker, sivil, yanlı yansız herkese…

Adetidir; tarihsel olaylara yoğunlaştığı zaman, düşünme, toparlanma süresi ayarlar kendine. Su içer, sakalını sıvazlar… Yine böyle kısa bir mola sonrası, "bak eskiler nasıl yapmış bunu!" diye başladı anlatmaya. İbretçiliği üstündeydi, iki yaşanmışı peş peşe sıraladı:

Yönetilenler idareciyi sevmeli ve özlemeli

Ahalinin gereksinimlerini yerinde görmek ve de onlarla bizzat "yüz yüze" görüşmek amacı taşıyan genç Padişah Sultan Abdülmecit, 1844 yılında, yurt gezisine çıktı. İzmit, Mudanya ve Midilli'yi vapurla dolaştı. Boğaz kalelerinin savunma durumunu, asker ve mühimmatı kontrol etti.

"Ne düşündüyse?" Mutat, alışılmış programda bir ayrıcalık yaparak; törenlere, etrafını saran bürokratlara boş verip, bu seyahatte zamanının çoğunu, halkla birebir konuşmaya ayırdı. Vatandaşla aracısız yakınlık büyük avantaj! Böylece birçok problemi yerinde çözdü… O tarihte, Kocaeli yöresinde bulunan çuha fabrika ve tezgahlarıyla ilgilendi. Eksiklerin giderilmesinde devletin yapması gerekenleri ferman buyurup, ayrıca bunlardan alınmakta olan aşırı vergiyi makul, "verilebilir" düzeye indirdi.

Padişah, hemen peşinden ikinci seyahatini kara yoluyla Varna'ya yaptı. Uygulama eksiklerini gözüyle gördü. Dönüşünde, Tanzimat ve ıslahat konusunda saptadığı kusurları bir genelge ile çözüm için ilgililere duyurdu.

Enteresan olanı; idaresi altındaki çeşitli milletlerden oluşan insanların dertlerini tek tek not alan Padişah, bunları Takvim-i Vakayi Matbaası'nda basılan bir risalede toplayıp, eserinin başına şu ibretlik cümleyi yazdı:

"Halk adını bilmese de, HAK ve ADALETİ temsil eden idareye hayrandır ve bu idarenin HASRETZEDESİDİR."

&

Bre Eşkıya!

Hukuk ve nizam devleti kurabilmek uğruna canını veren, HAKKANİYET şehidi Genç Osman devrindeyiz:

Germiyan Kadısı, bir kasaba pazarından vergi toplaması için Eyalet Beyi'nin oğluna ruhsat veriyor. Halk şikayetçi olunca taraf temsilcileri Padişah divanına çağrılıyor.

Genç Osman'ın muhatabı babasının makam forsuyla halkı soymaya kalkan Eyalet Beyinin oğlu. Ona soruyor:

- Söz konusu çiftçilerimiz pazarda sattıklarını ekip biçerken sen yardım ettin mi?

- Hayır Padişahım.

- Topraklar senin miydi, suları sen mi saldın?

- Hayır Padişahım.

- Mahsulü senin arabanla mı taşıdılar?

- Hayır Padişahım.

- Pazar yeri senin mülkün müdür?

- Değildir Padişahım.

- Bre eşkıya herif! Ol vakit, senin ve hatta benim bu kişilerin kazancında ne katkımız var ki, onları "vergi adı altında böyle" soyarsın? Sana emrimdir; bundan böyle mülkün temeli, "hak ve adaletten" hiç sapma!

&

Anlatımı biter bitmez Hoca, "benimseyip kucaklayarak milleti devletten hoşnut kılmak gerek… İdareciler samimi olmalı. Alışıldığı üzere yurt gezileri dahi "ŞOV" değil, gerçekten halka sahip çıkmak amaçlı olmalı" derken oldukça ciddiydi… "O ara ne düşündüyse" nutkuna; "aha, şimdi yeri geldi!" diye, büyük büyük adamlarımızın "yetki kendinde olduğu halde" güvenlik güçlerinin terörle mücadele tarzını eleştirir biçimde; "operasyon olmazsa, ölen olmaz!" veya "askerlik yan gelip yatma yeri değildir…" gibi, her durumda yanlış anlaşılması muhtemel "içi doldurulmamış" cümleler ve de "anlamsız" çeşitli sebepler yüzünden şehit aileleri ile yönetenler arasında yaşanmış ve yaşanmakta olan bazı sürtüşmelerin yanlışlığını ekledi.

Yetinmedi! "Pat" diye; Avrupa Birliği'nin baskısıyla çıkan yasaları koydu önüme. Özellikle, "Vakıflar Kanunu'nun" hem Selçuklu ve hem de Osmanlı mirasına saygısızlık olacağını, çok uzun olmayan bir gelecekte, "maazallah!" İstanbul sur içinin Bizans günlerine geri döneceğini iddia etti…

Bir de;

O sıralar, Suriye sınırındaki mayından temizlenecek toprakların geleceği, Millet Meclisi dahil çeşitli kesimlerde yüksek sesle tartışılıyordu. Epey hararetliydi ortalık; herkes birbirini "ihanet"

suçlamasıyla yıkıp, "yurtseverlik açısından" harmanlıyordu çevreyi. Hoca da bir hayli sert ama şairimsi katıldı onlara;

"Anayurdumun toprağı hem tatlı, hem de hoş gelir bana. Anamızdır toprağımız, anamız; bizim toprağımız… Yavruları olan bizler emeriz, pür iştah yeriz onu!.. Eski kafalıyım ya; üstünü ekip biçip karnımızı doyurduğumuz, altındaki suyundan madenlerinden yararlandığımız, kısacası "Vatan oğlu VATAN" bellediğimiz toprağı bir şekilde "vatandaş dahi olmayan" yabancılara teslim etmek; bağımsızlığa ve tarihe "BOŞVERMEK", milyonlarca şehidin anısına saygısızlık gibi geliyor bana… Ecnebilerin ağır sanayi yatırımlarına, turizm işletmeciliğine, sahillerimizde villa, ev alıp bizim bayrağımız altında bizimle birlikte yaşamalarına bir yere kadar EYVALLAH!.. Ancak; bilim ve teknolojiye uzak kalmanın acizliğinde, "gel mükemmeli sen üret, ben ucundan tıkınırım…" zihniyetiyle milyonlarca dönüm araziyi altıyla üstüyle onlara teslim etmek asla!" dedi;

- Bunu, ne mazideki adamlara ve ne de gelecek nesillere anlatabiliriz!

Öfkeden tükeneceğini sanıyordum.Yorulup değil susmak, hızını bile kesmedi; "iktidar ve muhalefet ayrımı yapmadan" çoğunluk bazı politikacılarımızdaki ülke dirliğini bozucu tartışmaları baz alıcı, burada tek tek yazmayacağım, değinirsem başımı derde sokacak çok şeyler söyledi; yurtdışındaki sömürgeci egemenlerden aldığı talimat gereği, Kandil dağlarında TERÖRÜN önünde diz çökerek, eli silahlı canilerle Türkiye'nin geleceğine MODEL çizen yeni "SEVR" tezgahçısı satılmış kalemleri…

Dahası;

Birincil görev olduğu halde toplum yapımızı dinamitleyen işsizlik ve yoksullukla başa çıkamayanlarla, "amaçları neyse" ülkesini FAŞİST ilân edenlerden tutun, "sütre gerisinde" halkın dinsel inancıyla dalga geçenlere ve de atalarımızın kasıt içermeyen abartılmış kusurlarını "örneğin Ermeni konusunu" bahane ederek ellere ÖZÜR ŞOVU yapan gözü bağlı küresellik tutsaklarına varıncaya kadar hepsini!..

“Birileri uyurken birileri mütemadiyen yaralarımızı kaşıyor!” dedi… Coşmuştu ki; ne kelime! Yıllardan beri, UYDURUK sorunları bahane ederek, sağda solda sümmettedarik bağıran problem koyucuların ufuksuzluğunu, “acemi siyasetçilerin” çıbanı kanserleştiren yordamsızlık ve yanlışlarını döktü ortaya… Sonra da, “mutlaka yönetmenlerinize ilet bunları!” diye emir verdi…

Şahsen, o an korktum… Dediğini yapmaya yürek ister! Titrek bir sesle, “hoşça kal,” deyip giderken; “ya bir tanecik Hocam, benim el aleme siyasi mesaj falan götürecek gücüm yok, herkes YANLI; doğru söyleyeni dokuz köyden kovuyorlar bu ülkede, durduk yerde başımı derde sokma.” diye itiraz ettim… Hoca en çok bu davranışıma bozulmuş olmalıydı. Peşimden fırlattığı kırk boğumlu ak sarığı yanımdan yıldırım hızıyla geçti… Güncel lâf ya! “Al sarığı, git lan!” dediğini sanmıştım. Dönüp baktım, ürkekliğime gülüyordu. Anlamlı bir göz süzüşün ardından son tavsiyesini söyledi:

- Madem öyle, sarığımı al götür. Kendin gibi tüm ödlekleri etrafına topla. Bundan böyle derdinizi yönetenler yerine, hep birlikte KÜLAHIMA anlatırsınız. Nasıl olsa, bir köşeye çekilip kendi kendinize sızlanmaya alışıksınız, Allah’ın başı bağlı koyunları…

“Haddime mi?” Hoca’nın sarığı kim, ben kim? Almadım… Koştuğumu görenler, “peşinden atlı kovalıyor” sanırdı… Ancak Akşehir’i çıkınca düşündüm olanları…

“Düşünmek!” ne kelime?

O an tarihsel bir fırtına koptu içimde… Durduk yerde; Türkiye’nin yolunu değiştiren “başbakanlar dramı” çıkardım belleğimden. Hatta, iki!.. Birincisini, “Hocayla yaptığımız” günlük sohbette söz konusu etmemiştik ama “yurdumun üstünde dönen dolaplara örnek olması açısından” bence önemliydi; “kendini yok etme pahasına” Egemen güçlere el pençe divan durmayan bir Türk büyüğünün, “AKIBET” benzerliği açısından 2002 yılında yaşadığı olayı geldi aklıma; Bülent Ecevit’in… Anımsatmaya değer, önce onu düşündüm;

Vatanseverliğin bedeli

Ocak 2002…

Başbakan Ecevit Washington'u ziyaret etti. Başkan Bush'un çağrılısıydı ve ilkten büyük ilgi, iltifat gördü.

Ortam samimiydi…

Bush, Oval Ofis'teki ikili konuşmaya; "Irak Devlet Başkanı Saddam Hüseyin kötü bir adamdır…" cümlesiyle başlamıştı. Peşinden onun mevcudiyetindeki sakıncaları sıraladı:

- Saddam'ın kitle imha silahları geliştirmesi dünya ülkeleri ve özellikle sizin için büyük bir tehdittir. Bölgede istikrarsızlığın ve savaş tehlikesinin sürmesi Saddam'ın davranışları yüzündendir. Adam tam bir tehlike kaynağı!

Ecevit, Bush'un amacı gizli "bu klasikleşmiş" düşüncesine katılmadığını anlamlı biçimde tebessüm ederek gösterdi. Amerika'nın kitle imha silahı uydurması ve hele "demokrasi getirme" palavrasıyla Irak'a saldırmasından kaygı duyuyordu. Ayrıca böyle bir savaşın sonuçta Ortadoğu'yu "kana bulamasından" korkuyordu.

Amerika'nın, İncirlik ile Mersin Limanı'nı kullanmak, Güneydoğu'da Irak sınırına yakın bir bölgede ÜS kurma isteğine karşı çıktı ve Başkan Bush'a "bu istekleri yerine getiremeyeceğini" kesin bir dille söyledi…

Hemen o gece devreye aracılar girdi. Ecevit'e, "biraz esnek davranması" tavsiyesinde bulundular.

Başbakan Ecevit, makamından, hatta sonraki yaşamında kişisel varlığının huzur içinde sürmesinden daha EVLA vatanın geleceğini düşünmüş olmalı ki, "olmaz!" diye haykırdı:

- Türkiye'nin bağımsızlığına gölge düşürecek, ilerde ülkemi sıkıntıya sokacak bu Amerikan isteklerini ne pahasına olursa olsun kabul edemem.

Direndi, boyun eğmedi! Ama;

Bülent Bey Türkiye'ye döndükten sonra, aynı heyette bulunan üst düzey görevlilerden biri, durumu soran bir bürokrat arkadaşına Washington gezisiyle ilgili şu ilginç değerlendirmeyi yaptı:

- Ecevit'in işi bitti!.. Çünkü Kuzey Irak konusunda Sayın Başbakan, Başkan Bush'a en ufak bir umut vermedi.

Sonrası malum! O veya bu şekilde, birden bire Ecevit'in ayağının altından hükümet kaydı gitti.

O kadarla kalsa iyi. Devam eden günlerde, Rahşan Hanım'ı, büyük olasılıkla "gerekli tedavi yapılmadığı veya yavaş yavaş ölüme terk edildiği" kuşkusuyla sevgili eşini apar topar, bitkin vaziyette hastaneden uzaklaştırırken gördük…

&

Sonra, Hoca'nın anımsattığı Adnan Menderes gerçeğini irdeledim;

Ne iş! Adamın zihinlerden çıktığı yok. Öldüğünden, daha doğrusu asıldığından beri aradan yarım asır geçti, siyasetçi olmasına rağmen, sevenleri hâla övgüyle anıyor onu. Düşmanları ise; halkın zihnindeki itibarını küçültemedikleri için yine iftira peşinde. "İdam günü halk şenlik yaptı!" diyecek kadar, gözü dönmüşçesine saçmalayarak, bir asır geçse de ondan korkmaya devam edeceğe benziyor… Ama Adnan Bey'deki kalıcılığın sırrını fazla aramadım. Birden ortaokul sıralarına gitti hafızam. Onunla ilk ve son karşılaşmamızda gözümün önünde yaşanan tesadüfî bir olay, "Menderes" isminin nasıl kalıcı olduğunu ve vatandaş belleğine yerleşmenin koşulunu açık seçik ortaya seriyordu.

Yıl 1959, Isparta…

Lise binasının temeli atılıyor…Tüm okul öğrencileri yolun iki yanında ihtiram duruşundayız. Başbakan, tören sonrası tam benim önümde kapısı açık bekleyen makam arabasına binecek… Hizama gelince dikkatini çekmiş olmalı! (Eskiler iyi hatırlar, o vakitler öğrencilerin şapka giyme mecburiyeti var.) Günümüzde erkek öğrenciler kravatların düğüm yerini nasıl göbek hizasına in-

diriyorsa o zamanın modası, kasketin siperliğini sağ kaşımın üstüne indirerek giyiyorum. Ben yakıştığını sanıyorum da Adnan Bey uygun bulmamış. Bir eliyle onu düzeltirken diğer eliyle çenemi okşadı. "Her şey usulünce olmalı çocuk!" dedi;

- Kurallar uymak için konur.

Beni utancımla baş başa bırakarak tam arabaya oturduğu sıra korumaları atlatan zayıf yapılı bir kadın eli, Başbakan'ı kolundan yakalayıp çekiştirdi. Biraz da hoyratça;

- Efendim sizden bir ricam olacak!

Menderes, vücut ağırlığını dışarıda kalan ayağına yükleyerek arabadan geri çıktı. Bir üst makamdan emir almışçasına saygılıydı. Kolunu yakalayan eli şefkatle avucuna alıp "buyurun bacım sizi dinliyorum." dedi.

Başbakana ulaşmanın, ona rahatça hitap etmenin, mahalle muhtarına "merhaba!" demekten daha kolay olduğunu gören kadın, önce bocaladı. Ama Menderes'in kibar sesi ve elini sevecenlikle tutan elleri cesaretini artırmıştı.Yüreklice konuştu:

- Efendim şu defter kalem meselesini söyleyecektim

- Çekinme.

- Çocuklarımızın kullandıkları defterlerin kağıdı çok kötü ve üstelik pahalı. (O dönem 3ncü hamur kağıttan…) Öğretmenleri, "ödevlerinizi mürekkepli kalemle yapacaksınız" diyor. Fakat kağıtlar mürekkebi dağıtıyor…Doğru dürüst kurşun kalem bulamıyoruz, mevcutlar çok çürük, hemen kırılıyor.

"Ne yapacak?" diye dikkatle yüzüne baktım. Paniklemiş gibiydi… Çoğunluk talebenin çektiği çileden ilk kez haberdar olmanın şaşkınlığına düşmüştü. Kendini eksikli hissetmenin verdiği duyguyla yanakları kızardı. Yüksünmedi! Kadına, görevini hatırlatmış olmanın içtenliğiyle teşekkür etti:

- Tamam, dedi. Sorunu halledilmiş bilin efendim.

Çok geçmedi. İki ay sonra okullar oldukça kaliteli kalem ve defterle doldu. Hem de eskisinden ucuz…

&

Nasrettin Hoca iletken adam. Hem de amansız ısrarcı… Yakaladığı ipin ucunu asla bırakmaz. O istemedikten sonra yakanızı elinden kurtaramazsınız. İlk görüşmemizde apar topar yanından kaçışım nedeniyle, yüzüme karşı anlatmaya fırsat bulamadığı yöneticilerde olması gereken ÜÇ adet engin "hoşgörü" ve bir de, "tevazu ile kendini kabul ettirme" yaşanmışını, kalın parmaklarına asla yakışmayan inci görüntülü harflerle yazıp kurye ile evime yollamış.

Birlikte okuyalım:

Ya bu anlayışa ne demeli

Arnavutlukta domuz çobanlığı yaparak büyüyen Sinan Paşa, 1592 yılında ikinci defa sadrazamlığa atanmıştı. O sıra Avusturya İmparatoru'nun elçisi PEZEN, İstanbul'a geldi. Bu adam da yazıcılıktan yetişmişti.

Sinan Paşa, çok alıngan ve fevriliğini hep dışa vuran bir kişilik… Kişisel ilişkilerindeki olumsuzluklar sebebiyle Avusturya ve Pezen'e kin duyuyordu. Elçiyi huzuruna kabul ettiği zaman, birikmiş husumetin tetiklemesiyle çok sert davrandı:

- Vergilerin ödenmesinde niçin bu kadar geç kalınıyor?

- Şu an sebebini bilmiyorum, Viyana'ya yazacağım.

Sinan Paşa'nın aradığı tam fırsat! Daha sertleşip doğrudan hakarete başladı:

- Ayakta uyuyorsunuz bayım, dünyadan haberiniz yok… Devletlerarası ilişkilerden habersiz, böyle sıradan adi bir yazıcıyı elçi yapmak kudretini Viyana Kralı'na kim vermiştir?

Pezen, oldukça zarif ve taşı gediğine koyan biri… Onu gülerek yanıtladı:

- Koskoca Osmanlı Padişahı nasıl bir domuz çobanını Sadrazam yapıyorsa, İmparator da bir yazıcıyı elçi yapabilir.

Sinan Paşa beklenenin aksine kızmadı. Orada bulunanlara dönerek şunları söyledi:

- Kâfir benim verdiğim parayı, o cinsten akçe ile geri ödedi. Helâl olsun!

Tespihini topla

Kanuni Sultan Süleyman devri sadrazamlarından Semiz Ali Paşa, bir gün sadaret makamında müracaat sahiplerinin dilekçelerini alıyor ve gereken emirleri anında veriyordu.

Fakir bir afyon tiryakisi, kimsesizliğini anlatıp, devlet bakımına girmek istediğini belirttikten sonra, Paşa'ya vereceği dilekçeyi çıkarmak üzere elini atınca, heyecandan koynunda sakladığı afyon kutusunu düşürdü. Şimdi olduğu gibi afyon kullanmak o zamanda da suçtu. Cezası vardı… Semiz Ali Paşa, fakire tatlı bir ses tonuyla ihtarda bulundu:

- Efendi pusulanızı düşürdünüz!

Tiryaki, korku ve telâşla yere eğildi. Kutuya el attı. Fakat aksilik! Adam alırken kutunun kapağı açıldı ve yuvarlak hap şeklindeki afyonlar etrafa saçıldı. Suçun gizlenecek yönü kalmamasına rağmen, tekdir ve ağır cezadan çok psikolojik etkiyle netice alacağına inanan Sadrazam Ali Paşa tebessüm etti. Anlamlı ve caydırıcıydı tavrı:

- Tespih koptu, toplayınız!

Hiç beklemediği bu hoşgörü karşısında utanan ve duygulanan afyon tiryakisi fakirin, kısa sürede kötü alışkanlığından kendi iradesiyle vazgeçerek, normale döndüğü görüldü…

Kendini saydırmayı bilmek

Yine Kanuni Sultan Süleyman devri…

Sarayda, Padişah'ın yabancı elçileri kabul ettiği bir tören yapılıyor. Tüm davetliler yerlerini almış. Her şey tasarlandığı gibi tıkır tıkır…

Yalnız Şarlken'in İstanbul Sefiri salona girdiğinde, her elçiye oturması için hazırlık yapıldığı halde, kendine yer ayrılmadığını görür. Bu işlem şahsını küçültmek, onu hiçe saymaktır. Bir bakıma, "Arkasına bakmadan, dönüp gitmesi" istenmektedir…Adam aldırmaz görünür, ama çok önemli bir eylem koyar ortaya;

Üzerinden çıkardığı kürk paltosunu birkaç kere katladıktan sonra yere koyup üstüne oturur. Tören sona erince de, Padişah'tan izin alarak, paltosunu koyduğu yerde bırakıp yürür. "Dalgınlığa geldi" sanılmıştır, salon kapısında görevli önüne geçip hatırlatır:

- Elçi hazretleri, paltonuzu unuttunuz.

Sefir'in beklediği fırsattır, taşı gediğine koyar:

- Hayır efendim, unutmadım. Bizim geleneğimizde, oturduğumuz yeri yüklenip götürmek yoktur!

Bu yanıt Sultan Süleyman'a iletildiğinde, Padişah, Elçinin davranışına hayran kalışını şu sözlerle dile getirir:

- Kendini saydırmayı böylesine kibarca hatırlatan insanlar, her zaman hürmete layıktır.

&

Çoban, davarını sopayla gütmez… Bebeğini emzirmeyen kadın, sevgiden nasipsiz ve insanlıktan yoksundur. Çocuğunu ibate edemeyen baba, "bireysel çıkar tutkunu bir çılgın" olarak nitelenir.

İdarecilik; en büyük sanat ve aynı zamanda özveridir.

İnsanları yönetmeye soyunanların öz benliğinden arınıp içini halkla doldurması gerekir. Onun yaşamı artık anonimdir.

Her ne kadar, "Bal tutan parmağını yalar!" demişlerse de,laf!.. "Hak yemenin" salakça bahanesidir bu. Kayda değmez. Çünkü, arıbeyi bal yemez…

Nasrettin Hoca'nın birlikte okuduğumuz bu olayları önümüze koymasının tek sebebi, devlet yöneticiliğine soyunmuş ve

ya ilerde soyunacak kişilere; "geçmiştekilerin, önce kendi insanına ve sonra kendinden olmayanlara gösterdiği insanca davranışlarını" örneklemek içindir. Aslında canlı bir hatırlatma!..

Zira, halka gösterilmesi gereken hoşgörü, lütuf değil, vazgeçilmez görevdir…

Hele karşınızdaki kitle; gazilerle, vatan için can vermiş şehit yakınları ve de "insanlığın doğal hamalı" garibanlar ise, toplum adına vekaleten devlet görevi yürütenlerin her şeye rağmen bireysel öfkeden uzak kalıp, son derece hoşgörülü davranma zorunluluğu vardır.

Üstelik; gazilerimizin şımarmaya, şehit ailelerinin nazlanmaya, kader fukaralarının feryada her zaman hakları var.

- İyi biline!

&

HOCA YAKAMI BIRAKMIYOR

Rüya görmeyi oldum olası sevmem. Dengemi bozuyor. Geçici bir süre de olsa gerçek yaşamla ilişkimi bozup huzursuzluk veriyor… Uykuda kâbus uğramışsa, günüm berbat! Veya akla gelmez güzellikleri yaşamışsam; "çabala ki, hayal keyfinden yalan dünyanın çilesine arızasız dönebilesin!.."

İnşallah hayırdır! Dün akşam erken yatmıştım. Hangi saatlerdi bilmem, gecenin ıssız bir vakti… Düşümde, belediye otobüsüne biniyorum; Bostancı- Taksim hattında çalışan çift katlıya… Her gün rastladığım asık suratlar gitmiş, insanlar hiç alışılmadık biçimde güler yüzlü…İltifat gösterisi şoförden başlıyor;

- Günaydın efendim!

Aracın alnacındaki elektronik ekranında yazıyor olmasına rağmen, o yine de hatırlatıyor:

- Taksim'e gideceğiz, Tem otoyolundan…

- Alâ.

Gayet medeni biçimde itiş kakışsız, "omuzlanmadan" adım atıyoruz araca; sakin ve yoldaşlara saygılı… Koltuk arkadaşınız iki kişilik yere tek başına yayılmamış. Sizin oturmanız gereken yere çantasını, gazetesini de koymamış. "Sen nereden çıktın?" diye, bön bön "Höt!" bakmıyor yüzünüze. Bir kibar, ağzından bal damlıyor:

- Buyurun kardeşim, hayırlı yolculuk!

- Size de.

Şaşıyorum… "Bir sihirli el mi değdi halkımıza, nasıl değiştik böyle?" diye, gördüklerimi irdeleyecek, sağlıklı durum değerlendirmesi yapacağım da otobana girmezden önceki son durakta gözlerim hepten faltaşı! Çok aşina olduğumuz o günlerin gayet şöhretli başbakanı otobüse biniyor.

- E, gayet normal. “Başbakanlar otobüse binmez” diye yasak mı konmuş?

Yok!.. Ama ortada anlamını çözemediğim bir gariplik var efendim. Çünkü; “tüm emeğini ve sermayesini HOROZ dövüşüne harcadığından ülke sorunlarına MECALİ kalmayan” kümesin çapkını büyük SOLU tek başına hükümet olurken hiç görmedik, “bu gidişle pek göreceğimizi de sanmıyorum ya!” oldum olası sağ iktidarların başında olanlar, hemen hepsi de birbirinin kopyasıdır.

İlk iş; koltuğa oturmazdan önceki orta halli Türk aile yaşantısını terk eder, villalara, köşklere sığınıp, uşakları, aşçıları etraflarında FIR döndürürler… Sosyetik 7 yıldızlı otellerde konaklayıp, müteahhit yatlarında tatil yaparlar… Giysileri, gözlükleri markadır, parfümleri özel olarak yurt dışından gelir… Bolca el öptürürler. Yanlış dinsel öğreti alışkanlığı olsa gerek; kendilerini Emîr-i Mutlak zannedip, yollarının üstünde, “gururlanma padişahım, senden büyük Allah var!” diye çığrışan ÇIPLAK uyarıcıları da olmadığından, etrafa fermanlar buyurarak kafaları biraz fazla yukarda dolaşırlar.

Dahası;

23 Nisan Bayramlarında, “alışılmış adet gereği” koltuğuna “buyur!” ettiği, 10 yaş altı mektep çocuğuna; “yetki senin, ister asar ister kesersin!” tavsiyesinde bulunarak; içindeki “ideal başkanlık” anlayışını gizleme ihtiyacı bile hissetmezler…

Lâkin, şimdi karşımda gördüğüm, alıştıklarımızdan farklı gibi… Arkasında yüzlerce koruması neyi yok; tek başına… Yürekten olduğu çok belli tebessümler içinde. Pırıl pırıl bir yüz… Hani derler ya; “içi dışına denk” İşte öyle!.. Hiçbir zaman gerçek inancını, asıl düşüncesini saklama zorluğuna tenezzül etmediğinden şakaklarında riya çizgileri oluşmamış. “Neyse o!” Takiyye gerginliğinden hep uzak kaldığından cazibeli görünüyor. Sevimli mi, sevimli bir çehresi var.

- Valla, bakmaya doyulmuyor!

"Sesi" derseniz; tatlı mı tatlı! "Hayırlı işler!" dileğine şoförden başlayıp herkesin hatırını aldı. Tonlaması, hitabet sanatının öfkeyle bezenmiş belagatına boş vermiş bir şekilde bağırtısız, yumuşacıktı; içimiz ısındı… "Aziz kardeşlerim, bir şikayetiniz, bir isteğiniz var mı?" dediğinde, bilumum yolcu, "Eyvallah yoktur efendimiz…" demek için, kafalarını boyunlarından arkaya şükranla kanırttı;

- Evvel Allah TAŞ gibiyiz. "Alın teri mahsulü" hiç kayırmasız şirketlerimizle taştan olmasa da, betondan ulu kuleler dikiyoruz… Kazancımız harcamamıza yetiyor. Para gani, iş bol… Lütûf eyleyip küçük esnafı holdinglere boğdurmadınız, "evel-Allah" dimdik ayakta!.. Çok şükür, Huzur Sokağı'nda huzur içindeyiz beyefendi! Nankörlük etmeyelim; sayenizde, Çamlıca bahçelerine sakladığımız villalarımız ve bahçesi "ümmen DERYA" yalılarımızda; Boğaz'da salınan zata mahsus gemilerimizi, üstümüzde uçan son model tayyarelerimizi "kemali afiyetle" seyrediyoruz. Zinhar; karada, denizde ve havada hep öndeyiz… Hele, "tek derdimiz oydu!" râkımı belli yüksek tepelerin fethiyle gönlümüz hoş ki; ne HOŞ!..

Sanırsınız, "tesadüfen bir araya gelmiş" yolcu topluluğu değil; 40 yıllık orkestra korosu! Ahengi ve ritmi hiç bozmadan devam ettiler bu ÖZEL şükür dualarına:

- Arş-ı Âlâ'ya yükselen gökdelenlerimizle başımız dimdik; hep yukarda!.. Halk gözünden saklamalık yüksek duvarlı ve "yaban paralı" holdinglerimizde, avamın; "ah ü vahından" azade, pür KAPİTALİZ efendim… "Ekşili, turşulu" ve de bazı güç odaklarının tasallutundan arınmış; çok bağımsız, çok özgür, çok vatansever MEDYAMIZIN, "uzaktan kumandalı, ahlak yükseltici" pek mayhoş ürünleriyle mest, "bitaraf olup, bertaraf " olmamanın sevinciyle coşku doluyuz sayenizde… Muhalefetin "işsizlik var!" diye bağırıp çağırmasına, lütfen aldırmayın efendim! "Bir lokma, bir hırka" uğruna ter dökmek gibi ilkellikten azade, tembel bir dinlencinin mütemadî sarhoşluğuyla ve de yan gelip yatma alışkan-

lığının kıvancıyla dopdoludur gençliğimiz… Yazarlarımız maşallah Pürbilinç; elalem davulu çalmayacak kadar Bağımsız…Ehh ! Biz "emekli sınıfı" eşi menendi bulunmaz gözde irilerinse, her günü zaten bayram!

Bitti sandım; "milletin çenesi düşmeye görsün, açıldı mı susmak bilmiyor" son teşekkürlerini de yine koro halinde dillendirdiler:

- "Asayiş?" derseniz; tıpkı "krizleri TEĞET geçiştiren" ekonomimiz gibi "Hamdolsun berkemâl!" Kusura bakmasınlar; terör önünde DİZ çöktürtmedik DEVLETİMİZİ!.. Bölücüler; Devletimize sövemiyor ve de Polisimize şamar vurup taş atamıyor… Ana muhalefetimiz ülke savunması için tedbirli ve son derece hassas; askerliğe' İNSAN ÖLDÜRME SANATI' gibi laflar etmiyor!... Allah sizden razı olsun efendim; Allah tuttuğunuzu altın eylesin!

Bizimki aslında saygı gösterisi.Hep birlikte yer vermek amacıyla ayağa kalkıyoruz. O, "inancı gereği alçak gönüllülüğü ilke edinmiş" ya; "teşekkür," edip en sondaki, kimsenin tenezzül etmediği, teker üstündeki koltuğa oturuyor… Takiben, "keşke hepsi böyle olsa!" temennileri arasında, çevreye yayılan bir haklı toplumsal feryat işitiyorum:

- Bu ne tevazu, Tanrım!

- Ne karizmatik lider!

İnanın, doyumsuzdu manzara… Gördüğümün olabildiğince sürmesini isterdim. Fakat, "Olmayana ergi," ham hayalmiş benimki… Görsel mutluluğun tam zirvesindeyken, düş çığlıklarından ziyade göğsümü dürtükleyen hoyrat bir elin baskısıyla uyandım.

- Yine Nasrettin Hoca!

Valla, "Şaşırmadım!" desem, yalan olur. Güncel Türk siyasal yaşamına olan kayıtsızlığıma, daha doğrusu; "korku nedeniyle" memleket açısından çok önemli, günlük taze oluşumları kritiğe almayışım yüzünden birilerini korur görüntüme sinirlenip peşim-

den sarığını fırlattıktan sonra tekrar yanıma "hem de" bizzat geleceğini hiç sanmıyordum. "Kırıldı bana, artık küsmüştür" diye düşünüyordum:

- Sürpriz oldu Hocam, sizi beklemiyordum.

Önce rüyama oldukça kaba biçimde yorum getirdi; "bazen geceleri nazik yerin açıkta kalıyor olmalı; gelmiş geçmiş tüm başbakanlar için olmayacak manzaralar seyrediyorsun uykuda," dedi;

- Aşinasın ya, özellikle de sağdakileri cancağızım, sağdakileri!.. Önce; din, iman, sonra HAN, apartman… "Baba, bacı" dolmaları bir yana; "Kendim için bir şey istiyorsam NAMERDİM!" şarkısına, "Vatan, Millet, Sakarya!" marşları eklenirken, bakmışın; bir yerde hepsi palavra!.. Valla dikkat et, bazıları çok mahir! "Padişahçıl damarları kabarık olduğundan hiç engel tanımazlar." İcabında; "beklenmedik zamanda" sağ gösterip, soldan vurmaya idmanlılar, "ülke ikbaline yastıklanmış" tüm hayallerini "Berhava" ediverirler ansızın…

"Acaba!" şüphesiyle nasıl baktıysam, maziye dalan gözlerimden "asla inanmam!" anlamı çıkarmış olmalı. Sesini yükseltti hafiften:

- Gönlünde büyütüp ululaştırdığın balonların -öyle derinden değil iğne ucuyla- havasını alırsam; valla "püf" demeden sönersin… Bir zamanlar peşinden "Mücahit" diye coşkuyla koştuğunuz "patates dini" mucitlerinin Türkiye'de MANEVİ yapıyı nasıl ayak altına düşürdüğünü, BACI bildiklerinizin başınıza ne tür çoraplar ördüğünü, yıllarca "mübarek adam, amca, abi, BABA!" diye elini öptüklerinizin evvela babanızı sevdiğini tek tek sıralar cümle aleme duyururum… Valla, sen dahi dayanamaz kaçarsın yine yanımdan…

Tam "yandık!" diyordum, nedense birden sustu… Dikkat ettim; görüntüsüne "bilgelik" sunan şişkin yuvarlak yanakları, Sonbahar güneşinde ansızın kızarmış Amasya elmasını andırıyordu. Öfkesini içine atmanın sıkıntısından olsa gerek, burun uçları çok kabarmıştı, müdahale ettim:

- Öze dönsek; neden bu geliş?

"Nasıl bir yaklaşımda bulunacağını" merak ediyordum ki, nice zaman sonra, teşrifiyle ilgili soruma gayet isteksizce, "doğrusun, KORKAKLARLA işim olmaz ama yine de geldik…" dedi. Fakat çok garip! Yeni duruşunda belirgin farklılık var. Bir de, "haklısın!" demek yerine, hep o kelimeyi tekrarlıyor:

- Doğrusun!

Hani kendine kadılık vermişler. Davalı ve davacıyı dinledikten sonra her ikisine de "haklısın!" demiş, "nasıl olur?" diye itiraz eden karısına da aynı lâfı söylemiş:

- Evet hatun, sen de haklısın!

Karşılaştığımızda yine benzer ruh halindeydi. Tıpkı cinlikte… Bir de, "hadi seni bağışladım…" dercesine sinsice gülüyordu.

"Neden?" derseniz;

Bizim Hoca'nın ilk kadılık görevi Kayseri'de olmuş. Kayserili, çobana yemlettiği eşeğe bakım ücreti veriyor da arkasındaki sıpaya vermiyor… Ne yazık ki, o şehir ve havalisinde kavram kargaşası var. Resmen, eşeğin adı "HAKLI", sıpanın ki HAKSIZ…

Diline pelesenk ettiği özel sözcüklerdeki gizli anlamı bildiğimden "bu iki kelimeden birini kullansa" mutlaka alınırdım. Şükür! Yanıtında bana dürüst davrandı Hoca. O an, ucundan kıyısından bulaştığı Kayserililik damarını unutup sadece "doğrusun!" dedi, gülerek…

Aslında fırsatını bulunca kaçırmaz ama belki benimle peşin bir sürtüşmeye girmenin, sohbeti baştan bitireceğinden çekindi… Zaten çok geçmedi, gördüğüm rüyaya; göz kapaklarını iki parmağıyla aşağı indirerek, "Çok beklersin." anlamında bir "pışık!" çekip, geliş sebebi olan konuya girdi:

- Benimki Türkiye sevdası arkadaş! Son zamanlarda Anadolu'nun üstündeki sis bulutları yine yoğunlaştı. Telaşlanıp piyasaya düştük.

İşimiz geçmişle ya; kaba sarım zeytinyağlı lahana dolmasını andıran iri parmaklarının arasında, uçları sararmaya yüz tutmuş dört eski fotoğraf tutuyordu. “Bunları tek tek gösterip mümkünse kısa, birer cümleyle senin yorumunu alacağım” dedi.

- Eyvallah Hocam; emrin olur!

Birincisi, Türkiye Başbakanı’nın son model zırhlı makam arabasında kilitli kalışını gösteriyor… Kurtarıcılığa soyunmuş bir milletvekilinin elinde kocaman balyoz.

Vur, babam vuruyor!

Hemen yapıştırdım:

- Üzerinde duramadığınız binekte veya kapısını açamadığınız araçta işiniz ne?

“Yok!” dedi, başını geriye atıp;

- Çok banal, basit bir cevap… Gizemli ve çarpıcı bir sunum bekliyorum.

Kızdığımı gizlemeye gerek görmeden, “O dediğin özet olmaz,” deyip daldım istatistiğe…Amacım, ben dahil, 7den 70’e, Türk Milletinin kısmı azamisindeki “Araba sevdasını” ortaya sermek… Ülkemizin bir genel problemi olarak bunu soruyor sandım ki, “Bıktırıp, sorduğuna pişman etmek için” konuyu rakamlarla boğmayı denedim.

Aklımda istatistiğin yenisi yoktu. 2001 yılına ait sayıları döktüm;

Devlet Planlama Teşkilatı rakamlarına göre, Türkiye’de 125 bin resmi araç bulunuyor. Bu vasıtaların şoförlerine 600 trilyon lira maaş ödeniyor, ayrıca arabaların yıllık masrafları da 2 milyar dolar civarında…

Bu sayı, Türkiye’den en az yirmi kat daha zengin olan;

Japonya’da 10 bin,

İngiltere’de 12 bin,

Almanya’da 11 bin,

Fransa'da 9 bin.

Üstelik, bu gün bir resmi aracın Türk hazinesine yıllık maliyeti; ortalama, 49 bin YTL…

- Dünya ülkelerine göre memleketimizdeki resmi araç savurganlığının yanına bir de halkımızın özel kullanım keyfini eklersek, Türkiye'nin sırf bu konudaki ekonomik kaybını ölçmek olası değil.

Baktım, "Hadi canım sende!" dercesine, anlamlı gülüyor. "Peki ne ya?" diye şarlayacak oldum. Aldırmadı… Emri tek kelimeydi:

- Somutlaştır!

Tam isabet! "Araba sevdası" tezinin tuttuğunu sandım. Örneklemek kolaydı. "Tarihi yaşanmışlar var," deyip hoşuna gideceğini sandıklarımdan birini anlattım;

Araba hevesi Edip Bey'e pahalıya patlar

Büyük sanat adamı Ahmet Vefik Paşa'nın ilk sadrazamlığı 1877- 1878 yıllarındaki Osmanlı Rus Savaşı'na denk gelmişti. Savaşın büyüklüğü , bir çok ihtiyaç maddesinin yanında, ordunun nakil araçlarına gereksinimini artırmıştı. Sıkıntıyı duyan Paşa, tüm ilgililere tamim göndererek;

"Ben dahi sadaret arabasını ordumuzun emrine verdim. Babı Ali'ye yaya gidip geliyorum. Herkes öyle yapsın!" dedi.

- De!

Oldukça şişman ve tıknefes olan Paşa; Babı Ali yokuşunu çıkarken sıkıntı çekiyor, yoruluyor, terliyor ama dayanıyordu. Bir gün, tesadüfen gördüğü manzaradan sinir telleri zangır zangır titredi. Müsteşarı Muhsin Bey'le birlikte oflaya poflaya yokuşu tırmanırken, Sirkeci'ye doğru bir devlet arabasının hızla inmekte olduğunu gördü. İçinde Maliye Bakanı Edip Bey oturuyordu. Onu tanımazdan gelip yanındaki Muhsin Bey'e;

- Kim bu yahu? Diye hiddetle sordu.

Müsteşar, kopması yakın bir fırtınanın etkisiyle yokuş ortasında donup kalmıştı:

- Şey, o Edip Bey kulunuz efendim, diye kekeledi.

Ahmet Vefik Paşa'nın sinirden tepesi atmıştı. Gelip geçenlerin işitmesine aldırmadan, belki de özellikle duyurarak haykırdı:

- Edip Bey değil, Edip Bey değil, EDEPSİZ Bey bu adam!

Makam odasına varıncaya kadar belki yüz kere tekrarladı bu söylemi. Masasına oturunca da ilk işi, kendi el yazısıyla şu veciz emri Maliye Bakanı'na göndermek oldu:

"O arabayı derhal orduya teslim et, arabanın üstünde edepsiz olacağına, yürüyerek EDEPLİ ol!"

&

"Araba Sevdası" betimlemesi tutmamış olmalı. Önce "vay, çok komik yahu!" diye alay etti benimle. Sonra kocaman gözlerini patlatıp "ne alâka, senin sevda dediğin devrimizde normal alışkanlık oldu," diye bağırdı. Peşinden, kesin kes; "dam başında saksağan vur beline kazmayı!" diye hakaret edecekti; isabetsiz bulduğu düşüncelere her zaman yaptığı gibi… Ancak yüzüne şaşkınlığın verdiği çaresizlikle baktığımı görünce acıdı… Beklemeksizin hemen ikinci fotoğrafı gösterdi.

Dehşet!

Vakıa; sonradan "Açılım!" adı altında; "sınırda kurulan özel mahkemelerde adeta terörist sırtının sıvazlanmasına şahit olduk, milletçe canımız yandı ama şimdi önüme konan olay çok daha farklı! Müttefik ve dost (!) bildiklerimiz tarafından "Devlet-i Aliye'nin hangi noktaya" getirildiğinin canlı resmi bu;

"Dağlıca baskını sonucu" Güya teröristlerce esir (!) alındığı söylenen 8 askerimizin Kuzey Irak dağlarındaki "birliklerine iade" teslim töreni…

- İlk bakışımda kanım donmuştu. Bu kez onurum kırıldı… Bu ülkenin kuruluş ve kurtuluşuna imza atmış Türk büyüklerini "kaşları çatılmış" gördüm… Ardından, "çok yazık! Şu an tüm Çanakkale ve Milli Mücadele şehitlerinin kemikleri sızlamıştır," diye düşündüm…

Her hangi bir yanıt alamayınca da Hoca'nın yüzüne baktım… Gökyüzü renkli iri gözlerinde iki damla yaş birikmişti. Dünü yaşıyor gibi ağlamaklıydı… Türk Milleti'nin üst üste iki kere sömürge düzeninin orduları karşısında kazandığı zorlu utkuyu anımsayınca duygulanmış olmalıydı, ısrarlı bakışım karşısında konuya döndü. Titrek sesle, "iki fotoğraf arasındaki müşterek temayı söyle!" dedi.

- Bazı zaaflarımız var. Galiba bu ülkeyi gerektiği gibi yönetemiyoruz efendim!

- Evet! Ne yazık; lafla büyük devlet olunmuyor.

Sonrasında öyle esti ki, aklım uçtu. Cesaretim yok; dediklerini asla yazamam… "Beceri" den girdi, "Yürekli olmaktan," çıktı… "Ziyan!" olarak nitelenmiş, geçmiş 70 yıla serpiştirdiği sinir yağmuru dinince de konuyu akıl almaz bir "Komplo teorisine" bağladı:

- Türk askeri kendi toprağında esir alınmaz. Ben buna "Dağa kaldırma!" diyorum… Gazetelerin yazdığı kadarıyla eylem, ABD askerlerinin peşmergelere öğrettiği taktikle yapılmış… Yani, "Kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla!" hesabı, çaktırmadan yandaşlara zincirleme yardım… Sonucu ne olursa olsun, emellerine engel gördükleri Türk ordusunu kamu nezdinde yıpratma politikası; tıpkı Kuzey Irak'ta başa çuval geçirme olayı gibi! Çirkin bir tezgah… Artık esen yelden nem kapmaya başladım. Her şeyden şüpheleniyorum. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı'nın makam arabasında iki kez kilitli kalmasını dahi, "Herkesçe malum" bir büyük ve de vazgeçilmez müttefikimizin üstün teknolojisiyle yaptığı, umulmadık güncel bir esprisi olarak görüyorum… Valla, "ol muhteremler" sevgi dolu!.. İsteklerini dostlarını gıdıklayarak yaptırıyorlar… "Güldürerek öldür!" tezinden haberin var mı senin?

- Daha ne? Mahalle dedikodusu bunlar.

Sinir katsayımın yükseldiği belli oluyordu duruşumdan. “Hadi canım sende!” diyerek, “bırakıp gideceğimi,” sanmış olmalı. Bileğimden sıkıca yakaladı. Yıllardır başımızı ağrıtan, kalkınmamızı önleyen terör örgütünün elinde, “nerede olduğunu gösterir” yıllık denetime tabi 10 adet stinger füzesinin bulunduğunu, bu ağır silahların onlara “bizzat NATO üyesi” dostlarımız (!) tarafından armağan edildiğini vurgulayarak, “bak sana tarihsel önemi büyük bir kaç olay anlatacağım. Bazısında, yandan çarklıların, yani yabancıların üzerimizdeki gücünü, bazısında da atalarımızın söylediği gibi, “domuzdan post, gavurdan dost olmadığını” göreceksin dedi.

Kulaklarımı açtım. Sonunda duyduklarımla şaşkınlıktan ağzım açık kaldı… Buyurun, Hoca’yı bir de siz okuyun;

Dinleniyoruz Seyfi !

Makul bir süre gizli kalmak koşuluyla Süleyman Demirel hükümetlerinin önemli bakanlarından Seyfi Öztürk, kadim bir dostuna anlatıyor;

“Başbakan Demirel, başkalarının duymasından çekinir bir ürkeklikle, dudaklarını kulağıma dayayıp “Seyfi gel, seninle çok önemli bir şey konuşacağım,” dedi. Makamında konuşacağımızı sanıyordum. “Çıkalım!” dedi. Başbakanlıktan çıktık. Makam arabasına binmedi, ben de peşi sıra gittim. “DİNLENİYOR!” diyeymiş… “Kim dinliyor tahmin edersin,” dedi… Neyse, yürüyoruz. Makam arabalarımız ve korumalar arkamızdan geliyor. Fısıldayarak dedi ki;

- Yahu Seyfi, bugün Fuat Doğu (MİT Müsteşarı) geldi bana. Bir haber verdi. Doğru mu değil mi bilmiyorum. Valla bizimkiler (MİT) , CIA ile birlikte Suriye’de darbe yapacaklarmış. Hafız Esad diye, çok iyi tanıdığımız bir Çerkez’i (Nusayri olması lazım…) başa geçireceklermiş. Adam bize çok bağlıymış. Sen akşam radyoyu dinle de bana haber ver, iş doğru mu?

Ayrıldık. Akşam radyoyu dinledim, sahiden Suriye'de darbe olmuş, Hafız Esad başa gelmiş. (2 Mart 1969)"

- Çok GARİP!

&

"Olabilirlik varsayımından hareketle" teknoloji aşkına, "Başbakan arabasının nasıl dinlendiğini?" pek kafama takmadım da, 1971 Martı'nda Türkiye'nin önünü kesmek için kotarılan gençlik eylemlerinin ve 1980'li yıllarda icat edilen bölücü PKK terörünün bir zamanlar Suriye'den nemalandığını, orada beslenip büyütüldüğünü göz önüne getirince "YANDAŞ bildiklerimizden yediğimiz kazıkları düşünmekten" inanın aklım karıştı… Ama derinliğine düşünmeye fırsatım olmadı. Zira Hoca, "şaşkınlıkla aptallaşan yüzümün, safran sarısına dönen rengine aldırmadan" büyük dost gıdıklamalarını anlatmaya devam ediyordu;

Kozalak terbiyesi

21 Ocak 1972 tarihli "DAİLY TELEGRAPH" gazetesi, CIA'nın darbe yaptığı ülkelerin listesini yine CIA kaynaklarına dayanarak açıklarken, Türk Ulusu'nun kara günü sayılan, 12 Mart 1971 muhtırasını listenin başında veriyor.

1959 yılının Şubat ayında Londra'daki uçak kazasını, hiç beklenmedik biçimde mucizevi bir takdirle atlattıktan sonra, 1960 ihtilaliyle devrilen Menderes'in, kalkınma adına; "köylünün ayağını çarıktan kurtarmak…" gibi bazı önemli hatalarının yanında, Atlantik ötesindeki sevgiliyi kızdıran gerçek suçunun ne olduğu pek dillendirilmese de, ABD yönetiminin 1960 Cuma sabahı "bizim çocuklar ihtilal yaptı!" diye keyifle göbek attıklarını duymayan kalmadı…

1958-61 yılları arasında ABD Büyükelçiliği'nde yarbay rütbesiyle askeri ataşelik yapan Fred Haynes, 27 Mayıs'taki ihtilal gününü kelimesi kelimesine aynen şöyle anlatıyor;

"Saat dokuz sularında Milli Birlik Komitesi Başkanı Cemal Gürsel'in isteği üzerine başbakanlığa gittik. "Ordudan 4 bin subayı emekli edeceklerini ve yeterli miktarda paraya ihtiyaçları olduğunu" söyleyerek bizden para talebinde bulundular.

Bu para onlara verildi. Hiçbir resmi kayıtta yer almıyor. Paranın hangi kalemden aktarıldığı belli değil. Ama CÖMERT bir para yardımını kesinlikle verdik. Görüşmeden sonra Büyükelçi Flecher Warren Washington'u aradı ve parayı istedi. Para verildi…"

- Ya!

Menderes, aşk uzmanı, sevgi dolu bir insan… Onun 1960'da sonunu hazırlayan yandan çarklılara nasıl dokunduğu pek açık değil de; Süleyman Demirel'in, 1970'li yıllarda, "Rusya'ya yaklaşıyordu!" diye suçlanmasının dışında, okyanus ötesine attığı taşın markası belli; AFYON KOZALAĞI!..

ABD, Türkiye'yi haşhaş ekimini yasaklaması için uzun yıllar zorladı.

1965'te Demirel'den istendi, reddedildi.

1970'te Demirel'den tekrar istendi, yine reddedildi…

Ancak, 29 temmuz 1971'de, darbecilerinin yönlendirmesindeki Erim hükümeti haşhaş ekimini yasakladı…

Bu kısa hatırlatmadan sonra gelelim, "27 Mayıs darbesinden sonra, Türkiye'yi, en azından bir 50 yıl daha gerileten -Ulus devletin- çöküntü sebebi" 12 Mart darbesini getiren HAŞHAŞ macerasına;

O vakit, İhsan Sabri Çağlayangil Dışişleri Bakanı'dır. ABD Büyükelçisi ona gelerek şöyle bir ricada bulunur:

- Sayın Demirel'e söyleyiniz, ülkenizin neresinde ne kadar haşhaş ekiliyorsa biz parasını verelim, ekimi durdursunlar.

Demirel haşhaş üretiminin getirisini çok yakından bilen bir insan. Yüz binden fazla aile afyon ekimiyle geçiniyor. Kozalağın çizilmesiyle elde edilen süt, ilaç sanayisinin vazgeçilmez hammad-

desi. Ayrıca bu süt, milyonlarca dolar döviz girdisi sağlıyor… Kozalağın içinden çıkan haşhaş tanelerinden sağlıklı ve leziz bitkisel yağ elde ediliyor. Yağdan artan haşhaşı ekmeğine katık yapıyor köylü; böreğinin, çöreğinin içini onunla dolduruyor… En dip posasını da küspe yapıp hayvanlarına yediriyor. Etler lezzetli, sütün verimi yüksek oluyor onunla… Tarlada kalan uzun afyon saplarını da parça parça kesip tandırda yakarak, ekmeğini pişiriyor…

Kısacası Türk köylüsünün bu getiriden vazgeçmesi olanaksız.

Demirel, "olmaz!" diyor, "27 Vilayetimizde haşhaş ekiliyor. Bizim adını afyondan alan bir ilimiz bile var. Bu yasaklama işini biz yapamayız."

ABD Büyükelçisi, aynı konuyu bizzat Başbakan Demirel'le yüz yüze konuşuyor. Aldığı yanıt yine aynı;

- Hayır, olmaz!

O an, Büyükelçi'nin ağzından dökülen şu anlamlı sözler, büyük olasılıkla 12 Mart Muhtırasının sinyali olsa gerek:

- Çok yazık, bundan çok fena neticeler doğacak!

Nitekim öyle oldu! "Göz göre göre" 12 Mart 1971 darbesi geldi… Her şey her yer allak bullak…Üstelik; sağdan ve soldan "aldatılmış" binlerce vatansever okumuş gencimiz, bizzat kışkırtmacıları tarafından; ispatlanamamış, uydurma suçlamalarla işkenceden geçirilerek, "beyhude" öldü… Cumhuriyet zedelendi… "Demokrasi!" derseniz; zaten "kör topal gidiyordu", yarım yamalaktı, o olay sonrası da:

- Eh, ışıklar içinde YATA; merhum oldu mübarek!

&

(Emperyalizmin oyununa gelerek, kıymetli DIŞ dostların (!) değirmenine su taşımak, her zaman büyük sorunlara kapı açmaktır; "taviz sunarak" bir kez yüz vermeye gör, aldıklarıyla yetinmez, astarını da isterler… Sömürgecilere hayranlık ebedi esaret getirir…)

Müttefik kazığına tarihin en dehşetli Örneği; (İSTANBUL SİZİN OLABİLİR!)

Gerçekten afalladım!

Duyduklarımın etkisiyle gözlerim buğulanmıştı. Anlamsız bakıyordum etrafıma; şaşkın!.. Yeterince tatmin olmadığımı sanmış olmalı ki, "istersen bir örnek de Osmanlı döneminden vereyim," deyip nefessiz anlatmaya başladı Hoca;

Yıl 1915… Çanakkale'de cehennemin yaşandığı günler…

Genç Parlamenter Veli Bey, Meclis-i Mebusan'da var gücüyle haykırıyor, "efendiler, bu saatten sonra Gelibolu'da Almanya için dövüşüyoruz!"

Ertesi gün İstanbul mebusu, Padişah huzurunda sorgudadır. Fikrini açıklar:

- Efendim, Almanya, başta Avrupa olmak üzere tüm cephelerde zaaf işaretleri vermeye başladı. İnişe geçtiler… Allah esirgesin bizi de düştükleri çukura sürükleyebilirler… Şu an biz Gelibolu'da üstün durumdayız. İtilaf devletleri batağa saplandığını anladı; İngiltere anlaşma zemini arıyor… Hemen tek başımıza onlarla barış yaparsak memleketi büyük bir badireden kurtarırız. Durumu Enver Paşa Hazretlerine izah ettim. Bana, "Alman dostlarımızı bu sıkışık günlerinde yalnız bırakamayız" dedi… Korkum şu ki, Almanya yüzünden koskoca imparatorluğu kaybedeceğiz. İngiltere ile hemen barış yapmamız menfaatimize olacaktır.

Sultan Mehmet Reşat'ın yanıtı tek cümledir:

- Maazallah, senin dediğini yaparak milletime, "DÖNEK!" dedirtmem…

&

Bu olayın hemen ardından, ÇANAKKALE de en kanlı muharebelerin sürdüğü 11 Ağustos 1915 günü, dünya siyasetinde çok ibret verici bir olayın yaşandığı anlaşıldı.

Almanlar her fırsatta Rusları müttefiklerinden ayırıp kendileriyle tek başlarına barış yapmaya ikna etmeye çalışıyorlardı. Bu bağlamda, Çariçe'nin Dame d'honeur'lerinden Maria Vasiltchiova'yı ve Banker Monkievvitch'i aracı yaparak Ruslara, "Vaatlerine rağmen İngilizler size İstanbul'u vermeyecek. Bizimle anlaşırsanız İSTANBUL sizin olabilir…" dediler.

Rusya, genç Osmanlı parlamenteri Veli Bey gibi, Almanya'nın akıbetini ve savaşın sonunu iyi süzmüştü, kesin kaybedeceklerdi… Hükümetleri aynı gün bu teklifi şiddetle reddetti…

- Şimdi elinizi vicdanınıza koyup, söyleyin bakalım; bunun adı NE?

En gerçekçi yanıtı okuyucuya bırakıp şöyle desek:

- Ah! Milletlerarası ilişkilerin karşılıklı çıkara dayandığını, "gerçek dostluğun" milletçe ancak birbirimize gösterilmesi gerektiğini bir anlasak!

Derken, araya Pakistan Devlet Başkanı giriyor;

Uyku sersemliğinden olsa gerek, Nasrettin Hoca sabah yanıma geldiğinde meğer yalnız değilmiş. Biri daha var… Peşi sıra içeri giren; yakasız beyaz gömleğinin üstüne giydiği lacivert ceketinin modeli, badem bıyığı ve bütünüyle arkaya taranmış koyu siyah saçlarının itaatkâr duruşuyla ŞARK dünyasında yönetici; hani eski devir olsa "prens, padişah falan…" diyeceğim bir tip…

Nitekim sırası gelip "ben Pakistan Devlet Başkanı Asif Ali Zerdavi…" diye kendini tanıtınca, tahminimde yanılmadığımı anlayıp hürmetle elini sıktım;

- Hoş geldiniz aziz dost, can kardeş!

Odanın kapı arkasına gelen bölümünde "görünmekten çekinircesine", saklamalık oturuyordu. Dikkatle baktım; yüz hatlarını tümüyle kaplayan mütevazi tebessümü, Pakistanlılara özgü samimiyetin içtenliğini sergiliyordu. Özür dileyerek başladı konuşmasına:

- Gerçek yüzünün aydınlanmasıyla gelecek adına nasipleneceğimiz çok çarpıcı bir konuya geldiniz, sanırım Çanakkale'yi anlatmaya devam edeceksiniz. Ancak izin verirseniz; tam fırsat düşmüşken ben de ŞOK bilgilerle sohbetinize katılıp, "devletlerarası dalaverelerin nasıl döndüğünü" canlı şahit olarak açıklamak isterim. Umarım insanlığa ibret sunarız… Zira biz Müslüman ŞARK ülkeleri mazide yaşananlardan yeterince ders almıyor, kör kuyuda yaşam savaşı veriyoruz. HATA ile yatıp hasarla kalkıyoruz.

Değineceği olayın dehşetiyle olsa gerek ses tonu uzaklardan duyulacak kadar yükselmeye başlamıştı. Birden sustu. Sezdiğim kadarıyla, genel yaşantısına yayılmış olan meşhur kibarlığından kaynaklanmıyordu, fırtına öncesi geçici durgunluk olmalıydı bu suskunluk, nitekim çok geçmeden gürledi:

- Can dostlarım, Beni iyi dinleyin! Çok çarpıcı bir gerçeği "yeri geldiği için" ilk kez size açıklıyorum. ABD'nin, onun "var olduğu" BAHANESİYLE, Müslüman bölgelere kanlı operasyonlar düzenleyerek her gün sivil insanları bombaladığı El Kaide lideri Usame Bin Ladin'i BİZ, 11 Eylül saldırılarından üç ay sonra YAKALAYIP, Bush yönetimine teslim ettik. Ancak kısa bir zaman sonra Ladin serbest bırakıldı… Ben bu olayın altında ne aranması gerektiğini dünya kamuoyunun takdirine sunuyorum… Dünya siyasetindeki "hinoğlu hinliği" çözme vaktidir artık. Uyanalım! Bir de aklı selim insanlar; lütfen eşim Benazir Butto'nun bombalı suikastta öldürülüşünü irdelesin. Ayrıca; Irak ve Afganistan'da her gün yaşanan sayıca çok ölümcül bombalı saldırıların amacı ile faillerin arkasındaki çehreyi açtığım pencereden seyretsinler… Bir de, Ladin'in yaşadığına bir çokları gibi ben de inanmıyorum… Hâl böyleyken "onu bulacağız…" diye, Washington ve müttefiklerinin TORA BORA dağlarında devamlı arama yapmalarının arkasındaki esrarengiz plânı da doğrusu çok merak ediyorum…

- LADİN bahane, sindirme ve muhalif temizliği şahane!

Tahammülü imkânsız tavırlara girdiğine hiç şüphem yok, Hoca'yı boş verip Başkan'a baktım; son cümlesinin ardından yüzün-

deki güleçlik kaybolmuştu. İçindeki öfkenin tetiklediği "iflah olmaz" bir asabiyetle büzmüştü dudaklarını… Hüzün yaşlarıyla buğulanan gözlüğünü silerek çekildi yanımızdan; odadaki eski saklambaçlık yerine… Kulak verdim; zemine iki karış yükseklikteki sedire çökerken söyledikleri daha da ağlamaklıydı:

- Bugün yaşadıklarımızla üst üste koyup -felâket kıyaslaması- yapabileceğimiz çok önemli bir olayı; tarihin en vahşi yaşanmışını, yani 1915 ÇANAKKALE' sini dinleyelim sizden. Uyanmak, uyanık kalmak için…Buyurun aziz kardeşlerim, hakikati sunun dünya kamuoyuna; ders alacaklar alsın, varsa yüzleri; utanacaklar utansın, buyurun hemen söyleyin!

Bir gerçeği haykırmanın zamanı;
Ses ver Çanakkale!

Hangi devir ve ne koşulda olursa olsun; toprağımızda gözü olan düşmanla silahlı ittifaka girmek, "mezarımızı kazmak", eninde sonunda önümüze konacak mukadder kötü neticeyi elimizle hazırlamaktır… Tarih göstermiştir ki; kendini savunmaya gücü yetmeyen, bizim gibi imparatorluk yaşamış eski büyüklerin, "fırsat verince," o malum birileri, mutasavver ikbalini hiç tereddüt etmeden kefensiz koyarlar toprağın kara bağrına… Yerkürede fiziksel varlığınızdan İZ bırakmazlar. "Dost!" kurşunuyla ölmenin matemini tutmaya bile zamanınız kalmaz…

Bu açıdan bakınca Çanakkale Savaşı; "bize tarihin en ulu destanını yaşatan kahramanlarımızın unutulmaz anısı bir yana," devlet hayatındaki kandırılmanın ve yönetsel gafletin en dramatik öyküsü olarak görünüyor.

Hem de, ülke geleceğinden en az bir ASIR çalan, mutlak ibret alınması gereken "ÖLÜMCÜL" bir olay…

Aziz milletim adına çok önemli! Tam yeri gelmişken, son günlerde"Çanakkale için" edindiğim intibaları ve "Ulu destan" üzerine yoğunlaşan bireysel düşüncemi söylemeden geçmeyeceğim.

Çanakkale Savaşı'na ait, genelde; Nigel STEEL ve Peter HART isimli iki yabancı yazarın belgelerinden aktarma, birbirinin aynı, sözüm ona "araştırma" çalımlı kitaplara ve de aşırı "hamaset" duygularının baskısıyla kaleme alınmış, olayın altındaki asıl temayı görmemizi engelleyen basit kurgulu, içi "hurafe" bezeli ürünlere baktıkça yıllardır içim sızlıyordu benim.

Şans işte! 2006 başlarında, dört iklimi bir anda yaşayan CENNET ülkemin başucunda, onlarca yıldır asılı duran, bir elim cehennem tablosunu yeniden resimleme fırsatı çıktı benim karşıma… Gelibolu muharebesindeki sıra dışı yaşanmışların kapısını; "1915 Çanakkale'sini sana Ege'nin mavi sularından okuyacağım" diye, anlatımına başlayan, bir isimsiz Çanakkale gazisinin birinci dereceden şahidi açtı önüme.

İşte gerçek;

18 Mart Deniz Savaşı yarım gün sürdü, (Şayet istense) Kara Savaşı bir günde biterdi. (250 bin yerine 250 ŞEHİT verirdik)

Davetliydim… Tarih merakının tetiklediği "önü alınmaz" bir tutkuyla, Çanakkale'yi yazmak için olay yerine gittim; Kuzey Ege kıyısında taş yapılı tarihi bir yalıya… 7 aylık korkunç Gelibolu yaşanmışını "olduğu gibi, dosdoğru" aktaracak hikayecimin "ünlü bir doktor olduğu" söylenmişti bana. Dikkatle baktım, sırtındaki yakasız gri cüppe, ayağındaki şalvara benzer ütüsüz pantolonla görünüşü daha çok emekli cami imamını andırıyordu. Ayağına siyah rugan terlik giymiş, yaşına taviz vermeyen sıklıktaki olabildiğince gür ak saçlarını üç numaralı makine ile kestirmişti. Tamamen beyazlamış uzun bıyıklarıyla seyrek sakalı, sonradan zayıfladığı anlaşılan buruşuğu bol yüzünde yapıştırma gibiydi. Sıkça tekrarladı; esnerken tüylerinin çenesinden fırlayıp yere dökülece-ğini düşündüm bir an.

Ellerinde belli belirsiz titreme vardı. Arada cüppesinin iliklenmemiş düğmesini tutarak dalıyor. Sonra uykuda dürtüklenmiş kedi misali, sıçrayarak kendine gelip, "Gören oldu mu?" ürkekliğiyle ve yeni tanımışçasına tekrardan yüzüme bakıyordu.

Bu durumda, doğal olarak, "geçkin birine benziyor, kendine hayrı yok. Gizem dolu dev olayı, 1915 Çanakkale'sini bana nasıl anlatır?" diye, düşünmeye başlamıştım ki; -ilerlemiş yaşına rağmen hâlâ CİN- bendeki haleti ruhiyeyi hissetmiş olmalı, masaya yasladığı dirsek gücüyle ayağa kalkıp, düzgün adımlarla çevremde dolaşmaya başladı. Bir ora, bir bura… Zorlayarak da olsa, adeta "tükenmemişlik" gösterisinde…

Yeni duruşu oldukça karizmatik! Tüm dünya onunmuş, bir kuruşa satmış, onu da almamış gibi; olana olacağa "adam sende!" deyici… Sesi beklenmedik tonda gür… Önce methiye ile başladı söze; "kitaplarını okuyunca yalnız sana konuşmaya karar verdim" dedi;

- Diyeceğim o ki; tarih bilicinde bağımsız kavramlar olmaz, ama yansız, ÖZGÜR anlatım birinci şart!.. 1909'da "Hürriyet" iddiasıyla iktidara soyunanlar, onu kullanmayı beceremedikleri için istibdadı yaygınlaştırdı… İttihat Terakki fırkasının 1909'da çıkarıp 1918'e kadar her yıl biraz daha sıklaştırarak uyguladıkları basın kanunu yüzünden uzun süre yazmak istendiği halde "anı sahibince" yazılamadı bendeki bilgiler. Nispeten hür ortamı bulduğumuzda ise neşrimizi, o her şeyi örtbas eden "toplumsal hamaset duyguları" engelledi. "Çanakkale Savaşında yeniden dirildiğimizi" haykıranlara uzun süre, "hayır, orada top yekun ÖLDÜK!.." diyemedik… İnsanımız yalınlığa değil, hayalinde büyüttüğüne inanıyor, "pişmiş aşa su katmak" istemedim… Artık şimdi zamanı geldi! Benim 1915 Çanakkale'sine bakış açım çok farklı ve son derece doğru. Size anlattığımda görecek, "bu güne dek hep yanlış resim seyretmişiz" duygusuyla hayıflanacak, "vay, bizden olmayan bizimkiler ne yapmış?" diye feryat edeceksin… Milletimizin zihninde "kahramanlık simgesi olarak" yer etmiş, eşi bulun-

maz bir ulu destana "gölge olmasın" diye, ben yine de bazı eski dokunulmazlara uyup, savaş anı, geri hizmetlerdeki karmaşayı; tütün istenen yere ekmek, ekmek beklenen yere tütün gönderilmesini, çuvallardan ekmeklerin UN gibi ufalanmış vaziyette çıkarken, sigara çuvallarının rutubetten betonlaştığını, ihale koşullarında altı ay dayanır görünen postalların bir haftada paramparça olup dökülürken, onların yerine ham çarık bile ulaştırılamadığından, sökük, yırtık elbiselerden, makineli tüfeklere top mermisi, toplara piyade cephanesi koşturmalarından, avuç içi kadar mekanda yerine ulaşmayan raporlardan hiç bahsetmeyeceğim. Bunlar yıllar süren gafletle koca Osmanlı'nın gizli plan dahilinde içine düşürüldüğü bir ekonomik felaketin ürünü… Ama ben, örtbas edilemez bazı temel konuları ortaya koyacağım ki; böylece, halka dayanmayan, demokratik olmayan bencil bir siyasetin ülkeye hangi belaları getirdiğini, YABANCI eliyle çizilmiş savaş taktiklerinin Türk Milletine neye mal olduğunu herkes öğrensin.Ve de en önemlisi; "Ülke savunmasını yabancılara ihale etmenin, ölüme boyun uzatmak, mukadder esarete imza atmak!" olduğunu bilsin...

Bu uzun sunumun peşinden, dinlemesi tam tamına 7 gün süren, Çanakkale Gazisi babasından nakil hikayesini anlattı önce. Sonra, bana yazılı sunduğu orijinal "Osmanlıca" belgelere dayanarak; "Bu savaş hiç olmayabilirdi!" savını koydu ortaya;

- 1909 yılında "dış güdümle" iktidarı ihtilal yaparak ele geçiren 3'lü, (Enver. Talat, Cemal Paşalar) Balkan bozgunu ile başlayan zincirleme insan ve toprak kaybına imza attı. O gün "çok güçlü" zannettikleri Almanya'nın yanında savaşarak, hızla yiten ONUR ve itibarlarını geri kazanma yolunu tercih ettiler ve savaşa adeta koşarak girdiler.

- Peki neden Çanakkale?

- "Ben hiç rastlamadım, tarihin hangi devrinde gerçek dostumuz olmuşsa!" o günkü Müttefikimiz Almanya, İngiltere ve Fran-

sa ile Avrupa Kıtası'nda sürmekte olan savaşını Gelibolu'ya kaydırarak, bizi ateşe atarken kendi ordusunu ülkesinde rahata kavuşturmayı planlamıştı, başardı… Osmanlı, meyvesi, tahılı bol, bereketli topraklar üzerinde oturuyordu. Buna bir de zengin Ortadoğu petrolleri eklenince "dinmez bir iştahla" Avrupa'nın ağzı sulandı. Savaş birlikteliği yaptığımız Almanya dahil tümü, Osmanlıyı "YOK" edip, mirasına konmayı düşündü. Savaş, mutasavver paylaşımın en birinci sebebiydi anlayacağın…

- Gelibolu'daki muharebelerin 7 ay değil, 7 saatte, 250 bin yerine 250 şehitle bitebileceğine dair savınız neye dayanıyor?

Sustu. Kısa da olsa, kendine "ispat için" düşünme payı ayırdığı belli oluyordu. Bir süre iğreti duruşuyla yere dökülecek hissi veren seyrek sakalını avucuyla kavrayıp, boşa çıkardığı işaret parmağıyla, soluk teni açıkça görünen çene derisini kaşıdı. Sonra, baştan beri Ege'nin enginlerine dalan yorgun gözlerini bana dikti. Dikkat ettim, soruma yanıt verirken, geçmişteki o cehennem günlerinin ateşi vardı bakışlarında:

- Cevat Paşa isimli bir Türk Komutanı, 18 Mart Deniz muharebesini, üstün zekasıyla yarım günde kazanıyor… Muhtemel kara çıkartmasına engel olacak kıyılardaki, "Düşman ayağını karaya bastırmayacak" planları da hazır… Ama "ne dolaplar dönüyor sa?" bir hafta geçmeden Alman Generali Liman Von Sanders, "Mareşal" ünvanı verilerek, Çanakkale'deki 5nci Ordu'nun başına "tam yetkiyle" komutan tayin ediliyor. İlk iş, Cevat Bey'in hazırlıkları çöpe atılıyor. Türk subayların Türk toprağını gereğince savunması "gizem dolu hareketlerle" engelleniyor… Ve en fecisi; savaşın tam yetkilisi Liman Paşa ile tümenlere komuta eden Alman general ve albayların "sinsi davranışlarla" Osmanlı askerini "top ve makineli tüfeklere karşı süngüyle taarruza zorlayarak" nasıl bir feci katliama sürüklediği malum!

- Sanırım, bunu İngiliz General Ian Hamilton'da hatıralarında itiraf ediyor.

- Evet! “Sanders bizi ve Osmanlı’yı Gelibolu’da bilerek batağa sapladı. Meğer Alman’ın amacı burada her iki tarafa da cehennemi yaşatmakmış…” diyor…

&

Yaşlı Bilge Adam “Gelibolu savaşlarının seyriyle ilgili” daha çok şey söyleyecekti. Fakat kafamdaki Ulu Destan’a “pişmanlık gölgesi” düşürecek nitelikteki YÖNETSEL aymazlıkları daha fazla dinlemeye mecalim kalmamıştı benim. “Bizden olmayan bizimkilerin” ölümcül yanlışları, beynimi zonklattı. İçim acıdı, “ne olur fazla deşelemeyin muhterem. Çanakkale, o eski duruşuyla, Akif’in şiirinde çizdiği azametiyle kalsın hafızamda!” diyebildim yalnızca:

- Lütfen bırakın. Bir neslin yok oluşunu, tarihte eşine rastlanmaz bir toplumsal ölümü, “DİRİLİŞ!” olarak görme şaşkınlığına devam edelim biz!..

&

MEĞER SINAV BİTMEMİŞ, HALÂ FOTOĞRAFLARDAYIZ

"Bizden olmayan BİZİMKİLERİN" ülkeye verdiği zarar gerçekten çok acı!..

Üzerinden uzun zaman geçmiş olmasına rağmen, "yeni öğrendiğimiz" bazı yaşanmışlar içimize dokunuyor… 1915- Çanakkale'si; yüreğimi yakmıştı. O yetmezmiş gibi "üstüne üstlük" şimdi de sinir sistemimi hepten bozacak güncel politik eleştirilere girer korkusuyla, "Hocam, göründüğü kadarıyla konuyu dağıttık. Hüzün alıp yorulduk, artık yetsin!" diyecektim. Ama olmadı. Bu kez elindeki belgeleri, pazar çerçicisinin hoyratlığıyla masanın üzerine serdi.

Anlayacağınız; döndük dolaştık yine geldik meşhur fotoğraflar konusuna!

"Daha önce irdelediğimiz" hani biri, tarihi dost(!) kazıklarını anımsatan; makam arabasında kilitli kalıp "ölüm" tehlikesi geçiren başbakanımızın "hüzün dolu" görüntüsü ve teröristlerin ŞOV resimleri vardı ya; işte onlara!..

Üçüncü resim, çok eskiye ait. Rengi solmuş… İsmi lazım değil, geçmişin devlet büyüklerinden birinin, gıda rejiminden etkilenmemiş enli gerdanını yana kıvırarak, "Aile fotoğrafım!" diye övündüğü, banka hortumu MUCİTLERİNİN meşhur görüntüsü…

Onu kaşla göz arası çekmeceye atarken gönlüm rahattı. Oynamasını bilmeyen gelin hesabı; "yenim dar, kolum kısa!" türünde baştan savmalara hiç gitmedim. O an, "Lehte veya aleyhte" onunla ilgili her hangi bir fikir beyan etmek istemiyordum, doğrudan söyledim fikrimi, "kusura kalma, bu konuda yorum yapmam!" dedim kararlılıkla;

- Zatınız çok iyi bilir; "Bir fincan kahvenin 40 yıl hatırı var," derler. Ol büyük "kırk yıllık" devletliyle muhabbetimiz kesildiğinden beri henüz süre dolmadı, fincan halâ ılıktır efendim!

&

Keşke görmeseydim, dördüncü fotoğraf müthiş! Son zamanlarda yeryüzü yaratılmışlarına "ben hepinizden farklıyım…" mesajları sunma gayretindeki Suudi Kralı'nın otel odasındaki; sağına Cumhurbaşkanımızı, soluna Başbakanımızı oturtarak verdiği eşsiz pozu!.. Kendileri; muhtemelen kısa bir süre sonra iki metrelik çukurda bir avuç toprak haline gelecek olan, ihtimamla büyütülmüş, belki de bazılarınca mübarek sayılan iri vücutlarını, gittikleri her yere yanlarında taşıdıkları belli, altından imal edilme mutena tahtına yerleştirmiş… Bir azamet ki, Ağrı Dağı'nı hasedinden yarım metre küçülteceği kesin… Ama Zat-ı Devletleri'nin bu bireysel canlı görüntüsü kendine yetmemiş olmalı! Arka-yı saadetlerine yerleştirilen fonda, altın çerçeve içine zapt edilmiş vesikalık dev fotoğrafı ve Suudi Arabistan bayrağı var…

Başka yorumu olamaz, sanırım bizimkiler, milletimizin özünde mevcut terbiye ve dindaş duygusallığının etkisiyle hürmetli ve saygılı bir görünümde… "İnsanoğlu hep beklenti içindedir!" Olur ya; belki de, ilerde ekonomik destek veya uluslararası bir ödül falan!..

"Bu sunum sonrası ne söylememi bekliyorsun?" sızlanmasıyla Hoca'ya döndüğümde nasıl bir vaziyet almışsam, tavrımdan olabildiğince ürktüğünü gördüm. Acayip gazaba gelmişim ki, "bu asabiyetten sağlığa zarar gelir" korkusuyla gözleri fal taşı gibi açılmış! Hiç etkilenmedim, durumuna aldırmadan konuştum onun:

- Önceden kurgulanmış müthiş bir oyun! Beyaz entarili Kral Hazretlerinin Türkiye Cumhuriyeti'ne hazırladığı büyük bir karizma ve BENLİK tuzağı.

- Aferin sana, bu kez ilk atışta tam isabet! Ama konuyu biraz aç.

- Aslına bakarsanız, devletler arası ilişkilerde kişisel öngörülerin ve bireysel sevdaların yeri yoktur. Her pozisyonda ülke onurunu ilk plana çıkarmak gerek ama hem Cumhurbaşkanı ve hem de Başbakan, "her koşulda misafire hürmet…" öğretisiyle yetişmiş insanlar olmalı. Bence otele samimi ve dostça özel sohbet için davet edildikleri kanısındalar. Lâkin karşılarındaki Suudi Arabistan

Kral'ı, o masum görüntüyü oldu bittiye getirerek "Pat!" diye dünya kamuoyuna açık bir tiyatro oynuyor.

- Amacı ne?

- İletisi önce kendi halkına… Şu an Araplar arasında bu aile, yüzde seksenlere varan etkin ve gizli bir tepki altında… Eli viskili Amerikan askerlerinin korumasına rağmen geleceğe dair güveni yok… Büyük olasılıkla, otelde çizdiği bu tablo ile güç gösterisi yapıyor. "Ben güçlüyüm, hâlâ en büyüğüm!" diyor… Avrupa ve Amerika'ya, "bölge benden sorulur. Aha görün, ağabey benim!" imajı veriyor… Ortadoğu'ya, özellikle Irak halkına, "Türklerin liderliği eskidendi. Gönlünüzden ve kafanızdan bu yerleşik düşünceyi artık silin. Onlar mazide kaldı. Sizin yeni haminiz benim," yatırımında…

İnanılır bulmamıştı, "dur!" dedi heyecanla:

- Kuzeyine rağmen Irak'a öyle mi?

- Özellikle Kuzey Irak'a!.. Şimdi söylenenlerin, saptırılmış propagandaların aksine Kuzey Irak halkının yüzde sekseni eskiden beri Türkiye'den yanadır. Hem de gönülden… ABD tarafından kandırılan, ortalıktaki malum iki kişi hariç, tümünün genlerine sinmiştir bu gizli aşk.

- Neler söylüyorsun öyle; genlerine, gizli aşk?

- Çok uzak değil, 62 yıl önce yaşanmış bir olayı hatırlatayım size. Ne demek istediğim daha iyi anlaşılır.

- Enteresan! De bakalım şu bilinmeyeni.

- Evet şimdi görelim, TARİH konuşsun;

Kuzey Irak'ı elimizin tersiyle nasıl ittik? (BİR İNÖNÜ KLASİĞİ)

Yıl 1945…

Başkent Bağdat'ta; Kral Naibi Abdülillah Efendi ile Başbakan Nuri Sait Paşa, günlerce yaptıkları toplantıların sonunda Kuzey Irak'la ilgili önemli bir karar aşamasına gelmişlerdir.

Kral Naibi neticeyi şöyle açıklar:

"Biz bugüne kadar ne yaptıksa Irak'taki Türk kimlik ve etkinliğini silemedik. Sadece kendi soydaşları değil, Araplar bile onlara meftun… (Dikkat edilirse Naip, Kürtleri de soydaşlık kavramının içinde görüyor. Çünkü o zamanki Irak yönetimine göre Kürtler, Selçuklu Türkü…)

Bugün Türkiye'de uysal bir iktidar var. Ama ne malum, günün birinde Kemal Paşa gibi "tuttuğunu koparan" biri ortaya çıkarsa, Musul'u aldığı gibi tüm Irak elimizden kayar gider. En iyisi, daha fazla oyalanmadan zaten onlara ait olan Musul'un tümünü Türkiye'ye iade edelim. Hem bize uyum sağlamayan Kuzey Irak belasından kurtuluruz hem de Türkiye'nin sempatisini kazanmış oluruz. Ayrıca Suriye'ye karşı bize destek olurlar."

Kral Naibi'nin bu sözleri üzerine Başbakan Nuri Sait Paşa, yanına Dışişleri Bakanı Naci Şevket'i alarak hemen Ankara'ya gelir.

Önce Başbakan Şükrü Saraçoğlu ile konuşulur. Şükrü Bey, teklifi duyunca keyiflenmiştir. Sevincini gizlemeye gerek duymadan Irak Başbakanı'na içten teşekkürlerini sunup durumu Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'ye arz etmek üzere teklifçilerden ayrılır.

Ancak Saraçoğlu'nun "zaten Misak-ı Milli hudutları içindeki" bu büyük tarihsel kazanıma dönük peşin neşesi, İsmet Paşa'nın karşısında birdenbire hüzne dönüşecektir;

Zira İnönü, Kuzey Irak teklifini elinin tersiyle geri çevirip "kesinlikle olmaz! Bunun gerçekleşmemesi için elimden geleni yaparım!" diyerek, bu çok ÖZEL sunumu şiddetle reddetmiştir…

&

Bu topraklar çarpıcı olayların ANARAHMİ, eşeledikçe bin garabet çıkar ortaya!

"Ona değdi, buna değmedi!" derken, konu uzadı. Hoca dersi bitirmeye niyetlenmiş olmalıydı. Önce çekmecedekini sonra masanın üzerinde serili üç fotoğrafı aldı. Tam, "beklenmedik zamanda geliyor, ansızın çekip gidiyorsun," diye takılacaktım ki, iri parmaklarıyla çenemi okşayıp sordu:

- Yahu, dindaşımız Suudi dostla zorun ne senin? Neden sevmiyorsun adamı?

- Evvela şunu söylemem gerekirse; iki devlet arasındaki iyi ilişkilere muhalefetim yok. Benim takıntım tamamen bireysel!.. Müslümanlığa hiç yakıştıramadığım bugünkü davranışlarının dışında eskiye dayalıdır onlarla husumetim… Öncelikle bu sülalenin iktidara geliş biçimine soğuk bakıyorum. Ve de, geçmişte atalarıma karşı işlenmiş affedilmez büyük günah yakmakta içimi.

Şaşırdığını görünce, unutmuş sanıp, bu tarihi olayı affına sığınarak yeniden hatırlattım Hoca'ya;

Osmanlı Hicaz'da sırtından nasıl vuruldu?

Tarih 1800…

Mekke'den gelen heyet, 3ncü Selim'e Vehhabilik adı altında yaygınlaşan "doğrudan Devlet-i Aliyye'yi hedef almış" ihanetin boyutunu anlatarak çare istiyor. Padişah, Danışma Meclisi'ni toplayarak, "bu konunun öncelikle ve önemle görüşülmesini…" Sadrazam'a tembih ediyor.

Toplantıya Sadrazam, vezirler, Bab-ı Ali ricali, Yeniçeri Ağası ve Defterdar katılıyorlar…Ama, sanırım o günkü toplantıyı bu günkü akılla, artık "Kader!" olarak nitelemek gerek! Çünkü Osmanlı'nın Hicaz'daki geleceğiyle ilgili oturumu başladığı gibi bitiren ilk sözü Rumeli Kazaskeri Şemseddin Efendi alır. Konuşması, gerçeğin ta kendisi olmakla birlikte, öfkeyle ifade edilmesi açısından devlet işlerinin inceliğine aykırı gelecek bir sertliktedir:

- Kaç zamandır bu eşkıyanın Osmanlı'ya isyanını görüşüyoruz. Birtakım kararlar alıyoruz, ancak netice yok… Zamanımız yazışmalarla geçiyor. İsyancıların yazışma kağıtlarıyla terbiye edildiği nerede görülmüştür. Bu büyük devletin askeri nerededir? Birileri kutsal topraklarda ayaklanma gösterileri yaparken, Devleti yönetenler o topraklara asker göndermekten neden çekinirler? Asıl günah hangi mekanda bulunursa bulunsun, kimliği ne olursa ol-

sun ihanetin cezasını vermemektir… Bugün eşkıyaya sempati duyanlar, yarın acınacak duruma düşerler…

Garip! Önce ileriyi keşfeden bu doğru sözün sahibi Şemseddin Efendi eleştirisi yüzünden acınacak duruma düştü. Sadrazam Yusuf Ziya Paşa tarafından derhal Vidin'e sürüldü. Sonra; "Hicaz'da kan dökmem!" diyen Osmanlı yönetimi ve eli bağlı asker, meydanı boş bulup faaliyetlerini yoğunlaştıran Vehhabi Suud ailesinin ihanetiyle Ortadoğu'dan sırtında dindaşlarının İngilizlerce kiralanmış kanlı hançeriyle sürüldü…

- Şayet bir gün, o dönüşün tasviri yapılırsa, hazmı güç "Ulusal dram" çıkar ortaya. Tarih ağlar!

Oysa Osmanlı, kendini Hicaz'ın hizmetçisi bellemişti

Yavuz Sultan Selim, 1517'de Mısır'ı Osmanlı topraklarına katmış, devrinin en büyüğü muzaffer bir Padişah olarak, İskenderiye Camiinde yerini almıştı.

Cuma hutbesini okuyan imam, şahin duruşuyla dünyayı önünde titreten Selim'in gözlerinin içine bakarak, "ey HİCAZ bölgesinin HAKİMİ!" diye söze başlayacak oldu. O an Yavuz Selim, tüm azametini bir yana bırakıp minberdeki hocaya müdahale etti:

- Hayır Hoca efendi, hayır! Ben Hicaz'ın hakimi değil, HADİMİYİM. (Hizmetçisiyim)

Gün oldu, ne yazık ki; emperyalist Hıristiyan odakların emrine köle, güncel çıkarı için ihanete sığınmış zavallı Müslüman Araplar bu inceliği anlamazdan geldi.

&

Hoca Nasrettin, tereddüde düştüğü zamanlarda hep yaptığı gibi yine sarığını çıkarmış, düşünceli bir edayla kafasını kaşıyordu. Belki sakinleştirici bir mazeret beyan edecek, "uzak geçmişi bırak!" falan diyecekti. Ancak tez davrandım, "kanımca bu beyaz entarili mübarek adamlar bana tam bir Türkiye sevgisizi gibi görünüyor!" diye salvoya devam ettim;

- Malum, çok yakın bir geçmişte, bu zat-ı şahaneleri Osmanlı'nın hatırası Ecyad kalesini yıkacaktı. Neler yaptık önlemek için. Hiçe saydı veya gücümüz yetmedi. Adam çatır çatır yıkıp yerine Kâbe'ye tepeden bakan, kutsal mekanı daracık alana sıkıştıran konutlar yaptı.

- Hem İslâm Peygamberi'nin hatırasına saygısızlık sergiledi ve hem de Türk Devleti'ni aşağıladı.

- Karışmak ne haddimize! Kendi bileceği iş de, bizce önemli olan; bu zat, Osmanlı yadigârı Ecyad'ı yıkarken, Cidde'de bir evi restore edip kapısına şu levhayı astı.Yani "Benim gibileri şüphelendiren" içindeki açık niyet vesikasını:

"Bu ev, Türklere karşı savaş vermemize yardımcı olan LAWRENCE'in karargahıdır!"

- Enteresan! Durum böyleyken, Sayın Cumhurbaşkanının, "az çok Türk sevmediği belli" bu adamlara "Türkiye Cumhuriyeti Şeref Madalyası" verme sebebini doğrusu anlamış değilim.

- Neyse canım, elbet bir hikmeti vardır. Ayrıca, bizim bilmemiz şart değil zaten!

&

Sohbet bir yana, belgesel sunumun keyfi kaçmıştı iyiden… "Feveran!" denebilecek bir tavırla yürüdü… O an peşi sıra niye koştum Hoca'nın, inanın bilmiyorum. Üstüne üstlük bir de, "yeni buluşma zamanı için program yapalım!" diye seslendim. "Git kardeşim başımdan!" diye bağırdı;

- Yürü!

Söylemedi. Anımsadığı gerçeklerle, önüne gelen manzaraları karşılaştırınca, belli ki çok sinirlenmişti. Ama el alemin fırçasını yine ben yemiş oldum böylece…

- Git başımdan!

&

2

NASRETTİN HOCA NERELİ?

"Fazla naz aşık usandırır!" derler. Aslında naz değil, hep aynı yolda gidip gelmenin monotonluğundan kaynaklanan geçici bıkkınlık veya felsefi tabiriyle; bedii zevke özlem benimki… Her daim, "mükerrer ve de edilgen" siyasete yoğunlaşmak, dün ile şimdi arasında oya mekiği gibi oradan oraya gidip gelmek, rutin işleyişin tekdüzeliği yüzünden çok kere sıkıcı oluyor. Arada başkalıklara kapı açmak gerek… O yüzden, bu geçmişe yolculuklarımız "aynı yoğunlukta devam ederse" kendimi öğrenci gibi hissetmeye başlayacağım.

"Üstatla buluştuğumuz vakit başıma gelecekleri anımsayınca" birden irkildim ve "şimdilik boş ver şu ödevleri!" dedim… Kararlıyım, her ne olursa; "bu gün HOCA'ya görünmeden tek başıma dolaşmaya, bir başkasının yönlendirici etkisinden uzak, gönlüme estiği gibi" özgür takılmaya!.. Benim ki, bir nevi kırk gün yenmiş baklava doygunluğu veya bir başka açıdan bakarsak; vazgeçilmez bir teneffüs arzusu… amacım; "değişkenlik sevdasıyla" konuyu çorbaya çevirmek!

- Ama nasıl?

Bu devirde keyfince yaşamak için yol yordam bilmezlik zor. Uzun süre sosyal düzenin dışında, çağa uzak kalmak, yaşama acemiliği veriyor insana… "İşte lazım oldu!" Ama şu an kendimi

kucağına atacağım yeni tip oyalanma mekanları hakkında hiç bilgim yok. Çocukluğumuzdaki gibi olsa kolay. Lunaparklarımız vardı eskiden… Canınız sıkılsa, "Hadi biraz eğleneyim," deseniz, neler yoktu içinde? Palyaçoları seyrederdik. Kasnak atardık; üzerine düşürdüğümüz oyuncak bizim olurdu. Çarpışan arabalar… İnsanı yükseklere savuran kocaman zincirli salıncaklar…

- Hele o salıncak! Bana siyaset dünyasındaki gizlemelik nice sırların vakti zamanı gelince, hiç istemeden, ayan beyan, tüm çıplaklığıyla nasıl ortaya dökülüverdiğini anımsatan harika oyuncak… Fıkralara konu olmuş, "yalancının mumunun yatsıya varmadan söndüğünü" kanıtlayan ibretlik eğlence!

Tüm bunları anımsamışken; bence, "anlatımı zorunlu" enfes bir fantezinin zamanı!

Şimdi okuyacağınız olayı betimlemede son derece özgürsünüz. Zamanımızda benzeştirip "ibretlik" çağrışım yapılacak örneği çok! Okur okumaz, arzu ettiğiniz her hangi bir güncel görüntüye keyifle adapte edip tebessüm edin. Ve ya "İlkelerinize aykırı gelecekse" alt yanı 15 satırlık " birebir yaşanmış" fıkra; okumadan atlayın;

Ne zaman lunapark sayıklayıp salıncak görsem, Temel'in Fadime'si gelir aklıma

Temel bir gün Fadime'yi lunaparka götürür. Zincirli salıncağın altına geldiklerinde Fadime, "Ha bu salıncağa bineceğim!" diye tutturur.

Ona göre sakıncalıdır. "Olmaz" der Temel;

- Kesinlikle izin vermem!

- Neden?

- Aha görmez misin? Aşağıdan bakınca salıncağa binen kadınların donu gözüküyor. Ben seni ona bindirmem, kesinlikle rızam yoktur.

Fadime binmeyi kafasına takmıştır. Temeli bir şekilde atlatıp isteğini yerine getirir. Nice zaman sonra Fadime'nin yanından kaybolduğunu fark eden Temel, onu salıncaktan inerken yakalar. Şiddetle bağırır:

- Ula, ben sana demedim mi, "Salıncağa binme!" ha buna binenlerin donu gözüküyor.

Fadime kendinden emindir. Sorunu çözmüş olmanın rahatlığıyla gülerek yanıtlar:

- Bindim ama, senin sandığın gibi iç çamaşırımı kimselere göstermedim.

- Ya ne ettin?

- Salıncağa binmezden önce çıkarıp çantama koymuş idim…

&

Anlamlı ve komikti! Kendi kendime güldüm. Peşinden de; "Eskiyi boş ver dedim; güncel yeniliklere dal! Örtüsü perdesi kalktı yaşananların; şimdi her şey ayan beyan… Bilişim çağındayız, artık SIR ve Giz gibi şeyler yok. Zaten seyirlik lunapark da kalmadı!.."

Aslında üslup değiştirip bu Karadeniz yaşanmışının ardından, örneğin; "Şecaat arz ederken Merdi Kıpti, sirkatin söyler" diye savursak, güncel konulara balıklama atlar, çok renkli örnekler sunar. Dün KARA dediğine bugün AK demek zorunda kalarak şaşıranları, "olur ya" mahcubiyet sıkıntısından kurtarmak için "aldırma dün dündür, bugün bu gün!" kurnazlığına davet etsek ve de "ey haşmetli büyüklerimiz saklamalıkların -palavraların- ortaya döküldüğüne aldırmayın, sonuna kadar kıvırmaya devam, biz millet olarak iyi yalan YERİZ…" desek; dümeni kaymış siyasal ve sosyal yaşamımızdan nice renkli fotoğraflar çekeriz de, hem zülfü yare dokunur diye korkarız. Hem de cümle alem; olup bitene bakmak yerine "doğru bilinen yanlışları ortaya serdiğimiz için" bizi yadırgar.

- Heyhat!

En alâsı, alışılmışın dışına takılmak. Bir süre ot gibi yaşamak… "Kim ne halt ederse!" deyip, "Bana dokunmayan yılan bin yaşasın…" havasına bürünmek…

- Peki yolu yordamı ne?

Şimdilerde çok moda! Yabancı dil bilmeyenlerin adını söylemekte zorlandığı, abuk sabuk telaffuz ettiği, yeni tip kahve mekanlarından birine çöreklenmeli.

Orada sahne zengin; "huzur adına" aradığımı mutlaka bulacağımdan eminim… Hele içeri girelim.

- Girdik DE!

Baştan söylemeliyim; benim yarım bardağa "dolu!" dediğim hiç olmadı hayatta… Muhalif tabiatlı yaratmış Mevlâ, ıslahı gayrı mümkün… Gözüm yampiriliklerde… Nerede mazarrat varsa oraya saplanıyor dikkatim.

Bakın nasıl?

Hani hep derler ya, "Kadının ağzına lafı verdin mi, yandın!" Valla benim bu güncel -yeni moda- uğrağım CAFE'deki ilk saptamalarıma göre, hemen gözüme çarpan şu;

Karşılıklı eğlenmesini bilen "genç müdavimler hariç" mekânın başrol oyunculuğuna soyunmuş, yaşı geçkinliğe bir hayli uzak, erişkinlik çağının zirvesinde; KAÇAMAK deneyimleriyle ustalaşan bayan terbiyeciler, genelde salonun az görünen duvar dibini veya sütun arkasını tercih ediyor; sırf karşısındaki "sevgili yerine koyduğu" tazeliğini yitirmiş kösele kıvamındaki işe yaramaz buruşuk etli geçkin zamparaları -anlam dolu sözlerle- haşlarken çıkacak kötü kokuların neşrini azaltmak için… Allah esirgeye; kadın azgınlığına yenik düşen adamın, hele birde cebi boşalmışsa hâli duman! Dayanabilirsen, ortalıktaki sigaralardan yükselen gri kesafeti bırakıp o zavallının cayır cayır, alevsiz yanışını seyret…

Valla elimde değil, ilk gördüğüm o!

- Biraz sadistçe ama manzara hoşuma gidiyor doğrusu; buradaki "kaçamak" alışkınları için yapılmış, "Yediğin naneleri aleme

duyuracağım!" iletisindeki tehdit karışımı oldukça şuh bestelerin ihanet haykıran güftesi nefis…

En çok bayıldığım da, ibiğinin sarkıklığına aldırmadan gözlerindeki son feri çevre dikizlemesine harcayan, zamanı geçmiş hovarda kılıklı, "mekânın en görünen yerine tezgah açmış" hovarda çiftliğinin kart horozları… Sıkısının bittiğine bakmadan, asıldıkları süs duvarından çakar almaz karabina tüfeği gibi racon kesiyorlar.

- Bölük pörçük dökülen fosilleşmiş gövdesine, takma dişlerinin kesmezliğine aldırmadan!

Hep demezler mi; "Atın yanında duran; ya huyundan ya tüyünden!" diye?

"Ortamın insan ruhuna etkisi olsa gerek" Ben de buradaki özel edinim ithal malı parfüm ve hiç alışık olmadığım değişik türdeki kahve kokusundan birazcık globalleşiyorum. Cafe'de oturdukça küresel takılmaya çalışıyorum. Gariptir! Ortama uyuyorum bile hafiften… Arada eski alışkanlığım depreşip;

- Bu yaştan sonra "kel kafaya şimşir tarak!" senin neyine değişim? diye itiraz etsem de; şimdilik dinamizmime ârız olan "adam sende!" dürtüsüyle ayaklanmış bencilliğim tüm albenisiyle isyanda:

- Yahu, yıllarca "Vatan, millet, Sakarya!" sayıklamaktan anamız ağladı. El-alemin hakkını savunurken hep sopa yedik… Artık yetsin bu ahmaklık; son demde entel, dantel olup biraz rahata ersek!

- Arasak, huzuru bulsak, "çokları gibi" dünya vatandaşı olarak yaşamanın keyfini tadıversek; "alışkanlığımız yok ya!" hiç değilse, şöyle ucundan kıyısından!

Arıyoruz ama;

Bunca yaştan sonra karakter değiştirmek ne mümkün!.. İki adım atmadan aslımıza dönüyor, en ufak kıvılcımda başlıyoruz

yeniden ülke için yanmaya… Her ne kadar, "Özümüzü bir kenara bırakıp küreselleşelim" desek de;

İnsanlar arasında birini diğerinden üstün veya aşağıda gören ırksal ayrımın saçmalığına inandığımız kadar, soydaş kaderselliğine sahip çıkmak da doğamız gereği… Birlikte oluşturduğumuz toplumun tek düzeliğinden kurtulması için, "Tanışıp, görüşmek üzere" BEŞER türünün yeryüzü toprağına renk ve şekil farkıyla sunumuna saygı duymak kadar, özel cinsiyle özdeş olmak, yaşamsal düzenin en normal davranışıdır… Yaratıklar arası dostluk, görüp gözetme en yakınından "hemcinsinden" başlar. Örneğin kanarya ve bülbül, ikisi de kuş. Lâkin bülbülün bülbüle aşkı daha önceldir… Elimizden ne gelir? Çünkü öyle kurgulanmış. Hayatın akışı bu!

Plânlı değil! Bugün için Hoca'dan (izinli) azatlı, elimiz ve zihnimiz şu an boş ya; Laf lafı açtı, yine döndük özümüze… Vatan sevgisi uğruna çekilen çileleri ve de birazcık da olsa, "Acılı Milliyetçiliği" dillendirelim birlikte; yıllardır gönlümüzü burkan.

- Çeşni olsun!

Tahmin edeceğiniz gibi şimdi Dış Türklerden konu açacağımıza göre de onların bize nasıl baktığını görelim önce;

Mart 1991…

Turgut Özal, Kazakistan'ın başkenti Alma Ata'da yüz bini aşkın cemaatle Cuma namazı kılmaktadır… Minberdeki imam, konuşmasını yarıda kesip hutbeye Türkiye Cumhurbaşkanı'nın devam etmesini ister.

Hiç beklemediği bu öneri karşısında önce ne yapacağını şaşıran Özal, kendini çabuk toparlayarak mikrofonu eline alır ve dinsel düşünce yüklü kısa bir konuşma yapar.

Alma Ata halkı, hutbe okuyan yumuşak sesli, sevecen bakışlı Türkiye Cumhurbaşkanı'ndan çok etkilenmiştir. Namaz sonrası insanlar, ondan bir hatıra almak, ona sarılıp öpmek, hatta kutsal bir varlığa dokunurcasına, vücuduna elini sürebilme yarışına girer. Büyük izdiham yaşanır…

Tarihte eşine az rastlanır, hasretlilerin buluştuğu en mutlu an!

Fakat o kadarla bitmez. Bu olayı, etkiselliği sonradan anlaşılan bir şiir süsler… Aliyev Paşa yazmış. Namaz sonrası bizzat Özal'a veremeyince doktoru vasıtasıyla ulaştırıyor. Şiirin Türkiye'de okunduğu tarih, 4 Nisan 1991… Yer, Çankaya Köşkü'nün mavi salonu… Dinleyiciler, iftara davetli milletvekilleri…

Özal, Kazak şairin eserini, kendine nasıl ulaştığını ana fikrini özetledikten sonra okumaya başlar. "Ağlamak yok!" diye önceden tembih eden Cumhurbaşkanı'nın, şiir bittiğinde gözlerinden yaş akar; sel misali...

Tamamı 18 kıtadan oluşan uzun şiirin size 5 bölümünü aktarayım. Az çok, Türk Dünyasının dün ve bu gününü yansıtıyor;

Efendiler, biz Anadolu Türküyüz
Rusya'da zulüm oldu bizlere
Bin dokuz yüz kırk dördüncü yılında
Sürgün edip ser attılar bizlere.

Edep gitti erkân gitti ar gitti
Namus gitti devlet gitti mal gitti
Yurt yuva tamam hep elden gitti
Yetim kaldık yok mu sahip bizlere?

Alıp bizi bu gurbetten götürün
Garipleri muradına yetirin
Türk neslinin müşkül halini bitirin
Bu dar günde el uzatın bizlere

Gece gündüz perişandır hâlimiz
Biz İslâm'ız, din Muhammed dinimiz
Burada kalsak gâvur olur yavrumuz
İslâmları kardeş yapın bizlere

Babam Türk'tür, ceddim Türk'tür, kendim Türk

Yavrum Türk'tür, annem Türk'tür, soyum Türk

İnkâr eden öz neslini olmaz Türk

Gelir bir gün imdat olur bizlere.

- Onlar bu vaziyette böyle düşünürken, şimdi biz ne yapıyoruz?

Daldan dala konmuş olacağız ama konuya hakim olabilmek, doğru karar verebilmek için düne dönmemiz, geçmişte yaşananları yeniden gözden geçirmemiz gerek.

Gazi Paşa ne diyor?

Cumhuriyetin onuncu yılındaki konuşmasında Gazi Mustafa Kemal, Türk milletinin sınır dışındaki soydaşlarıyla ilgili gelecekteki hedefini şöyle anlatır:

"Bugün Sovyetler Birliği dostumuzdur, komşumuzdur, müttefikimizdir. Bu dostluğa ihtiyacımız vardır. Fakat yarın ne olacağını kimse bugünden kestiremez. Tıpkı Osmanlı gibi, tıpkı Avusturya- Macaristan gibi parçalanabilir, ufalabilir.

Bugün elinde sımsıkı tuttuğu milletler, avuçlarından kaçabilirler. Dünya yeni bir dengeye ulaşabilir.

İşte o zaman Türkiye ne yapacağını bilmelidir.

Bizim bu dostumuzun idaresinde , dili bir, inancı bir, özü bir kardeşlerimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız.

Hazır olmak yalnız o günü susup beklemek değildir. HAZIRLANMAK lazımdır.

Millet buna nasıl hazırlanır?

Manevi köprüleri sağlam tutarak. Dil bir köprüdür. İnanç bir köprüdür.

Milletimize inmeli ve olayların böldüğü tarihimiz içinde bütünleşmeliyiz. Bizim onlara yaklaşmamız gerekli."

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu böyle düşünür ve "olası kavuşma için" yapılması gerekeni, vazgeçilmez bir emir olarak sunarken, sonrakiler ne yapmış?

İsmet Paşa'nın yaklaşımı ve tabutluklar

Atatürk'ün ölümünden sonra, milli sınırların içindekilerden daha büyük nüfus oluşturan sınır dışındaki soydaşlarımızın, Bolşevik Rusya'nın esareti altında inlemesinin yanında, Türkiye Türklerini de Komünist rejimin sultası altına çekme çabaları başlamıştı.

İşte, Kazak Şair Aliyev Paşa'nın Özal'a ulaştırdığı şiirinin ilk mısraında acıyla andığı zaman dilimi ve o günkü Türkiye;

Yıl 1944…

Komünizmin "sosyal adalet" görüntülü çeşidi bol maskeler altında sürdürdüğü yayılmacı politikasına ve bu rejimin Türkiye içindeki uzantılarına karşı "Milliyetçilik" çatısı altında toplanan üniversite gençleri, Nihal Atsız- Sabahattin Ali davasının kızıştığı bir pozisyonda, Ankara Hukuk fakültesi talebe Cemiyeti'nin öncülüğünde; "Dış Türklerin esaretini ve Komünizmi kınayan" büyük bir gösteri düzenlemişlerdi. Ancak bu eylem hükümetin hoşuna gitmedi. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, 1944 yılının 19 Mayıs günü şu konuşmayı yaptı:

"Irkçılar ve Turancılar gizli tertipler ve teşkillere başvurmuşlardır.

Niçin?

Kandaşlar arasında, gizli fesat tedbirleri ile fikirleri memlekette yürür mü? Hele Doğudan, batıdan ülkeler gizli Turan Cemiyeti ile zapt olunur mu?

Bunlar öyle şeylerdir ki, ancak devletin kurumları ve esas teşkilatı ayak altına alındıktan sonra başlanabilir.

Şu halde yıldızlı fikirler perdesi altında, doğrudan doğruya

Cumhuriyetin, Büyük Millet Meclisi'nin mevcudiyeti aleyhine teşebbüsler karşısındayız. Tertipçiler, on yaşındaki çocuklarımızdan bize kadar, derece derece, perde perde hepimizi aldatmak iddiasındadırlar.

Dünya olaylarının bugünkü durumunda, Türkiye'nin ırkçı ve Turancı olması lazım geldiğini iddia edenler, hangi millete faydalı, kimlerin maksadına yararlıdırlar?

Türk Milletine yalnız bela ve felaket getirecek olan fikirleri yürütmek isteyenlerin, Türk milletine hiçbir hizmetleri olmayacağı muhakkaktır.

Bu hareketlerden yalnız yabancılar faydalanabilirler.

Fesatçılar yabancılara bilerek mi hizmet ediyorlar?

Yabancılar, fesatçıları idare edecek kadar yakından münasebette midirler?"

- Heyhat!

Bu konunun sonunda anlatacağım olaydan iyice anlaşılacağı gibi Atatürk, 1990'lı yıllarda gerçekleşen büyük değişimi, yeni oluşumların sinyalini, daha 1933 yılında, çok ileri bir görüşle, gerçeklerin üstüne basa basa dış Türklerin geleceğinden haber vererek;

- Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız, diyor.

Mustafa Kemâl'in izinden giden gençler ise, Cumhurbaşkanı İnönü'nün söylevinden sonra ırkçılık ve Turancılık davasından tutuklanarak uzun süre yargılanıyorlar… İşte bazılarının ismi; Alparslan Türkeş, Nihal Atsız, Orhan Şaik Gökyay, Sait Bilgiç, Prof. Dr. Zeki Velidi Togan!..

Ayrıca Alparslan Türkeş ve arkadaşlarının, tepesinde 500 mumluk lambaların yandığı, ayakta zor durulan tabutluklarda işkence gördüğü, tırnaklarının söküldüğü söylenir…

- Neden?

Bence; EGEMEN güçlerin hedefi olmaktan korkmak. Günün birinde; Türkiye'nin liderliğinde, "Gerçek anlamda birleşmiş, Türk devletler topluluğu" olacağından ürken faal emperyalizmin olası peşin engellemelerinden çekinmek… Bir de; "Bazı yaygın söylentilere göre" belki zaaf, ileriyi görmemek veya o an komşudaki rejime sempatiyle bakıyor olmak.

- Lafı gevelemeyi, gerçeğin ucunda kıyısında dolanmayı sevmem. İşte ispatı!

Isparta Mebusu Hafız İbrahim Demiralay anlatıyor; (İNÖNÜ'NÜN GİZLİ HAYRANLIĞI!)

Yıl 1932…

Atatürk Cumhurbaşkanı, İsmet Paşa Başbakan… İnönü Rusya'ya davet ediliyor. Kolhozlar dolaştırılıyor. Kendine, yeni düzen "Kominizm" uygulamalarının "sonucu henüz meçhul" sempatik yönleri gösteriliyor. Paşa ister istemez etkileniyor. Türkiye'ye dönüşünde oradan sitayişle bahsediyor; "Dünyayı saadete kavuşturacak yepyeni bir rejim geliyor. Ruslar, geleceğe yön verecek müthiş bir sistem kurmuş…" gibisinden laflar ediyor. İsmet Paşa'nın bu sözlerine gülen Atatürk'ün verdiği cevap, bilimsel olduğu kadar, ufku geniş bir yöneticilik kanıtı:

- Birey mutluluğuna dayanmayan hiçbir rejim uzun süre ayakta kalamaz. Fazla değil, Sovyetlerin 60 yıl sonra dağıldığını görecek insanlar.

Bunu, "Kim olduğunu ilerde tanıtacağımız, Kuvayı Milliye kurucularından" Hafız İbrahim Demiralay, 1919 yılında başlayıp, Nisan 1937 yılında noktaladığı hatıralarında yazıyor. Olayın yaşandığı tarih 1932… Sovyetlerin dağılışı 1990 sonrası…

- Harika!

&

CAFE'de global takılalım derken;

Hani olası beladan sıyrılmak için; "Söyleyecek laf çok, ceremeye verecek para yok!" diye kıvırırlar ya, benden yorum yok! Zaten yaşananlar çok açık… Ancak, "Ülkesine aşık olmak, milletini katıksız sevmek," suçu işleyip ceza gören dünün vatanseverlerine tek teselli tavsiyesi olabilir:

- Onlar "milletini sevmek uğruna" tabutluklarda sökülen tırnaklarını bir gazilik nişanı saysınlar!

Bir de;

Atatürk'ü seven sevmeyen, onu özde veya sözde benimseyen tüm yöneticilere "nacizane" 2 sorum olacak. "Evet!" diyebilirseniz, yolunuza devam. Mevlâ güç versin… Şayet diyemiyorsanız ki, oldukça zor. Bulunduğunuz konumu lütfen bir kere daha gözden geçirin! Buyurun cevaplayın:

1- "Yok!" palavrasına asla inanmadığım, toprağımızın altındaki petrol, doğalgaz ve bazı stratejik madenleri keyfimizce çıkarıp kullanabiliyor muyuz?

2- "Doğal bitki cenneti" olan topraklarımızda; pancar şekeri yerine "zararı saptanmış" NİŞASTA bazlı tatlandırıcıyı halkımıza yediriyor, "biyolojik savaşın" finansörlüğünü yapan küresel emperyalizmin sunduğu "geni değiştirilmiş bitkisel tohumlarla" yeterince mücadele edemiyor ve gelecek nesilleri tehlikeye atıyorsak…

VE;

"Müttefikim, stratejik ortağım!" dediğiniz adamların çantasında Türkiye'nin bölünmüş haritaları dolaşır, her platformda aleyhimize stratejik kararlar alırken "Gereğini yapmayarak" hem de; "siyasal rant gereği" dış baskılara direnen bazı yöneticilerimizin arkasında durmayarak ülkeye gerçekten sahip çıktığınızı iddia edebilir misiniz?

Düşmanlarımızın taşeronluğunu yapan yerli terörün akıbetini, onu besleyenlerin rızasına bırakabiliyorsak, ben hissetmiyorum ama, siz bağımsız olduğumuzu söyleyebilir misiniz?

Yazık! "Can çıkar huy çıkmaz…" demişler. Eski dertleri depreştirerek, yeni mekânım Cafe'de "soluklanmak ve ülke dertlerinden ASUDE kalmaya" yönelik çabamı yine berbat ettim. Böylece de huzurlu yaşamanın erdemini tekrardan unuttum… Yine tuttuk yolu, çileye doğru kürek salladık… Bu harlı gidişle nasıl nefeslenecektim, nerede duracaktım? Bilmiyorum. İyi ki, içimden gelen bir ses zamanında uyardı:

- Hop! Biraz akıllı ol. Bulunduğun mekan, köy kahvesi değil. Böyle nezih yerlerde "Adam gibi" uslu oturup, küresel ve global takılmak varken, el alemin derdi seni neden gersin?.. Haydi tebessümle karşıla her şeyi. Hatta daha ileri git, yoldan gelip geçerken, içine giremediği Cafe'ye imrenerek bakan taşralıları gülerek seyret… Sana ne elin fakirinden yoksulundan?.. Daya kahveyi ağzına, dünyanın mayhoşluğuna "Pişmiş kelle gibi sırıtarak" bin bir keyifle dal. Hadi durma!

İyi de, onca zorlamaya rağmen oradaki rafine kahveye alışamadım ben. Ferahlık vermesi, midemi rahatlatması gerekirken, içimi hepten bulutlandırıyor. Ama hakkını vermek gerekirse, masanın üstündeki kocaman plastik bardaklar albenili… Görüntüsü havalı… Vakit öldürmek için iyi bir oyalanma aracı… Al karton bardağı avuçlarının arasına, yarım saat yudumla… Hele üstüne koydukları dudaklık yok mu? Gerçekten harika! Kimi özenle emiyor, kimi de öttürmek üzere ağza alınan düdük muamelesi yapıyor ona.

- Ne düdüğü?

- Hayırdır, "düdük" kelimesini biraz ironik teleffuz ettin, dilinin altında hangi bakla gizli?

- Elimde değil. Ne zaman aklıma düdük gelse, Bülent Ecevit'in 12 Eylül 1980 ihtilalinden hemen önce söylediklerini anımsıyorum. O kabus günlerinde kendini de içleyen devlet kademesinde-

ki yönetsel yanlışları sıraladıktan sonra, "Hiç ders almıyoruz, birileri DÜDÜĞÜ çalar, bu maç biter!" demişti, adamcağız.

- Ah, ah! Düdük değil, "12 Eylül sabahı öten" Türk milletinin kıyamet borazanıydı sanki. Söylendiği gibi "statü" adına tribündekiler sahaya indi. Ama ne oyun! sonraki günlerde bütün ahlakî değerler yerle bir oldu…

Dün gibi aklımızda, üniformalı yeni oyuncular; "Siyasiler tencereyi kirletmişti, temizlemeye geldik!" savında bulunmuşlardı. İlk ve belki de tek icraatları, silahlı darbenin düşünen beyinleri susturduğu ortamda, hiç bedelsiz Yunanistan'ın Nato'ya dönüşüne kapı açmak oldu.

Sonra;

"Bizimkiler ihtilal yaptı!" övüncündeki yandan çarklıların desteğiyle mahşerin atlıları çıktı sahneye. Hangi amaca dönüktür bilinmez, haramilerin önünü açıp toplumsal ahlak kurallarının en can alıcısına, "az çok da olsa o güne dek siyasal alanda geçerliliğini koruyan" geleneksel dürüstlüğe dokundurdular. Bireysel çıkarcılık hortladı ülkede. Kir kabarmasına tutulan tencere kapağını attı üstünden…

Devletin çatısı onarılırken temeli bozuldu.

Birdenbire artan dış borç ve devlet hazinesini esir alan faiz sarmalı yüzünden ulusal bağımsızlık günden güne zaafa uğradı.

O güne kadar RÜŞVET, sütre gerisinde yürütülmeye çalışılan, "Yüzüne tükürülesi" büyük suçtu… Bir devlet büyüğünün, "Benim memurum işini bilir!" demesiyle, kendini zarfın içinden masanın üstüne çıkardı. Resmen alenileşti. Hatta kısa sürede serbestlikten çıldırıp özel sektöre ve camiye kadar girdi. (Diğer şehirleri bilmem, İstanbul'daki bazı ibadethanelerde din görevlisine para verilerek "taverna çığırtganlığıyla" isim okunarak bireyler adına cemaata ısmarlama DUA ettiriliyor…)

Kısacası sonunda ortam bozuldu, "hatta" DAVULDAN JAGUAR BİLE GEÇTİ;

Dilerseniz birazcık anımsayalım;

Turgut Özal'ın Başbakanlıktaki en parlak dönemi… Büyük bir ekonomik gelişim ve idari reform hareketi başlatılmış. Millet, yoklukların ve iktisadi gelişmeyi önleyen bazı yasakların pençesinden yakasını kurtarmış, atılım içinde… Türkiye, dünya piyasalarına açılmanın özgüveni içinde. Siyasal atmosferini normal demokratik düzene sokup hizmete endekslenmiş. Veya bazılarımızın söylediği gibi biz öyle zannediyoruz… Yani, her neyse!

Göze batan büyük yatırım ve yapılanmalarla yıldızı iyice parlayan Özal, televizyonlarda icraatını anlatırken sadece Türkiye'nin başbakanını değil, adeta bir dünya devletinin İmparatorunu oynuyor.

İşte böylesine görkemli ve eylemi mutluluk dolu günlerde umulmadık biçimde patlayan bir olay, bütün her şeyi altüst etmeye yetmişti.

Özal'ın kızı ve damadına birileri durduk yerde son model bir jaguar hediye eder… Aksilik bu ya, olay basına yansır ve ortalık karışır… Üstelik yerel seçimler arifesidir. Sırf bu olayı işleyerek, Özal'ı yıpratmak amacıyla bir siyasi parti bile kurulur. Amblemi, damat beyin mesleğini simgeleyen davulla, davulun içinden geçen, hediye jaguarın görüntüsü…

Sonuç önemli;

1986 seçimlerinde, Özal'ın Genel Başkanı olduğu Anap, yüzde 46.5 dan, birdenbire yüzde 24 lere düşer. 80'li yılların en parlak yıldızı, davul delen jaguarın süslediği bir aile fotoğrafının kamuoyunda topladığı kara bulutların arasında kaybolup gider…

&

Her neyse!

Görüldüğü gibi, "Ecevit'in uyarısına rağmen" sonraki zamanlarda, bünyemize arız "Adam sendecilik!" yüzünden meydanı boş bulan "İsrafil aleyhisselâmın KIYAMET borazanına özentili" bir küçücük düdüğün yediği "NANE" bunlar!.. Anladık ki, "Millet adı-

nı verdiğimiz" gerçek Hakem yerine, tepeden, yetkisiz birileri düdük çalınca hepten bozuluyormuş düzen…

İnanın; "akla zarar," ciddiyetle bu işlerin üstesinden gelmek zor! Farklılık olsun; dilerseniz, konuya biraz İRONİK takılalım;

Bilimselliğin korkudan gizlendiği daha doğrusu işlevini yitirdiği ve de artık hiç belini doğrultamadığı o günlerde, belli ki "Fantezi olsun…" diye Temel'e "Bu sorunların çözümünün nerede?" olduğunu sormuşlar;

- Yani düdük meselesini!

Bilirsiniz O sıkı Trabzonspor'ludur. Üstelik "Şampiyonluklarını engelledikleri düşüncesiyle" hakemlere gıcıklığı var… Sırf bu yüzden, "Özellikle sahalarda düdüğü yasaklamak," gerektiği iddiasında kendisi… "Valla bu düdük işi tehlikeli, çözüm için kemençe çalınsın, insanlar özgürce oynasın" diyesi… Anladığım kadarıyla; tüm siyasiler gibi düdükten korkuyor…

Bana sorarsanız, önceden belirttiğim gibi; bilinen güncel sorunların ciddiyetle yorumuna "bu günlük" bende dükkan kapalı… Ancak içinde bulunduğum mekanın hatırına sizi alır, tarihin derinliklerine götürür, keyfinizi bozmadan, neşenizi kaçırmadan, Koca Osmanlı bu konuda ne söylemiş, neler yapmış onu anlatırım.

Umarım seversiniz;

Osmanlı'nın rüşvete bulduğu çözüm

Tanzimat Fermanı ile gelen birtakım yenileşme hareketlerinin arasında, devlet kadrolarında çalışan görevlilerin hediye almaları kesinlikle yasak edildi. Çünkü hediye adı altında rüşvetin yaygınlaştığı görülmüştü. Acil önlem alınması gerekiyordu. Konu üzerine aylarca kafasını yoran Sadrazam Reşit Paşa, alınması yasak olan ve olmayan hediyeleri ayrıştırarak, İmparatorluğun büyük, küçük tüm beldelerine gönderdi.

Yasak olanlar:

"Padişah tarafından verilen mükafatların dışında, her türlü mücevherat, altın ve gümüş eşya. Çubuk takımı, kürk, kumaş… Cariye ve erkek köleler. At, koyun, inek, kıymetli kuşlar, odun ve kömür…

İş bu kalemler, RÜŞVET sınıfına girmekte olup, alınması ve verilmesi dahi yasaktır."

Meşru ve mubah olanlar:

"Üzüm, kavun, karpuz, elma armut gibi taze meyveler ve kısa sürede tüketilmesi gereken taze sebzeler; yoğurt, süt, kesilmiş tavuk, av eti ve ancak evin bir öğünlük yiyeceği kadar balık, tuzlanmış tereyağı."

Yetmedi! Sadaretten yayınlanan tebliğ, yasak olmayan hediyelerin veriliş nedenini de şu koşula bağlıyordu:

"Dostlar arasında sevgi ve ilgiye dayalı, herhangi bir çıkar karşılığı olmaksızın, gönülden verilmek üzere."

Sadrazam Reşit Paşa'ya, "Niçin böylesine detaya indiği," yasak edilenle edilmeyen maddeleri duyururken, "Hangi nedenle?" tek tek sıraladığı sorulmuştu. Paşa bunu "Hediye ile rüşvet arasında kıl kadar mesafe vardır. O aralıktan vagon dolusu eşya geçmesin!" mazeretiyle yanıtladı.

Gördüğünüz gibi eskiden vagonla ölçülürmüş rüşvet. "On vagon… Bir vagon… Yarım vagon…" Devir değişti, şimdilerde vagonun yerini başka nakliye araçları aldı.

- Oh!

- Ne?.. Hazır yeri gelmişken taşımacılıkta kullanılan vasıtaları sınıflandıracağımı sandınız değil mi? Hiç olası değil! Vatan yerinde duruyor, Sakarya mecrasında akmaya ber devam… yıllardır yurtdışına taşınan kara paralar İsviçre'de, "olmaz demeyin!" hediye tatil köyleri deniz kıyısında… Karada lüks binitlerimiz, denizde gemilerimiz… E, bana halt etmek düşer!

- Korkak!

- Hadi gönlünüz olsun. Meselâ "Uçak," diyeceğim de; "Gıcıklık benimki!" hemen bizdeki o 12 Eylül sabahı, meşhur "Tencere temizleme" günlerinin parıltısı geliyor aklıma. Ve de, 1980'li yıllarda dünya kamuoyunu sarsan LOCKHEED skandalı…

Bu Amerikalıların gerçekten çenesi düşük. Lockheed'in satış yaptığı ülkelerdeki yöneticilere dağıttığı rüşvetleri, o günlerde daha ağızlarında bakla ıslanmadan açıklayıverdiler di…

Tabiri caizse, yer yerinden oynamıştı, "benzer diğer ülkelerde" ne kelleler gitti… Ama garip! Bizde, Türkiye sınırından içeri giren, tam tamına 55 Milyon dolarlık rüşvetin miktarı zikredildi de; yandan çarklıların beslediği seçkin beyaz Türklerin (!) ve de "her devirde işini yürüten tescilli" muteberlerimizin ismi hiç deşifre edilemedi.

- Bence tüm kabahat Sadrazam Büyük Reşit Paşa'da. 20. yüzyıl sonlarında hediye adının, komisyon olacağını kestirememiş. Ve dahi, "Ol devirde" henüz uçak icat edilmediğinden, yasak hediyeler listesine, koyun ve keçinin yanına, "Uçak komisyonu almak dahi suçtur!" diye yazmayı ihmal etmiş.

Bu kadarla kalsa iyi de!

Örneğin;

2010'lu yıllarda, Avrupalı otomotiv ve beyaz eşya üreticisi bazı DEV firmaların Türkiye'de "bol miktarda" RÜŞVET dağıttığı duyulmuş, "içimizdeki pisliğin kokusu" BATI rügârlarıyla burun deliğimizi bir kez daha sızlatmıştı.

Ama;

Güncelin arızalarını ortaya sermek cesaret işi… Oysa, bizim yürek titrek! Meşhur laftır, "Vur abalıya!" derler… Hoşlanmadıklarını yazdığımız için aziz atalarımızın mezardan fırlayıp, yakamızı kadıya, hakime teslim edecek halleri yok… O yüzden biz "şimdiyi bırakıp" gönül rahatlığıyla, geçmişe dönerek, Osmanlı tarihinde gezintiye devam edelim;

Esir kurtaran pastırma

Sırası gelen olayımızı anlatmadan önce, bir genelleme yapıp, izninizle biraz ukalalık etmek istiyorum. Diyeceklerimin konu aktörlerimizle ilgisi yok. Öylesine saplantı benimki; bir edebiyat ve felsefe ukalalığı… Tek cümlelik laf edeceğim; anlayana!

(Liyakatsız yetkili, halkına karşı nefsini mutlak hükümdar ilan ederken, aklını ise hayranı olduğu yaban gücün yönetimine teslim eder. Adeta o ulur… Şaşmamak gerek! Kalitesizliğin asaletindendir; saltanatının devamını, öz benliğinden ziyade velinimetinde gören bir zavallıdaki, el kapısında rızık bekleyen "kuru" kemik hasretlisinin alışkanlığıdır bu!..)

Neyse geçelim!

Bir vakitler; milletler arenasında, "Kardinal şapkası yerine, Osmanlı sarığının tercih edilme" destanları söyletilmiş olsa da; GEN bozulmasının getirdiği zaaflar yüzünden necip atalarımızın son dönemlerinde büyük bir yabancı hayranlığı baş gösterdiği herkesçe malum… Azametli büyüklerimiz, en yüce makamlarda, taraftarı oldukları ülkenin en belirgin simgeleriyle anıldılar… İşte onlardan birinin yaşadığı, daha doğrusu yaşattığı olay; birazcık da komik!

Tam ibretlik;

Aşırı Rus taraftarlığı yüzünden, "NEDİMOF" lakabıyla anılan Mahmut Nedim Paşa, Sadrazamlığı döneminde kendine rakip olarak gördüğü Galip Paşa'yı padişaha gammazlayıp Kayseri'ye sürdürmüştü.

Sultan Aziz'in Başyaveri Hafız Mehmet Bey, Galip Paşa'nın çok yakın dostu idi. Sürgün işine canı sıkıldı. Bir yolunu bulup, can dostunu İstanbul'a geri getirtmenin çarelerini aramaya başladı.

Çok beklemedi. Gider gitmez, Galip Paşa, Hafız Mehmet Bey'e Kayseri'nin meşhur pastırmasından bir torba dolusu göndermişti. Başyaver bir fırsatını bulup, pastırmayı Sultan Aziz'e takdim edilmiş gibi sofraya koydurdu. Padişahın beğendiğini görünce de taşı gediğine koydu:

- Galip Paşa kulunuz, pastırmayı gönderdiği Kayseri'de ömrü şahanenize dua ve hizmetle meşguldür efendim.

O an Sultan Aziz, Galip Paşa'nın sürgününden pişmanlık duydu. "Galip uzunca bir zaman taşradadır. Bundan böyle hizmetlerine burada devam etmesi gerekir. Payitahta gelsin!" diye emretti.

Avdetinde durumu İstanbul'da Hafız Mehmet Bey'den öğrenen Galip Paşa, şaşkınlık içinde şöyle dedi:

- Ne tuhaf bir dönemde yaşıyoruz birader! Ben pastırma ile fare tutulduğunu bilirdim ama Nedimof'un elinden esir kurtarıldığını bilmezdim.

Rüşvetin saray sefası

Yıl, 1859…

Padişah Abdülmecit mali konuları içeren yeni bir istikrar programı hazırlamıştı. O dönemin Sadrazamı Kıbrıslı Mehmet Emin Paşa idi. Padişah'a "Yalnız ekonomik önlemlerle düzelme sağlamanın olanaksız olduğunu, yaygınlaşan rüşvet olaylarıyla da sıkı bir mücadele gerektiğini," söylemişti. Sultan, "Ekonomiyi düzenlerken, rüşveti baş sıraya çekmenin gereği ne ola?" diye sordu.

Sadrazam, düşündüğünü çekinmeden söyleyen dobra bir yapıya sahipti. Konunun öncelliğini belirtmek için; "Rüşvet belasının saraya kadar ulaştığını, Tahtı Hümayun'un dibinde bile rüşvet çarklarının döndürüldüğünü, yakın aile bireylerindeki menfaat entrikalarının ayyuka çıktığını" detaylarıyla anlatarak;

- Ulu Hakanım, yapılacak en evvel iş budur, dedi.

İtham oldukça ağırdı ve Sultan Abdülmecit, Sadrazam'ın sözlerini "Haddi aşkın" bulmuştu;

- Bre Paşa, ağzının söylediklerini kulağın işitir mi? Bu dediklerin yüzünden Mührü Hümayun'u senin elinden almamız gerektiğini hiç hesaplamaz mısın?

- Sadrazamlık makamı öncelikle bizim vicdanımızdadır. Efendimiz beni çocuk oyuncağı mı sanırlar? Kulunuzun hiç mesnetsiz ve delilsiz konuştuğu vaki olmamıştır.

- Öyleyse de bakalım, tahtımın altında faili rüşvet eyleyen yakınım hangi gafildir?

"Estağfurullah Hakanım!" yumuşatmasıyla söze devam eden Mehmet Emin Paşa, isim vermekten çekinmez:

- Valide Sultan Hazretlerinin bile gümrük işlerinden pay aldığı söylenmektedir.

- Ya!

- Efendim önce bunlar, sonrası kolay.

"Ne oldu?" derseniz.

Padişah o an hüzünlendi, derin bir sessizliğe gömüldü. Önce uzun süre düşündü. Sonra, tüm olumsuzlukların üzerine kararlılıkla giderken, doğruların adamı Sadrazam Mehmet Emin Paşa'yı da dürüst yönetiminin sancaktarı olarak son nefesine kadar yanında tuttu. Ailesi yerine, dürüst insanların önerdiği gerçeklere kulak verdi…

Bu titizlik sürdükçe Osmanlı hep büyüktü

Çaldıran seferi öncesinde, Yavuz Sultan Selim vezirleriyle toplantı yapmaktadır. Konuyla ilintisi nedeniyle İran Sefiri Siyavuş Paşa'da Divan'a davetlidir.

Söz sırası gelince Siyavuş Paşa, Türk- İran ilişkilerini anlatmaya başlar. Garip! Yavuz Sultan Selim, Paşa'nın sözlerinden çok, üzerindeki Şah armağanı kürkle ilgilenir. Daha ötesi onu anlamlı sözlerle uyarır:

- Paşa, Paşa! Görürüm ki, Şah'ın hediyesini giyip gelmişsin. Sırtında onun minneti, yüreğinizde bizim itimat ve lütfumuzun belirtileri var… Bu ikilem arasında Acem işini nasıl sağlıkla de-

ğerlendirebiliriz? Var git, kılığını değiştir. Toplantıya öyle devam edelim.

&

Bu özgün hassasiyet, sonradan örnek olarak bir başka olayda karşımıza çıktı;

Bir zamanlar bağımsızlık sevdasıyla yanıp tutuşan Mısır Hidivi İsmail Paşa, amacına engel gördüğü Hariciye Bakanı Halil Şerif Paşa ile sürtüşmeye başladı. Mısırlı açıkça efelenirken, Bakan da ona sıradan bir Osmanlı valisi gibi davranıyor, onun kafasındaki başkaldırı düşüncesini manen ezmeye çalışıyordu. Çoklukla aşağılıyordu.

Buna çok sinirlenen Hidiv İsmail Paşa, Hariciye Bakanı'nı görevden aldırmak için, Sadaret Müsteşarı Mansurizade Mustafa Paşa'ya Hazinedarı'nı yüklüce hediyelerle gönderdi. Ayrıca bakanın azline karşılık on bini kendine yirmi bini de Sadrazam'a sunulmak üzere 30 bin altın masanın üstüne konmuştu.

Müsteşar, tüm getirileri elinin tersiyle iteleyip, Mısır Hidivi'nin temsilcisine yukarıdaki Yavuz Sultan Selim'in sözlerini anımsatarak şöyle dedi:

- Cebimde sizin sunduğunuz altınlarla, sırf sizin hatırınız için Hariciye Bakanını Sadrazama nasıl kötülerim? Şunu biliniz ki, altının insanları esir eden cazibeli rengi her vicdanı karartamaz.

FAKAT!

"Yönetici olmanın, kendini ve yakınlarını zenginleştirmek olmadığına" inanmış, ülke yararına hep ilkeli davranmış, milleti yönetmenin cep doldurmanın ötesinde çok kutsal bir ibadet olduğunu benimsemiş, gerçek ABİDE şahsiyetlerin ortaya koyduğu bu örnek olayın ne yazık ki, sonu çok kötü… Karşımıza çıkan netice bir bakıma Koca Osmanlı'nın parça parça nasıl çöktüğünü anlatıyor. Bakın nasıl;

Hidiv İsmail Paşa, eyleminde ısrarlıdır. Gözden çıkardığı otuz bin altınlık rüşveti elli bine çıkarıp, aile fotoğrafının baş köşesin-

de yer alan Valide Sultan'a takdim edince; memleket bekçisi Hariciye Bakanı Halil Şerif Paşa ile birlikte, yetkisini satmayan Sadaret Müsteşarı Mansurizade'de o saat makamlarından kovulurlar…

- Giden sadece bu ilkeli ve dürüst insanlar değildir elbet. Ülkenin geleceği de onlarla beraber sonucu belirsiz bir karmaşanın içine yuvarlanmıştır.

- Hiç değer miydi?

Ülke yönetmenin sevap ve şerefini ES geçip, yetkilerini bireysel kazanıma dönüştürenler, bu güne değin iki metrelik kara toprağa maddesel edinimlerinin zerresini götüremedi. Boyunlarında millet vebalinin demir dikenli eza tasmasıyla gittiler. Bir de sonraki nesillerin her gün dile gelen lanetini bıraktılar geride…

- Yaratan zaten haberdar. Ayrıca gününde ses çıkaramamış olsa da onların ne yediğini gayet iyi biliyordu millet!

- Hiçbir suç ebediyen saklı kalamaz!

Bir Fıkraya ne dersiniz?

Çokları gibi, suçlara gazaplanıp, "kabaca sövüp saymak" yerine, ara sıra "FANTAZİ" yapmak daha ehven geliyor bana!

Şimdi anlatacağım yaşanmış; biraz kaba saba ama, işlenen cürümlerin asla gizli kalmadığını, "günü gelince" mutlaka açığa çıktığını ispatlayan ibretli bir fıkra. Lütfen hoşgörü ile karşılayın ve biraz da gülümseyin.

Çocuk, tırnak yeme müptelası… Bu sağlıksız alışkanlığı önlemek amacıyla annesi onu uyarır:

- Tırnak yemekten vazgeç, son derece zararlı yaptığın.

- Ne olurmuş ki?

- Böyle tırnak yemeye devam edersen sonunda karnın davul gibi şişer.

Bu uyarıdan bir süre sonra kadınla çocuğu trenle yolculuğa çıkar. Tesadüf! Kompartımanda karşılarına karnı burnunda hamile bir kadın gelip oturur. Bir süre sonra çocuk, hamile kadına bakıp, bilmiş tavırlarla gülmeye başlar. Durumu anlayan anne, onu susturmaya çalışır. Ama nafile! Çocuk kahkahadan kırılmakta…

Olayı merakla izleyen bir başka yolcu dayanamayıp sorar:

- Katıldın be küçüğüm, neden gülüyorsun böyle?

Çocuk hamile kadını gösterir:

- Ben bu teyzenin ne yediğini biliyorum!

&

Nereden nereye!

Sosyete cafesinde "biraz dalga geçelim" dedik di, hatta hafiften ortamın dedikodusuna başlamıştık bile ya; kader!.. Hiç yoktan aklımıza düşen "düdük anımsamalarının ardından," yakın geçmişimizin siyasal sahnesinde, jaguar yaratığıyla davul delip, uzun süre Osmanlı'nın küllerinde toplumsal temizliğin ağartıcılarını aradık… Berbattı örnekler, iyice kirlendik. Biraz da bunaldık.

Hâl böyle olunca çözüm yolumuz belli;

- Şayet lâf saptırmaz, ciddiyetle ilgilenirse bu sorun ancak Nasrettin Hoca'da çözülür. Gönül ferahlığımız yine onda!

Bireysel yapıma aykırı mekanda, bir saate yakın zamandır ancak yarısını içtiğim telvesiz entel kahvenin, tepesinden düdüklü karton bardağına veda edip, acilen yola çıktım. Akşam karanlığına kalmadan "çat kapı!" Hoca'nın yanında olmalıyım… Bizimki, erken yattığı için gün battıktan sonra evine konuk kabul etmiyor. Mecbur kalsa bile değineceğim konulara çözüm üretmek bir yana, "Hadi canım sende!" salvosuyla, tahammülsüzlüğünü gösterir, ortada kalırsınız öylece. Uykusu önemli…

Merak sınır tanımıyor. Kesin kararlıyım, belki tuhaf gelecek ama zamanında yetişirsem, ona Timur'un filini soracağım. Mutla-

ka bilirsiniz; Timur, 1402 Ankara savaşında Yıldırım Bayezıd'ı yendikten sonra uzun süre Akşehir'de konaklar. Halk onun dev anası filinden rahatsızdır. Hoca'nın öncülüğünde huzura varıp, "Filin ilçeden uzaklaştırılmasını" rica edecekler. Hoca dünden razı… Bahaneyle her şeyi göze alıp birikmiş suçları nedeniyle Timur'a ima yoluyla bir güzel veriştirecek. Söylemi hazır:

- Anadolu'nun tüm toprak üstü zenginliğini yerle bir ettiğin gibi, maneviyatını, kültür ve irfanını da yok ettin! Tarumar etmek, ortalığı yakıp yıkmak için zatınız varken ayrıca file ne gerek vardır? Şu zebellayı başımızdan sav, hiç değilse Akşehir'in bağı, bostanı yerinde kalsın.

Lakin çadırın kapısına geldiğinde arkasında hiç kimsenin kalmadığını görüp, Timur'a olan hiddetini sorunların çözümünü başkasına havale edip davadan kaytaran Akşehirlilere çevirir:

- Sen ki Türk ülkesinin en ulu hakanısın. Tek fil sana yakışmıyor. Halkımızın dahi şiddetli arzusudur, eşini de getir bu azman hayvanın!

&

İki binli yılların başı Türkiye için FİL ZAMANI, banka hortum günleriydi. Vurgunlar, soygunlar harman olup savruldu. Ülke temelinden sarsıldı ama sonuçta filler ayakta kaldı… Acaba diyorum; "Onların da dokunulmazlığı mı vardı?" Bu hususta Hoca'ya iki sualim olacak;

1- O filler Timurlenk devrinden mi kalmadır? Hani sonradan biraz âsâr-ı atika (eski eserler) muamelesi gördüler de!

2- Şimdi nerededirler? Bir yerlerde saklanmışlarsa, Allah esirgeye; gelecekte yeni bir fil afeti yaşar mıyız?

Yol uzundu, farkında olmadan geç kalmışım. İçeri girdiğimde hanımı akşam sofrasını topluyordu. Yengede surat karman çorman; sanki Salı pazarındaki satış tezgahında "öfkeli" zabıta hücumuna uğramış!.. Sonradan öğrendiğime göre dün gece hafif yol-

lu tartışmışlar… Kadıncağız biraz rahatsızlanmış. İstiyor ki, Hoca ilgilensin. "Ah, vah!" demiş, dinletememiş… Basmış feryadı:

- Herif öldüm ben, öldüm. Gelsene buraya!

Hoca'da pabuç pahalı. Canı istemiyorsa, bahanesi bol:

- Yahu avrat, sen de bilirsin ki, ben ölü yüzüne bakamam…

Neyse! Hoca isteksiz de olsa bana yer gösterdi. Ama iğnelemekten de geri kalmadı:

- Bre hemşerim kerahet vaktidir, adetimizi bilmez misin?

Tuhaf! İlk kez "hemşerim!" diyordu. Karşılamadaki gönülsüzlüğüne, konuşma isteksizliğine boş verip ona takıldım;

- Ne hemşerisi Hocam? Zatınız Konyalı ben Isparta'dan.

Attığı kahkahanın şiddetinden, tepesinin üstündeki, duvara kocaman onluk çiviye asılmış, gaz lambasının alevi, beş numara ebatlı şişesinin üstüne çıkıp indi. Konuşurken hanımına beni işaret etti; kaba sarılmış lahana dolmasını andıran kalın parmağını uzaktan gözüme sokarcasına:

- Güya tarihi olayları yazıyor, tarihten haberi yok!

Randevusuz ve hem de vakitsiz gelişimizi başımıza kakacak ya; "bre destursuz kardeşim!" diye devam etti:

- Ben Akşehir'de doğmuş ve dahi fiilen orada yaşarken Akşehir, Isparta sancağına bağlı idi. Anlaşılacağı üzere ben Ispartalıyım.

Şaşırdım:

- Ee!

- Orası Türkiye'nin ana rahmi. Büyük adamlar çıkarmış… Yunus Emre üstadım, bu yalan dünyanın toprağı üstünde beş adım atmışsa üçü Isparta toprağındadır. Aha, meslektaşım İncili Çavuş. Şimdikiler pek tanımaz ama dünyanın bir numaralı nüktedan filozofu… Bir Hafız İbrahim Demiralay var ki, eşi bulunmaz! Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın Kuvayı Milliye zamanı, "Hafız Amcası…" Sarayköy Cephesinde ilk Türk Alayı'nı kuran yiğit Isparta Mebu-

su… Atatürk'ün Cumhurbaşkanı iken en güvendiği sivil "Hafız Paşası…" Türkiye Cumhuriyeti'nin temeline demir bağlayanlardan biri. Manevi varlığıyla birlikte tüm zenginliğini Milli Mücadeleye harcayan, eşi bulunmaz bir gani adam…

Şaşırdım! Hani, "ne umdum, ne buldum?" derler ya; sorgulama için gitmişken, iki ev ödeviyle geri döndüm.

İlki, Isparta Mebusu Hafız İbrahim Demiralay anlatılacak.

Önsözünü hemen oracıkta yazdı;

Bir yabancının tarihe ışık tutan itirafı

Yıl 1923… Soğuğun ağız açtırmadığı bir Eskişehir sabahı… İngiliz İstihbarat Şefi William Elcon Hayin, doğanın insana konuşma iştahsızlığı verişine aldırmadan, içindeki başarısızlık öfkesinin sunumunu, Ali Fuat (Cebesoy) Paşa'ya şu sözlerle itiraf ediyor:

- İşgaller döneminde biz çok büyük taktik hata yaptık. Karşı koymaları önlemek için Anadolu halkının karşısına Hilafet ve Saltanatla gittik. Etkileriz sanmıştık. Ama planımızı sarıklılar bozdu. Özellikle, Denizli (Müftü Ahmet Hulusi) ve Isparta'daki! (Hafız İbrahim Demiralay)

Diğer vazife de enteresan;

Uğramışken; yaklaşık bir asır arayla DEVLET yönetimine en üst düzeyde el koymuş, ülkenin tarih ve coğrafyasındaki belirgin değişikliklere imza atan Ispartalı iki köylü çocuğu da yazılacak.

Önce Demiralay;

Isparta Vilayeti'nin ilk görkemli binası olarak bilinen otelde tarihçi Ayla Hanım ile çok önceden verilmiş randevum vardı. Arabama park yeri ararken gecikmiştim. Telaşla, biraz da koşarak otelin çay salonuna girdim.

Kıyafetinin biçimine hiç dikkat etmediğim bir garson, "Isparta'nın simgesi ya!" üstüne gül resmi çizilmiş fincanla çayımı getir-

di. Ayla Hanım'ın koltuğu henüz boş. Gelince ona soracağım çok şey var. Kendisi aynı zamanda editörüm. Şehrin yabancısı… Buraya ilk defa geldi. "PAŞAM" romanında anlatılan Isparta'yı merak etmiş. "Çok değişti, hiçbir şey aynı değil," dedimse de onun deyişiyle, Milli Mücadele günlerinin karmaşasında yaşanmış çılgın bir aşkın özenle anlatılmış mekanlarını görecek. Rumlardan kalma eski kilise hala ayakta. Bahçesindeki taşın üstüne oturup, Türk çocuğuna aşık bir Rum kızının toplumsal baskıya rağmen dinsel ayrılığa nasıl boş verdiğini algılayacak. "Epey zamandır diline pelesenk ettiği deyişle" Buram buram Anadolu koklayacak… Bakalım romanda eskiyi okuyan bir yabancının gözünde yeni Isparta nasıl? Doğrusu merak ediyorum.

Ayla bir türlü gelmiyor. Gözüm çay salonunun kapısında. Derken içeriye, uzuna yakın boylu, gökyüzü bakışlı ve kırçıl sakallı bir adam girdi. Hayalet gibi geldi bana… Göğsüne efe usulü çapraz fişeklik bağlamış, omzunda mavzer… İzin isteme gereği duymadan Ayla için ayrılmış koltuğa oturdu. Nazikçe, tüfeğinden korkarsam, bir kenara bırakabileceğini söyledi. "Bu halimi tuhaf karşılama. Cepheden acele gelip Büyük Millet Meclisi'ndeki oturumlara bile bu kılıkla katıldığım çok oldu. Kimse yadırgamadı," dedi.

Şaşırmıştım. Çay servisi sırasında, karşımda oturan bu değişik adama, "bir sigara içsem rahatsız olur musunuz?" diye sordum. Hemen bel kuşağından çekip aldığı gümüş tabakasını uzattı. Çok duru ve derinden gelen bir sesle; "rica ederim buradan yakın," dedi. Kendisi için, yakasız mintanının cebinden, üstü sedef kaplı enfiye kutusunu çıkardı. İki burun deliğine enfiye çekti ve ekledi:

- Uyumak, uyutulmak çok kötü. Hiç kimse geçmişi unutmasın!

Anlaşılmaz bir durum vardı ortada. Şaşkınlıkla bakakaldığımı fark edince öfke dolu bir sesle şöyle dedi:

- Dünü bilmeyenlerin bu günü olmaz! Tarihten ibret almayanlara gelecek haramdır. Gerçeği saptıran, olmuşları yanlış yansıtan ve atalarına saygısı olmayan toplumun sevgiden yana nasibi olmaz.

Enfiyenin etkisiyle olacak, defalarca hapşırdı. Düşünceye daldım. Bu garip adam tanıdık birine benziyordu. Ama kim?

İkinci çayımı alırken, "Bağışlayın efendim, sizi çıkaramadım" dedim. Göküş bakan gözlerini bana çevirdi. Üstünden barut kokusu geliyordu. "Ben Hafız, bilindiği gibi Hafız İbrahim Demiralay!" dedi.

Heyecan sardı vücudumu. Titriyordum. Son günlerde bazı olayların sergileniş biçiminden rahatsız olmuş, iyice dolmuş olmalıydı. Sözüne, olanca azametiyle devam etti. Dahası, "pat!" diye hesap sordu:

- Efe Türkleri nereye sakladınız?

Gerçekten hiçbir şey anlamamıştım. "Kafasızlığıma verin!" deyip, izahat isteyecektim. Fırsat vermedi:

- Garip! Çocukların önüne koyduğunuz tarih kitaplarında, Milli Mücadele'yi, bir yarısından başlatıyorsunuz, sanki öncesi yok! Oysa, hasadını toplamaya fırsat bulamadığımız, o talihsiz 1919 yılının serin bir yaz kuşluğunda, General Emilton emrinde 168 süvari ve üç tabur piyade ile İtalyan kuvvetleri işgal için kapımıza dayandı. Isparta Ovası'nda tümünü esir aldık… Bölgede kalıcı olmaya gelmişlerdi. Burdur'da okul açtılar, eğlence yerleri kurdular. Halk üzerinde etkin olacağından şüphelendiklerine, "Sus payı!" olarak kredi dağıtmışlardı. Gittik Göller Bölgesi'nden tümüyle kovduk onları; hem de Yunan'a karşı Ege'de Kuvayı Milliye'ye destek vermek koşuluyla… Aksi takdirde Burdur Gölü'ne döküp, dünyaya rezil edecektik İtalyanları… Sonra Denizli'ye gittik. Sarayköy Cephesi'nde, Mustafa Kemal Paşa'nın emriyle ilk Türk Alayı'nı (Demiralay) kurduk. Orada Plevne destanının bir benzeri yazıldı… Yunan işgal Komutanı Trikopis sonradan yayınlanan hatıratında, "O gece Buldan dağlarında neler olduğunu halâ anlamış değilim" der… Ne hikmettir bilinmez, sayın tarihçilerimiz atladı ama o geceyi size ben ileteyim. Ertesi sabah Denizli ve Isparta'ya saldıracak olan Yunan kuvvetleri, Demirci Mehmet Efe'nin emrindeki Kuvayı Milliye güçleri tarafından tarumar edildi… Oysa bir

gün öncesi, hepimiz vasiyetlerimizi yazmış, Denizli ve Isparta'nın Yunan ordusunca işgalini, kısacası şahadeti bekliyorduk… Bir başka gün yiğitler yiğidi güzel insan, Yörük Ali Efe, 12 Zeybeğiyle Yunan askerlerini 6 saatte Aydın'dan sürdü çıkardı… Bunları görmezden gelmek ne akıl!

Amacım biraz olsun öfkesini dindirmekti. Latife yapmak istedim; "O kahramanların isminin başına eklenecek görkemli bir sıfat henüz icat edilmedi. İlerde şanlı bir adlandırmayla sizleri de anacak olmalılar. Belki onu bekliyorlar…" Gülmedi. Asabiyeti geçmemiş olmalıydı. . Düşüncesini sesinin başlangıçtaki sert tonuyla sıraladı; "Kuvayı Milliye, Türkiye Cumhuriyeti'nin hayat kaynağıdır. Anadolu'da ilk kez kendi adıyla Göller Bölgesi ve Ege'de dillendirildi bu deyim! Bir başka deyişle; Milli Mücadele'nin meşalesi "Kuvayı Milliye" adıyla o yörede yandı. Samsun'da kurumsallaştı ve 23 nisan 1920'de Ankara'da DEVLET oldu…

Bu kez hapşırmadı. Sadece yutkundu. Ne düşündü ise, önce tereddüt etmişti. Sonra söyledi:

- Yaptıklarından söz edilmesini asla sevmeyen, TBMM'den "minnet tescilli" bir abide şahsiyet; Denizli Müftüsü Ahmet Hulusi kardeşim… O, Yunanlıların İzmir'e çıkışından dört saat on dakika sonra "İstanbul Hükümeti'nin baskısına rağmen ilk CİHAT fetvasını veriyor… Daha önce de Nasihat Heyetinin, "işgallere karşı çıkmayın!" uyarısına, "cephede mağlup edilemeyen Türk ulusunun son toprakları yer yer işgal ediliyor, siz seyrediyorsunuz… Bizler, üç kıtaya hükmetmiş fatihlerin torunları olduğumuzun bilincindeyiz. Şimdiye kadar hiç esir yaşamadık, bundan sonra da yaşayamayız. Silahımız olmasa bile sapan taşıyla düşmana karşı çıkmak ve onu tepelemek boynumuzun borcudur… Burada sizin huzurunuzda fetva veriyorum ve diyorum ki; koşullar ne olursa olsun, düşmanla savaşmak bütün Türklere farzdır. Mutlaka uyulması gereken bir Allah buyruğudur!" diye haykıran cesur bilim adamı… Evet, o öncülerden biriydi. Zafer sonrası işi sahiplerine bırakıp kendini asaletle kenara çekti. Şimdilerde bizim onu unutmamız mı gerekiyor?

Geldiği gibi ansızın gidecekti. Ayağa kalkınca kulağıma yaklaşıp fısıldadı. Sesi yumuşaktı bu kez; "Bu sitemlerimde payın yok. Sen, "Paşam" romanıyla görevini yaptın…" dedi.

Çabuk davrandım. Cesaretle önünü kestim. Canlı tarihi yakalamışken soracaklarım vardı;

- 1919'da İstanbul Hükümetinin gönderdiği bu NASİHAT HEYETİ neyin nesi? Toprakları boydan boya paylaşılmış, Anadolu insanı işgal sancısı çekerken, "Düşmana karşı çıkmamayı, vatan için ölmemeyi" emrediyor onlara…

Son dakikada tebessüme açılmış olan yüzü yeniden kasıldı:

- Emperyalizme teslimiyetin en sefil görüntüsü!

Asıl öğrenmek istediğime gelmişti sıra. Lafı döndürüp dolaştırmadan, "Günümüzde hâlâ tartışma konusu; siz onu çok yakından tanıyorsunuz, VAHDETTİN için hükmünüz nedir?" dedim.

Kısa bir suskunluk sonrası, "şimdi bunu irdelemenin anlamı yok!" dedi. Belli konuşmak istemiyordu. Ama ısrarla baktığımı görünce, dayanamadı. "Bana iyi kulak ver!" tembihiyle girdi söze:

- Vahdettin, sırf Milli Mücadele'ye katıldığım gerekçesiyle Anadolu'daki tüm Kuvvacılarla birlik beni de "Divanı harpte" gıyaben idama mahkum etti. Anlayacağın şahsen davalıyız ikimiz… Hiç kusura bakma, bu yüzden onunla ilgili şahsi düşüncemi asla söylemem.Tarafgirlik olabilir… Ancak konuyu aydınlatmak amacıyla sana İKİ yaşanmış olay sunacağım.

İlki; doğrudan kendisiyle alakalı… Devletin başındaki en sorumlu kişi olarak o günlerde "Vatan savunması için" hangi noktada olduğunu gösteriyor… İkincisi ise; Sultan İkinci Abdülhamit'in bir olay vesilesiyle ortaya koyduğu, "Padişah denen kişinin nasıl olması gerektiği ile ilgili" çok önemli bir saptaması… Milleti yöneten kişiler, "yaptıkları veya yapamadıklarıyla" sorgulanır ve değerlendirilir… Şimdilik elimden gelen, bildiğimi anlatmaktır. Karar; duyanların ve ibret almasını bilenlerin olsun. Hükmü onlar koysun!

Halk sürü ben çobanım!

Hafız İbrahim Demiralay, birinci yaşanmışı; "Rauf Orbay ve Konyalı Mehmet Vehbi Efendi'nin yalancısıyım," diye, başladı anlatmaya. Dikkatle baktım, yüz hatları sinirden gerilmişti. Nedenini anlayamadım, konuşurken arada dişlerini gıcırdatıyordu:

"Bu ismini verdiğim arkadaşların önderliğinde hanedanca sözü dinlenir kişilerden oluşan bir heyet İstanbul'un fiili işgali sırasında randevu alıp Padişah Vahdettin'in huzuruna çıkıyorlar… İlk söz Rauf Orbay'ın… Dolmabahçe Sarayı'nın karşısına demir atmış düşman gemisini göstererek, içinden gelen duygularla ortama genel cesaret arz ediyor:

- Efendimiz, bilesiniz ki milletimiz galeyan halindedir. Bunları boğmaya Türk Milleti'nin tükrüğü bile yeter. Emir verin, işgalcileri Çanakkale'de olduğu gibi şimdi de İstanbul Boğazı'nın karanlık sularına gömelim!

Rüyasında kabus görmüşçesine ürkek bir vaziyette yerinden fırlayan Vahdettin, önleyemediği veya gizleme gereği duymadığı titrek sesiyle yanıtlıyor Rauf Bey'i:

- Siz hâlâ farkında değilsiniz efendi, bu İngilizler müthiş bir millet, isterlerse yarın Ankara'ya girerler…

Durumun nezaketini gören Müfessir Konyalı Mehmet Vehbi Efendi; "Türk milletinin tarihinde hiç ESİR yaşamışlık yok, halkımız bağımsızlık için mücadeleye azimlidir. Dinimiz Cihat'ı FARZ kılar. Vatan uğruna savaşmak boynumuzun borcudur ve bu uğurda ŞEHADET bize zor gelmez…" cümleleriyle başlayıp, "Padişah hazretleri, lütfen düşmanla savaşmak için izin veriniz" diyor ve ekliyor:

- İşgal ordularının vereceği tahribatı sonradan tamir etmek mümkün değildir Efendimiz. Milletimiz, hatta bazı İslâm ülkeleri dahi "Halifeleri olarak" cihat için işaretinizi bekliyorlar. Lütfen mübarek tahtınızın gereğini yerine getiriniz!

İsyanı önce Kader'e oluyor Vahdettin'in. (Söylediği; aslında o güne kadar hiçbir Osmanlı Sultanında görülmemiş bir "ÇARESİZLİK" ifadesi):

- Efendi sen ne dersin?.. Ben Taht'a değil, kubura oturdum!

Sonra, "işgalleri bilahere siyaset masasında çözme umudu taşıyan" konum saptamasıyla birlikte o an da ki politikasının ana fikrini söylüyor. Hem de ilerde doğacak "muhtemel" itirazın önünü tek cümleyle kesmek amacında:

- Halk sürü, ben onların çobanıyım. Bu konuda yalnız benim sözüm geçer!..

Huzurdan kovulan heyet üyelerinin suratı asıktır çıkışta… "Neye uğradıklarının şaşkınlığıyla sessizdirler. Bir tek Konyalı Mehmet Vehbi Efendi söyler düşündüğünü:

- Görünen o ki; düşmanın olmayan merhametine sığınmış, bu adamın sonu çok kötü olacak!

İkinci olayın anlatımına geçerken tanığa gerek görmedi HAFIZ BEY;

Dünya ordusu, en güçlü silahlarıyla işgal için Çanakkale Boğazı'na yüklenirken, Mısır'da yayınlanan İngiliz Devleti'nin resmi basın organı Egyptian Gazete, 16 Kasım 1915 günü, saldırganlıklarının amacını şöyle açıklamıştı:

"Osmanlı'yı uzun zaman önce çıkıp geldiği Anadolu'nun karanlık vadilerine geri süreceğiz…"

Müttefik orduları Başkomutanı General Ian Hamilton ise, "işgal için geldiği Çanakkale önünde" dünya edebiyatına muhteşem bir paragraf sundu:

"İstanbul'un deniz ve demiryolları kesilip, birbiri içine girmiş köhne evlerde oturanların tepelerine De Robeck'in (Müttefik Donanma Komutanı) toplarından mermiler yağmaya başlayınca neler hissedeceklerini düşünüyorum. Uygun bir rüzgar çıkarsa bu

günah yuvası (İstanbul), kıvrılan alev sütunları içinde Sodon ve Gomore gibi yok olacak…"

Cehennem zebaniliğine soyunanlara Mehmetçiğin nasıl bir yanıt verdiğini hepimiz biliyoruz. Ama o kara gün, Gelibolu'da toprağa düşen her bomba saraydakilerin yüreğini hoplattı. Geçit yanarken İstanbul kaynamaya başladı…

Durum vahimdi! Hükümet, İstanbul'un boşaltılması, sarayın Eskişehir veya Konya'ya taşınmasını, Padişah Mehmet Reşad'ı da ikna ederek kararlaştırdı. Yalnız bir sorun vardı. İttihat Terakki'nin 1909'da tahttan indirdiği İkinci Abdülhamit'in de bu plana razı edilmesi gerekiyordu. İşgal devletlerinin eline düşecek olan Eski Padişah, hem kendileri ve hem de Mehmet Reşad'ın saltanatı için tehlike oluşturabilirdi.

Bu nedenle İkinci Abdülhamit'e heyet gönderilmesi düşünüldü. İçişleri Bakanı Talat Paşa, Ercüment Ekrem Talu, Tevfik Bey ve Baş Mabeyinci Fahrettin Ağa, Dolmabahçe Meydanı'na açılan büyük kapıdan koşar adım çıkarak, saatin yanındaki rıhtıma yanaşmış olan istimbota bindiler. Dördü, ufacık kamaraya sıkış tepiş oturmuşlardı. Talat Paşa ve Tevfik Bey suskundu. Fahrettin Ağa, engin deneyimi sayesinde sonucu önceden kestirmenin rahatlığıyla bir köşede tespih çekiyor, arada Sultan Reşad'ın iyi hallerini sayıp döküyordu. Ercüment Ekrem, nereye, ne için gittiklerini bilmeden katılmıştı. Talat Paşa'nın, "Eski Hakan teklifimizi acaba nasıl karşılayacak?" demesiyle aydınlandı.

Heyecan vericiydi;

Rumeli Kıyısı'nı Hisar'a kadar takip ettikten sonra dikine karşı sahile yönelen istimbot, Beylerbeyi Sarayı'nın rıhtımına tek hamlede yanaştı. Bekleniyorlardı! Padişah muhafızlarından Miralay Rasim Bey tarafından karşılanıp doğrudan içeriye alındılar.Söz hakkı Talat Bey'indi:

- Haberleri var değil mi?

- Evet beyefendi. Siz yukarıya buyurun, ben geldiğinizi arz edeyim.

Merdivenleri çıkıp Deniz üzerinde bir odaya "buyur" edildiler. Burası sade fakat oldukça temiz ve özenle döşenmiş genişçe bir yerdi. Perdeleri yarıya kadar indirilmiş olmasına rağmen pencerelerden içeri bol ışık giriyordu. Boğaz bir el uzatımı yakınlarındaydı. Doyumsuz, göz alıcı bir güzellik önlerinde uzanmasına rağmen bakacak halleri yoktu. Gizlemekte zorlandıkları heyecanlarını zapta çalışıyorlardı.

On dakika geçti, geçmedi. Yavaşça aralanan yan kapıdan; Avrupa'nın en çalkantılı döneminde Osmanlıyı "beklenenden az" toprak kaybıyla yönetmiş İkinci Abdülhamit, ağır adımlarla girdi içeri. Yalnızdı… Kulaklarına kadar inen füme rengi fesinin altında, tepeden tırnağa tek parça mermerden yontulmuş bir heykel gibi bembeyazdı. Saçları, sakalı, dış ziyaretçilere görünürken giydiği padişahlık döneminden kalma sakosu, bütün düğmeleri kapalı yüksek yakalı mintanı, pantolonu ve ayakkabıları; hepsi beyaz… Uzun bir süre, sürgün yıllarının çaresizliğini taşıyan sırtı görünür biçimde kamburlaşmıştı. O şahin bakışlı gözleri yine parlak ve canlı… Ziyaretçilerini başını hafifçe eğerek selamladı.

Heyet, karşısında el pençe divan durarak dizilmişti. Talat Bey, önce uzun uzun ve oldukça hürmetli bir eda ile durumu anlattı. Sonra lafı döndürüp dolaştırarak asıl konuya getirdi:

- Efendimiz, şu an acil tehlike arz etmemekle beraber vaziyet çok ciddidir. Düşman denizden ve karadan Çanakkale'yi zorluyor. Savunmamız oldukça yoğun ve etkili. Buna rağmen, Allah korusun, Boğaz geçilecek olursa, Padişah, Hükümet ve Hanedanı esir düşürerek sonunda elim bir anlaşmaya mecbur kalmamak için Zatı Şahane'ye Konya'da Çelebi Efendi'nin konağı hazırlandı. Ziyaretimizin sebebi, korkulan olursa Zatı hümayunları'nın hangi şehirde ikamet buyurmak isteyeceklerini, Biraderi Şahane tarafından öğrenmeye memur edildiğimiz içindir. Emir ve iradelerinizi bekliyoruz efendim.

Eski Hakan, İçişleri Bakanını sonuna kadar hiç istifini bozmadan dikkatle dinledi. O susunca da keskin bakışlarını tek tek hepsinin üzerinde gezdirdi. Eziciydi… Günü gelmişti, söyleyeceği önemli taşlamaları vardı, "Ey benim ahmak vatansever dostlarım,sonunda işte ülkeyi getirdiğiniz son nokta; dehşet, çıkmaz sokak ve aymazlık!.. Üstelik aptalca savaşa giriyor ama kahramanca dövüşmeyi bilmiyorsunuz. Yetmiyor, "sanki Türk komutan yokmuş gibi" bir de ordunun başına Alman getirip askeri kırdırıyorsunuz…" diyecekti. Sustu. "Böylesine elim bir günde dünün intikamını alıyor," dedirtmek istemedi. İletisini, doğrudan kendi yerine padişah yapılan 5'nci Mehmet Reşad'a yolladı. Anlayan anlardı:

- Yüce biraderime sadakatimi arz ederim. Ancak endişeleri tamamen yersizdir. Eğer dokunulmamış, bozulmamış ise Çanakkale tabyalarını zamanında ben modernleştirip olağanüstü güçlendirdim. Oradan hiçbir donanmanın geçmesi mümkün değildir. Buna rağmen Allah esirgesin bir işgal felaketi başa geldiği takdirde, bir Türk Hakanı'nın yapacağı şey, tacını, halkını terk ederek kaçma suçu işlemek değil; saray balkonunun taşları altında canını feda etmektir. Hazret, bu şehri Bizans elinden fethettiği zaman, İmparator Konstantin, kaçmayıp harp ede ede yıkılan kalelerin altında can vererek kahramanlık göstermiştir. Biz Fatih'in soyu, Konstantin'den aşağı kalamayız. Varın, Zatı şahaneye böylece arz edin. Müsterih olsunlar ve ezeli iradeye boyun eğsinler. Şuradan şuraya kımıldamasınlar. Düşman buraya giremez… Bana gelince, ben artık bir yere gitmem. Tek arzum burada ölmektir. Biraderimden ve hükümetten bu isteğime yardımcı olmanızı dilerim.

Söylemi bitince herhangi bir cevaba meydan vermeden yine kısa temennalarla heyettekileri selamlayıp geri döndü. Geldiği gibi sessizce uzaklaştı.

Talat Bey, bir süre olduğu yerde kalakaldı. Vatan sevgisiyle çarptığından şüphe duyulmayan kocaman yüreği daraldı. Sustu… Tepkisini, nice zaman sonra, Dolmabahçe Sarayı'na doğru

giderken, 4 kişinin zor sığdığı istimbotun dar kamarasında dile getirebildi:

- Aldık mı ağzımızın payını?

Tombul yanakları fark edilir biçimde kızarmıştı. Utanmış olmalıydı…

&

Bu güne kadar bilgi kirlenmesi içinde kendi kendime anlamını bulmaya çalıştığım çok önemli sualimi verdiği iki örnekle aydınlatmış olduğundan Emindi Hafız Bey. Söz bitimi, "Ya Allah!" çekip savını kanıtlamış dava adamı güveniyle birdenbire ayağa kalktı. Yaşına göre diriydi. Hatta konuya hakimiyetin verdiği cesaretle ufaktan efelendi bile:

- O günlere dair çözülmez bildiğin ne sorun varsa, dilersen onları dahi açarım dedi.

- Var!

His yönü kuvvetli adam. Konunun uzayacağını düşünmüş olmalı, tekrardan yerine oturdu. Samimi ve davetçiydi sesi:

- Hadi buyur!

Hedef noktayı sona erteleyerek, her hâlükârda tatmin edici cevaplar almak umuduyla başladım sormaya:

- 1920-30'lu yıllar Avrupa ve Asya'da köklü değişimlerin görüldüğü, dünya siyasetine ağırlık koyan flaş isimlerin yaşadığı bir dönem… Yaşanmışlara canlı şahit, bir bilen olarak Gazi Mustafa Kemâl ile ona asırdaş olan diğer devlet liderlerinin mukayesesini rica etsem sizden.

İyiden zayıflamış bedeninde, sarkık ve bol duruşuyla imam cüppesini andıran savaş alanında giydiği kaputunun iç cebinden çıkardığı, 1936 yılında Osmanlıca olarak yazdığı anılarından bir notu uzattı ve "yüksek sesle oku, herkes duysun" diye tembihledi sıkı sıkıya.

Oldukça karmaşık, bazı üstü sonradan çizilmiş kelimeleri atlayarak, biraz da eski kelimeleri güncellemeye çalışarak okudum.

Aşağıdaki 1936 yılına ait şu söylem aynıyla onun;

Kelimesi kelimesine;

Hem özgür, hem de özgürlükçü olmak

Bizim Gazi "öbürlerine göre" sulhperverdir. Emeli, yalnız milletin değil, beşeriyetin huzur ve refahıdır. Âli bir hasletin mahsulü olan bu arzusu dünyada tatbike imkân bulunursa beşeriyete yeni bir refah yolu açılmış olur. İçinde bulunduğumuz asır hakikatte harikalar ve inkılâplar asrıdır. Umûmî Harbin neticesi "dünyada" mühim değişiklikler vücûda getirmiştir. Bu meyanda bazı müceddit zevat da zuhur etmiştir.

Rusya'da Lenin ve arkadaşları, Almanya'da Hitler, İtalya'da Musolini!.. Bunların az ve çok kafalarının işlediğini görüyoruz. Kendilerine tarih belki bir mevki verecektir. Lâkin itiraf etmek lazımdır ki; Türk inkılâbının Mustafa Kemâl'i bunların ve daha emsalinin "zamandaş başka benzerlerinin" çok fevkindedir. Son zamanlarda Almanya ve İtalya siyasetlerine hakim olan Hitler ve Musolini, hırs ve istila emellerinden vazgeçseler ve derecelerini itirafla, Gazi'nin beyne'l - milel sulh yolunu, Cemiyet-i Akvâmın daleveralı ve gayri samimi siyasetinde değil; onun hakikatçi kafasında bulsalar, insanlığın ıstırabına nihayet vermiş olurlar. Bugünkü tefessühün "kokuşma" barıştan başka çaresi de yoktur. Öyle zannediyorum ki yakın bir âtîde (gelecekte) Mösyö Hitler başbuğluk formasını kendi eliyle Mustafa Kemâl'in omuzlarına koyacaktır. Musolini' de ister istemez bunu kabule mecburdur. "Benim açımdan" bu işe şahit olarak "değeri ilerde anlaşılacak mutlak sulh anlayışının" içinde bulunmak büyük bahtiyarlıktır."

&

Hafız Bey biraz asabi huylu. Barutu uzaktan kıvılcım görünce hemen parlayan cinsinden. Bilindiği gibi öfkesi de ateşi gibi kısa süreli ama ilk plânda hoşuna gitmeyecek, ona göre yersiz bir ke-

limeyle dahi büyük tepki almak olası. O yüzden lafı dolaştırarak girdim ikinci soruma;

"Son günlerde belgeciliğe soyunmuş "medya güllacı" bazı zevat, "her ne amaç güdüyorsa?" Mustafa Kemâl'in vefasızlığından, çok içtiğinden, yalnızlığından hâttâ; "Polatlı'daki manda sürüsünü düşman zannedip korktuğundan" dem vurmaya başladı" diyordum ki;

Beklediğim oldu! Anlamsız bulmuştu konuya giriş tarzımı, "sen salak mısın?" dercesine şaşkın baktı yüzüme… Yanıtı yine günlüklerindendi. Kendi okudu bu kez:

Geçim kaynağı ve program reytingi YALAN olanlardan DOĞRU bilgi çıkmaz!

"İstiklâl Harbi'nin şiddetli zamanlarında (anlı şanlı) bazı etkin ZEVAT, fiili görev almaktan kaçınır, (Ümitsizlik içinde) açıkça ricat ve (teslimiyet koşullu) sulh arzusu beyan ettiklerinde, çok müteessir olup; "Dağ başında yalnız kalsam yine Türk bayrağını ölünceye kadar müdafaa edeceğim!" nidasıyla izhar-ı celadet (Yiğitlik gösterisi) buyuran, Sakarya Harbi'nin kızışgın zamanında fütursuz ve açıktan muharebeyi, (bizzat) tetkik (ile) gülle ve kurşunlar arasında (savaşa) devam emri veren bir komutanı yeterince anlamamak (tek kelimeyle) gaflettir.

Hem;

Kuvayımilliye zamanı (devrin büyüğü) zannettiğimiz pek çokları; menfaatlerinden, padişah ve avanesinin saltanatlarından mahrumiyet kaygusu ile Milli Mücadele'ye karşıdan bakarken, dünyanın rütbe ve alâyişinden (gösteri) tecerrüt (sıyrılmak) ve bütün varlığını vatanın istihlasına (kurtuluş ve yeniden kuruluş) hasrederek (adamak) büyük bir aşk ve iman ilhamı ile milletini selâmete kavuşturan Mustafa Kemâl'de yıllar sonra (herkeste bulunabilecek) bir takım beşeri zaaflar aramak tamamen fuzuliyatla iştigaldir…" (Gereksiz çaba)

Bu savunu sonrası birden durdu Hafız Bey. Bir an, asap gerginliği kendini yordu sanmıştım. Fakat hayır!.. Bu kez gördüklerine aykırı, düşüncesine ters gelen bir olayın nedenini "güncel oluşu, bugün ve yarınımızı doğrudan ilgilendirdiği için" ben sormadan söyledi:

- Çok garip! "1919- 1923 yılları arası birlikteydik", (kendilerini) iyi tanıdığımı zannediyorum ki; o günlerdeki Mustafa Kemâl, dîne hürmetkâr ve maneviyatına sahiptir… Allah'ını bilir ve "Yaratan'ın" her şeydeki kudret ve azametini tasdik eder. İçi dışı birdir… Yine inanırım ki, halis niyeti; İslâmiyet'i taassup ve hurafeden tecritle, (uzak tutmak) siyasi bulantılardan kurtarmak, hakiki kisvesine bürümekti…

Fikirlerini ispatlama kaygısından ziyade geçmişte tattığı nadide bir manevi hazzın bireysel sunumunu yapıyor gibiydi. Yazı sitili bana oldukça karmaşık gelen Osmanlıca'sıyla kelimesi kelimesine şöyle devam etti:

"337' Ramazan'ında bizi Çankaya'ya iftara davet etmiş idi. (Randevu saatinden) biraz önce vardık… O, zaman zaman yanında bulunan meşhur Hafız Hüseyin'e Kur'an okutturdu, o vakte rast geldik; Hüseyin'de aşkla okumuş (du), köşkün dış salonunun boşluk ve aks-i seda kabiliyeti Kur'an'ın tesirini ruhlarımıza zerk ediyor ve manevi zevkiyle kendimizden geçiyorduk.

Atatürk karşımda sedir üzerinde sakin ve mütevaziâne dinliyordu. Ne yalan söyleyeyim; manasını pek güzel anladığı Kelâmullah'ın ruhunda uyandırdığı intibalar bizlere de aksederek, (hepimizi) lâhuti (Manevi) bir aleme daldırıyordu…"

"Özeliymiş! Devamını yazmamamı rica ettiği" anlatımı biter bitmez de hiç beklemeksizin karşı sorusunu yöneltti bana:

- Hayrettir, bütün bunlar bilinirken onu nasıl DİN düşmanı gösterebiliyorlar? Bu nasıl bir oyundur, niçin böyle yaparlar?

Yanıtım; komplo teorisinden fersah uzak, yadsınamaz bir gerçekti:

- Bizi bağımsızlıktan olabildiğince uzaklaştırmak için!

Ve; Türk milletinin bağımsızlık duygusundan ırama-sını sağlamak üzerine kurulan tuzağın açılımını yap-makta asla zorlanmadım;

Gazi'nin toplum önderi olarak en büyük özelliği; "benim karakterim" dediği ve aynı zamanda Türk milletine aşıladığı tek vazgeçilmez değer BAĞIMSIZLIK fikridir.

Devlet yapısıyla toplum zihninden bu ÖZNEL bilinci söküp atmanın yolu; ona bu değeri aşılayan halk önderiyle halkın arasını açmaktır ve en etkin ayraç DİNDİR…

Eskiden beri vardı. Bize hâlâ SEVR'i dayatan Emperyalizm ve içimizdeki göbekten dışa bağlı "çeşitli kılıktaki" beynelminel globalciler nereye darbe vuracağını iyi biliyor. Bütün güçleriyle Atatürk'ü dine karşı göstermeye çalışıyorlar. Sezdiğim kadarıyla şimdiki tek mesaileri bu.

Amaç, bilimsel veriler ortaya koymaktan çok;

(Bağımsızlık sembolü bir) Liderle toplum arasına barikat koyup insanları ilkesiz bırakarak, dolaylı yoldan bağımsızlık inancını söndürmek…

Meğer konu bitmemiş! Kendi düşündüğünü bana söyleten Hafız İbrahim Demiralay'ın , Çanakkale ve Milli Mücadele gibi zor günleri bizzat yaşamış olmaktan doğan engin tecrübesiyle kişisel iddialarıma ekleyecekleri varmış meğer. Sohbetimizin finalini şu cümlelerle yaptı:

- Ülke geleceği; özgürlüğe endeksli toplum birliğine bağlı. Bu konu öylesine hassas ve önemli ki; "Osmanlıyı hiçe saymak uğruna" büyük kuruluşu ve kuruluştaki HAS imanı zaten unuttuk. Kurtuluşun anı gazileri ise şimdi ötede… Eh, az süre sonra onların birinci derece tanıkları da ölünce, içimizdeki "Globalizmin tetiklediği" Emperyalizm uşaklarının; "Milli Mücadele veya Kurtuluş Savaşı diye bir olay yaşanmadı!" diye, şaha kalkmaları çok yakındır. Zira; Türkiye'nin düşmanları asla uyumuyor!

&

"Sizinle tanışmak güzeldi. İyi ki bu anıları yazıp bıraktın," diyecektim. Ayrıca uyarılarına "teşekkür!" edecektim. Baktım, Hafız Bey çoktan gitmiş…

Editörüm gelmedi. Zaten ben de uyandım. Ter içinde kalmışım.

Ama değdi… Bu ara iki şey öğrendim;

Körü körüne tarafgirliğin, su yüzüne çıkan gerçekler karşısında insanları nasıl açmaza sürüklediğini ve bir de büyük adamların, "ayinesi iştir kişinin lâfa bakılmaz!" prensibiyle rakibini doğrudan ithamdan çok yaşanmışlarla nasıl alt ettiğini.

Bir de, acizlerle cesur ve yürekli idarecilerin farkını!

Bence tam zamanı, buyurun size bir Karadeniz fıkrası;

Korku Adama neler yaptırıyor

Temel ve hanımı derin uykuda… Eve sessizce giren hırsız, yükte hafif değerde ağır ne varsa cümlesini toplamış. Tam gidecek, ev sahiplerinin uyanıp doğrulduğunu fark ediyor. "Geçin şu duvarın önüne. Beni gördünüz, sizi öldürmem lazım!" diyor.

Yalvarmalar, "Etme eyleme, seni tanımıyoruz. Üstelik görmediğimizi farzet, topladıklarını al git!" ler, fayda etmiyor;

- Beni gördünüz ikinizi de öldürmem gerek!

Olacak ya! Nereden esmişse isimlerini sormak geliyor aklına;

- Kimleri öldürdüğümü bileyim.

İkisi de çaresiz. Önce kadın yanıt veriyor:

- Ben Fadime!

- Uy! Benim anamın adı da Fadime'dir. Seni asla öldüremem, şu kenara geç.

Sıra Temel'e gelince ümitlenir. Göğsünü şişirerek cevaplar hırsızı:

- Her ne kadar nüfus cüzdanımda "Temel" yazsa da, konu komşu, tüm tanıdıklar beni "Fadime!" diye çağırır…

&

"Ülkesi uğruna ölümü göze alamayan yönetici, milletinin ölümünü seyreder…"

Valla, benim fıkra anlatmak gibi bir derdim yoktu. Yukarıdaki Karadeniz yaşanmışını, "Hafız İbrahim'in Milli Mücadele anılarına hürmeten" konu sonuna eklediği bu sözün esprisi olarak koydurdu Nasrettin Hoca… Sanırım, "korku olgusunun aciz insanlarda meydana getirdiği benlik zaafını" anlatmaktı amacı… Gayet uygun düştü. Ayrıca ek bilgi olarak, oradan, "kendi özümüzü" yitirmekle, nereden nereye geldiğimizin dersini de çıkarmış oldum ben…

Ve bir de şu acı ama acı olduğu kadar öğretici gerçeği çıkardım konuşmalardan;

Asıl sorun; kör taklitçilik!

Millet olarak habersiz değildik, dış dünyayı yeterince tanıyorduk. Ama Kanuni Sultan Süleyman'ın yaşlanıp inisiyatifini kaybetmesinden itibaren, "Batı'yı bilmek"; fiziki bakışın ötesinde, görsel hayranlığa, bizden olmayanlara karşı, aşırı bendeliğe; "kulluk köleliğe" kadar uzandı.

İddialıyım; kesinlikle ÇAĞDAŞLIK için bir değişim hamlesi değildi bu! Devrini ve o günün milletlerarası yaşam standardını göz önüne aldığımızda, bilimsellikten uzak, ancak roman ve masallarda rastlanacak, "Yabana aşk" tutkusu diyebileceğimiz, izahı zor bir yapay tutsaklıktı. Koca imparatorluğu, "Bizden olmayan bizimkilerin" ve de DEVŞİRMELERİN sultasına bırakıp kendi özümüzü "Yok" saydık…

Oysa;

İdareciliğin birinci koşulu, kişilik sahibi olmaktır. Bunun içinse su katılmadık yerli olacaksın. Yalın olarak önce kendin olacak-

sın… Yani su katılmamış olmayınca; hiçbir şey olunmaz, namuslu olunmaz. İnsan bile olunmaz…

Değişim dahi milli olacak! Yoksa; "Biz biz olmaktan çıkar, hiçbir şey olamayız…"

İşte gerçek;

Batılaşma özlemi bize ilk kez halk kesimlerinden değil, "Teknolojik gereksinimden ziyade lükse ve göreceli yaşama hayranlık gereği" son saltanat sahiplerinin oturduğu Saray'dan gelmiş; hani, halktan kopmuş, özüne dönme yeteneğini tümüyle yitirmiş olan Saray'dan… Bakıyoruz, o devirde Saray'la en yakın çevresi kim? Vezir vüzera ve Osmanlı'yı lokma lokma yutmaya kararlı, "Dost görünümlü" kuyu kazıcı düşman yabancılar…

Ne yazık, sonrası da aynı!

Benliğinizi ve ÖZ kültürünüzü görmezden geldiğinizde;

Türklüğün asaletini bir yana bırakıp, "Kuru taklitçilikle" batılaşmaya çabalayan Türkçüler, İslâm'ın insana verdiği "Özgür ve Özgün" değerleri görmezden gelerek, "Medeniyetler buluşması vs." gibi isimler altındaki, Doğu'yu bütünüyle köleleştirme plânına destek veren İslâmcılar, en önemlisi de; kökeninden kopmuş, temelini savunmaktan aciz, büsbütün ÇIPLAK batılaşmacı "slogan" halkçılarla karşı karşıyayız…

- Peki çare!

Kesin inancım o ki;

Çok uzak olmayan bir gün, biz yanlış kurgulu aydınların 300 yıla dayalı sefil etkimizi yerle bir edecek yeni bir HARİKA NESİL çıkacaktır; tunçtan oğuz-un ALTIN NESLİ!..Onlar; "Globalleşme" adı altındaki kölelik düzenine iltifat etmeyen, kendi halklarından başka topluluklara üryan kılıkla "değerinden soyunmuş olarak" katılmayacaklarını, emperyalizmin gizli uşağı olmayacaklarını kesin idrak etmiş, namuslu adamlar olacağı için er veya geç ortaya çıkacaklar… Onlar, ülke ikbalini yabancılara ihale etmeyecek, kendi işlerini kendileri görecek. "Bağımsızlık karakterimizdir!" diye haykıracaklar…

&

Eh, sonunda geldik ödevin ikincisine;

(DEVLETİN BAŞINA GEÇEN İKİ KÖYLÜ ÇOCUĞU)

Sürtündükçe giysilerin üzerine resim veren toprak sıvalı, toprak kokulu kerpiç evden İstanbul saraylarına kadar uzanan macera dolu hayat çizgisinin başlangıç noktası, 19'ncu yüzyılın ilk çeyreğine denk gelir.

1820'de, yokluk ve zorluklar içinde başlayan bir yaşamı vardır HÜSEYİN AVNİ PAŞA'nın. Eşek alım satımıyla uğraştığı için tüm Ispartalılar babasını, "Eşekçi Ahmet!" diye çağırmaktadır. Enteresan! O da baba mesleğinden payını almaktan kurtulamaz. "Sıpa Hüseyin!" derler kendine.

Kısacası;

Varlık sahibi insanlara elpençe divan durarak, "Ağa, Beyefendi…" kelimeleriyle hürmetlice seslenen toplum, içine düştükleri yoksulluğun ve çektikleri çilenin madalyası olarak babaya "Eşekçi", oğluna ise "Sıpa" lakaplarını uygun bulmuştur…

Ama bu itilmişlik, doğasındaki ileri görüş ve uyanıklığı o safça dış görüntünün arkasında gizlemeyi başaran köy adamını, oğlunu okutup adam gibi adam yapmaya zorladı. Hüseyin Avni'yi Eğirdir'deki ilköğretim'den sonra doğrudan İstanbul'a gönderdi.

Bir eli yağda diğeri balda, dalga geçecek konu arayan arasta kodamanı alaycı tüccarlara fırsat doğdu. "Ula Eşekçi Ahmet, Sıpa'yı İstanbul'a yollamışsın, ne yapacak orada?" diye takıldılar.

Horlanmışlığın öfkesini hep içine gömen Eşekçi Ahmet, sanki içine doğmuşçasına, geleceğin azametini coşkuyla haykırdı yüzlerine:

- Hepiniz göreceksiniz, orada büyük, çok büyük adam olacak, İstanbul'dan ANIRINCA sesini ta buralardan duyacaksınız.

Kader ağlarını örmeye görsün!

İstanbul'a geldiğinde, eskiden yüzüne karşı söylenmiş aşağılayıcı lakapların baskısından kurtulan Hüseyin Avni, işlek zekası ve

kapsamı geniş mantığının önderliğinde hızla değişime uğrayarak, çevre olumsuzluğundan kaynaklanan eski sosyal çekingenliğini bir yana bırakıp kendinden emin ve azametli bir duruma geldi.

Tek düşüncede yoğunlaştırdı benliğini; olabildiğince yükselmek ve her zaman zirvede olmak…

İkbal aşkına dönük ilk sinyal, Harp Okulu'nun giriş sınavında… "Bu okulu bitirdikten sonra ne olmak niyetindesin?" diye soran imtihan heyetine;

- SERASKER (Genelkurmay Başkanı) olacağım! Dedi.

Dünya ülkelerinde hiçbir saltanatın, hanedan dışından olanlara vermediği birinci dereceden devlet görevini Osmanlı alicenaplığı ona kolayca sundu… Yoksul hayatın burukluğuyla yükselme azmini bilediği köydeki aşağılanmışlığın, yüzüne karşı söylenen kötü lakapların öfkesini içine atmayı öğreterek olgunlaştırdığı Hüseyin Avni Paşa, Seraskerliğin yanında Sadrazamlık makamını da kısa sürede eline geçiren ender kişilerden biri oldu.

"Bulunmaz Hint kumaşı" değildi elbet. Ama her koşula ayak uyduran kıvrak zekası ve Zülfüyâr'e dokunmayan karakteri sayesinde iki makama birden oturan tek adam olmuştu. Zaman geldi, köylülüğünü yüzüne vurdular. O duymazdan gelip, pişkin davrandı. Hanedan , özünden gelenlere yer açmak için onu sürgüne dahi yolladığında üstün gücüne rağmen sadece güldü, ses etmedi.

Tam üç kere gidip dört kere geldi!

Ruh dünyasını bu gidiş gelişler mi bozdu yoksa saltanatı kendi gücünün yanında sıfırlanmış mı buldu, bilinmez. O Zülfüyâr'e hep özen dolu bakan gözlerin ışığı, anlaşılmaz bir nedenle aniden değişime uğradı. Sevgi ve şefkatin yerini hiddet ve ihtiras aldı. Seraskerliğe dördüncü ve son gelişinde; "büyük olasılık; dış güçlerin örgütleyip desteklediği" yenilik taraftarlarıyla kol kola girdi. Kuvvetine engel tanımıyordu. Yeni Padişah Murad V'i tahta eliyle oturttuğu, perde arkasındaki Hakan'ın kendisi olduğu iyi bilinir

de, günahı boynuna, Sultan Aziz'in ölümünden sorumlu olduğu dahi rivayet edilir. "Sorumlusu o!" derler… Hatta meşrutiyet yanlılarıyla ters düşmesini, "Osmanlı Hanedanı oluyor da, Hüseyinli Hanedanı neden olmasın?" düşüncesine bağlayanlar bir hayli fazladır…

Özetlersek;

Şahsi ihtirasının meydana getirdiği körlük yanında, Türk milletinin yükselmesinden çekinen DIŞ dünyanın teşvikiyle "Dinamikleriyle oynayarak" Osmanlı'nın ÖZE dönüşünü engelleyen bir adam olarak "tarihte yerini aldı" diyebiliriz…

Neyse! Ispartalı Hüseyin Avni Paşa'nın İstanbul'da, "Osmanlı Hanedanına karşı attığı" narasından Gelendost'taki köy mezarlığında yatan rahmetli babasının kulak zarı patladı mı, bilinmez ama Seraskerlik ve Sadrazamlık yapan bir insanın avucunda padişaha ait "Kan lekesi" bulunduğunun varsayılması, bazılarında intikam duygusunu galeyana getirdi.

Paşa, kendi bireysel yükselişi ve hep zirvede kalmak uğruna devlet içinde ÇETECİLİĞİN gelişmesini sağlamıştı. Çok geçmedi. Bir başka çıkar çetesinin kışkırtmasıyla Sultan Abdülaziz ağlayanı Çerkez Hasan, saraya yaptığı baskında Hüseyin Avni Paşa'yı toplantı salonunda öldürdü. Çerkez'in, bizzat Paşa'nın kanıyla saray duvarına yazdığı cümle çok manidar:

"Kimsenin ettiği yanına kalmaz Avni Paşa!"

&

Ve Diğeri;

Dünya'yı yaklaşık bir asır sonra teşrif etti. O da hemşerisi gibi genç yaşında Türk Devleti'nin kaderine el koydu. Birincisi, dördüncü gelişinde gövdesiyle olmasa da gölgesiyle Osmanlı tahtına kurulmuştu. İkincisi, altıncı gidişten sonra ancak yedinci gelişinde Cumhurbaşkanı olup zirveye oturdu…

Hüseyin Avni Paşa, saltanat günlerini; sınırı görünür çizgilerle belirlenmiş kare şekiller içinde ayağındaki çakıl taşlarını kaydırıp seksek oynayarak geçirmişti. Özellikle son döneminde kan tutmuş olmalıydı. İmparatorluğun kan kaybına, günden güne eriyişine seyirci kaldı. Osmanlı'nın Hüseyin Avni ile dünya kamuoyunda itibar kaybettiği kesin… Süleyman Bey'in 40 yıla sığan icraatını ise babalarımız, biz ve çocuklarımız dahi gördü.

- Sonuç?

Geçmişe ait etkin bir siyasal alt yapısı olmamasına rağmen ilk seçimde, genç demokrasi tarihinin en yüksek oy oranıyla iktidara geldiği gün çok şaşırdık… Halkın yaptığı bir sevgi tezahürüdür; denecek bir şey yok… Beyefendi, her miting ve her seyahatte o meşhur şapkasını kaptırdı, güldük… "GAP'ı kaptırmam!" diye gürledi, alkışladık… "Oy kaygısıyla, SSK'nın ve Emekli Sandığı'nın dengesini bozduğu" söylendi, sustuk.

- Eh!

Günümüz Türkiye'sinde siyasetçi olmak, ülke yönetmek gerçekten zor. Hiç yararlı hizmetiniz yokmuş gibi devamlı hata ve kusurlarınız ortaya dökülüyor… Kararlıyım. Ben bu bölümdeki kahramanımızın leh veya aleyhine olanları yazıp, "Bilinenleri tekrar" etmeyeceğim. Neredeyse ata sözü hâline gelen; "Dün dündür, bugün bugün…", "Yollar yürümekle aşınmaz!" ve "Verdimse ben verdim!" deyişlerini, getirdikleri ve götürdükleri ile son derece ibretli anılar olarak bir kenara işleyip, hiç bilinmeyen, basının, hatta belki kendilerinin bile duymadığı bir yaşanmışı anlatacağım.

Yıllar sonra bu olayı teşhirdeki amacım, düne ait siyasal hayatın bazı zamanlarda ne denli kaliteli olduğunu, özellikle İSMET Paşa'nın politikayı ne kadar ciddiye aldığı, geçici siyasal çıkar uğruna gerçekçilikten asla ödün vermediğini ve bunun ceremesini nasıl çektiğini anlatmak.

Allah'a ısmarladık!..

1965 Genel seçimleri…

Siyaset arenasında iki rakip var. Bir yanda yılların tecrübesi, tarihi şahsiyetiyle İsmet İnönü. Öbürü, İslamköylü genç Demirel…

Demirel, önceliklisi Hüseyin Avni Paşa'nın aksine köylülüğünü en ön plana çıkarıyor ve özellikle mitinglerde İslâmköy'ün lehçesiyle haykırıyor:

- Va mı bunun başka izahı?

- Nassınız bakem, eyi misiniz?

Seçim meydanlarına büyük ölçüde "İslâmköy" gölgesi düşmüş durumda… Bir de Demirel'in her konuşmasında, "Cenabı Hak!" demesi, seçmeni müthiş etkiliyor. Halk bu iki kelimenin büyüsüne kapılmış. Belli parsayı Adalet Partisi toplayacak…

İnönü'ye ilk baskı CHP Genel merkezindeki mesai arkadaşlarından geliyor:

- Siz de bir kez "Allah!" deyin, Demirel'in önü kesilsin.

Israrlar yoğun. Paşa dayanamıyor. Bir konser çıkışı, "Efendim nasıl buldunuz?" diye soran gazetecilere; "Müziğin İlah'ı!" diyor…

- Böylesi beklenmiyordu!

Herkes şaşkın… "Kötü oldu, keşke hiç demeseydi…" pişmanlığı sergileyenler arasından biri, sanırım Kasım Gülek olsa gerek, "Paşam, durduk yerde niçin böyle konuştunuz?" diye soruyor. Tabii biraz da sitemli…

Paşa güleç. Dalga geçercesine açıyor gözlerini:

- Söyletmek için günlerdir başımın etini yiyordunuz, "Allah!" dedik işte. Yok beğenmedinizse başka türlü de söyleriz.

Ve üzerine yüklenen bu seçimlik görevi, hemşerilerinin karşısında, Malatya mitingi sonrasında hakkıyla yerine getiriyor:

- Allah'a ısmarladık!

"Bir kerecik İslâmköy yerine İsdanköy" deseniz PAŞAM!..

Adalet Partisi'nin elindeki diğer itici güç, "İslâmköy" fırtınasına ise, Ispartalı CHP ileri gelenleri "kendilerince" çözüm buluyor. İcadına güvenen büyük keşifçi edasıyla büyük ve son miting öncesi Konya'ya koşuyorlar. Paşa, "benim ulaşamadığım hangi bilgiye sahipler" diye merak içinde:

- Söyleyin bakalım, neymiş o Demirel'i yıkacak çok önemli bulgunuz?

Heyet başkanı kendinden emindir:

- Paşam, bu İslâm Köy var ya, oranın asıl adı İsdanköy'dür. Yani bir Rum köyü.

- Hadi canım sende!

- Köyün adı tehcir zamanı değiştirilmiş.

- E!

- Siz bugün Konya meydanında "Ey İsdanköylü Demirel!" dediğiniz zaman, belimizi büken "İslâmköy" büyüsü tümüyle bozulacak.

Irksal yapı, kurgulanamaz bir kader… Fanilerin övünme veya dövünme sebebi değil. Toplumsal oluşumun harika mozayığı… Çeşitliliğin Yaradan tarafından enfes bir sunumu… Bu nedenle İsmet Paşa, insanları kökeni ve ailesiyle değerlendirmekten kaçınan bir yapıya sahip. "Öyle olsa bile" vız gelir de, o yine de sormadan edemiyor:

- Sizin savınıza göre Sayın Demirel Rum kökenli mi yani?

İddia heyetinin başkanı eski bürokrat; Osmanlı dönemini yaşamışlardan… İğreti takılmış gözlüğünü burnunun üstünden hışımla çıkararak eline alıp, havada yarım daire çiziyor. Paşa'nın bu kayıtsızlığına öfkelenmiş olmalı. Belli ki, ağır konuşacak; "Nüfus idaresinde kütük memuru değiliz ya, adam neyse o! Enini boyunu karıştırmanın alemi ne? Sen halka gazı ver gitsin…" diyecek.

Ama Milli Şef'in sert bakışları karşısında yumuşamak zorunda kalıyor. Önce "Kem küm" ile oyalanıp, "Orasını ben ne bileyim Paşam. Köy eskiden Rumlara aitmiş işte!" diyor. Ama sonunda İnönü'nün, "Çıkar ağzından baklayı!" tarzındaki ısrarlı bakışlarına dayanamayıp laf saptırmasından vazgeçmek zorunda kalıyor:

- Tabii ki, şimdi ora ahalisinin, hepsi de Türk ve Müslüman.

- E, o hâlde!

- Saygıdeğer Paşam, sizin de bildiğiniz gibi "İslâmköy" harmanı Anadolu'da savrula savrula canımıza okumaya başladı. Üstelik liderinin dinsel markalı "Köylülük" imajıyla Adalet Parti'si şaha kalktı. İslâmköy sayesinde adamın oyları Ağrı Dağı'nın tepesinden kopup gelen çığ misali, önlenemez biçimde günden güne büyüyor, korkarım çığın altında kalacağız… Paşam bu fırtınayı acilen durdurmalıyız! Şunun şurasında sandığa üç gün var. Şimdi siz bir kerecik, "Ey İsdanköylü Demirel!" deseniz. "Bu neyin nesi?" diye basın lafın üstüne atlar… O, "Ben Türküm ve de Müslüman'ım!" diye kendini kanıtlayana kadar, millet kafasındaki soru işaretiyle sandığa gidecek. "İslâmköy" şemsiyesi ters dönecek ve sonuçta biz kazanacağız.

Paşa'nın elinin tersiyle bir kez daha "Hadi canım sende!" demesi beklenirken, sustuğu görülür. Adamının yalvaran bakışları karşısında onu kırmamak için ses etmemiştir. Böyle olunca da Isparta heyeti umutlanır. Hele seçim nutkunda beklendiği gibi sıra Demirel'e veriştirme anına gelince ve de Paşa cümlesine, "Ey İs…" heceleriyle başlayınca İsdancılar zevkten dört köşe.

- Paşa, şimdi kaseyi tuzla buz edecek!

Ama nafile! İnönü'nün söylemi belli:

- Ey İslâmköylü Demirel! Ateşle oynuyorsun. Bir ayağın seçim kanununda, diğeri irticada…

O gün İsmet Paşa'nın bu etik duruşuna yenilen yerel siyaset pehlivanları, memleketlerine boynu bükük, sağa sola söylenerek

dönerken, geleceği kapsayan çok yönlü intikam ANT'larını tam Beyşehir Gölü'nün yanından geçerken içerler:

- İkinizin de alacağı olsun!

İlk öç, yıllar sonra CHP Kurultayında İsmet Paşa'ya karşı Bülent Ecevit desteklenerek alınır. İnönü'nün yenilgisinde başrolü oynarlar… Garip! Gözlerimle gördüm; Ankara'dan kongre dönüşü bir devin yıkılışına kıs kıs gülüyorlardı. "Utkunuz kutlu olsun!" demiştim. İçlerinden benimle kan bağı olanı yanıtlamıştı bu sözümü:

- Bir efsaneyi yıktık, sıra Süleyman Bey'de!

- Nasıl yani?

- Sağ olan görür!

Demirel'e oyunları daha sonra

Yıl 1977. Yer, Isparta Hükümet Meydanı…

Genel seçimlerin arifesidir. Ortam oldukça gergin ve hassas… Sandık öncesi yaşanacak tatsız bir olay bütün siyasal dengeleri bir anda altüst edebilir.

- Son gün stresi!

Önce taşıma kalabalıklar içindeki "Ecevit" fanilalı, eli sopalı gençler takılıyor gözümüze. "Cirit" oynamaya gelmediklerine göre, hiç bilmediğimiz "Yeni icat" bir gösteri sunacaklarını düşünüyoruz. Ecevit'in gelişiyle birlikte ortalık slogandan yıkılıyor.

"Karaoğlan!" haykırışlarıyla dalgalanmaya başlayan miting alanı;

Herkesin beyaz özlemi "Ak günler!" ve kime el altı mesajı içerdiği o vakitler açık seçik bilinmeyen "Halklara özgürlük…" ve dahi sütre gerisinde kulağımıza fısıldanan; "Ecevit iktidarında kiracılar oturduğu evin sahibi olacak." dedikodusunun görünen iletisi sayılabilecek, "Su kullananın, toprak işleyenin!" sloganlarıyla inliyor…

“Yırtılan Deli Bekir’in donu!..” Sonuncusuna biz tarafsız yurttaşlar dahi dünden razıyız. Hem de yürekten;

- Keşke, diyoruz. Aldığımız maaşın yarıya yakını kiraya gidiyor. “Bedelsiz, zahmetsiz” Durduk yerde evler bizim olsa, kim istemez?

Ama yazık! Kısa bir süre sonra geleceğe dönük hayallerimiz ansızın fren yaptı. Meydanın dışındaki meraklı guruptan, Ecevit’in Demirel’i eleştirmeye başlamasıyla birlikte ufak çapta, ne söylendiği anlaşılmayan bazı itiraz uğultularının yükseldiğini duyduk. Beklenen oymuş, işte tam o esnada, miting öncesi işlevini anlamaya çalıştığımız eli sopalı gençlerin hiç ayrımsız çevredeki tüm meraklı seyircilere saldırdığı görüldü.

“Hırgür…” , “Kaçanlar, kovalayanlar…” derken, Hükümet meydanı savaş alanı…

Kader! Meğer güne damgasını vuran oluşumun seçim sandığına yansıma vakti gelmiş. Tam bu olayların doruk noktasında Bülent Bey’in konuştuğu kürsünün mikrofon bulunan üst tahtasına “Küt!” diye kocaman bir taş konuyor;

- Efendim bu size atıldı!

Normal bir siyasal toplantıdan çok ulaşması gereken noktası önceden hazırlanmış intibaı veren, “Meydan kavgası” görüntülü bu miting; Bülent Ecevit’in, “Bana attığınız bu taşı Ankara’ya götürüp hemşeriniz Süleyman Demirel’e hediye edeceğim!” demesiyle son buldu.

Seçmenleri etkileyen o güzide armağanın yerine ulaşıp ulaşmadığını bilmiyoruz. Ama ertesi gün çıkan tüm gazetelerin manşeti aynıydı:

“Ecevit, Demirel’in evinde taşlandı!”

Bir gün sonra Karaoğlan sandıkta oy patlaması yaptı… Demirel ve Ecevit’in söylemleri, olay hakkındaki görüşleri beni hiç ilgilendirmedi. Dikkatimi çeken, “O kocaman taşın doğa koşullarına aykırı biçimde kürsünün üstüne “Pat!” diye nasıl geldiğiydi?..”

Eskiden kulağıma fısıldananlar aklıma geldi! "Demirel'i sandıkta yaralayan" o taşın hikmetini, yıllar önceden tanıdığım, "İsdanköy" heyetindeki üyelerden birine sordum:

- Sahi, taş oraya nereden geldi?

Önce anlamlı biçimde göz kırptı. Sonra gülerek verdi yanıtını:

- Ta uzaktan, İsmet Paşa'nın Konya mitinginde onca ısrarımıza rağmen bir türlü dillendirmediği "İsdanköy" istikametinden… Aha, "Çamur tutmadı TAŞ atalım" hesabı yani!

&

KAYIP TÜRKLER

Zaman hızlı akıyor; geri dönüşümsüz!

Bu kez haberliydi gidişim. Özenle hazırladığım sipariş ödevler cebimde… "Aferin!" alacağımdan emindim… Eve "Buyur!" edildiğim vakit Hoca telefonun başındaydı. Sesinin tonundan belli, karşısındaki hatırı kırılmaz biri olmalı. Bir ara, "Beni onurlandırdınız ama!" dedi saygıyla. Ne teklif almışsa öneriyi, "özür dileyip" geri çevirecek gibiydi. Beni görünce vazgeçti. "Tamam efendim, tamam. En kısa zamanda sizi bilgilendireceğim" diyerek, hemen bana döndü. "Denize düşen yılana sarılır" hesabı yüzüme daha bir sevecen baktı. O her zamanki meşhur alışkanlığı, konuşma zahmetine katlanmadan hem biraz da aşağılayıcı biçimde, "Ne var, ne yok?" tarzındaki göz kırpışında bu kez "sakın ricamı reddetme!" tembihi okunuyordu. Zaten emrini iletmekte gecikmedi:

- Şu Dış Türkler var ya! Nerelerde yaşamış ve başlarına neler gelmişse, doğru ve oldukça geniş bilgi istiyorum. Sana yeni ödev, bul bakalım mekânlarını.

Yapısallık! "Oldu-bittiye" getirilmekten hoşlanmam. Vereceğim uğraşta bizzat istekli olmam gerek… Yanlış anlamışçasına ve de sanki Hoca, "günümüzü" soruyormuşçasına "baştan savma" yanıtladım onu:

- Efendim, 3 milyonu Avrupa'da. 300 bin Amerika'da… Kanada, Avustralya, Afrika… Kutuplar hariç üstünde Türk yaşamayan dünya toprağı yok gibi.

Yaklaşımım yüzünden, "Ukala!" diye kestirip atacağını sanmıştım ama; öfkesini bir süre kafasındaki sarıkla oynayarak giderip, beklenenin aksine oldukça sıcak konuştu:

- Bizden istenen uzak geçmişe ait bilgiler. Duya geldiğimiz Orta Asya göçlerinin dışındaki kaymalar… Birazcık "Fİ" tarihini karıştırmak olacak. Fakat uğraşmaya değer.

Bir an, "Okuyucunun ilgisini çeker mi?" diye tereddüt etmiştim. Hoca, zeki olduğu kadar da dediğini illaki yaptıran "İnatçı" biri… "Arada değişiklik gerek. İnsanları günün sıkıntı veren dedikodularından uzaklaştırıp, araştırmaların keyfine taşımakta fayda var bazen. "Yeni bilgi yeni bir tat" demektir. Üstelik böylece KAYIP TÜRKLERİ de bulacağız.

- İşi baştan alacağız desene.

- Olabildiğince derine inerek.

Meluncanlar ;

Önce çok önemli bir saptama;

Amerika Birleşik Devletleri'nin 16 . Cumhurbaşkanı Abraham Lincoln, bir Meluncan'dır.

Meluncanların kim olduklarına gelince:

1586 yılında, Sör Francais Drake adlı bir kaptan, gemisinde bulunan iki yüz Türk esirini, ticari zorunluluktan, Kuzey Amerika sahilinde karaya bırakıyor. İşte bu esirler orada yerleşip, 90'lı yıllara gelindiğinde, Molungeons (Meluncanlar) adında sayısı yüz binin üzerinde bir topluluğu oluşturuyorlar.

Önceleri Portekiz kökenli oldukları sanılan bu insanlar, 1994 yılına geldiklerinde, "Kendilerinin Türk asıllı oldukları" savıyla, kök ağaçlarını araştırmaya başlıyorlar. Bu amaçla üniversitede kürsü açılıyor.

Meluncanlar Vakfının yöneticilerinden Atlantalı Brent Kennedy adlı bir yazar, Washington Türk Büyükelçiliği'ne bir mektup gönderip;

"Amerika'yı kurduklarını iddia ederek kutlamalar düzenleyen İngilizler'den çok daha önce, Amerika'ya bizim atalarımız olan Türkler geldiler. Bunu ispatlamaya çalışıyoruz. Sonuca ulaştığımız zaman, Amerikan tarihinin yeniden yazılması gerekecektir. Size Türklüğümüz konusunda şimdiye kadar topladığımız belge-

leri gönderiyorum. Bu konuda Türkiye Devleti'nin yardımını rica ediyorum…" diyor.

Ayrıca Brent Kennedy, aynı yıl TRT'de Barış Manço ile yaptığı söyleşide; "Büyük teyzesinin adının Züleyha olduğunu, büyük babalarının Müslüman davranışı sergilediklerini…" anlatıyordu.

Gen benzerliğinin yanında Kızılderililer ve Meluncanlar fizikleri ile de Türk görünüşlü…

Zaten; Amerikalı antropologların Orta Asya'da yaptıkları inceleme sonucu, Kızılderililerle Türklerin aynı soydan oldukları kanısına varılarak, yedi ila yirmi bin yıl arası bir zaman dilimi öncesi, Yenisey Irmağı'nın doğusundan ayrılan Turanlıların, Bering Boğazı'nı geçerek, Amerika'nın ortalarına gelen Yerliler olduğu kabul edilmiştir.

Amerika'da bir başka Turan nesli daha vardır ki; bunlar 13ncü yüzyılda, Kubilay Han'ın ordusu ile birlikte gelmiş olan Türklerdir.

Kubilay Kaan, Çin'in güneyini, Hint ve Çin okyanus adalarını ele geçirdikten sonra donanmayı Cava ile Japonya'ya göndermiştir. (Marco Polo ünlü seyahatnamesinde bu bölgelerin o devirde Kubilay Han'a tabi olduğunu yazmaktadır…)

İşte bu sözü edilen yerleri işgal eden donanma, adadan adaya uzanarak ve Asya'nın en doğusundan Amerika'ya ulaşan meşhur iki akıntıdan birinin yardımıyla Meksika ve Peru'da karaya çıkmıştır. O gün orada yerleşen Turanlar, bugünkü nesilleri meydana getirmişlerdir.

Yine Meluncanların ortaya koyduğu bir başka araştırmaya göre;

"Amerika Avrupalılar tarafından keşfedildiği zaman Meksikalıların güzel yolları, rıhtımları, su kanalları, lâğımları, düzenli postaları vardı. Bu işlerin bir kısmı o devir Avrupa'sında ya çok ilkel ya da hiç yoktu. (Bugün herhangi bir Avrupalıyı yolda çevirip sorsanız, çürük samanın ne olduğunu dakikalar boyu anlatır size.)

Meksikalıların hiyeroglif yazıları ve abideleri vardı. Bunlar oraya gelen İspanyolların cahil papazları tarafından, "Şeytan işi!" görülerek yakıldılar. Peru'da da böyle ileri bir medeniyet vardı," denilmektedir.

Eş tarih diliminde, Meksika ve Peru'da bulunan kanıyı güçlendirici bazı doneler ile Orta Asya insanının fizik yapısından yaşam tarzına kadar her şey, Turan ırkına mensup Türklerin Avrupa'dan çok daha önce Amerika'ya gelip yerleştiklerini göstermektedir. Ayrıca, Meksika ve Peru'da bugün bile Türkçe diyebileceğimiz bazı coğrafi adlara rastlanmaktadır;

Peru'da, İnanbari Havzası, Karabaya Dağı, And Dağları…

Meksika'da, Mokövvi Tepek, Tehuan Tepek gibi, sonu TEPEK ile biten dağ adları vardır ki, bunların Türkçe'de kullanılan TEPE kelimesiyle aynı anlamda olduğu açıktır.

Elize Reclus'un "Yeni Genel Coğrafya" adlı eserinde, Kaliforniya'da ırmak kenarlarında derin kuyular kazılarak su çıkarıldığı ve bu kuyulara, "Batak" adı verildiği anlatılır ki, bu Türklerin kullandığı "Batak" kelimesiyle aynı anlamı taşır.

Futbol severler iyi bilir. 1990 Dünya Kupası maçlarında, Peru Milli takımının golcü futbolcusu KUBİLLAS'ı, Türk tarihine ilgi duyanlar, "KUBİLAY" diye seyretti.

Çünkü araştırmacılar, Peru'da oldukça sık rastlanan Kubillas adının Kubilay'dan geldiğini söylemektedir…

Mayalar

Bir efsaneye göre; çok uzun zaman önce Pasifik'te, günümüzde ulaşılan medeniyet seviyesinin tıpkısını yaşayan MU adında bir kıta vardı. İnsanları sarı saçlı ve mavi gözlü…

NUH Tufanı'nda ada sulara gömülmeye başlayınca sakinleri buradan başka başka yönlere dağıldı. Bir bölümü Tibet'e gitti, diğerlerinden; bazısı bugünkü Mısır'ın bulunduğu mekana ve önemli bir bölümü ise Orta Amerika'ya yerleşip MAYA medeniyetini kurdu.

Bizim tarihimizde onlara ilgi Mustafa Kemâl'le başlar… Gazi, gizemli bilgilere inanırdı, bu konularda çok okurdu ve Türklerin kökenlerinin MU Kıtası'na uzandığını düşünüyordu. İngiliz Albay James Churcward'ın 50 yıl süren tablet okuma çalışması, ardından MU Kıtası ile ilgili yazdığı kitabı çevirtti ve okudu. İlginç bulgulara rastlamış olmalı ki, "Konuyu daha derin incelemesi için" Tahsin Bey'i görevlendirdi. O da Mayalardan kalanlar üzerine çalışma yaptı.

Tahsin Bey, Meksika'ya elçi olarak atandığından rahat çalışıyordu. Orada arkeolog William Niven'in bulmuş olduğu tabletlerdeki bilgiyi öğrendi. Ulaştığı delillere göre; Maya dili MU Kıtası'nda kullanılan lisan ile aynıydı.

Dahası, Maya kültürü ile Türk kültürü arasında dikkat çekici aynılıklar ortaya çıktı. Maya diliyle Türkçe arasındaki benzerlikler de tek tek ortaya serildi. Enteresan! Maya ve Azteklerin kullandığı davul ve mızrakların üzerinde ay-yıldız vardı…

Öyle ki, bulduklarından etkilendiği için soyadını bile Mayapetek'e çeviren Tahsin Bey, dini tören , ibadet ve tapınakların bile o zamanki Türk kavmindekilere benzediğini birebir belgeledi.

Araştırmalar üç ciltlik defterde toplanıp incelenmesi için Türk Dil Kurumu'na verildi.

- Sonuç mu?

Meraklıların söylediğine göre, bu defterlerden ikisi 56 ve 57 nolu dosya altında, 1970'li yıllara kadar Kurum kütüphanesindeydi. Üçüncü defter ise kayıp!

Amerika İç Savaşındaki Türkler

Amerika iç savaşı zamanında Kuzey Hükümeti, Osmanlı Devleti'nden askeri yardım ister. Bu başvuru üzerine Sultan Abdülmecid, 1860 yılında 120 deve yükü askeri malzeme ile yüz seçkin gönüllü savaşçıyı Amerika'ya gönderir.

Hiç karşılık beklemeksizin, tamamen insani duygularla sunulan bu yardımın Kuzeylilerin savaşı kazanmasına katkı sağladığı Amerikalı tarihçiler tarafından yazılmıştır.

Sultan Abdülmecid'in yolladığı bu askerler geri dönmez. Oraya yerleşirler… Bugün Amerika'da bunların çocukları ve torunlarından gelme binlerce Türk yaşamaktadır.

Ve son rapor

Son zamanlarda bilgi, yağmur misali… Bir tanesi, Michigan Üniversitesi tarafından yayınlanan genetik araştırma raporu. Kesin kanıtlar içeriyor. Onlara göre;

Kızılderililer, Sibirya'dan kıtaya geçen iki gurubun çocukları… Kuzey ve Güney Amerika yerlileri arasında yapılan genetik araştırmalar sonucunda Kızılderililerin değişik etnik kökenlerden değil, tek bir etnik kökenden geldiği ve bu söz konusu genetik özelliğin bir tek Sibirya'daki insan guruplarında bulunduğu kanıtlanıyor. Bilim adamları, geçişin olduğu Bering Boğazı'nda her iki kıtayı bağlayan toprak parçasının zamanla sular altında kaldığını dile getiriyor.

Söz buralara uzanmışken;
Kader ortağı iki Amerikalı

Abraham Lincoln bir Meluncan olduğu için ilgimi çekti. Ayrıca ABD'nin oluşumu ve gelişmesinde çok önemli bir insan.

John F. Kennedy ise siyasal yaşamından çok felsefesi ve kendine özgü düşünceleriyle iz bıraktı insanlarda. "Önümde duran açık mezarıma doğru gidiyorum…" deyişiyle, bir bakıma hayatın anlamını ve yaratılışın gizemini çözdüğü hissini verirken, "Her vatandaşın başına polis dikmekle suçu önleyemeyiz. Vicdanlara Allah korkusunu yerleştirmeliyiz…" diyerek de, toplumsal düzenin eğitsel gerçeğini haykırmıştı.

Ama konumuz o değil! Asıl söylemek istediğimize dönersek, yani ödevimize; Bu iki büyük insan Amerikan siyaset tarihinde ulu birer çınar olmanın, iradesini gizli güçlerin tasarrufuna kaptırmamanın bedelini, yerlerine göz koyan muhterislerin yardımıyla aydınlık beyinlerine sıkılan kurşunlarla ödediler.

Her iki cinayetin gerçek nedenini, elbette içinde yaşadıkları toplum irdeleyip, gerekli dersi almıştır. Bizim ilgimizi çeken, biri Türk asıllı olduğu iddia edilen, diğeri Türk ulusuna hep sempatiyle baktığı bilinen bu iki bilge siyasetçinin öldürülüşünün ardından ortaya çıkan bazı benzerlik noktaları.

Şahsen, altında bilimsel kurul imzası olmayan hiçbir araştırmayı belge olarak kabul etmem. Ama bu satırların devamında okuyacağınız saptamalar bana çok enteresan geldi. Araştırmacılar iyi çalışmış… İşte tam yüz yıllık bir sürenin ardından yaşanmış iki ayrı olayın tarihsel uyuşumu. Bir başka deyişle kaderin cilvesi:

Abraham Lincoln'un Amerikan Kongresine seçildiği tarih; 1846.

John F. Kennedy'nin de Kongreye ilk seçiliş tarihi; 1946.

Abraham Lincoln'un ABD Başkanı oluşu, 1860.

John F. Kennedy'nin ABD Başkanı olduğu tarih; 1960.

Her iki başkanın öldürüldüğü gün; CUMA.

Her ikisi de başlarına isabet eden kurşunla öldü.

Lincoln'un sekreterinin soyadı, Kennedy idi.

Kennedy'nin sekreterinin soyadı ise, Lincoln.

Lincoln ve Kennedy, Güneyliler tarafından öldürüldü.

Her ikisinin koltuğuna , ölümlerinden sonra Güneyliler oturdu.

Ve yerlerine gelen başkanların soyadları; Johnson'dı.

Lincoln'den sonra Başkan olan Andrew Johnson'ın doğum yılı, 1808.

Kennedy'den sonra Başkan olan Lyndon Johnson'ın doğum yılı, 1908.

Lincoln'u vuran John Wilkes Booth'un doğum yılı, 1839.

Kennedy'yi vuran Lee Harvey Oswald'ın doğum yılı, 1939.

İki suikastçının da üç adı var. Harf sayıları on beş…

Lincoln, "Kennedy" isimli tiyatroda öldürüldü.

Kennedy, "Lincoln" marka bir otomobilde vuruldu.

Lincoln'u vuran Booth, tiyatrodan kaçtı, bir depoda yakalandı.

Kennedy'yi vuran Oswald, tiyatrodan kaçtı, bir depoda yakalandı.

Her iki suikastçı da, henüz davaları başlamadan susturuldu. Başkanların kimin için ve neden öldürüldükleri şeklen de olsa öğrenilemedi…

Hoca'nın yorumu

Kendine sunduğum notları okuması bitince, olayı irdelemeye en sonundan başladı Hoca. Bu kez kırk boğumlu sarığını masanın üstüne koymuş. Saçları tahta fırçası gibi dimdik ayakta; yatıştırılamaz bir noktaya gelmiş düşüncelerin isyanını yansıtıyor;

- Biz dahil her toplumda yaşanmış tarihsel gariplikler… Anlamak olası değil!

Olay bir tesadüf mü, yoksa kadersel bir oyunun yüz yıllık arayla dramatize edilerek "İnsanlığa ibret olsun" tarzında sahnelenişi mi?

Ya da vicdanı aydınlığa kapalı egemenlerin gücüyle yaşayan yerel kuklaların sonuçta kendilerini de yiyen gaflet sarmalı mı?

Duruşundan toplumsal düzenin işleyişiyle ilintili bir fikir beyan edeceği anlaşılıyordu. Nitekim, "Ünlü düşünür FARABİ der ki!" diye başladı söze Hoca:

- Bir faziletli insan öldüğü veya öldürüldüğü zaman, insanlar ona ağlamasın. Asıl onu kaybeden ülke halkına ağlasın!

DA;

Sonra, "Şimdilerde bu ünlü katliamlardaki tahminsel sebepleri bilmenin ne önemi var?" deyip, temele indi. Toplumsal işlevin nüvesine:

- "Toplum hevâsı çoğunluk diktası olmaktan sakındırılmış", yaşamsal anlamına uygun gerçek Demokrasi; "Varlık aleminin en şereflisi olarak nitelenen" insana saygı… Yaratan'ın bireylere bağışladığı ve de "Mutlaka olmasını" emrettiği en büyük değer… Siyasal düzenin halka en doğal hakkı olan özgürlüğü sunum biçimidir… Her ülkeye, her topluma lâzım.

Belki, bireysel özgürlük ve Demokrasi adına ortaya koyacağı çok flaş sözcükler vardı. Ama söylemek istediği gerçeklerin coşkusu dudaklarını kilitlemiş olmalı, kekeledi:

- Yalnız Demokrasi dediğimiz bu vazgeçilmez değer, çok naif olduğu kadar çok da zarif. Her güzellik gibi ihtimama ihtiyacı var. İdare eden, idare edilen herkesin ona bir gül, bir orkide, bir menekşe özeni göstermesi gerekiyor. Fertlerine deve dikeni muamelesiyle toplum yönetilmez.

- Yani!

- Son günlerde bazı üst düzey idarecilerimizin ağzından, beğenmediklerine "Sen kimsin?" efelenmesi sıkça duyulur oldu… "İnsan varlığının değerine zarar vereceği açısından" gerçekçi bir gözle bakıldığında bu söz demokrasinin ruhuna aykırı… Oysa; her daim maneviyatla ilişkili olduğunu göstermeye çalışanlar için büyük insan Mevlana'nın "Kim olursan ol, yine gel!" sözü raflarda kalmamalı, mutlaka uygulanmalı.

- Bence yetmez. İnsanlarımız dahi özünde "İnsan bilinci" taşımalı. "Gül" olduğunu fark etmeli, "kargaların peşinden koşmak yerine" tek sevgilisi bülbülü aramalı!

Böyle dememle birlikte zihnim arıza sinyali vermeye başladı. Bıraksam, konu kim bilir nereye varıp dayanacaktı. Sözü, çekip çevirip ödevimize, Hoca'nın deyişiyle "Kayıp Türklere" getirdim:

- Hocam, bulgular nasıl?

Ya Demokrasi ıstırabı dağıtmıştı onu, ya da amacı beni yormak:

- Başkaya savrulduk. Bilgileri yinelesen.

Emre uyup özetledim:

"Bering Boğazı'nı aşıp, Amerika'ya yerleşen, oranın gerçek sahibi Kızılderililerin Türk oluşu.

İkinci dönem Turan neslinin Kubilay'ın ordusuyla Meksika ve Peru'yu yurt edinmesi.

Bugün gelinen noktada; Meluncanların yüzde yüz Türk olmaları ve içlerinden Amerika'nın 16'ncı Başkanı Abraham Lincoln gibi büyük bir devlet adamını, Elvis Presley gibi bir müzik devini çıkarmış olmaları."

Hoca, masanın üzerindeki sarığı "nereye yönelik olduğu belirsiz" azim bir hiddetle kafasına koyarken gürledi:

- İki binli yılın arifesinde birileri koro halinde, "21'nci yüzyıl TÜRK ASRI olacak!" diye nara atıyordu. İlgi gösterilemediği, bu oluşumlara kulak asılmadığı, hazırlıksız olunduğu veya daha acısı, acizliğimiz yüzünden fırsatlar uçtu. Yine kimsesiz kaldık; yalın yapalak!.. Hem iş bu kadarla kalsa iyi. Ne hikmettir bilinmez, "Türk" kelimesini duyunca, birileri bayağı ürker hale geldi. Hele bir de yanında "Milliyetçilik" varsa, "Yandı gülüm keten helva!"

Haksız değildi. Fakat amacım onu daha konuşturmaktı. Damarına bastım:

- Ne olacaktı? Irka dayalı, kafatasçı bir devlet olmanın peşinde mi koşacaktık?

- Seninki, "Dünü bilmemek, yarını görmemek!" Yani ufuksuzluk. Anlamadan, dinlemeden peşin suçlamacılık… Tarihe bak,

binlerce yılda “Kafatasçı bir Türk devleti” hiç olmuş mu? Ataları-mız, “Seninle olmak istiyorum,” diyene kucağını açtı. Özünü unutmadan bugünkü anlamıyla hep hümanist takıldı… İnsanı, “Sadece insan olduğu için” benimsedi. Sevdi… Şimdi neden sev-da sapması yaşayalım ki! Amaç; SEMPATİ toplumu, SEVGİ impa-ratorluğu oluşturmak. Biz emperyalist değiliz ki, kafatasçı olalım, bizden olmayanı sömürelim…

- Tanıyalım, tanınalım yani!

- İlişki kuralım. Sevelim, sevilelim!

İşin içine; insanlığa reva görülen “yaratılış amacına karşıt” uy-gulamaların “bireysel yorumu” girince hepten yoruluyor Hoca. Hatta dayanamayıp tepki koyuyor. Yaptığı da; birden susup o ko-nuyu sonlandırmak… Yine öyle davrandı:

- Dostum, bu günlük bu kadar! Haydi, bir başka zaman bir başka konuda görüşmek üzere dedi.

Sağlamcı ya; “Ne olur ne olmaz!” laf üretirim korkusu içinde, kendini rahat bırakmam ricasıyla eliyle de kapıyı gösterdi, kibar-ca.

&

ZİRVE DE BİZE AİT, ZIRVA DA!

Aradan "Kaç gün?" geçmişti bilmiyorum. Beni özlemiş Nasrettin Hoca. Yolumu gözlüyor olmalı; duruşu, belirgin şekilde hasret bakışlı gibi… Yuvasına sığmayan iri yeşil gözleri, her zamankinden daha parlaktı; ışıl ışıl…

Yanına bu kez çağrı üzerine gittim. "İstenmek, beklenen konuk" olmak, umulmadık ikramlar sunuyor önünüze… Belli ki, ardından ziyafet gelecek, "Önce çay mı, kahve mi?" derken, zirve yapmış bir cömertliği sergiliyordu. Alicenaplığı üstünde! "Şaşırmadım!" desem yalan… Ama çok sürmedi. Keyfinin sebebi çabuk anlaşıldı. "Gel biraz da güzelliklere odaklanalım, geçmişi iyilikleriyle analım" dedi gülerek;

- "Olumluyu hayal eden, olumlu yaşar" demişler. Biliyorsun, sevgi her şeyin temeli. Hayat onunla anlamlı… Bu gün sana tarihten; "İçinde aşk öğelerinin yer aldığı, insanlığa ibretlik serpintiler sunan" harika yaşam örnekleri aktaracağım. Şimdiki benzer makamdakiler için "Ne yapıyor veya neyi yapmıyor?" diye dertlenmenin, üzüntü çekmenin anlamı yok. Herkes örnekleri görüp geçmişten ders alsın.

Kendi deyimiyle "Seçkin özel insanlardan" güzel örnekler vereceğini tahmin ettim. Bir de, huyudur. Korkarım, hem daha ilerisini yapar… Şayet padişahlar konusuna girerse, yandık! "Bugün güzelliklere takılalım!" önerisini bir yana bırakır, anında ayrıma başlardı. "Falan harika, filan işe yaramaz!" yollu, can sıkıcı bir sınıflamayla karşı karşıya kalırdık birden.

Oysa benim işime gelmiyor… Yıllarca "bizim orta nesil" hep hamaset okuduk. Tek yanlı beslendi kafamız. Ayağı takılıp yere düşen sevdiklerimize, "Önüne bak!" demek yerine, "Burada işi ne?" diye hep yoldaki taşları suçladık. İdol belledi klerimize, değer kabul ettiklerimize asla toz kondurmadık. Örneğin;

Yıldırım Bayazıd Hanı'ın Bursa'da yaptırdığı Ulu Cami'yi seyrederken, onun engin Müslümanlığına şapka çıkardık da; caminin açılış töreninde Emir Sultan'ın, Padişah'ın, "Hazret eserimi nasıl buldun?" sorusuna, ona yaşam dersi vermek amacıyla; "Meyhanesi eksik. Bir köşesine yaptırsaydın, bahaneyle her gün zatınız dahi uğrardı buraya!" demesini duymazdan geldik.

Koca Yıldırım'ın nikahına aldığı Sırp dilberinin etkisiyle Osmanlı Sarayı'nda "İşret alemi" düzenleyen ilk Sultan olduğunu hiç dillendirmedik…

Timurlenk karşısında gururu, kendine olan aşırı özgüveni ve inadı yüzünden uğradığı yenilgiyle Osmanlıyı en azından bir asır geri iteklediğini es geçerek, bazı savaşlardaki yiğitliğini ve "Bre melunlar!" türündeki naralarını tarihe altın harflerle yazdık.

Millet olarak "İfrat, tefrit" hastasıyız. Ortası yokmuş gibi, "Ya tam övgü, ya tam sövgü" ye endeksliyiz. Okumuş ve okutucularımız dahi öyle!

Daha nelerle karşılaşırız bilemem. Bir gün bilim adına hangi akla hizmet ettiklerine karar veremediğim iki profesörümüzün yazdığı tarih kitabının bir yerinde koyu siyah harflerle yazılmış bir cümleye rastladım;

"Osmanlı padişahlarının hepsi de evliyadır!"

Şaşırdım. Garipsemenin en büyüğünü de, konuyu danıştığım, dinsel fikirlerine güvendiğim birinin söyledikleriyle yaşadım:

- Aynen katılıyorum, demişti adam.

Vebali boyunlarına! "Kutsal inançla bir idarecinin yönetsel davranışları bu şekilde nasıl bağdaştırılır, bilemem." Lakin bazılarımıza göre işin içine dinsellik karışınca akan sular durur. Zamanında vatan uğruna şehit olmayı hiç düşünmemiş, bir damla kanını dökmeden sarayını İngiliz generallerin emrine arz etmiş, soyunun saltanatı için bile ölümü göze alamamış insanlara, "Vatansever!" payesi vermiş bir nesiliz biz… İşte sırf o yüzden Hoca'yı müstakbel söyleminden saptırarak, peşinen benim düşündüğüm

gibi ılıman konuşmasını sağlamaya çalıştım. Konuyu "Gargaraya" getirip, kendimce "Mutlak doğru" bildiğim failin kişiselliğine, toplumun güncel etkisini dile getirmeyi düşündüm. Güya, "Büyük adamları, büyük toplumlar doğurur." savındaydım.

Sözünü kesmiş olmama rağmen kızmadı Mübarek. "Nasıl yani?" diye sordu… Tam zamanı! Aklımca, toplumun ferdi nasıl etkileyip yanıltabildiğini ispatlayacağım. Peşinden, "At sahibine göre kişner!" diyeceğim. Konuşmasına zaman tanımadan üstelik izin de almadan, tarihten bir damla sundum kendine;

Daha değerlisi

Sultan Üçüncü Ahmet, bir gün Divan toplantısında kendine armağan edilmiş çok kıymetli zümrüt yüzüğü vezirlere göstererek:

- Dünyada bundan daha değerli bir başka yüzük var mı acaba? Diye soruyor.

Suskun kalmak olmaz! Vezirler sırayla;

" Hayır, yoktur. Olamaz… Bu güne değin bundan daha güzelini görmedik…" şeklinde, yanıt verip, "Fuzuli ama zorunlu" olayı geçiştirmeye çalışırken, Sadrazam Nevşehirli İbrahim Paşa devreye girerek, "Bu yüzükten daha kıymetlisi var Padişahım!" diye itiraz ediyor.

İlk anda keyfi kaçıyor Üçüncü Ahmet'in. Ama sormadan edemiyor:

- Nedir?

- O yüzüğün takıldığı parmak!

&

Anlatımım bitince Hoca'nın tavrı görülmeye değerdi. Önce "Tüm padişahların evliya" oluşuyla ilgili söyleme, "bıyık altından güldüğünü" belirtip, kafası hizasına kaldırdığı avucunu bilek kıvrımından itibaren 180 derece sağa sola çevirdi… Benim, "Büyük adamların varlığı için önce büyük toplum gerek!" türünden iddi-

amı da tutmamıştı, “Geç anam babam, geç bunları!” dedi… Sonra “Etkisellik açısından” çevre kirlenmesine getirdi sözü:

- İmam gaz kaçırırsa, cemaat tuvaletini yapar!

Nasıl başardıysa, dışa çıkıntısı olmayan yusyuvarlak çenemi baş ve işaret parmağı arasına aldı. O an yüzüm tümüyle Mengeneye tutuldu sandım…Yine alaylıydı konuşması:

- Postunu toprağa serenlerin liderlik iddiası olamaz… Sırtındaki kürkü yere düşürürsen, paspas sanıp ayak silerler…

Sonra güya atasözü olarak ifade ettiğim cümleye vurgu yaptı:

- Lider dediğin, beygir gibi kişnemez. Çobandır o, çoban! Kaval çalar…

Şaşırdım. Allah’tan fazla üstelemedi. Hiçbir şey olmamışçasına, önceden hazırladığı notları okumaya başladı. “Önce sevda!” dedi:

- Bir sevgi hikayesiyle başlayalım sözümüze, özümüz gülsün.

Eh, “Biraz da güzellik konuşalım!” demiştik ya; cismiyle olduğu kadar yüreğiyle de güzel bir insanı anlatmak için eskiye uzandı; tarihin epey öncelerine;

Aşık olan neylesin?

Padişah Yavuz Sultan Selim, Mercidabık ve Ridaniye zaferleri sonrasında Şam’a gelerek, kışı burada geçirdi. Misafir olduğu konakta, özel hizmetlerine genç ve güzel bir kız bakıyordu.

Kişisel hayatı, sultanlığın şatafatından uzak, oldukça düzenli, giyimi basit, yapay kuruntu ve gururdan uzak ama vakar ve şiddeti dünyayı titreten büyük cihangirin önünde, “konu Aşk’ da olsa” ciddiyet dışı haddi aşan bir sevgi sunumu kimin haddine?

Fakat gönül ferman dinlemez!

Genç Kız, bu erkek güzeline sevdalandı. Dayanamadı. Uğruna “ölüm dahil” her getiriye razıydı. Yavuz Selim’in yatağının kurulduğu duvarın üzerine “Aşık olan neylesin?” diye yazdı.

Fiziksel güzelliğinin yanında, edebi zevki olan genç kızın bu sınır tanımaz tutku dolu seslenişi şair Hükümdarı duygulandırmıştı. Güldü. Kızın cümlesinin altına "Derdi olan söylesin!" mısraını kondurdu.

Kız, Padişahın yatağını toplarken okuduğu bu yanıttan umutlandı. "Geçici de olsa" sevdiğiyle birlikteliğin hayaline daldı. Fakat içinde olanaksızlığın çekincesi vardı. Konumunu açıkladı:

- Ya korkarsa neylesin?

O, avucunun içine aldığı dünya haritasını saltanatına yetersiz gören Efe Türk, çölleri bir solukta, ormanlık yamaçları tek hamlede aşan koca Hakan, bu taşkın gönül selinin karşısında ne yapacağını şaşırdı. "Alt yanı hizmetçi parçası!" demedi, önü alınmaz bu saf duygu karşısında gerçek kişiliğinin kapısını araladı. Kimsesiz, gariban genç kıza adeta gönül bağışladı:

- Hiç korkmasın, söylesin!

Genç kız, uçtu. Padişahtan hislerine karşılık alacak olmanın sevinciyle bayramlıklarını giydi. Hiç ummadığı bir mutluluğu yakalamanın kıvancıyla huzura girdi. Müthiş! Heyecandan her tarafı titremeye başlamıştı. O sarsıntıda başını kaldırıp Yavuz'un yüzüne baktı.

- Olan oldu!

Baktığı gözlerdeki sevgi ve engin şefkat bile, karşısındaki ulaşılmaz heybetin yıldırım etkisini gizleyememişti. Çarpıldı. Birkaç kez ayakta sallandı, sonra yere yığıldı. Dünyanın en güçlü ve en güzel insanına tutkun, kimsesiz temiz yürek, ulaşılmaz gördüğü sevgiyi birdenbire yakınında bulunca dayanamayıp durdu.

Büyük hüzün yaşadı Yavuz Selim. İstanbul'a yolculuk programını değiştirip "Sevda tiryakisinin" mezarını som mermerden yaptırdı. Taşına tuğrasını işletti.

"Ölüm getiren sevgi" büyük bir fırtına koparmıştı yüreğinde. Acısı dinene kadar "O büyük aşk mağduresinin" ziyaretçisi oldu.

&

O, önce insan haklarına aşık…

Yavuz Sultan Selim tahta oturduğu zaman Osmanlı hazinesi iyiden boşalmıştı. Ne devletin işlerini yürütecek ve ne de sefere çıkacak para vardı. Acilen Gayr-i Müslim bir zenginden 150 yük tutarında altın akçe ödünç alındı.Hem idare rahatladı ve hem de ordunun ihtiyacı sağlandı.

Tesadüf! Sefer dönüşü, tam borcun ödeneceği günlerde tüccar öldü. Arkasında reşit olmayan iki küçük varis bıraktı. Bunu fırsat sayan Defterdar, "Mirasçısız ölümlerde uygulanan işlem gereği" mal ve mülkün hazineye kaldığından hareketle, söz konusu Gayr-i Müslim vatandaşın varislerini görmezden gelerek, ödünç alınmış servetin hazineye gelir kaydedilmesini, padişaha bir yazı ile arz etti. Fakat, olayın gerçek yönünü öğrenen Yavuz Selim, Defterdar'ın "Takipçisi kalmayan serveti resmen iç etmeyi öneren," istek yazısının altına şu dörtlüğü yazdı:

"Ölüye rahmet,
Malına bereket,
Evlatlarına afiyet,
Müzevire lanet!"

Yavuz'un emriyle, para tüccarın küçük varislerine derhal ödendi.

&

Bilime sevdalı

Mısır dönüşü, Sultan Yavuz, zamanın ünlü ilim adamlarından İbni Kemal ile birlikte at üstünde yan yana gidiyorlardı. Sohbet, bilimsellik üzerine…Bir ara İbni Kemal'in atı çamurlu su birikintisine bastı ve pis suları etrafa sıçrattı.

Bu görünmez kazadan en çok Yavuz Selim etkilendi. Giysileri boydan boya kirlendi… Görevliler, "Ne yapmaları gerektiğini" dü-

şünürken, İbni Kemal, Padişah'a zarar vermiş olmanın korkusuyla telaşa kapılıp, çözümü özür dilemekte buldu:

- Çok affedersiniz Efendim!

Yavuz onun üzülmesine razı değildi. Konuşarak zaafa uğramasını da istemiyordu. Hemen sözünü kesti ve son derece saygılı biçimde:

- Telaşlanmayın Hocam, dedi. Ulema atının ayağından sıçrayan çamur, bizim için en güzel SÜS'tür… Vasiyet ediyorum; "Bu kaftanı öldüğüm zaman tabutumun üzerine koysunlar!"

&

Ben senin hürriyetin için başarıya mecburum!

"TANRI" inancını, soyutluktan somuta dönüştürmek isteyen ortaçağ insanı, kendini yönetenleri doğaüstü güçlerle bezemenin sevdasına kapılarak; İngiltere'de, "MAVİ KAN" objesini, Fransa ve diğer Avrupa ülkelerinde de, "ASİL" yaratık olgusunu ortaya çıkarmıştır.

Bu açıdan bakınca; adına "Dünya" denilen, yer küredeki YAŞAM OYUNU; yöneten asillerin kişisel çıkara dayalı sorumsuz saltanatı, yönetilen kitlelerin de çoğunlukla sefalet ve hiçe sayılmasıyla sahnelenmiştir.

Böyle olunca da, doğuştan saygın bireylerin her şeye sahiplik gücüyle donanmış ayrıcalıklı fiziksel vücutları, hayatı sınırsız mücadele içinde geçen öteki insanlarca hep özenle seyredilen bir kutsal manzara oluşturmuştur.

Zamanla Avrupa'da, "ASILZADEM!" veya benzeri hitaplar, "Tanrısal zikrin" terennümündeki manevi teslimiyetin sınırlarını fazlaca aştı. Firavunlar yeniden türedi.

- Özündeki yüceliği keşfedemeyen İNSANLIK, kutsallığı maddeye indirgeyerek basitleştirdi.

Son zamanlarda başımıza arız olan ve hiç ıvazsız, "Kula kulluk" esaretini anımsatan, kendine ayrıcalıklı, "Kutsal Efendi, Mubarek Adam!" edinme gibi Ortaçağ kalıntısı aymazlıklarımızı bir yana bırakırsak, bizim neslimizin geçmişinde böylesi ilkel çarpıklıklara pek rastlanmaz.

İşte devrinin bileği bükülmez en güçlü Hakanı!

İran seferi için Anadolu'nun sarp dağlarında yolculuk çilesi çeken Yavuz Sultan Selim'e yolda rastladığı yaşlı bir dağ adamının söyledikleri bu savımızın en açık ispatıdır.

Vücudunun tüm ağırlığını elindeki meşe sopasına yükleyen yaşlı adam, Yavuz'un yorgunluktan kan çanağına dönmüş gözlerine bakarak şöyle diyor:

- Ben dağdaki çobanlığımı Osmanlının padişahlığına asla değişmem!

Dedesi Osman Gazi'nin, İmparatorluğun kuruluş felsefesine kazıdığı; "Devletin başındaki ancak milletin hizmetçisidir…" ilkesini kendine rehber edinen Yavuz, önce karşısındaki İhtiyar Çobanın dağlardaki özgürlüğüne hayranlığını dillendirir. Sonrasında da, davranışlarında şekillenen duygu esintisinin kökenine haykırır:

- Ey Çoban, ben senin bu hürriyetin için hizmet ve başarıya mahkumum!

&

Devletleri yükselten ve onları ebediyen zirvede tutan tek unsur; ülkedeki ETKİN GÜÇLERİN, dürüstlük çizgisinin içinde yaşayan, bütünüyle ahlaklı kişilerden oluşmasıdır…

Ölçü ezelden konmuş. Hakkaniyet notu iyi olanlar, büyük devlet. Ortalar, bitişe aday. Zayıflar kesinlikle yokluğa mahkum!..

Bakın nasıl?

Şahsen, Yavuz Sultan Selim'in oldukça kısa sayılacak bir zaman diliminde gerçekleştirdiği kıtalar arası fütühatı ve Osmanlı'nın girdiği yerlerde asırlar boyu kalıcılığını hayranlıkla izlerken,

büyük başarının tek kişiye bağlanamayacağını düşünerek bu oluşumdaki sırrı araştırıyordum. Fazla zorlanmadım, gerçeği FİLİSTİN'in fethinde gördüm.

Ordusu Yavuz'un aynası olunca

16ncı Yüz Yıl başlarına kadar, saldıran her etkin gurubun sultasında yaşayan Filistin, 24 Ağustos 1516'da Yavuz Sultan Selim'in Mercidabık zaferinden sonra Osmanlı'nın eline geçti.

Filistin, o yüzyılda tarihsel bakımdan oldukça önemli, değişik inançları bünyesinde barındırır olması açısından ilginç bir mozaik, verimli topraklarıyla çok zengin bir ülke idi. Osmanlı'nın eline geçince, baştan beri ora halkına egemen kalmak isteyen Yahudi ve Hristiyan güçler telaşa kapıldı. Aralarında toplandılar. Ortak dava; Türk varlığının kısa sürede Filistin topraklarından çıkartılmasıydı.

Her iki kesimin akıldaneleri, birtakım öneriler sundu.

Etkin olacağı düşünülenlerden birincisi; Filistin'deki kapital sahiplerinin ileri dönük büyük kazançlarını düşünerek, o gün için küçük fedakârlıkta bulunmasına dayanıyordu. Onlara fısıldandı:

- Maddi varlığınız sınırsız. İmkânlarınız bol… Askerlerin gelip geçtiği yollara, para ve altın serpiştirin. Onları toplayıp, havadan maddi çıkara alışsınlar… Cebi beleş para dolan asker, maneviyatı zayıflayacağı için, cesaretini ve direncini kaybeder. Fethe geliş amacını unutur, burada uzun süre barınamaz.

Ama Türk askeri "tabiri caizse" bu numarayı yemez. Onların özünde saklı göz tokluğu ve kutsal inancındaki harama kapalı duruş, önüne kurulan tuzağı avsız bırakır… Hemen ikincisi, kimsenin reddedemeyeceği bir diğer plân devreye sokulur.

Genç ve güzel bayanlar, iç gıdıklayan, "Bakanların gözünü alamadığı" çekici kıyafetlerle sokağa salınır… Askerler işret ve zinaya alıştırılacak, tacize teşvik edilerek, etkinliği kırılacaktır.

O da sökmez! Kalıcı kahramanlığı geçici zevklere değişmeyen, "Namus anlayışı gereği" bedensel keyiflerin, ulvi davranışları yıkmasına pay tanımayan Türk savaşçıları, bu oyuna da itibar etmez.

- Yavuz Sultan Selim neyse, ordusu da onun kopyası! Başındaki Padişahın karakterini benimsemiş, zihninde tacize yer vermeyen, kadına saygılı insanlar.

Bu olay karşısında, durumun nazikliğini gören ve de şaşkınlığını gizlemeyen, plâncı papazlardan birinin şu söylemi çok anlamlı:

- Bu DÜRÜSTLÜK Osmanlı'yı en az 4 asır Filistin'de, anıyla şanıyla hiç sorunsuz yaşatır. Ötesini bilemem!

Ya iltifata!

Bir başkası onun kazandığı zaferlerin yarısına nail olsa, kafasının gururdan arkasına kaykılması nedeniyle boyun fıtığı olurdu. Yavuz, her başarıda adeta utandı, başını öne eğdi. Hep toprağa baktı.

Mısır dönüşü, kendini karşılamak üzere büyük hazırlıkların yapıldığını duymuştu. Bağlarbaşı'nda karanlığın çökmesini bekleyip, kimselere görünmeden o gece küçük bir balıkçı teknesiyle Üsküdar'dan karşıya geçerek, "Olur ya!" nefsinin insanlardaki coşkudan şımarmasını önledi.

Bilgelerce eğitilirken kulağına fısıldanan, "Toprak gibi mütevazi ol!" tavsiyesine uymuştu.

- Toprağa yakın durmak, toprak olmak. Aslına dönüş!..

Sırtındaki şirpençe illetinin azdığı sıralar… Sırdaşı, bu yalan dünyadaki en hakiki arkadaşı Hasan Can, çıbana son kez baktığında, "Benim Aziz dostum, Sultanım! Görünür ki; Cenabı Hak'a yakın olma zamanınız gelmiştir." diye söylenir.

Mevlana'yı anımsamıştır Ulu Hakan;

- Vuslat zamanı der, önce.

Sonra, arkadaşının söylem tarzına gücenir. Sitem eder bin nazla:

- Sen ne dersin bre Hasan Can, şimdiye dek Hak'tan uzak bir halimiz mi vardı?

&

Yavuz Sultan Selim'i dünya tarihinin zirve noktasına ;her şeyden önce sevgi insanı oluşu, yönetimde "Mutlak adalet" prensibine sadakati, elbisesi üzerine bulaşan bilge çamuruna saygı ve öz benliğini saran; "Halka hizmet, Hakka hizmettir" anlayışı çıkardı.

Ona göre idarecilik, kendini benliğinden soyutlayıp halkla bütünleşmekti. Çıplak vücuduna dünyasal hiçbir menfaati yapıştırmamak, "Her şeyi" ülkesi için yapmak… "Ben ülkemin hizmetkarıyım!" derken, yöneticiliğin anlamını çözmüştü. Tıpkı atası Osman Gazi gibi.

- Osman Gazi! Dedik de;

Anlayanlara onun çok enteresan bir yaşanmışını keyifle sunalım; küçük bir hatıra binlerce satıra bedel!

Osmanlı İmparatorluğu'nun kurucusu Osman Bey, öleceği gün hanımına vasiyetini açıklıyor:

- Allah'a giderken arkamda miras olarak üç şey bırakıyorum;

Atım,

Çulum,

Palam…

- Ey Hatun, bilesin ve herkese duyurasın ki, onlar dahi BEYTÜLMALDIR! (Devlet Malı)

&

"Eğer ebediyete giderken, o son gün, mirasçılarına dünyalık bıraksaydı Osman Bey, Osmanlı İmparatorluğu diye bir dünya devini asla yazmazdı tarih. Çünkü olmazdı…"

Bu kısa yorumumdan sonra hiç beklemediğim bir hareketlenme başlamıştı Hoca'da. Şimdiye dönmesinden korktum. Dahası;

"günceldi" söze, Fas'ın, Mısır'ın "sözüm ona" Müslüman geçinen devlet adamlarının yoksul halkın sırtından kazandığı milyar dolarlardan girip "genelleştirerek" ortalığı bulandırmasından ürktüm. Yeni bir stres demekti bu ve de o güzelliklerden sonra asla çekilmezdi… Acul davranıp, önündeki notları okumaya devam etmesini rica ettim:

-Bir başka güzel insanı öğrenelim sizden.

Beklediğim tepkiyi verdi, önerime uymuştu:

- Peki, dinle;

En büyük fetih gönül kazanmaktır.

Sultan İkinci Murat, büyük pedagog… İlerde kendinden çok şey beklediği Hakan adayı oğluna ilk önce, padişahlığın "Her şey" olmadığını ispatlayarak başlıyor eğitime. Ana hatları çizilmiş oyun, yalnız iki kişinin bildiği bir tertip.

Koca Sultan okula geliyor. Güya "oğlu Mehmet Çelebi'nin durumunu sormak bahanesiyle" Hoca'nın işine karışacak! Ama beklenmedik biçimde sınıfın dışına davet ediliyor. "Öğretmen öğretmenliğini, Padişah padişahlığını yapacak… Sultan da olsa ilme müdahale yok!"

Molla Gürani'dir öğretmen. "Yapısallığı gereği" biraz da sert çıkar:

- Lütfen dersi bölmeyin!

İkinci ders, kahramanımızın henüz ana kucağına gereksinim duyduğu çağda verilmiş kendine;

Osmanlı'da şehzadelerin küçük yaşlardan itibaren önemli vilayetlerden birinde İlbey'lik verilerek bizzat iş başında yetiştirilmeleri vazgeçilmez bir kuraldı.

Bu bağlamda, henüz çocuk yaşındaki FATİH, başına bilim adamı Molla Gürani tayin edilerek Manisa'ya gönderildi.

Gidiş töreninde yaşanan olay enteresan! Baba İkinci Murat, "Padişah adayı olmanın bir ayrıcalık olmadığını kanıtlamak için" herkesin önünde ünlü hocaya kocaman bir sopa uzatarak, ferman buyurdu:

- Lüzum gördüğünüz zaman hiç tereddüt etmeden bunu kullanınız.

&

Dersler hiç bitmiyor

Fatih Sultan Mehmet'in, ülke idareciliğinde kutup yıldızı olmasının baş nedenlerinden biri de kesinlikle Molla Gürani… Ona ilk önce, keyfiliği değil, toplumsal kurallara uymanın gereğini, yöneticiliği sırasında dürüstlüğün ve insancıl davranışın önemini öğretiyor:

- Aklına ve hislerine değil, kanun ve kurallara uyacaksın!

Bu öğreti Fatih tahta oturunca da devam etti.

Fatih, Osmanlı Hakan'ı… Gürani, Bursa Kadısı… Padişah, eski hocasına bir emir gönderiyor. Ama Gürani, fermanı uygun bulmuyor. Altına, "Kanunsuzdur!" diye not düşüp iade ediyor;

- "Adalet mülkün temeli!" buyurulmuş. Saltanat yasaların üstüne çıkmamalı!

&

Bir toplumu yücelten ve hep zirvede tutan tek sebep; yöneticilerin, yönetmeyi bir meslek olarak görmemesi, insan sevgisine dayalı, insanını kalkındırma, mutlu kılma amaçlı kutsal GÖREV bilmesidir.

Yönetmeyi araç görenler, toplumu büyütürken, idareciliği kendine amaç edinenler, hırslarıyla birlikte insanlığı hep aşağı çekmiştir. Araç, halkı taşır. Amaç, kendini başkalarına taşıtır…

Fatih, bu asil duygunun ruhuna nakışlandığı en seçkin fidan.

Büyük örnek AKŞEMSEDDİN'den:

Genç Padişahın deha pırıltılarını dev çağlayanlara dönüştürüp, daha yolun başlangıcında iki imparatorluk ve 17 devletin hükümdarlığını onun yanlışa hiç uzanmamış taze avuçlarının içine tutuşturan büyük mürşit Akşemseddin, FETİH GÜNÜ; Avrupa toplumunun gururu ile birlikte yıkılan Bizans surlarının Türk Milletine açılan muhteşem kapısından İstanbul'a öğrencisiyle beraber girdiği saatlerde artık görevinin bittiğini düşündü;

- Genç Sultan'ın manevi formasyonunu tamamlayarak, onu kitleye armağan ettim!

Biliyordu ki, öğrencisi bundan sonra yöneticiliği kendi nefsi için değil, başında bulunduğu halkın yararı için yapacaktı. Bundan emindi. Çünkü toplumu kendisi için yönettiğini sanan vasat bir yönetici tipinin dışında, "Her istediğini yapma özgürlüğünden uzak" biri olarak yetiştirmişti emaneti… Artık Saltanat gölgesinden uzaklaşma vaktinin geldiğini düşünüyordu. Ayrılık günü gelmişti;

"Göynük'e gideceğim" dedi Ak Şeyh:

- İnzivaya çekilme zamanıdır!

Belli ki, "Fetihlerin yücelttiği bir saltanat içinde, işlevini hakkıyla yerine getirmiş bir gönül adamının artık yeri yok. Görev tamam!" diye düşündü;

- Vazife bitti, ortalıkta göz karartmanın anlamı yok.

Büyük Usta, Fatih Sultan Mehmet'in yalvarmalarına, yokluğunda oluşacak hasret yaşlarının dökümüne aldırmadan, sadece "ÖZÜR" dileyip, yeni durağı Göynük'e gitti, sessizce.

- Firak acı!

Bir örnek de Babadan

Hocalarının Fatih'e öğrettiği en temel bilgi;

"Bazı insanlara sunulmuş bulunan Toplum idareciliğinin; o kişinin bireyselliğine yapışmış, onunla mezara kadar gidecek bir

seçkin meslek değil, aksine günü geldiğinde üzerinden kolayca çıkarılıp, nostalji dolabına özenle asılacak bir elbiseyle eş değer olduğunu…" anlatmak üzerine idi.

Zamanı geldiğinde, topluma ait olan görevi, fuzuli kullanma sonucu çürümesine meydan vermeden bir başka ehline bırakabilmek!

"Feragat" isimli en büyük dersi ilk önce babasından almıştı Fatih; II. Murad, sağlığında "hiç ardına bakmadan" Osmanlı tahtını oğluna sunmuştu.

Bence önemliydi. Tam burada araya girmem gerekti, anında müdahale ettim. Hoca sustu. Benimki, biraz bilgi eksikliği biraz da merak. "Bir saniye!" izin dercesine elimi kaldırdım:

- Madem adı geçti, Sultan Murad Han'dan birkaç anekdot rica etsem… Çok önemli adam olduğu açık. Adeta Osmanlı'da bir çınar… Lütfedip ondan bir anekdot aktarsanız da; hareket tarzından, duyacağımız bir cümlesinden tüm yönetsel karakterini anlasak.

Okuma gözlüğünü burnunun ucuna indirip, üstünden iri yeşil gözlerini yüzüme dikti. Belli kabullenmiş; "Doğrusun, kendileri Osmanlı tarihinde dev bir çınar. Cümle alemin bilmesi gerek!" dedi. Bu kez sunumunu irticalen yaptı:

"Bre Paşa, beni cehenneme odun mu yapmak istersin!"

"Sultan İkinci Murat, hacca gitmek için hazırlanan yeğeni ile Mekke'deki fakirlere dağıtılmak üzere yardım göndermeyi arzuladı. Tam fırsat! Hem sevap kazanacak ve hem de ötelerde Osmanlı'nın şanını yüceltecekti. Fakat parası çıkışmadı… Yanındaki Veziri Azam Halil Paşa'dan borç istedi. Para denkleştirilirken, olaya şahit bir başka vezir Fazlullah Paşa söze karıştı:

- Efendim, size ait hiç bitmeyen özel bir hazinenin olması gerekiyor.

- Sözünü ettiğiniz hazineye nereden para bulacağız?

- İnsanların bazılarında çok para var. Padişah ferman buyurur, bu paralardan bir kısmı özel hazinenize gelir. Sultanların herhangi bir sebep bularak vergi almaları caizdir.

İkinci Murat'ın bu öneriye canı sıkılmıştı. Yanıtı sert oldu:

- O paraları milletin cebine ben mi doldurdum, bu insanlar kazanırken ben onlara neyledim ki, hisse alam?.. Benim için helal olan, kafirden alınan cizye, madenler ve gazalardan hisseme düşen yasal gelirlerdir. Bre Paşa, haksızlık yaparak, sen beni öte dünyada cehenneme mi yollamak istersin?.."

&

- Bir olay bin derse bedel!

Anlattığı muhteşemdi… Hoca, hem bendeki etkilenme ve hem de geçmişte yaşanmış güzelliğin coşkusuyla kendinden geçmiş bir görüntüye bürünmüştü. "Pat!" diye araya girmiş olmamı, "Uygunsuz" bulacağından korkmuştum ilkten. Hiç sakınmaz, anında azarlardı… Ama şimdiki işgüzarlığıma aldırmamış olmalı, güldü. Gözlüğünü burnunun üstünden yukarı itekleyip, II. Murad'la ilgili bilgileri, önündeki deri ciltli kitabından okumaya devam etti:

Bir "ÖZVERİ" yaşanmışı

İkinci Murat, normal düz konuşmaları bile şiirimsi, sanatçı ruha sahip bir padişahtı. Daha çok "Gönül adamlığına" yönelik meyli yüzünden, henüz çocuk olmasına rağmen, tahtını 14 yaşındaki oğlu Şehzade Mehmet'e bırakıp Manisa'ya çekildi.

Düşman uyumaz. Bunu duyan komşu Avrupa devletleri, önceden yapılan anlaşmaları bozarak, Osmanlı'ya savaş açtılar. Büyük bir ordu ile sınırı geçtiler. Savaş büyük olay! Çocuk Sultan'ın bu işlerin üstesinden gelemeyeceğini düşündüklerinden paniğe kapılan vezirlerin ve askerin arzusu üzerine İkinci Murat yeniden padişahlığa çağrıldı. Gelmedi;

- Padişah tahtında oturuyor, işinizi onunla görün, dedi.

Güven önemli. Çocuk oluşu nedeniyle çevrenin telaşa kapıldığını gören Fatih, büyük savaş öncesi olası bir paniği önlemek amacıyla göreve dönmemekte ısrar eden babası İkinci Murat'a emirname gönderdi:

"Eğer sen padişah isen (ki, benim idareme bıraktığın vezir, vüzeranın davranışından o anlaşılıyor…) size haber veriyorum, düşman üzerimize saldırdı. Gel ordunun başına geç ve memleketi kurtar… Yok eğer buyurduğunuz gibi ben padişahsam, sana ordunun kumandasını ele alarak, görevini yapmanı emrediyorum!"

Ve sonuçta, İkinci Murat'ın komutası altında, saldırı halindeki düşman Varna'da bozguna uğratıldı.

&

Nice zamandır zihnimi tırmalıyordu; hani hep, "Taşı gediğine koymanın sırası," derler ya! "SULTAN MURAD'ın adı geçince," tam tamına öyle bir noktaya geldiğimizi düşündüm. "Duayen Tarihçi" olarak nitelenen, bence de bilgisine saygı duyulması gereken çok ünlü bir profesörümüzün son yayınladığı kitabının 106'ncı sayfasındaki, tarafımdan işaretlenmiş cümleyi, "beni aydınlatması ricasıyla" okumasını istedim Hoca'dan. Burada; Padişah Sultan Murad hakkında, bilimsellik açısından aralarında her hangi bir bağ kuramadığım, "hüküm verici" şu kelimeler peş peşe sıralanıyordu.

Aynen şöyle;

"Murad aslında içkiye düşkün, sanat, edebiyat ve musikiyi takdir eden, tasavvufa ve mistik bir hayata yönelmiş bir adamdı…"

Gözlerine inanamamış olmalı, kitabın üzerine adeta kapaklanıp üç kez okudu Hoca. Önce güldü, sonra da "bilim adamına saygı babında" bu iddiaya direk şahsi yorum getirmeden, kısa konuştu:

- Garip! Demek ki, ona göre; Edebiyat, sanat ve musikiyi takdir etmenin ve hele Tasavvufa intisap ederek MİSTİK bir hayat sürmenin koşulu alkole bulaşıp AYYAŞ olmak… Valla; "içkiye

düşkünlükle Mutasavvıf olmak" nasıl bağdaşıyorsa, doğrusu ben içinden çıkamadım… E, ne diyelim erbabı bilir!

Hoca uzun sayılacak bir süre sustu. Baktım. Öylesine oyalanıyordu; "başka aksilik çıkmasın telaşından olsa gerek" gayet nezaketle önündeki kitabı kapattı. Masanın üstünde ne kadar kalem, silgi, karalama kâğıdı varsa tümüyle oynadı!.. Kendine verdiği bu düşünme faslı bitince de adeta patladı:

- Bak dostum, Mutasavvıf şairlerin dizelerindeki çok kelime mecazidir. Örneğin; "Felek'e saki, Aşk ve ZİKRE mey veya şarap, Ömür'e Lalezar, vs…" derler… Elbette Osmanlı padişahları arasında, Yıldırım Bayezid, Dördüncü ve Beşinci Murad gibi bir süre alkol kullananlar vardır ve saklamalık değildir… Lakin II. Murad Han'ı şiirlerine bakarak içki düşkünü ilan etmek büyük yanlış olur… Bak iyi dinle! Bu konuya açıklık getirecek çok enteresan bir yaşanmışı anlatayım sana. Tüm tarihçilerimiz de ibret alsın.

Tarihî bir diyalog; (Asıl sarhoş kim?)

Bir gün Sultan Murad'ın huzuruna, "Saraya kadar ulaşan bir çok -sanal- suç isnadıyla" Hacı Bayram Veli'yi, canilere uygulanan usulle; elleri, ayakları bağlı vaziyette getirdiler. Ancak bu dramatik manzarayı, savaş alanında düşmana karşı sergilediği bir haşin tepkiyle karşıladı Padişah:

- Bre bu ne densizliktir? Bir bilim adamının elini ayağını bağlamayı hangi akılsız icat etmiştir? Tez çözüle!

Sonrasında, Hacı Bayram Veli'ye -özür beyanı niteliğinde- ikramda bulunarak yanına oturttu. Yaptığı, sorgulamaya dönük değildi; Ankara Kadısı tarafından yollanan layihayı madde madde okuyup, "ondan" sohbet kıvamında yanıtlar almaktı amacı!.. Daha doğrusu "tesadüfün karşısına getirdiği" büyük Bilge'den bilgi edinecekti Sultan Murad:

- Hazret, "Bir ordu büyüklüğünde cemaat kurduğunuz" söyleniyor. Kadı efendinin yazdıklarına bakılırsa adeta bir devlet olmuşsunuz.

- Tövbe Sultanım, bin kere tövbe; ne haddimize!.. Haşa, üstünde bayrağımızın dalgalanmadığı ayrı bir toprak, gönül dostlarımıza, devlet-i Aliyye'den ayrı bir mülk mü edinmişiz de böyle derler… Devletli Sultanım, bizim ülke yönetmek amaçlı, dünya düzeni üzerine kurumsallaşmış teşkilatımız yoktur. Kıymettar Efendimiz, adını öyle yakıştırmışlar; biz "yönetmek amaçlı" toplumsal cemaat değil, gönül birliğindeyiz. İnsanların siyasetiyle, dünyevî idare işlerini yapılandırmak bizim işimiz olamaz… Biz ruhları yüceltme uğraşındayız. Biz Devlet-i Aliyye'ye sonuna dek bağlıyız ve "Vatan birliği" çok kutsaldır inancımızda…

- Layihadan okuduğuma göre; dini söylemlerinizi de anlamamışlar. Peşin suçlanıyorsunuz. Örneğin; "Tanrı her yerdedir, gördüğünüz her şeyde!" buyurmuşsunuz.

- Allah'ın yerini sormuşlardı bana. "Mekândan münezzeh" olduğunu söyledik, "Somutlaştır!" dediler. "Her hangi durağı olmadığını, her yerde olduğunu," beyan ettim. Varlık âlemini iyi gözleyin, "Eserini tanıyarak müessiri (Yaratan'ı) bulursunuz demekti meramım… Hem öyledir de Sultanım! İnsan her nefes alış verişinde Yaratan'ın adını anar, onun yüceliklerini zikrederse, her varlık türünde Allah'ı akla getiren bir niteliğin bulunduğunu anlamaya başlar.

- Birkaç yerde Hallac'ı Mansur'u aklamış, üstelemişiniz. "Mansur enel HAK söyledi, haktır sözü hak söyledi…" diye mısra düzmüşünüz.

- Vay ki ne yandım! Ona selâm olsun; Derviş Yunus, "Bir BEN vardır bende, benden içeri…" deyince, "içsel gize" hürmet duyanlar, aynı lafı bir başka şekilde söyleyen Mansur'a ölümcül taş atıyorlar… Değerli Hünkârım, siz de gayet iyi bilirsiniz ki; "Allah'tan başka İlah yoktur!" denir. Her varlık Hak'tan gelir, sonunda yine Hak'ka döner. "Dairesel bildiğimiz" Hayat çizgisinin başlangıcıyla sonu aynı noktadır. Önemli olan; "Ömür ekseninde" tekâmülü erken yakalamak… Bizim yaptığımız, kendimizi zikre vermekle, basamak basamak yükselip Yaratan'ın özünde eriyerek ölümsüzlüğe

ulaşabilmektir. Yani; "Vahdeti Vücut", varlık birliğidir hedefimiz…

Bilge, bu konuşmasının sonunu; "Suçsuzluk savunusu olsun" diye değil, halk arasında, anlamazlıktan doğan "laf saptırmalarının" hangi noktalara gelebileceğinin somut örneğini çarpıcı bir misal vererek bağlamak istedi:

- Devletli Sultanım, içimizdeki "manevi" sırları, dayanamayıp ifşa ettiğimizde, "yanlış anlaşılmak" sadece bizim başımıza gelir değildir… Sizin dahi duygusal coşkularınızdan değişik anlamlar çıkarılmaktadır.

- Ne gibi Hazret?

- Bir sürü "Yücelik" çekemez ve de haddini bilmez, şiirlerinizden bazı mısraları terennüm ederek, tövbe, "Sizin dahi Mutasavvıf olmak, Mistik bir hayat yaşamakla birlikte içkiye ziyadesiyle düşkün olduğunuzu" avama üfürmekteler ki; Allah muhafaza!.. Hele ileri devirde, "Tasavvuf söylemlerini bilmeyenler" illaki sizi "Sarhoş!" bile ilan edebilirler.

Beklendiği gibi bu söylentiye hiç kızmaz Sultan Murad. "Herkes kendi etini yer!" diye söylenir. Ancak dedikodunun dayanağını merak etmiştir, onu sorar:

- Hazret, o hangi sözümüzdür ki, ayyaşlığımıza karar verir insanlar?

Hacı Bayram Veli'nin önceden not almışlığı yoktu. Sultan Murad'a ait iki mısrayı irticalen okudu:

- Sultanım diyesiymişiniz ki;

"Sakî getir, getir yine dünki şerabımı
Söylet dile, getir yine çeng ü rebâbımı…"

Önce herkesin duyacağı kadar yüksek tonda ve de anlamlı güldü Sultan Murad. "Üstad, dilimizdeki şerâb'ın ne olduğunu zatınıza açıklamak bize ukalalık gelir de; şiirdeki Saki'miz, "Manevi

dünyamızın rehberi", zatınızın müridi Köse Ak Şeyh'tir!" dedi. Sonra da hemen oracıkta düzdüğü yeni dizeleri okudu:

"Daim Fena'dayız, sanmayın işretimüz aşk ü şarap

Damlasın dahi şurbeyleyenin ola hali harap!"

- Ya işte böyle! Mutasavvıfları yazmaya, hele onlar hakkında ahkâm kesmeye kalkan tarihçilerin, öncelikle Tasavvuf Felsefesini bilmesi gerek!

Elhasılı, "ikimiz birden" böyle deyip, hemen geçtik esas konumuza;

&

Bir yönetici için "olmazsa olmaz!" karakter;

Görevin adı "Padişahlık" bile olsa, kendini diğer insanlardan asla farklı görmeme bilincini içinde taşıyabilmektir.

"Sultanlık" denen büyük gücün, yönetimi altındaki halkın mutluluğu için kullanılması gereken bir hizmetçilik olduğunu hissedebilmek, sahibini toplumsal zirveye çıkaran derecesi ölçülmez önemli bir haslet…

İşte bu özelliğin, Fatih Sultan Mehmet'in düşünce sisteminin yanında, bireysel davranışıyla birlikte giyimine de yansıdığını görüyoruz. İşte örneği;

Hünkar hanginiz?

Fatih, bir sefer zamanı, Sadrazam Gedik Ahmet Paşa'nın çadırında Divan toplantısını yönetiyordu. Sorunları olan, perişan kılıklı bir Türkmen derdini anlatmak üzere çadıra alındı. Köylü, hepsi de kavuklu, kürklü olan adamların arasında, farklı giyimde olacağını sandığı padişahı tanıyamadı. Dileğini ona doğrudan söylemekti amacı. "Padişah'ın kim olduğunu" sormak zorunda kaldı:

- Devletlü Hünkâr hanginizdir?

Kendi özel yaşam tarzını halkın bulunduğu seviyeden asla ayrı tutmayan bir padişahın, "Abide şahsiyet" oluşunun resmiydi bu olay… Anlaşılıyor ki, "insanlığın zirvesinde yerini almak için" Mevlana fırınında yeterince pişmişti Fatih.

İşte Fatih'i yücelten sır!

"Nimetin çokluğuyla mutlu, yokluğundan huzursuz olmak" tüm sınıflardaki sıradan insanların evrensel görüntüsüdür.

Bu düzeysizliği kişisel varlığından kolayca sıyırıp atmayı başaran Fatih'i, toplumsal varlığın değişik boyutlu parçalarını, "Değer açısından" bütünlemiş, gerçek bir ÖNDER sıfatına kavuşmuş olmasının erdemini kana kana yaşarken buluyoruz biz… Çünkü o, bireyselliğini yönettiği kitlenin varlığı içinde yok etmiştir. Başa geçtiğinde "öz nefsini silmiş," hep başkaları için var olmuştur.

Örneğin, İstanbul'un fethinden duyduğu sevinci, çevresindeki komutanlarla paylaşırken, bulunduğu noktayı şöyle tanımlar:

- Bende gördüğünüz sevinç ve rahatlık yalnız bu Kal'a fethi için değildir. Sizlerle dostluğuma ve Akşemseddin gibi bir AZİZ'in benim zamanımda olduğuna sevinirim!

Boşa dememişler:

"Büyük düşünen ufukları aşar, Ulularla gidene yol şaşar!"

&

Genç Hakan, fetih sonrası zafer alayı ile şehre girmektedir. Yanında değerli yoldaşları, komutanlarla birlikte hocaları; Molla Gürani, Molla Hüsrev ve Akşemseddin…

Padişah'a "Hoş geldin" çiçekleri sunmak için tören alanında bekleyen rengarenk elbiseli, kelebek görüntülü Bizanslı genç kızlar, hükümdarın 21'inde bir delikanlı olduğunu tahmin etmediklerinden, ellerindeki armağanları Hükümdar sanıp "Piri Fani görünümdeki" Akşemseddin'e uzatırlar.

Mahcup olan Ak Şeyh, “Padişah ben değilim!” diye, yanındaki genç serdarı gösterir.

Fatih tebessümle bakar kızlara. İkram ısrarlarının aynı şekilde devamını rica eder:

- Verin, çiçekleri ona verin. Padişah benim ama o benim hocamdır!

&

Büyük İskender, Asya ve Avrupa’yı avuçlarının içinde tutarken, varlığını bulutların üstüne taşımış, sahip olduğu gücün azametiyle kendini, “TANRI’NIN OĞLU” ilan etmişti.

Her fani gibi ölümü tadınca, büyüklüğü ordusuna mal edildi.

Fatih Sultan Mehmet, kişiliğini, “Kitle varlığına” adanmış kabul etmesi yüzünden, bireysel arzularını kafasından silmiş olmanın alçak gönüllülüğü içinde, kendinin bir “HİZMET ERİ” olduğunu kabullendi ve hep:

“Bir ŞAH’a kul oldum ki, cihan ana gedadur!” diye söylendi.

İstanbul’un fethinden üç gün sonra, Ayasofya’nın çevresinde toplanan kalabalıklar kendisi için yerlere kadar eğilirken o, atından iner inmez, zaferi için “ŞÜKÜR” secdesine kapanıyordu…

İşte sırf o yüzden, yanındaki ululuların şanını da ona yükleyerek adını, “FATİH!” diye yazdı tarih…

Asırlar boyu ordusunun büyüklüğü onun şahsında simgelendi…

&

Hoca birden sustu. “Ne olduğunu” anlamak için etrafa baktım. Her şey başladığımız gibiydi, yerli yerinde. Gelen, giden yoktu… Okumaktan sıkıldığı ise düşünülemezdi.

- Öyleyse!

Fazla beklemedi. Meğer, “Tam zamanıdır!” deyip, konuyu yorumlamak ihtiyacı hissetmiş… Yine gözlüğünü burnunun ucuna indirip öyle konuştu:

- Özünü beşer kitlesine feda etmeyen ya da edemeyenler, toplumun önüne asla geçmemeli. Çünkü, yönetici olduğu halde bedensel keyfini ilk sırada görenlerin konumu; YAPISAL BİRLİĞİN hep kuyruğunda kalmıştır. Oraya BAŞ olamamıştır…

Ve yine notlarına bakmadan anlattı:

Fatih Sultan Mehmet, ünlü ressam Bellini ile İstanbul sokaklarında dolaşırken, derviş kılıklı biri önlerine geçip Padişah'ı parlak benzetmelerle övmeye başlar. Sıkılıp telaşlanan Fatih, sadaka vererek, adamı acilen başından savar.

Ressam Bellini, tüm hükümdarların çok hoşlandığı, hatta yürekten istediği bu durumu "Niçin iyi karşılamadığını?" sorunca da şu yanıtı verdi:

- Akılsız kimselerin yaptığı övgüler, yöneticiler için üzeri çiçeklerle donatılmış derin bir tuzaktır. Oraya düşenler, gerçekleri görme şansını ebediyen kaybeder.

&

Geriye sermayesi asırlarca tükenmeyen bir sevgi mirası bırakmak büyük maharet… "Gönül vermeyen, gönül almaz!" Konu, yönetsellik ötesi, insanlar arası bir sevda düzeninin kuruluşuna gelince; oradaki lider yapısının süslemesi, olaylara İRONİK bakabilme sırrıyla devleşiyor.

- Çünkü Latife; zeki ve kendinden emin idarecilerin harcı… Bağırıp çağırmak ise; zayıflığın sipergâhı, düzeysizliğin en ucuz barınağı!..

Bir gün Fatih Sultan Mehmet'in karşısına bir derviş çıktı. Kurguydu, "sabrı" yoklamaydı belki! Mal ve saltanatının yarısını istedi ondan. Padişah sordu:

- Ne hakla?

- Kardeş olduğumuz için.

- Kardeşliğimiz nereden geliyor?

- İkimiz de Adem Peygamberin çocukları değil miyiz?

Lafın tükendiği bir andı. Fatih, bir altın verdi. Adamın "hoşnutsuzlukla kasılan suratından" ihsanı azımsadığını görünce de, sinirlenip "Al altını git lan!" diye bağırmadı. Kulağına eğilip tebessümle fısıldadı:

- Bunu al, çabuk buradan uzaklaş. Eğer öteki kardeşlerimiz duyarsa senin payına elindeki de düşmez!

Bilime saygı, Yüceliktir.

Bir ülkenin yükselişi ve toplum huzurunun vazgeçilmez tek koşulu; halkın bilime saygısı, yönetenlerin kendini bilim dünyasının üstünde görmemesidir. Siyaset, değişken güncelliğin bir aynasıdır, asla Güneş'e gölge olmaya kalkmamalı…

"İlmi çiğneyenler ayak takımı kalır!"

Fatih'in önceden belirlenmiş iki ideali vardı. Biri, İstanbul'u fethettikten sonra Osmanlı'nın bu şehirdeki ilk ulu mabedi, Fatih camiini yaptırmak. İkincisi dünyanın en büyük üniversitesini kurarak İstanbul'u ilim ve kültür merkezi haline getirmek…

Kısa sürede hem camiyi ve hem de Sahn-ı Seman adıyla, sekiz fakülteden oluşan FATİH KÜLLİYESİ'ni açtı.

Düşünce tuttu. Kurulan Üniversiteye, sadece Osmanlı ülkelerinden değil, dünyanın dört bucağından talebe akını başladı. Dünyayı aydınlatan meşale İstanbul'da yanmıştı. Tam bilgi aşığıydı! Bundan gurur duyan Fatih, çeşitli fakültelerdeki değişik ilim renginin hazzını yakından tatmak amacıyla külliyede kendine bir oda ayrılmasını istedi. Konuyu görüşen müderrisler (profesörler) kurulu; öneriyi reddedip şöyle dediler:

- Siz padişahsınız, bu külliyenin kurucususunuz; ama bilim adamı değilsiniz. Dileğinizi yerine getirebilmemiz için önce imtihana girin, danişment (asistan) olun, tercih ettiğiniz ilim dalında tez yapın, eser verin, sonra müderrisliğe erişin. Ancak o zaman üniversitede makamınız olur.

&

Nasrettin Hoca bu! "Ne zaman ne yapacağı" hiç belli olmuyor… Ansızın yine okumaya ara verdi. Üstelik, bu güne değin hiç rastlamadığım biçimde hitap ederek; "Bak ahbap, sırası geldi, şimdi anlatacağım olaya iyi kulak ver. Bir ders, günümüzdeki bazı tarih fukaralarına büyük ibrettir!" dedi. Karşısında muhalif varmışçasına sertti ses tonu:

- Ama asıl konuya girmeden evvel, bir sual soracağım sana.

- İyi.

- Kazıklı Voyvoda'yı tanır mısın?

Ortaokul sıralarından bir aşinalığımız vardı. Fakat "ona ilişkin sorar da" yanıt bulamam düşüncesiyle bilmezden geldim:

- Yok.

- Dünya tarihinin, Kazıklı Voyvoda olarak adlandırdığı bir adam; Eflak Voyvodası Vlâd Drakol!.. O devir Avrupa'sındaki pek çok yönetici gibi akla gelmez işkenceleri halkına uygulayan, eylemlerinin en masumu, işine gelmeyenleri kazığa oturtan bir merhametsiz…

- E!

- Bu herifin sevgililerinden biri, hamile kaldığını anlayınca, "Aferin!" beklentisiyle efendisine müjdeler. Doğal olarak armağan bekliyor kadın… Ne olduğunu sorarsan! Voyvoda, "Doğru söyleyip söylemediğini anlamak için şunun karnını yarınız!" der. Emir herkesin gözü önünde yerine getirilir ve zavallı kadın bebeğiyle birlikte oracıkta ölür.

Nere varmak istediğini gerçekten anlamamıştım. İkinci kez, "E!" dememle birlikte patladı:

- Bu ve bunun gibi işkenceleri kendi soyuna uygulamış, uygulatmış, insanlık dışı deneylerden çıkıp gelmiş bir neslin torunları şimdi kalkmış, öz yapılarındaki vahşete bakmadan benim ataları-mı "soykırımcılıkla" suçluyor… Hele, bizden olduğu varsayılan, "Kızılderili" ırkını yeryüzünden tümüyle silen Amerikalılar!

Şaşırdığımı görünce açıkladı. Bu, konuşmakta olduğumuz olayların çağrıştırdığı bir ara nağmeydi. Güncelliğine binaen çok nafî bir açıklama;

"Şu her gün yeniden pişirilip tekrar tekrar önümüze sürülen Ermeni meselesi! Bak dostum, bu söyleyeceklerim çok önemlidir, kulağını aç ve beni iyi dinle;

93 Harbine kadar Ermeniler Osmanlı devletinde elit tabaka idi. Asırlarca refah ve huzur içinde yaşamış, ticaret ve kuyumculuk gibi getirisi bol mesleklerde epeyce zengin olmuşlardı. Din ve mezhep hürriyetleri kesin teminat altında idi. "Hiç ayrımsız" Mevcutlarının tamamına "Millet-i Sâdıka" denip, içlerinde Devlete VEZİR atananlar dahi vardı.

Osmanlı onları "HAS" vatandaş, onlar Osmanlı topraklarını gerçek vatan kabul etmişken, düşman itelemesiyle ihanet zamanı gecikmedi. Bir süre sonra, başta Rusya olmak üzere, İngiltere ve Fransa'nın kışkırtmasıyla kendilerine baştan beri lütufkâr davranan Türk milletine dirsek çevirip, 1915 baharında davetçisi oldukları Rus ordusuyla birlik olup, asırlarca nimetini yedikleri Anadolu toprağını, yerel halkına işkence ve toplu katliam uygulayarak düşmanca işgale yelteniyor, o güne kadar kendilerine "Hakiki anlamda" kardeş gözüyle bakan Türk halkına savaş açıyorlar, başaramayınca da, neredeyse bir asır sonra "Soykırımdan" dem vuruyorlar…

O günkü "bizzat kendilerinin sebep olduğu" mücadelede Türk halkından da, tehcire uğrayan Ermenilerden de elbette ölenler oldu. Savaş bu!

Lakin;

Benim atalarım kendinden olmayan hiçbir halka durduk yerde saldırmadığı gibi, "İşkence ve Soykırım" suçu işlemedi. Tarihinde yok…

Aslında 1915, Osmanlı'nın soykırımı değil, Avrupalı Voyvoda markaların tetiklediği, Osmanlı'ya ihanet yılıdır…"

- Hım, evet!

Bu kısa izahatın Ulu Hakan Sultan Fatih Han'ın bir başka zerafetinin ifşasıyla ilintili olduğunu anlamıştım sonunda.

Yaşanmışı, uygulanmışıyla, işte CEDDİMİN kim olduğunun ispatı! Hem de kendi belgelerinden:

Tarihçi Lukas'ın görüşü

İstanbul'un fethinden hemen sonra Fatih Sultan Mehmet, Anadolu'dan Türk aileler ile birlikte birçok Ermeni'yi İstanbul'a getirerek yerleştirmişti.

Bu transfer, "Ermenilerin Müslüman olmaya zorlanacakları" dedikodusunun çıkmasına neden oldu. Liberal düşünceli, insanı "Sadece insan olduğu için" seven haksever Genç Padişah, bu söylentileri duyunca, Ermeni cemaatinin ileri gelenleriyle konuştu:

- Siz de tıpkı Rumlar gibi burada bağımsız bir patriklik kuracaksınız. Rumlar dinlerinde, inanışlarında, geleneklerinde nasıl hürlerse, siz de öyle serbest olacaksınız. Müslümanların din ve vicdan hürriyeti ne ölçüde güvence altında ise, sizinki de aynen öyledir, dedi.

Sözde kalmadı. 1461'de yayımladığı bir buyruk ile, Ermeni Patrikliğinin imtiyazlarını ve haklarını, Rum Patrikliği ile eşdeğer tuttuğunu açıkladı. Ve buna asırlarca uyuldu…

Tarihçi Lukas Fatih'in bu emirnamesini şöyle yorumlar:

"Türk Hakanı'nın gerek Rumlara ve gerekse Ermenilere tanıdığı din ve ibadet serbestliği hakları, bu iki topluma, Papa'nın tanıdığı hakların çok üstünde idi."

&

Centilo Bellini, İstanbul'a gelmezden önce Türkler hakkında duydukları ile İstanbul'a geldikten sonra gördüğü manzara arasındaki ikilemi çözememiş ve bir gün Sultan Fatih'e, "Dünya dinlerinin taraftarlarını ve ibadet yerlerini bir araya toplayarak, ade-

ta; İNANÇLAR MÜZESİ oluşturduğunu," söylemiş, "Nasıl başarıyorsunuz?" diye sormuştu:

- Bu felsefenin temelinde ne var?

Fatih, Bellini'ye önce Hz. Peygamberin şu hadisini okudu:

"Ey insanlar, aynı ana babadan dünyaya gelmişçesine birbirinizi seviniz."

Ve sonra bireysel düşüncesini söyledi:

- Millet olarak, işte bizim toplumsal davranışımıza yön veren, beşer anlayışımızın temel felsefesi budur… Biz, hiç ayrımsız, "Yaratılanı Yaratan'dan ötürü" severiz!

&

Hoca'nın acul davranışlarından günlük sohbetimizin sonuna geldiğimizi anlamıştım. Madem konu Fatih Sultan Mehmet idi, kafama takılan önemli bir sorunu döktüm ortaya. Kitaplarında "Tüm padişahlar evliyadır!" hükmünü veren, "Akademik" unvanlı iki tarihçinin aynı eserin içindeki "kendi kendilerini vuran" bir başka savları, Fatih'in; "evlatlarımdan hangisine saltanat müyesser olursa, kardeşlerini Nizam-ı alem için katletmek uygundur…" tarzında bir fermanının bulunduğu üzerine idi…

Ben, az çok tarih okuyan, Fatih Sultan Mehmet'in ne karakterde, hangi inançta olduğunu anlamış biri olarak bu iddiaya şaşırmış ve gülmüştüm. Hayrettir, Hoca'da güldü ve; "söz konusu belge yalnızca Viyana Kütüphanesindedir. İnceleme sonucu, ne kanunnameyi kaleme alan sadrazam Karamani Paşa ve ne Fatih'in el yazısı, ne de diğer fermanlardaki yazı, hem de ifade şekli olmadığı, "iftira için" düzenlenmiş uyduruk belge olduğu, hukukçu Ali Himmet Berki ve Müsteşrik KONRAD DİLGER tarafından bilimsel olarak reddedilmiştir" dedi ve ekledi:

- "Hem de devrinde uygulaması görülmemiş" bu uyduruk kanunname için selam söyle o yavrulara ve diğer malumlara!

- Vay; "yavrular!" ha!

Böylesi mühim bir iddia karşısındaki soğukkanlılığına doğrusu çok şaşırdım. Ve de sordum:

- Başka zaman olsa küplere binerdiniz. Şimdi iddia sahiplerine gülerek selam yolluyorsunuz! Ne iş?

Yine bir yaşanmışı anlatarak yanıtladı beni:

Herkes yediğinden gönderir

Uzun Hasan, Fatih Sultan Mehmet'e üzeri sedef kakma, köşeleri altın işlemeli bir kutu gönderir. Açıldığında içinden yılan, akrep gibi öldürücü haşarat çıkar… Uzun Hasan'ın niyeti bellidir de, Fatih karşılık olarak ona bal yollar; hakikisinden, piyasanın en nefisi!

Vezirlerden biri sorar:

- Affınıza sığınırım padişahım, neden böyle karşılık verdiniz?

- Herkes yediğinden gönderir; içindekini yani!

&

"Merak" bu ya! İnsanoğlu her güçlüğü yeniyor, her zorluğa göğüs geriyor da, bir tek bilmediğini öğrenme, etrafında olup bitenleri anlama isteğine, "Adam sen de, duymasam da olur!" diyemiyor. Hep araştırıyor, uğraşıyor… Konu başından beri kafamı kurcalıyordu, tam Hoca'nın "Bugünlük yeter!" demeye hazırlandığı sıra aniden sordum:

- Babası 2. Murat, kelimenin tam anlamıyla müthiş biri! Tarih onun menkıbeleriyle dolu… Geç öteye; "At sahibine göre kişner" demişler, Fatih Sultan Mehmet'in açıkça övündüğüne göre; etrafındaki idari, askeri ve bilim alanındaki yol arkadaşları da "Kişisel inisiyatif sahibi" güçlü, kudretli insanlar… Hemen hepsinin sergilediği üstünlükler ortada. Eyvallah!.. Yalnız Fatih gibi zirvedeki bir adamın çocukları ne alem? Akıl almaz müthiş şeyler var, her ne hikmetse, günümüzde, dilden dile konuşulduğu, irdelendiği yok, neden hiç bahsedilmez onlardan, neyi saklıyoruz? En şi-

fasız hastalığımız; "Öğrenip ibret almak yerine" bilinmezliğin gizeminde, "beceriksizliğin yeni afetini bekleyerek" sahte iyiliklerle mi avunacağız hep?..

- Lâfı dolaştırma, çıkar ağzından baklayı.

- Hani "dünya hükümdarı da olsan, Mevlâ evlâdın hayırlısını versin…" derler ya! Bildiğim kadarıyla; Fatih Üsküdar'da ölüyor. Saraya getirilen cenazesi, II. Bayezid taraftarlarının Cem Sultan yanlılarıyla yaptığı mücadele, daha doğrusu katliam dolu taht kavgası yüzünden tam üç gün bırakıldığı karanlık odada unutulup sıcaktan kokmaya başlıyor… Aşağılık bir siyasal hırs uğruna akla vicdana sığmayan ne iş böyle? Nasıl bir karakterdir, kim BUNLAR?..

Hoca, "tatlı tatlı konuşurken şimdi nereden çıktı bu?" dercesine baktı yüzüme. Biraz da hüzünlü… Böylesine elim yaşanmışı anımsatarak, Osmanlı'nın kanayan yarası "Cem Sultan" konusunu açacağımı zannetmiş olmalıydı; uzun ve çapraşık mevzu…

Hani;

Bildiğiniz gibi Fatih, 1481 yılının bir sıcak Mayıs günü tam İtalya'nın fethi için yola çıkmaya hazırlanırken, özel doktoru Venedik ajanı Maestro Lacopo isimli "Güya" ihtida edip Yakup Paşa lakabıyla anılmaya başlayan bir Yahudi tarafından tam 15'nci suikastta tedricen zehirlenerek öldürülmüştü.

Saltanatı 31 yıl süren, dünyanın en büyük devlet adamı ve askeri dehası Sultan II. Mehmet, sınırı 2 214 000 km/ karelik toprağa sahip dev bir imparatorluk bıraktı geriye. Tahta, statü gereği Amasya'da sancak beyi olan Şehzade II'nci Bayezid'in oturması gerekiyordu, öyle de oldu… Ancak ondan 9 yaş küçük kardeşi Konya beylerbeyi Cem Sultan, bütünüyle dış düşmanın "Sen daha lâyıksın!" pohpohlaması ve kışkırtmasıyla, saltanat arızası çıkarıp ağabeyinin hakanlığını tanımadı. Fatih'in İtalya fethi için hazırladığı müthiş ordu, Bursa- Yenişehir'de iki kardeş için kendi kendiyle savaştı. Yenilen Cem Sultan; "Konya, Adana, Şam" der-

ken soluğu Kahire'de aldı… İşi zordu ama her şeye rağmen azmini kırmadı, sığındığı Fransa ve İtalya'da bile II'nci Bayezid'le olan taht kavgasını tüm şiddetiyle sürdürdü… Tabii ki, bu sürede Osmanlı büyük kan kaybına uğradı.

- Fatih Sultan Mehmet'in boşa giden emeği ve ziyan yıllar!

Türk tarihinin en acı sayfalarından biri… Belli o yüzden yanıt vermek istemedi Hoca. Ama ısrar ettiğimi görünce, "Güneşin yanında ayın hükmü olmaz!" diyerek, istemeden de olsa konuştu:

- Büyük Fatih'in "taht kavgası sırasında, bir kenarda unutularak" cenazesine yapılan saygısızlık Osmanlı hanedanı için ayıbın ötesinde tarihe kazınmış kara bir LEKEDİR… O ulu çınarın çocuklarına gelince, ben şahsen kavga edenlerden her iki tarafı da kesin hatalı bulurum. "Tek yanlı" dövüş olmaz…Vereceğim örnekle halk arasında söylene gelen, "bir alimden bir zalim doğar…" savını ispat edecek değilim… Amacım, "Toplumun kendine layık olanı bulma" yazgısıyla ilgili… Cem olayı "ayrı kitaplık" dram; şimdilik bir yana bırak… İştahlı olmasam da hatırın için, Büyük Fatih'in padişah olan diğer oğlu II. Bayezid'e ait "onun BEŞER karakterini ortaya seren" enteresan bir yaşanmışını anlatacağım; değerlendirmeyi, isteyen istediği şekilde yapsın.

Fatih zirvede, ya oğlu?

Fatih Sultan Mehmet ile uzun Hasan arasındaki Otlukbeli Savaşı'nda, Şehzade Bayezid'in kumandasındaki cephe kötü yönetilmişti. Gedik Ahmet Paşa kızdı ve Şehzade'yi beceriksizliği yüzünden azarladı. Aslında, müstakbel padişaha serdarlık öğretici "Teşekkür edilecek" bir uyarıydı bu… Fakat son günlerde edindiği yeni bazı alışkanlıkları yüzünden kafası DUMANLIYDI Bayezid'in. Yanlışlığından ders çıkarmak yerine, konumunun verdiği şımarıklıkla celallenerek:

- Paşa bu cüretinden dolayı seni pişman edeceğim, dedi…

Gedik Ahmet Paşa, hep doğruları savunan, korkusuz bir adamdı. Şahsiyetinden taviz vermedi:

- Bugün bana yapabileceğin hiçbir şey yok, yarına gelince; babamın ruhuna yemin ederim ki, eğer bir gün padişah olursan, senin hizmetin için kılıç kuşanmam.

Yıl yılı kovaladı. Bayezid, padişah olduğu zaman "İtalya" Otranto'dan geri çağrılan Ahmet Paşa ile Yenişehir'deki savaş alanında karşılaştı. Gedik Ahmet'in "Söz verdiği gibi" kılıcı belinde değildi, atının eyer kayışına asmıştı.

Padişah'ın o gün Paşa'nın gücüne ihtiyacı vardı. "Tevazu pozuna bürünüp" son derece uysal bir eda ile ricada bulundu:

- Üstadım, çok eski şeyleri hatırlıyorsun. Gençliğimdeki hataları lütfen unut. Şimdi kılıcını kuşan ve düşmanlarıma karşı kullan!

"Devlet" her şeyden önceldi. Paşa dünü unutup, II. Bayezid için vuruştu. Bu kardeş savaşının kazanılmasıyla birlikte Cem Sultan'ın ülke içindeki taraftarlarının meydana getirdiği sorunlar da onun gayretiyle çözüldü.

Fakat zamanından önce tepelere tırmanan "Henüz padişahlık erdemine ulaşmamış" Osmanlı tahtının yeni varisi bu hoşgörüsüz azamet, bireysel zaafını göstermekte gecikmedi;

Büyüklüğün mirasçısı büyük Oğul, artık saltanatının emniyette olduğunu düşündüğü bir gün; Fatih'in otağında yetişmiş büyük komutan Gedik Ahmet Paşa'yı, ÖZDE; "Gölgesinde kalıyor olmanın sıkıntısıyla" ve de; "Muhtemelen" daima içinde sakladığı o eski yaşanmışa ait "öç alma" duygusuyla, sözde; itaatsizlik sergilediğini bahane ederek bir punduna getirip idam ettirdi.

- Asırlar sonra zihinlerde taze kalmanın, nesiller boyu övülmenin sırrı ortada…Fatih, önünde açılan ufkun ötelerini keşfe çalışırken, ne yazık ki; "Büyük gücüne rağmen" oğlu geçmişin ucuz intikam dünyasında boğuluyordu… Dersimizin özü tek cümlelik;

- Büyükler sevgiyle yücelirken, acizler nefretle küçülür…

Zayıflamak için!

Elimde değildi; "Bir dakika!" diye bağırmışım birden. Bir meraklı nidası, dahası; -rica ötesi- aşırı heyecana kapılmış bir çaresizlik seslenişi benimki. Veya "Mal bulmuş mağribi" çığlığı… Her ne derseniz:

- Aman dur!

Şaşırdı Hoca:

- Hayırdır, yanlış mı yaptık? Nedir bu telaş?

- Biraz önceki anlatımınızın bir yerinde; II. Bayezid için, "Son günlerde edindiği yeni bazı alışkanlıklar yüzünden kafası DUMANLIYDI," ifadesini kullandınız. Ne demek istediniz?

İlkin anlatmakta tereddüt etse de "ipin ucunu bırakmayacağımı bildiğinden" fazla nazlanmadı. "Birebir yaşanmış bir gerçeğin dillendirilmesinden hoşlanmayan -körü körüne taraftarlar- kızacak ama, Fatih Sultan Mehmet'in Amasya Valisi II. Bayezid'e yazmış olduğu mektubu olduğu gibi nakledeyim de öğrenmek istediğini öğren, taraf olanlar dahi iyi ders alsın," söylemiyle, Osmanlı arşivinden aldığı belgeyi uzattı.

Mektup Amasya'ya gönderilmiş.

"Şerefli Oğlumun Lalası Ahmet!" diye başlayan uzun namede "özet olarak" Fatih; "Şehzade Bayezid'in işlediği ahlakî suçlar ve keyif verici tuhaf maddelere nasıl ve kimlerin aracılığıyla alıştırıldığını isim isim saydıktan sonra, doğrudan Lala'yı şöyle suçluyordu:

"Sen orada ne iş için oturup duruyorsun ve ne bekliyorsun? Böyle bir edepsizliğin farkına varmamak akıl sahibi insanlara yakışan bir tavır değildir. Eğer yaşananlar bilgin dahilinde olup da bilmezden geliyorsan, bundan büyük hıyanet daha nasıl olur?

Şimdi bu hususa bir düzen vermek için "evvela" seni idam ettirmek en öncelikli iş olurdu. Lakin, "bu güne kadar" oğluma verdiğin hizmetin şerefi için ve atalarının yüzü suyu için günah def-

terine AF kalemi çekip, suçunun lekesini merhamet mürekkebiyle kapattım…"

Mektubun devamında, Şehzade Bayezid'in acilen ıslahı ve onu yoldan çıkaranların cezalandırılması isteniyordu…

Bu fermana karşılık; Fenârizâde Ahmet Bey'in, "Söz konusu durumun padişahın isteği doğrultusunda başarıyla sonuca bağlandığını, sorunun tamamen halledildiğini, suçluların cezalandırıldığını…" bildiren yanıtının hemen peşinden Sultan Fatih'e bir mektup da Şehzade Bayezid'den geldi.

Şehzade, kullandığı maddeleri "keyif için değil" zayıflamak amacıyla içtiğini, ancak artık vazgeçtiğini belirterek AF diliyordu…

- İşte Fatih Sultan Mehmet'in içini yakan acı gerçek!

Aşk cinayetine kurban giden bir şehzade

Hoca, benden sonra ya bir yere gidecekti veya oldukça hürmetli bir konuğu gelecek olmalıydı; üzerinde oldukça gösterişli takım elbise, içinde henüz imalat izleri silinmemiş ilk giyim yeni gömlek vardı.

- Muhterem efendim, farklı bir programınız varsa gidebilirim dedim.

- Sen gelmeden dışarıdaydım. Üstümdekileri çıkarmaya fırsat olmadı…

Nezaketli Adam! Bana rahat olmamı söyledi… Baktım, kendisi istemeden de olsa bir şekilde anımsadığı ama aklından geçenleri söyleyememenin tedirginliğinde… Henüz akşam alacası bile düşmemişti, ortalık kararmadığı halde mum yakıp masanın üstüne koydu. Bir de kendine söylem molası vermiş olmalı ki, bana hiç de doğal gelmeyen biçimde iki kez öksürdü.

- Hayırdır, bu hâl?

Suskundu… Sonra birdenbire ayağa kalkıp iki kez odanın içinde gidip geldi. Yetmedi, sanki acil lâzımmış gibi kapının bitişiğindeki rafın en üst bölümünde özenle korunduğu belli saten torbadan elindeki enfiye kutusunu doldurmaya başladı, -sakarlığı yoktur- telaştan olsa gerek onu da yere düşürdü:

- Aklım tutuldu, elim dahi tutmuyor.

Normal değildi duruşu, rahatlasın istedim;

- Kararsızlık kötüdür Hocam, hadi aklınıza geleni anlatın, hem ben bilgileneyim hem de siz -içinizi dökerek- rahatlayın.

- Genelleme yapıp "her insana lâzım…" diyebileceğimiz fakat Osmanlı hanedanı mensuplarında kesinlikle var olduğunu düşündüğümüz mutlak doğruluk ve terbiyenin, onların Müslümanlığın buyurduğu görevleri hakkıyla yerine getirmekte oldukları varsayımını koyuyor önümüze… Sanıyoruz ki hepsi -üzerine toz kondurulmaz biçimde- katıksız DİNDAR… Sanki onların -belgelenmiş- bir yanlışını söylerseniz doğrudan DİNİ tenkit etmiş sayılıyorsunuz. Ne yazık, çoğunluk bu anlayışta…

"Hadi, çekinme söyle!" ricasıyla boynumu büktüm:

- Bizim gücümüz el vermez de; bilgisizlikten doğan bağnazlığın kalelerini yıkmak siz değerli büyüğümüze düşer. Lütfen çekinmeden konuşun…

Zaten kafasına koymuş çözülecekti de ısrarım acil teşvik oldu;

- Biraz önce "dışarıdaydım" dediğim, kütüphaneye gitmiştim. Benim bildiğim, duyulanların dışında Fatih'in bir oğlu daha var; Cem ile II. Beyazid arasında -ortanca oğul- Şehzade Mustafa… Onun hakkındaki en doğru bilgileri tarihçi İsmail Hakkı Uzunçarşılı'nın 1964 yılında yayımladığı belgeden aldım.

Uzun sayılmayacak küçük bir soluklanmanın ardından cümlelerinin arasına sıkıştırdığı, "kötü yazgı diyelim!" hayıflanmasıyla devam etti öyküsüne;

"Fatih Sultan Mehmet'in üç oğlu vardı;

Kendinden sonra tahta geçen "padişah formasyonu tartışmalı" II. Bayezid, dinmek bilmez siyasi ihtirası yüzünden gurbette dramatik biçimde can veren Cem ve varlığını çoklarımızın bilmediği Mustafa…

Şehzade Mustafa akıllı bir devlet adamı, çok iyi bir asker ve gayet yakışıklı bir erkek; babasının tıpkısı… Ancak denen o ki, Genç Şehzade; "başında ahlak anlayışına yön verecek Molla Gürani tipi hocalar bulunmadığından" her insanın yaşamında normalde olması gereken saygı duyulacak aşk girişimleri yerine inanç ve geleneklere aykırı basit zenpare (bir nevi kadına odaklanma) oyunlarına dalıyor... Dillenen en önemli ilişkisi, yan gözle bile bakmaması gereken biri; o sıra Osmanlı saltanatının kudretini artırmak üzere sefere çıkan Sadrazam Mahmud Paşa'nın ikinci genç hanımı…

Bedel ağır! Gözü kara çapkın Şehzade, bizzat Sadrazam Mahmut Paşa'nın iradesiyle zehirletilerek ölüyor…

Olayın sonrası daha da enteresan;

Başsağlığına gelen ve de asla "Suçlu değilim!" demeyen eski Sadrazam'ı Fatih Sultan Mehmet; "Mustafa'mın düşmanı hayatta kalamaz" diye zindana koydu.

Mahmut Paşa 50 gün zindanda kaldı. Sıkıldı, Hükümdarla yüz yüze konuşmayı talep ederek karşısına çıktığında padişaha, "Bu ülkede en az senin kadar şanlıyım!" anlamına gelen bir şişinmeyle, "İsmim isminle birlikte anılıyor" diye haykırarak;

- Günahım büyükse beni mertçe öldür, değilse serbest bırak dedi.

Ve Fatih, Paşa'yı 18 Temmuz 1474'de Yedikule zindanında idam ettirdi…"

&

Osmanlı İmparatorluğu, 3 Mayıs 1481'de, Fatih'in ölümüyle başlayıp, Cem Sultan'ın 1495'de Napoli'de son nefesini verişine kadar geçen 14 yıllık sürede, toplum kalkınmasına boş verip, 2

kardeşin saltanat hırsına dayalı iktidar savaşıyla "Telafisi olanaksız" zaman kaybına uğradı.

Bu uğraş; koltuğa hevesli iki bireysellik tutkunu arasında, "Kimin layık" olduğuna bakmaksızın yapılan, "İlla BEN!" kavgası… Osmanlı tahtını ağzına yüzüne bulaştırarak, koskoca bir dünya devini el aleme rüsva eden iki zavallının dramatik macerası… Şehzade Mustafa olayı ise tam bir facia!

Böyle olunca;

Hoca'nın Fatih Sultan Mehmet'in çocuklarını mevzu etmekten kaçınması son derece haklı idi. Enini boyunu düşününce ona saygı duydum… Asıl öğrenmek istediğim başka devre ait bir olay, "daldan dala atlamak olacak ama" bu kez onu sordum:

- Duyduğum kadarıyla, "Kardeşler arası" benzer taht kavgası Selçuklularda da yaşanmış. Çıkar yanlışlığını onlar, nasıl ve hangi duyguyla tez zamanda halletmiş. Rica etsem, oraya değinseniz.

Rahatlamıştı. Hiç beklemeksizin başladı söze:

Hangimiz lâyık ise!

Büyük Selçuklu İmparatoru Melikşah, yönetim koltuğuna oturduğu zaman, iktidar fitnesi çıkaran kardeşiyle savaşmaya mecbur kalmıştı. Bir yandan vuruşuyor, diğer yandan, "İradesi dışında" saplandığı bu büyük açmazın sıkıntısını içinde hissediyordu… Bir gün, içini serinletmek, ola ki, karşılıklı mücadelede kişisel kusuru varsa, "Af dileyip arınmak" üzere, ünlü vezir Nizamülmülk'le beraber camiye gitti.

Tuhaf! Vezir, dış görünüşüne ters bir görüntü içinde, gözleri yaş dolu, kendinden geçmiş vaziyette dua ediyordu. Melikşah dayanamadı:

- Dua ederken yanaklarından yaşlar süzüldü. Yüce Tanrı'dan ne istedin?

- Yaratan'dan tek ricam oldu; sürüp giden savaşı siz kazanınız ve milletin başında siz kalınız.

- Ben başka türlü dilekte bulundum.

- Ne?

- Ben şöyle yakardım; iki kardeş dövüşüyoruz, içimizden hangisi bu milletin başına geçmeye layıksa, ikimizden hangisi millete ve devlete daha çok hizmet edecek ve hangimiz hayırlı olacaksa, zaferi ona ihsan et Ya Rab! dedim.

&

Bir ünlü Türk Hakanı'na değinmişken, konuyu tek anıyla geçiştirmek olmazdı. Zaten Hoca'da öyle algılamış ki, "Dahası yok mu?" dememi beklemedi. Kendiliğinden Melikşah'ı bana anlatmaya devam etti;

Melikşah Akdeniz'de

Büyük Selçuklu Sultanı, Antakya fethi sonrası Yağı- basan Bey'i oranın emiri tayin edip hızla Akdeniz kıyısına ulaşmıştı. İlk gördüğünde altın yeleli atını denize sürdü. Kılıcını üç defa peş peşe dalgalara çarparak haykırdı:

- Huzur içinde yat rahmetli babam!.. Müjdeler olsun ki, küçük yaşta bıraktığın oğlun, devletin sınırlarını şimdi karaların nihayetine götürdü.

Denizdeki bu enteresan eylemden sonra bir şey daha yaptı;

Türk tarihinin en büyük kumandanlarından babası Alparslan'ın mezarına bırakmak üzere Akdeniz sahilinden bir avuç fetih kumu alarak götürdü.

Davranışı; "yetiştirme bedeli ödemeye yönelik" nadir bir vefa duygusuydu ve maziye saygısının asil ürünüydü…

Melikşah'ın duası

Kafkasya harekâtı Sultan Alparslan zamanında başlamıştı. Ömrü yetmedi… Akdeniz seferinin hemen peşinden Kafkaslara gelen Melikşah, buralardaki bütün direnişleri kırarak Karadeniz'in güney kıyılarını ele geçirdi.

Karadeniz'e ayak bastığında, Akdeniz kıyısındaki alışkanlığını tekrarladı. Yine kılıcını üç kere dalgalara vurdu. Alparslan'ın mezarına dökmek üzere Karadeniz kumunu torbasına koydu.

Lâkin "Ne düşündüyse" bu kez bir ayrıcalık yaptı. "İnşallah BURALAR ebediyen Türklerin olacak…" diye dua edip, kılıcını denizde bıraktı…

Kendine "davranışı yüzünden" sorgu dolu bakanlara yanıtı oldukça anlamlıydı:

- Akdeniz ile Karadeniz arasındaki topraklarda milletim hiç esaret yüzü görmesin!

&

Altını çizmemiz gerekirse, Sultan Melikşah iyi kalpli, Batını zahir, Zahiri batın (içi dışı aynı), son derece âdil bir hükümdardı.

Oldukça başarılıydı. Yüceliği Türk milletinin yükselişini kolaylaştırıyor, toplumsal yapıyı zirveye taşıyordu. Devr-i saadetinde dünya liderliğine ulaşılmıştı… Fakat işte tam o sıra, çevredeki düşmanların gelecek ürküntüsü, içerdeki saltanat sevdalılarının vahşi hırsıyla birleşince; 20 Kasım 1092' de henüz 38 yaşında iken zehirlenerek öldürüldü…

Dev miras ihtirası körüklemişti. Daha bedeni soğumadan; kardeşler, oğullar, yeğenler arasında taht kavgası başladı ve sonunda Koca Selçuklu İmparatorluğu hiç etkinliği olmayan küçük küçük devletlere bölündü…

&

Bana kalsa, oldukça derinlemesine deşeleyecektim konuyu. "Hangi yönüyle bakarsak bakalım; Dünya tarihi, saltanat hırsı denen belanın hem siyasetçiye ve hem de o tür siyasetçilerin güdümündeki topluma verdiği korkunç zararlarla dolu" diye girdim söze, içini karartan bu mevzuun uzamasından yılmış olmalı Hoca, daha fazla konuşmama izin vermedi. "Bir an önce noktalamak koşuluyla, "saltanatın ne menem şey olduğunu" o duyguyu yaşayan bir faninin itirafıyla anlatayım ve bu günlük bu bataktan biran önce uzaklaşalım" dedi ve hiç beklemeksizin gitti maziye;

İktidar hırsı her gün ölümdür!

Nükte dolu sohbetleriyle ünlü dervişlerden Mustafa Efendi, bir gün Tanzimat devrinin ünlü veziri Sarım Paşa'yı ziyarete gitti. Teklifsizdiler, dertleşmekti amacı… Ama Paşa, o sıralar kıdem olarak hak ettiğini sandığı Sadrazamlığın kendine verilmeyişinin hüznünü yaşamaktaydı. Derviş kendi isteklerini bir kenara bırakıp can dostunun sıkıntısına odaklandı. Onu teselli etmeye çalıştı:

- Memlekete çok hizmet ettiniz. Osmanoğlu'nun hakkınız olan sadrazamlığı bugüne dek size çoktan vermiş olması gerekirdi. Lakin padişahların da bazen böyle görmezlikleri tutar. Derim ki, "hoş değil!" lakin bu aymazlığı kendinize devamlı bir hüzün kaynağı haline getirmeyiniz. Boş verin, siz ünlü bir paşasınız. İtibarınız yerinde, paranız, konağınız, malınız mülkünüz var. Varsın Sadrazamlık kusur kalsın… Hem sizden önceki devlet büyüklerinin halini düşünüp şükredin. Onlar, dolu dizgin iktidar peşinde koşarken çoğu zaman kellelerini verdi… Hiç değilse sizin hayatınız emniyette… Bulunduğunuz mevkide mutlu olmak varken, ulaşılmayan son derece tehlikeli makamın üzüntüsünü çekmeye ne gerek var?

Çubuğundan derin bir nefes çeken Sarım Paşa, “Ah, Efendi Baba ah!” böğürtüsüyle girdi lafa:

- Bütün devlet adamları sizin gibi düşünüp derviş meşrep olabilselerdi, siyasilerin kalpleri böyle HIRS içinde yanar mıydı?.. O sizin söylediğiniz, iktidar uğruna kellesini verenler var ya; bir kez ölüp kurtuldular. Ama benim gibi gönlüne makam hırsı yerleşmiş olanlar, Allah’ın her günü ölüp, ölüp dirilirler!

&

3

KİM BU ADAM?

Ilık bir Ocak günü…

İzmir'in, adı Osmanlı döneminden kalma eski okullarından birinde konferansım vardı. Salona yavaş adımlarla biraz da çekingen girdim. Otuz yıllık bir aradan sonra öğrencililerle söyleşmek, heyecan vericiydi. Karar verdim; ilkten en az beş dakika ayakta durup, tümünü tepeden tırnağa süzecek, öğretmenlik yıllarının içimdeki bitmeyen özlemini dindirecektim.

Ansızın en arkaya gitti gözlerim. Tuhaf! Kafası beyaz burma sarıklı, üzerinde padişah kaftanı taşıyan iri yarı bir adam, aradaki ayıracı geri itekleyip iki koltuğa birden tek başına oturuyordu; hiç kımıldamadan. Sanki, seyir yanılmasının büyüttüğü dev bir hayalet…

Konumuz tarih olduğundan bu farklılık, üzerinde durulmaz detaydı benim için. Oraya takılı kalamazdım. Program sonrasına gösteri hazırlandığını, baş aktörün konuşmaları dinlemeye kıyafetiyle geldiğini düşünerek, asıl konuya döndüm.

Yaşamı dört elle yakalamış edasıyla ve belirgin zeki duruşlarıyla zamane gençleri bir harika! Yüzlerine bakınca coşku doldum. İltifat sunumu doğdu içimde. "Dün çocuktunuz canlarım; ufacık… Geldiğiniz günü özlemiştiniz. Şimdi ise gözünüz gidişte, yarını iple çeker gibisiniz. Okulun bir an önce bitmesini, hayata atıl-

mayı, ileri dönük kendi özgün yaşamınızı düşlüyorsunuz. Aceleniz ne be çocuklar? Hele durun biraz. Nasıl olsa benim yaşıma geldiğinizde, geri dönüp:

"Geldi geçti ömrüm benim
Bir göz açıp yummuş gibi.
Hele bana öyle geldi,
Bir göz açıp yummuş gibi."

diye feryat edecek, maziyi tahassürle anacaksınız…

Avucunuzun içindeki gençliği doyasıya yaşamak varken, bu telaş niye?.. Asude kalın. Yarınların ipine asılmayın sabırsızca. Şimdiki ANIN tadını çıkarın…"

Garip! Gözüm yine arka sırada. Kavuklu adam heykel… "Şevkimi kırmıyor," desem yalan. "Konsantrasyonumu bozuyorsun ahbap," deyip dışarı buyur edeceğim, şunun şurasında misafiriz, yakışık almayacak…

Neyse kader yüzüme güldü. Asıl konuya girince onu köşesinde unuttum. Ta ki, soru cevaba başlayıp hemen önündeki sıradan biri söz alıncaya kadar… Hani, "Kaşındım!" derler ya; benimki o hesap… İktisadi alandaki beceriksizliğimize, "ülke yönetmeyi" ağzımıza yüzümüze bulaştırarak dünya dilencisi durumuna nasıl düştüğümüze hiç değinmeden, Milli Mücadele zamanı, Kuvayı Milliye milislerinin "Düyunu Umumiye" depolarına baskın maceralarını, göğüs kabartan kahramanlık coşkusuyla biraz da ballandırarak anlatmıştım. Böylece, hiç de girmek istemediğim ekonomik sorunun içine atmış oldum kendimi.

Başta söylediğim gibi zamane müthiş! Dinleyicim oradan esinlenmiş, döndü dolaştı; "Osmanlı İmparatorluğu'nu bir çok sebebin yanında öncel olarak ekonomik açmazın batırdığını. Türk ulusunun tarihsel büyük yıkımında en önemli rolün DÜYUNU UMUMİYE' ye düştüğünü ve de bu emperyalist teşkilatın, tahrip gücü yüksek bir bomba olduğundan" bahisle, içindeki şüpheyi soru halinde yöneltti. Eveleyip gevelemeden, doğrudan:

- Aslında onun devamı görünen IMF, Türkiye Cumhuriyeti'ne kurulan yeni bir tuzak mı?

Konu güncel ya, meraklı katılımcılar peş peşe sıralandı:

- İbret alamadıkları için bazı milletler bu kara delikten iki, üç kez geçiyor. Yazık, "Tarih tekerrür" ediyor. Aynı acıları çekmekten yorulmadık mı?

- Ülkeleri çökerten birinci faktör, ekonomik bozukluk; yokluk, yoksulluk… Ne fark eder; dün, Düyunu Umumiye bu gün IMF!.. Bir ulusu önce garibanlaştırıp sonra onun ayaklarını esaret zinciriyle bağlayanlar kim?

Bunları yanıtlamak benim için oldukça zordu. Kaytarmanın yolunu ararken, yine ilk sorgucu çocuğun arka sırasına kaydı gözüm. Hayalet adama… Vücudu heykel duruşunu korurken, sarıklı görüntüsüyle normalden üç kere daha büyük görünen başı, "Cevapla bakalım!" diye, inip kalkıyordu. Hani derler ya; mekanik "emme basma tulumba" hareketli:

- Madem kapıyı açtın, devam et!

Sanırım 2002 yılıydı. Çoğunlukla finans sektöründen kaynaklanan ekonomik krizi oldukça yoğun yaşadığımız günler… Bir sebeple yolumuz Bakırköy Sinir ve Ruh Hastanesine düşmüştü; doktor arkadaşı ziyaret için… Onun "Şair" diye çağırdığı, bankazede özel hastası, "Anlamlı biçimde" yüzümüze çevirdiği çıplak poposuyla güya fotoğrafımızı çektikten sonra, "Hoş geldiniz deliler!" diye karşılamıştı bizi. Peşinden günün anlamını dillendiren şiirini haykırmıştı. Saymadım, belki on kere:

" Neler çekti dünya
Akîl'inden kaçığından.
Bunca yenen kazıklar,
Hep pozisyon açığından."

Sorular üzerine "Meraklı bakışlarını üzerime yoğunlaştıran" talebelere deliden hiç söz etmeden, önce bu şiiri okudum. Sonra, "IMF'nin, Düyunu Umumiye'nin kılık değiştirmiş modern bir versiyonu olduğundan" bahisle, "Ben ekonomi uzmanı değilim. Ancak gördüğüm kadarıyla IMF gibi kuruluşlara muhtaçlık hep devletin POZİSYON açığından doğuyor… Size bu konuyu tarihi seyriyle anlatayım. Neticeye kendiniz ulaşın," deyip, başladım hikayeye. Tabiatıyla, "Aynen yaşanmıştır, ibret alına!" tavsiyesini ihmal etmedim;

"Cari açık" deyip, geçmeyin !

Yıl 1789, yer Fransa…

Panoraması çarpıcı:

Bir yanda; yüksek memuriyetleri elde tutmanın avantajını değerlendirip, "Servet ü sâmâna" ulaşarak, ülkenin tek hakimi durumuna gelen SOYLULAR… (Bunların her şeyleri ayrıcalıklı. En önemlisi Fransa'nın tüm gelirini ceplerine atıyor ama kuruş vergi ödemiyorlar. Sosyal sorumluluktan uzak yaşıyorlar…Halkla olan tek ilişkileri, bir lokma ekmek uğruna, "ASILZADEM!" referansıyla önlerinde iki büklüm olmuş güçsüzlere el ve etek öptürmek…)

Diğer yanda;

Tarlasında ürettiği tahılın, ahırda yetiştirdiği hayvanların yüzde seksenini hükümete kaptıran, yalın ayak, sırtı çıplak köylü ile içinde yaşadığı güne yetecek ekmeği olmayan çoğunluğu oluşturan bitkin AHALİ…

Monteskiyö'nün tanımıyla; hem karnı ve hem de, "Gönlü midesinden daha aç insanlar!.."

Aralarına uçurum girmiş keskin ayrımlı bu gurupların ortasında ise;

Başı taçlı yönetsel kadroları, kalın taş duvarlarının arkasında, dışarının yoksulluk çığlıklarını içeri duyurmadan yaşatan VERSAY sarayı ve sakinleri…

Onları Volter şöyle tanımlar:

"Halkı hürriyetsizliğe ve açlığa mahkum etmiş olmanın utancını, şarap fıçısı ve fahişe çanağında unutmaya çalışan ahlaksızlar topluluğu."

Fransa'da birbirine yaban kalmış kitlelerin oluşturduğu işte böylesi karmaşa düzeni sürerken, ansızın bir gün; Paris semalarında, SEN nehrini yatağından taşıracak kuvvette korkunç uğultuların yükseldiği duyuldu. Sarayın o günkü güçlü kadını Mari Antuvanet, "Olacakları önceden hissetmiş olmanın telaşı içinde" ve sanki düşmesinden korkuyormuşçasına başındaki kraliçelik tacını iki eliyle sıkı sıkıya kavrayarak sordu:

- Ne istiyor, ne diye bağırıyor bu insanlar?

- "Açız, ekmek bulamıyoruz!" diyorlar.

- Ay ne komik!

Halkının beceriksizliğine canı sıkılmıştır Kraliçe'nin, yol gösterir:

- Ayol, ekmek bulamıyorlarsa, pasta yesinler!

&

1789 Fransa'sında ortaya çıkan ekonomik krizi; hortumlanmış veya yabancılaştırılmış bankalar, yok pahasına elden çıkarılmış devlet sanayisi olmadığı için, Kraliçe ile çevresinin verdiği açık pozisyon, devlet hazinesinde "CARİ AÇIK" meydana getirmişti.

Netice:

Ekmeksiz kalmış halkın kendilerine önerildiği gibi karnını doyurmak üzere PASTA bulması zaten olası değildi. Ama tarih, Fransız yoksullarının , açlıktan ölmemek için; soylu unuyla yapılmış sandöviçlerine Mari Antuvanet'i katık yaparak yediklerini yazdı.

- Yani, ekmek arası Kraliçe Mari!

Kısacası;

İdarecilerin pozisyon açığından üreyen öldürücü kazıklar, bumerang gibi hızla geri dönüp, sokak aralarında arkası açık gezen-

lerden önce -ünlü saray meskunu- saltanat sahiplerinin pantolonlarını deldi.

Çünkü, doğanın kanunu böyle yazılmış; "Eden buluyor!"

- Kimsenin günahı, yanına kâr değil.

&

Güzel İzmir'in "Limonata" benzetmesiyle anlatılan; kanı uyuşturup, vücudu sarhoş eden İmbat'lı o tatlı havasında, Ortaçağ Fransa'sından kime ne?

Yaban ülkelerde yaşanmışlar gençlere yavan gelebilirdi. Soruları kendimizle ilgiliydi zira. Elbet öze dönecektim ama Türkiye'ye gelmeden önce CARİ açığın işlevini, IMF batığı Arjantin'de izlemeyi uygun bulmuştum. Oradan başladım örneklemeye;

Bir Güney Amerika dramı

The NewYork Times Gazetesinde, Prof. Kluğman şöyle diyor:

"Arjantin, ABD destekli Neoliberalizmin vaadlerine, tüm diğer gelişmekte olan ülkelerden daha fazla inanmıştı."

Amerikan Prospect'teki yazısında, Kuttner'in söyledikleri de aynı doğrultuda:

"Arjantin, IMF modelini herkesten çok daha büyük bir inançla uyguladı."

Bu iki ekonomi uzmanının görüşlerinden edindiğimiz intibaya göre; 1990 yılının başında, IMF paketini uygulamaya başlayan Arjantin, kendini KÜRESELLEŞME'nin büyüsüne fazlaca kaptırıp, bankaları, telefon şirketlerini, gaz, su, elektrik, demiryolları, hava yolları, hava limanları, posta servisi ve metroyu yabancı şirketlere, önüne arkasına bakmaksızın satmıştı.

- Keyif süper!

Yabancı sermaye geldiği sürece "CİCİM" ayları yaşandı. İstatistikler, bu yabana satımların etkisiyle büyüme hızını yüzde sekizlerde gösterdi. Prof. Dornbusch'un tabiriyle ülke o günlerde,

"Şampanya ve pizza dönemi" mutluluğundaydı. Ama "Hazıra dağ dayanmaz!.." Elde satılacak mal kalmayınca yabancı sermaye girdisi de bitti.

Üretkenliği ihmal edip ekonomik büyümenin kaynağını, dış satıma boş verilmiş salt yatırımda zannedenler, iç pazara yönelik kısır bir özelleştirmenin ithal girdi gereksinimini artırıp, sonunda Arjantin'i; BORCU, borçla öder hale getirdiğini çok geç fark ettiler.

Bu bilinçsiz pembe süreçte, ekonomi daralmış, işsizlik ve açlık hızla artmaya başlamıştı. Yeniden IMF'ye başvurdular. Ellerine tutuşturulan son reçetenin halktan gizlenen bölümünde şöyle yazıyordu:

"Yabancı sermayenin güveninin yenilenmesi için kaynakların BORÇ ödemesine ayrılması gerekir…"

Bu yıkım vesikasının ardından, yıllarca emici sünger görevi yaptırdıkları ulusal yönetici rolündeki adamlarının "Sahte kahramanların" yanına 10 bin kilometre öteden TAHSİLAT MEMURU göndermeyi de ihmal etmediler…

Netice;

Senaryoyu Dünya emperyalizminin "Para babaları" yazmıştı…Başroldeki, "Değeri uşaklığından menkul" yerli işbirlikçilerin, iflah olmaz kuklalığı sebebiyle; 2002 yılına geldiğimizde, Arjantin halkının encamını; haber bültenlerinde 24 saat, 24 kısım, "Tekmili birden" tüm dünya ibretle seyretti.

Bizi pek ilgilendirmez de (!) yöneticilerinin ekonomik düzenin gerçeklerini kavramakta yetersiz kalan beyin zaafından ve bu bilinçsizlik sonrası oluşan "CARİ AÇIK" nedeniyle oluşan büyük yıkılımın seyir reytingine, emin olun; meşhur EVİTA gösterimleri bile ulaşamamıştır.

Hani hep derler ya:

- Tanrı Türkü korusun!

Kazık bize uzanınca

Sırtınız yorgan dışında kalmışsa, "Kâbus görmek" kaderinizdir. "Dün yaşadım, yarın aynı ayazda üşümem." demek, olası değil. Her fırtınanın bir de kasırgası olur.

- Yani, geçmiş geleceğin aynasıdır!

Amerikan finans çevrelerinin gözde gazetesi Walt Street Jurnal, 16.1. 2002 tarihindeki başyazısında;

"IMF'nin Türkiye'yi katletmesine izin verilmemeli!" uyarısında bulunarak, "Arjantin'de yaşanan faciadan sonra ABD'nin, en hayati müttefiklerinden biri olan Türkiye'yi IMF'nin neden aynı yola sürüklemek istediğini sorgulaması gerektiğini" öne sürüyor.

Okurlarına "Türkiye'nin IMF'nin önerileriyle bir süre planlı devalüasyonlar programı uyguladığını, ancak bu programın 2000 yılı Aralık ayında bankacılık krizinin patlak vermesine yol açtığını" anımsatan gazete, 2001 yılında yaşanan ekonomik faciayı da anlattıktan sonra, başta ABD Başkanı George Bush olmak üzere tüm dünyayı kelimesi kelimesine şöyle uyarıyor:

"IMF'nin sağladığı krediler aktıkça, Türk politikacılar gerçek reformlara daha az önem vereceklerdir. Türkiye halen IMF kotasından yüzde 1500 daha fazla BORÇ almış durumdadır. IMF'nin Başbakan'a yeni tavsiyesi; vergi tabanını genişletecek bir vergi reformu olmuştur. Bu IMF dilinde, vergi artırımı demektir. Oysa Bush, ekonomik durgunluğa giren Amerika'da vergi artırımını kesinlikle reddetmektedir. Ancak IMF bu tavsiyeyi başka ülkelere yaparken ABD Hazine Bakanlığı hiç ses çıkarmamaktadır. ABD'nin stratejik çıkarları göz önüne alındığında Türkiye bunlardan çok daha iyisine layıktır.

Danışmanları Bush'a, Türkiye'ye yeni bir dilim IMF kredisi daha vermesi için öneride buluna bilirler. Yeni kredi Ankara'ya biraz daha zaman kazandırır, fakat refah getirmez. Arjantin bunun canlı örneğidir. Eninde sonunda yeni bir kriz daha patlak verecektir.

Rusya bu açıdan iyi bir örnektir. IMF'yi saf dışı eden, vergi oranlarını indiren Rusya, sonunda rubleyi kendiliğinden istikrara kavuşturmuştur.

ABD, sınırlarını Türk mallarına açarak ve AB ülkelerini aynı şeyi yapmaya teşvik ederek, ayrıca 5 milyar dolarlık askeri borç yükünü hafifleterek Türkiye'ye yardımcı olabilir.

Türkiye, IMF'ye bırakılmayacak kadar önemli bir ülkedir ve dünya yeni bir Arjantin olayını kaldırabilecek kapasitede değildir."

Milli gelir ile yerli üretimin düşmesinden, FİNANS kaynaklarının tümüyle yabancılaşmasından korkar ve ülkem adına çok üzülürüm ama; haddim değil, "Bu gün elimde nem kaldı?" diye feryat etmeyi göze almadığım gibi, uzmanı olmadığım hiçbir konuda da ahkam kesmeyi sevmem. Hele ileri dönük, asla!.. O yüzden öğrencileri yorumsuz savmak istedim başımdan…Yalnız, "Nereden estiyse" giderlerken; 2007'de siyaseti bırakmış, önceden birebir sohbetlerimiz olduğu için sözüne çok güvendiğim, hazineden sorumlu bir eski Devlet Bakanı ve Başbakan yardımcısının konumuzla ilgili kenarda köşede kalmış, sonradan verilmiş bir demecini hatırlatmadan edemedim:

- IMF antlaşmalarını imza öncesi hiç görmedim!

Ve de;

Yeri gelmişti. O günkü Başbakan'ın, 27 Ekim 2008 tarihinde gazete manşetlerine düşen, "6.5 yıllık tecrübeye dayalı" demecini, üstüne basa basa ekledim savıma:

- IMF'nin isteklerine uyarak ülkeyi karanlığa gömemem, ümüğümü sıktırmam!

Dışarı çıkmak üzere ayağa kalkan gençler bu sözüm üzerine, çarpılmış gibi oldukları yerde duraksadı. Anlaşmışçasına koro halinde sordular:

- IMF kötü oyuncu mu?

- Bu güne dek aldatıldık mı, farkında olmadan hala aldatılıyor muyuz?

- Ayaküstü uyutulduk galiba?

- Hem de küresel ninnilerle…

"Evet, bize atalarımızdan miras kalan gafletimsi bir kader!" diye başladım açıklamaya; "Osmanlı'daki aklı erenler, "Bu duruma" yani ecnebi ninnisiyle uyutulmaya; "İNEK İLE KANDIRMACA!" ismini koymuşlar dedim…

Aslında sorunun temeli, başkalarına kayıtsız şartsız bağımlı olmakla ilgili… En büyük yanlışlık,"Bizden olmayanları" yani YABANCILARI kendimize gizli yönetmen atamakta… Bir de; saflığımızdan olsa gerek, herkesi özümüz gibi samimi zannediyoruz…

Gençlerimiz şimdi harika! "leb demeden leblebiyi anlıyorlar" Yeri gelmişken "Enayi yerine konup kandırılmakla ilgili" bir meşhur olayı, ayaküstü anlattım. İstedim ki, bir kulaktan girip anında diğerinden çıkacak LÂF kalabalığı dinlemek yerine eski yaşanmıştan ders çıkarsınlar;

Osmanlı, İnek ile nasıl aldatıldı?

1877-78 Osmanlı- Rus Savaşı'nın arifesi…

Rusya'nın ısrarlı kışkırtmaları sonunda, içinde; Sırp, Hersek ve Karadağ'ın bulunduğu Balkan milletlerinin bir çoğu imparatorluğa açıkça isyan ederken, tüm Avrupa basını, Moskova'nın Türklere karşı yeni ve komple bir savaşa hazırlandığı izlemini almışlardı.

Avrupa ile birlikte İstanbul'da dahi bu görüş yaygınlaşınca, gizli planlarının açığa çıkmasından telaşlanan Rus Büyükelçisi General İgnatiyef, hiç üşenmedi; Livadya' dan ganbota bindirdiği süt ineğini İstanbul'a getirip, mutemet dostlarına gösterdi:

- Avrupa basınında yapılan bu yorumların tümü de yalan! Eğer Rusya Osmanlı'ya savaş ilan etmek kararında olsa, benim İstan-

bul'da ne işim var?.. Ben İstanbul'da kalmayacak isem, İNEĞİMİ neden buraya getireyim?..

Gariptir, ibretliktir! Koskoca Osmanlı, bir inekle aldatıldığını, Rus ordusunu, Yeşilköy önlerinde, ancak İngiliz donanmasının yardımıyla durdurabildiği zaman anlayabildi.

&

O günlerin yönetsel aymazlığa dayalı aldatılmışlığını bir büyük şair, sanırım devrin üstadı İbnülemin olacak, şöyle özetlemiş:

"Çiçek demiş, arı yerken sineği;
Şimdi buldun, BAL alacak çiçeği…"

Bu gün ise;

Her ne kadar bünyemize yabansal yıkıcı etkinlikler ortada, çiçek yerine "sinekten bal alma" garabetimiz "Ayan beyan" göz önünde olsa da; bu konuda hiç kimseyi peşin peşin suçlamak, kırmak istemiyorum… Ancak! Şu sıralar; benim ve çevremde tanıdığım ben yaştakilerin içinde bastıramadığı müthiş bir isyan duygusu var. Tüm arzu edenler dinlesin:

- 1915 Çanakkale Savaşında başlayıp, 1923 yılına kadar, sekiz yıl, hiç kesintisiz askerlik yapan babalarımız veya dedelerimizin, evimizin en mutena köşesinde asılı duran, kırmızı şeritli İSTİKLAL madalyasına, Türkiye için plânlanan, "Sözüm ona müttefik bildiğimiz devletlerin" kötü oyunlarını sezdiğimizden ve de "Ol Münafıklara karşı" etkisiz kaldığımızdan beri artık gururla bakamaz olduk. Elimizde değil, Vallahi onlardan UTANIYORUZ!

- Neden?

- Başrol oynamak varken, figüranlığa razı olduğumuza dair kuşkular duyuyorum…. Korkum o ki; Dünya siyasetinde oyun kurucu, star olmak yerine; bizi, BOP'ta "TOP" olmaya soyunduracaklar gibi…

Tövbe, benzetmek gibi olmasın da; Bir "TOP" fıkrası

Anasından ayaksız, "Kötürüm" olarak doğan özürlü çocuk, talihsiz bir trafik kazasında bu kez iki kolunu birden kaybetmiş.

Ana baba zaten fakir. Üstüne üstlük bir de ülkede ekonomik kriz çıkınca aile hepten zorlanmış…

Bu durumda ailesine yardıma soyunan elsiz ayaksız çocuk, annesine öneride bulunur:

- Anneciğim, bugün dünya futbol şampiyonasının final maçı var, ben de oynamaya gideceğim.

Oğlunun yüzüne acı bir tebessümle bakan Anne, şaşkınlık ve kuşkuyla sorar:

- Canım benim, talihsiz yavrum! Futbolu bu bir avuçluk zavallı vücudunla nasıl oynayacaksın?

Sürünmekten çok adeta yuvarlanarak annesinin yanına gider çocuk. Yakın plândan anlatacaktır meramını. "Sen hiç meraklanma, yerim garanti" der;

- Gayet iyi oynayacağım. Dünya kupası finaline "TOP" olarak katılıyorum…

&

Derken, bir öğretmen girdi konuya

Diyeceklerimi bitirmiş, tam kürsüden inecektim ki; söyleşimizin başından beri sessizce oturduğu ön sıradaki koltuğundan, yumuşak yerine iğne batmış gibi birden bire sıçrayıp kalkan, konferans düzenleyicisi, bana göre yaşı oldukça genç öğretmen; yarın endişesi taşıyan bir umutsuz tavırla haykırdı:

- Kıyameti mi yaşayacağız topluca?

Doğrusu böyle bir tepki bekliyordum. O an nereden aklıma geldiyse, ilkten Enver Paşa'nın Birinci Dünya savaşı sırasında sar-

fettiği tarihe geçmiş cümlesiyle girdim söze. Hani askerlerine, "Hepiniz öleceksiniz," şeklindeki o anlamlı nutkunu irat ettikten sonra "sözümona" yanlışını düzelterek "Hepimiz öleceğiz!" dediği ve de sonuçta koca bir imparatorluğu batıran o meşhur deyişiyle… Bazı bilgelerimizce çok sevilen örnek ya! Onu taklit ettim istemeden:

- Evet hepimiz öleceğiz, KIYAMET kapımızda!

Durduk yerde "Felaket tellalı" pozisyonuna düşmemek için bu korkunç iddianın ardından DONE sunmam gerekiyordu. Aklımda kaldığı kadarıyla, 2007 yılında yayınlanmış bir istatistiği yansıttım;

"Dünya ölçeğine göre Türkiye, kamu geliri milli gelire oranı açısından sonuncu…

Özel bankalara açılan kredilerin değişim hızı, milli gelir ve milli gelir değişim oranı yönünden bir hayli kötü…

Cari işlemler açığı, kapanamaz ve doldurulması olanaksız irilikte. Her an başa bela olabilir…

İstihdam alanları daraldı, üretim düştü… Açlığın olmasa da, yoksulluğun sayısı fazlalaştı… Bankalardaki mevduatın yüzde 46'sı 33 bin kişiye ait…

En önemlisi;

Pakistan dahi yüzde 14'le borçlanırken, Türkiye yüzde 24 faizle borçlandı, faiz batağındayız…"

- Ne yazık!

- Hem de çok!.. Yılların ihmaliyle oluşmuş; ekonomik olumsuzluğun şahikasındaki ülkemizin önünde şu an "Büyük ve küçük olmak üzere" iki KIYAMET var. Büyük olanı genel ölüm. Ondan önemlisi yok… Küçüğü ise; İŞSİZ kalmaktır ve "Büyüğünü", toplumsal ölümü tetikler… Evet, akıl dolu gerçekçi önlemler alınmazsa hepimiz öleceğiz!..

Sorgucu Öğretmenin dehşet dolu bu yanıt karşısında manen yıkılıp, ümitsizce olduğu yere çökeceğini sanmıştım. Ne gezer!

Meğer o da hazırlıklıymış. Ceketinin iç cebinden özenle çıkardığı, kime ait olduğunu bilemediğim belli ki evvelden tedarikliediği bir şiirini okudu. Sesi ağlamaklıydı… "Yıllar önce bir hüzün günü not almıştım, yöneten yönetilen, hepimiz için dillendireceğim," diye başladı. Düşündürücü uzun dizelerini bugün içinde bulunduğumuz elim noktayı özetleyen şu dörtlükle bitirdi:

"Uyan ey gözlerim; gafletten uyan
Uyan uykusu çok gözlerim uyan.
Azrail'in kastı canadır uyan,
Uyan ey gözlerim; gafletten uyan!"

&

Konferans sonrası, hem sorgucu öğretmen ve hem de öğrenciler gidince, padişah kılıklı tuhaf adamla ikimiz kaldık salonda. Ben ona bakıyorum, o bana… "Nereye varacak?" diye merak ediyorum. Belirgin bir çözümsüzlük içindeyim… Allah'tan çok sürmedi. Sağ elini kılıcının kabzasına koyarak ayağa kalktı. Önce kendini tanıttı:

- Ben Osmanlı Sultanı Dördüncü Murat!

Vücudunun azametine denk, sesi de gürdü. Mekânı çınlattı:

- Bre senin için geldim buraya. Fermanımdır, beni dahi anlatasın insanlara!

Ürperdim. "Aklımın ucundan geçmeyen" esrarengiz bir durumdu. Duruşu titretmişti içimi.

- Ne haddime, kalkıp IV'ncü Murat'ı yazacağım?

Aşırı heyecandan olsa gerek, sesim çıkmadı. Duruşumla, "Hayır!" olumsuzluğu sergilemiş olmalıyım, kaşlarını çatıp gürledi:

- "Fermanımdır!" derim, duymaz mısın?

Kılıcını kınından çekmedikçe sorun yok. Tereddüdümün nedenini söyledim açıkça:

- Padişah hazretleri, kurucuları dışında 4 Osmanlı padişahına gerçekten büyük saygı duymaktayım ben. Fatih Han, Sultan Yavuz, 2'nci Abdülhamit ve SİZ! Hizmetleriniz akla hayale sığmaz… Lâkin muhalif ruhlu biriyim ben. Endazem yoktur; müspetlerinizin yanında çoğu kez yanlışlarınız dahi dolanır kalemime. Sonunda bozuşmayalım.

"Nasıl olduysa" birden yumuşadı:

- İyi veya kötü, her yaşanmışın ibret alınacak yanları vardır. Dillendirelim ki, duya millet. Ders ala!

Yapısallığına ters gelecek bir tarzda gülümsedi. Giderken de kulağıma söyledi fikrini:

- Görüntüm aldatmasın, gizlilik yok hayatımda. Her şey açık seçik… Kıyafet değiştirerek halk içinde yaptığım gözlemler dahil ben hiçbir şeyi saklamadım, sen neden gizleyesin? Madem Mazideki Adamlar'ı yazıyorsun, kitlelerin anlayışına uymayan doğruları veya bir başka deyişiyle, "doğru zannedilen yanlışları" söylemekten asla çekinme!

- Bu gerçekçiliğe şapka çıkarılır! Bize dahi bildiğini yazmak düşer o zaman.

- Anlat ki, yönetici ataların yaptığından veya yapamadığından yeterince ders alına!

&

Devlet olanaklarını elinde tutan, idareci pozisyonundaki kişi veya kişilerin mantıksal anlayışına yerleşmiş olması gereken, "Halka hizmet, Hakka hizmettir," anlayışı, bir ülkenin ikbalinde toplumsal yükseltinin sedef kaplamalı basamaklarını nasıl oluşturuyorsa, saltanatı elinde bulunduranların, her fırsatı kendine HAK görme kurnazlığı da genel batışın dipsiz çukurunu kazar önümüzde…

Milletlerin yıkılışı "Pat!" diye, ansızın olmuyor. Arızalar önceden kendini belli ediyor. AHİRİN sinyalleri on yıl, yüz yıl öncesinden başlıyor yanmaya…

Şimdi Türk Tarihinin baş aktörlerinden belki de en çarpıcı olanını "Dördüncü Murat'ı" yazacağımıza göre, devrinde olayların geçtiği mekân ve figürleri iyice tanımamız gerek.

Söylentilere göre; örneğin, 17. Yüzyıl'da Osmanlı Payitaht'ı tümüyle kül!..

Bakınız, Mehmed Halife, yüreği sızlayarak o günkü İstanbul'un hoyrat, değerbilmez yapısını nasıl anlatıyor?

Harfine dokunmadan:

"İstanbul halkı devletlerine, nimetlerine mağrur oldular. Hak yolundan ayrıldılar, nefis havasına düştüler. Birbirini aldatır, biri öbürünün elindekini almaya çalışır, Namusa iftira atar, leke sürer oldular."

Vaziyet öylesine vahimdir ki, bizzat müşahede ettiği sosyal çürümenin dehşetinden yılgınlık duymaya başlayan görgü şahidimiz bilim adamı bir noktadan sonra öfkesine yenilip, siteme başlıyor:

"Bütün esnaf hilekâr. Ulema ilmin faziletini unutmuş, avam ise zina ve livataya (Sapık ilişkiye) düşmüş. İstanbul'un üzerinde bir bela dolaşıyor. İstanbul böyle devam edemez; ya bir merhametsiz kılıç sahibi kesecek, ya bir salgın gelip kıracak, ya da bir ateş düşüp yakacak; bolluk içinde aklını ve ahlâkını kaybeden insanları kül üstünde çırılçıplak bırakıp yaptıklarına pişman bırakacak…"

&

Bu büyük çürümenin ibret verici anekdotlarını olay olay irdelemekte toplumsal geleceğimiz açısından mutlak yarar var. Elbet bazı yaşanmışları hiç çekincesiz ortaya sereceğiz.

Ancak;

Dördüncü Murat'ın yaşamından kayda değer bazı önemli notları sunmazdan önce, ondan çok sonra tahta geçen torunlarından Sultan Mahmut'un başına gelen, eşine rastlanmaz korkunç bir olayı tanığının ağzından anlatacağım. Amacım; IV'cü Murat'ı okurken karşılaşacağımız şiddete kendimizi alıştırmak… Zira da-

ha sonra olacakları zamanındaki olaylarda sezinleyen Padişah'ın uğradığı psikolojik travma, yaşanmış örneklerde çok belirgin görülecek. İhtimal ki; "Böyle olacaksa hiç olmasın!" ruh haline saplanmış Adam…

Geliniz, yarınları sezinleyip geleceğin endişesiyle çıldıran dedenin ne kadar haklı olduğunu görelim.

Meğer koca Osmanlı nereye, nasıl gidiyormuş:

Devlete hizmet, pay kapma yarışına dönüşünce

Şimdi sunacağım dehşeti, Şair Abdülhak Hâmid'in büyük babası, Hekimbaşı Abdülhak Molla hikayeleştirmiş. Kelimesi kelimesine:

"Sultan Mahmut'un öldüğü gün, kız kardeşi Esma Sultan'ın Çamlıca'daki köşkünde, Padişah'ın hasta yatağının başındaydık. Padişah, kollarıma vücudunu dayayarak yatıyordu. Odada devletin önemli memuriyetlerinde bulunan birkaç adam vardı.

Padişah dalgındı, kendinden geçmişti.

O sırada vezirlerin, nereden geldiğini bilemediğim, belki de bir emirle o gün odaya getirilmiş olan altın keselerini sayarak aralarında bölüştüklerini hayretle izledim.

Padişah'ın vücudu bana yaslandığı için yerimden kalkıp ne yaptıklarını anlayamamıştım.

Benim bir ara, "Ne yapıyorsunuz, Padişah görebilir?" şeklindeki işaretimi; "Bana da PAY veriniz…" manasına almışlar ve iki kese altın da bana ayırmışlar."

Her şey açık seçik ortada:

- Dünyanın önü alınmaz en büyük sömürgecileri içimizdeki hırsızlardır! Emperyalizmin ilacı var, ama onlar her tedbire bağışıklı virüs!

- Aşısı yok!

&

İŞTE IV. MURAT!..
(Her şey yasak; yaşamak bile…)

Osmanlı İmparatorluğu; kısa sürede cariyelikten Valide Sultanlığa yükselen ihtiraslı bir kadının (Kösem Sultan) elinde, 17nci yüzyılın ikinci çeyreğine, ekonomik ve idari sarsıntılar içinde girdi.

Dışarıda itibar, içeride huzur kalmadı. Hazıra dağ dayanmaz! Üretimsiz hazine, yönetimdeki etkin saray mensuplarının yağma ve ve israfları yüzünden tamamen boşaldı. Güvenlik güçlerinin ücretlerini bile ödemekte zorlanan Devlet, ülke asayişini çetelerin, zorbaların insafına terk etti.

Rivayetler yaygındı. "Sadrazamdan bilim adamlarına kadar tüm idarecilerin, yolsuzluk ve rüşvet batağında yüzdüğü" söyleniyordu. Düzen bozulmaya görsün; saltanatın tepesine çöreklenmişlerin kişisel çıkar çabası, ülke varlığı ve dirliğinin çok üstündeydi…

İşte bu ortamda ve çocuk denecek yaşta padişah olan IVncü Murat, iktidarının sekiz yılını bütün bu olumsuzlukları bir kenardan seyrederek, vücut geliştirme sporuyla geçirdi. Sessiz, sakin…

Ama ne zaman ki, kendi yerine Şehzade Bayezid padişah yapılmak istendi, o güne kadar sadece spor yaparken kullandığı kı-

lıcını kınından çıkardı. Hem de büyük bir öfkeyle!.. İlk darbeyi, "Zorba başı" olarak gördüğü Kösem Sultan destekli Sadrazam Damat Recep Paşa'ya indirdi.

Boğdurduğu Sadrazam'ın ölümü, bir bakıma son zamanlarda Osmanlı'nın başına musallat çeteciliğin kırılma noktasını oluşturdu. Fakat yetmedi… İdealini, cebinin irileşmesine bağlamış, yağmacılığa alışkın yönetici zorbalar, geleceğe dönük çıkar ufuklarının karardığını görünce bu defa "Henüz rüştünü ispat etmemiş" zannettikleri Padişahı da yok sayan bir "İSTEMEZÜK!" isterisine tutuldu. Açık isyan başlattılar.

İçinden çıkılmaz, berbat bir durum vardı. Ama IVncü Murat, akıllı bir tercihle, hayatının en sağlam dalına tutundu; halka sığındı… Sultanahmet Meydanı'nda rakipleri tarafından saltanatını protesto için toplanmış binlerce insana, sonunda kendine gerçek hükümdarlığı kazandıran tarihi söylevini verdi.

"Anarşinin devletin temeline kadar girdiğini, ordunun savaşamaz durumda olduğunu, fakat devleti bir avuç zorba ve hırsıza yedirmek niyetinde olmadığını" belirterek tarihi nutkunu, halkın kendi yanına geçmesini sağlayan şu sözlerle bitirdi:

- Ben ki, bu ülkenin hükümdarıyım. Bana itaat etmeyip, eşkıya sürülerini desteklerseniz, memleketin hali ne olur, onu düşünün. Devletle birlikte hepimiz biteriz… Gelin, benimle birlik olun. Benim savaşımın ganimeti, İmparatorluğumuzun yüceliği olacaktır!

İnanmıştı insanlar. Coşkuyla alkışladılar… Sultanahmet Meydanı'nda birdenbire lehine yön değiştiren halkın çılgın destek feryatları, üç yüz okkalık mandayı bir vuruşta cansız yere deviren müthiş gücüne yeni bir güç kattı genç Padişah'ın. Lâkin, "Hafızayı beşer nisyan ile malul!" Sultan Murat, o gün haksızlığa karşı yanında yer almış olan halk desteğini -zaman geçtikçe- yanlış yorumladı. İtaati, kendi kuvvetinin zaferi sandı. "En büyük benim!" dedi… Ve o haleti ruhiye içinde, bireyselliğe yönelip, hiç ayrımsız tüm dünyaya meydan okuyan vahşi bir isteğe kapıldı.

- Yalnız ben varım ve dilediğimi yaparım!

Asudeliğin yerini, acı gücün tetiklediği sınırlanmaz öfke aldı. "Bu imparatorluk kangren olmuş, bazı organları kesme zamanı," diye düşünüyordu. "Devamlı birilerinin gözünü çıkarmak, kulağını koparmak" gerektiğinden dem vuruyor, eyleminin anayasasını açıkça haykırıyordu:

- Düşmanlara gül yaprağı serperek düzeni sağlamak mümkün değil, huzur ortamı oluşturmak için eşkıyanın gözünü devamlı korkutmak gerek!

Bir bakıma, zorbalığa karşı zorbalık, ilkesini benimsedi. Adı duyulduğunda ortalık durulmalı, insanlar korkudan titremeliydi.

Ama;

- Eşkıya nerede gizli?

- Düşman kim?

Bu ayrıntıları irdeleyecek, dahası suçluyu suçsuzdan ayrıştıracak zamanı yoktu onun. Acilen gücünü göstermesi gerekiyordu. Önüne kim gelirse…

Aklınca ses getirecek konuyu iyi seçti. Halkın en çok kullandığı ve keyif aldığı tütünü yasakladı önce. Ardından can alıcı müeyyide geldi… "Yasağa uymayanların devlete isyan etmiş kabul edilerek, öldürüleceklerini" duyurdu.

- Olan oldu.

Saray erkanı, karanlık basar basmaz, mor renkli ılgın ağaçlarının arasında, Rumeli'den getirilmiş eğlence kadınlarını, dinmez bir iştahla peşlerinden kovalarken, onuruna düzenlenmiş bu sefa alemlerinden kaytaran IVncü Murat, ıssız sokaklarda yakaladığı çeteliğe soyunmuş Yeniçeri zorbaları ve bazen de "yasak çiğnedikleri gerekçesiyle" devlete isyancı gördüğü gariban sigara tiryakilerinin kafasını gövdesinden ayırtmaya uğraşıyordu.

O sıralar, temizlikçilerin işi arttı. Her sabah asılmış, yada boynu vurulmuş üç beş tane vücut sıcaklığı süren, henüz kanı kurumamış insan cesedi topluyordu.

Sultan Murat'ın bu anlayışı, önlenmesi olanaksız bir zulüm haline dönüşünce, zarif ve korkusuz bir şair, baskın için gelmesi muhtemel bir kahvenin dış duvarına,şu şiiri halkın ortak mesajı olarak astı:

"Zararsız bir duhan hakkında neyler bunca dikkatler,

Duhan-ı ahı mazlumanı meneylen, hüner oldur."

Yani;

"Zararsız bir duman için bu kadar dikkat neye yarar? Mazlumların ahından çıkan dumanı yasak edin, asıl hüner odur."

- İbret mi dediniz?

Şiiri okuyan IVncü Murat, daha bir dellendi:

- Yeterli ders almamışlar. Hâlâ isyan duygusu var bu millette. Daha çok kelle almam gerek!

&

Bazı tarihçiler, sanırım sonradan görmeliğin getirdiği yanlışları baz alarak, "Murat'ı kazıyınca, altından validesi çıkar" diyorlar.

- Büyük yanılgı!

Bu kanaat, IVncü Murat'ın psikolojik yapısını göz önüne almadan verilen afaki bir karardır. Zira Anne Kösem Sultan, tüm işlerini hep ileri dönük planlamaların ışığında ve büyük gizlilik içinde yürüttü. Karda yürüdü izini belli etmedi.

Oysa Murat, eylemlerini açık seçik ortaya koyan, plansız, programsız "Sümmettedarik!" aklına estiği gibi hareket eden bir sokak kabadayısı prototipiydi… Saltanat ayaklarının altından kayarken, kendine dayanak yaptığı halk desteğini, daha doğru bir deyişle, padişahlığının devamını borçlu olduğu halkının katkısını çabuk unutup,yalnızca bileğinin gücüne değer verdi. "Suçlu, suçsuz…" demedi; "padişah ya!" icabında velinimetlerini bile astı, kesti…

İşte böyle bir ruh halindeyken okuduğu kahve duvarındaki mesaj sonrası iyice çıldırdı, sigara yasağına, şarap içmeyi ve daha

başka yasakları ekleyip, yapmacık bahanelerle insan öldürerek güç kazandığını sandığı, sokaklarda suçlu kovalama daha doğrusu korkutarak toplumu SİNDİRME macerasına ısrarla devam etti.

Kabadayılar da ağlar

Rutin bir yasak kovalama akşamı…

Sultan Murat, Sirkeci sahiline indiğinde kendini birdenbire yorgun hissetti. Boğaz'ın yukarılarından esen sert poyraz, çiftlik boğasını andıran iri vücudunu, beş okkalık pamuk çuvalı gibi sallıyordu.

- Ne hâl?

Şaşırdı. Bedensel bir rahatsızlığının olmadığından emindi. "Herhalde, gönül yorgunluğu benimki!" diye söylendi:

- Neden ola ki?

Üsküdar yönüne hüzünle baktı. Gecenin karanlığında rengini belli etmeyen şahin gözleri Çamlıca Tepesi'nin etrafında dolaştı bir süre… Sonra, "nasıl bir ilişki kurduysa" Bağdat'ı hayal etti. Henüz anıları tazeydi orayla ilgili. "Dün" denecek kadar kısa zaman önce onlarca bozkırı, dik yamaçlı geçit vermez ormanlık tepeleri bir solukta aşıp, masal dünyası kahramanlarını andıran gücüyle, o güzel şehri tek hamlede fethetmişti.

Ününe ün katmıştı. Artık "Murat" adı, tüm azametiyle belleklerde yer tutmuştu… Fetihten evvel, adını duyunca "Başıma umulmadık bir sille iner mi?" şüphesiyle kıvranan bireyler, Bağdat dönüşü korkudan irkilme nöbetlerine tutuluyordu…

- Peki, vücudumdan canımı çekip alan sıkıntının nedeni?

Fazla düşünmedi. "Bu fetih oldukça pahalıya patladı bana!" dedi içinden;

- O yüzden olsa gerek. Ah Bağdat, ah!

Sanki ardında saklanıyormuş da bir vuruşta yerle bir edecekmişçesine Çamlıca Tepesi'ne doğru salladığı kolu ağrıyla kasıldı.

Çektiği yaydan fırlayan oku, tüfek mermisinden daha öteye fırlatan kol pazılarındaki güç ansızın tükenivermişti.

"Ah Bağdat!" diye inledi yeniden…

Zafer coşkusunun üstünü bu seferde yaşadığı hüzünler örtmüştü birden. Sımsıkı… Çünkü yalnız dünyasını dolduran iki can dostunu kaybetmişti orada. Devlet işlerinde tek güvendiği adam Sadrazam Tayyar Mehmet, fethin en büyük şehidiydi… Biri daha; Hekimbaşı Emir Çelebi! Sağlığından öte, iktidarının devamı için üzerine titreyen melek ruhlu, can insan…

Emir Çelebi'yi hatırlayınca bir başka burkuldu yüreği:

- Bile bile ölüme yolladım onu. Sebebi benim!

Talihsiz olayı tekrardan yaşadı;

Bağdat seferine giderken Nizip'te konaklamışlardı. Her zaman olduğu gibi Hekimbaşı'yla satranç oynamaya başladılar. Bir ara Emir Çelebi, aptes bahanesiyle huzurdan çıkmıştı. Öteden beri kendi adamını Hekimbaşı yapmaya çalışan Silahtar Yusuf Paşa fırsatı kaçırmadı:

- Ulu Hünkarım, bu Hekimbaşı yanı başınızda, koyduğunuz ve üzerine titrediğiniz yasakları hiç sıkılmadan gözünüzün içine baka baka çiğner. Fermanınızı adeta hiçe sayar. Bakın şimdi yine gizlice afyon yutmaya gitti.

Bu bilinçli dolduruş "beklendiği gibi" fırtına kopardı. Yasakların çiğnenmesiyle ilgili her hangi bir eylem, IVncü Murat'ın kabulleneceği bir durum değildi; bu her kimse!.. "Olurdu, olmazdı" muhasebesi yapmadan duyduğuyla çılgına döndü. Tertipten habersiz huzura geri gelen Emir Çelebi'ye, ağzından köpükler saçarak bağırdı:

- Çıkar bakalım şu koynundakileri.

Hekimbaşı, ortada dönenleri anlamamanın şaşkınlığı içinde, mintanının iç cebinden çıkardığı ilaç hokkasını Padişaha uzattı:

- Buyurun Hünkarım.

- Nedir bunlar?

- Ulu Hakanım, bunlar bazı rahatsızlıklarda ağrı kesici olarak kullandığımız zararsız afyon tertibidir.

- Ye öyleyse!

Padişah'ın gel-git öfkelerine alışık olan Hekimbaşı, üç, dört hapı yedikten sonra, "artık öfkesi geçmiştir," düşüncesiyle durdu:

- Bu kadarı yeterlidir. Panzehir bile olsa fazlası zehirdir, dedi.

IVncü Murat ısrarlıydı, hepsini yemesi için zorladı. Yedirdi… Sonra da alay ederek emir verdi:

- Haydi satranç oynamaya devam edelim.

Karşısında nasıl can verdiğini seyredecekti. Nitekim Emir Çelebi, üç oyun zor dayandı. O, can çekişir, Padişah; "yasaklarımı çiğner misin, hem de yanı başımda?" diye, söylenir ve öfkeyle dişlerini gıcırdatırken, yardımcı doktorlar, Hekimbaşı'nı odasına taşıdılar.

Sağlık heyeti, şifa için birtakım ilaçlar hazırladı. Geç kalınmıştı belki, ama zaten Emir Çelebi tedaviyi kabul etmedi.

Gerekçesi enteresan:

- Bana ilaç gerekmez. Yarın ne yapacağı belirsiz, hakikat yoksunu çılgın bir idarecinin zamanında ölüm, yaşamaktan evladır.

&

Sorunların çözümünde veya suç addettiği fiillerin cezalandırılmasında, güç gösterisinden başka gerçek tanımayan, "tükürdüğünü yalamaz" pozundaki, gözü dönmüş Padişah, dolduruşa gelerek ölüme ittiği değerli bilim adamının acısını daha o talihsiz günün ertesinde çekmeye başlamıştı. Çünkü, başı ağrıdığında, Hekimbaşı'nın ona hepsini birden zorla yedirdiği haplardan içirerek kendini rahata kavuşturduğunu hatırladı.

- Ah Bağdat!

Boğazın karanlık suları onun devasa bedenine yakışmayan yanık sesini içine sindirdi. Belki hüzünle seyrettiği Çamlıca Tepe-

si'de, ne demek istediğini anladı uzaktan… Fetih şehidi Tayyar Paşa'dan daha fazla yandığı hekimbaşı Emir Çelebi'nin yattığı toprak, bu akşam bir nankörün özlemiyle titremiş miydi acaba?

- Ah Nizip!

Bekri'nin ettiği

IVncü Murat, ötelere bakarken yorulan gözlerini, gece karanlığında ona geçmişin acılarını anımsatan Üsküdar'ın puslu yamaçlarından ayırınca, kıyıda gecelemeye bırakılmış sandalların arasında sendeleyerek yürüyen bir adam gördü; meşhur Bekri Mustafa'yı… "Bre bu ne hal, Murat'tan dahi korkmaz mısın?" diye gürledi.

Bekri, "O her zamanki,yaşama boş vermiş edasıyla" aldı sazı eline. Umursamazdı, "ben!" diye başladı söze:

- Heyt bre, dilersem bütün İstanbul'u satın alırım. Kimseden çekincem yoktur, istersem CARİYEOĞLUNU'da satın alırım aşikâr!

Bu tiradıyla, cariyeden doğmuş olan Padişah'ı işaret ediyordu… IVncü Murat, tereddütsüz elini kılıcına attı. Tek vuruşta bitirecekti işi. Ama birden durdu! Biraz önce anımsadığı, Hekimbaşı'nı bilerek ölüme ittiği sahne, bileğindeki gücü tümüyle eritmişti. Belki de seçemediği, anlam veremediği bir başka duygu…

Öfkesi, hep olduğu gibi Bekri'nin kellesini gövdesinden ayırmak isterken, o an, içinde kabaran "O geceye has, adam sende!" isteksizliği, ünlü ayyaşın bu gecelik canını kurtardı. "Yarın görürüm hesabını" dedi.

Kolundan tutup onu saraya götürdü. Niyeti, ayıldığında Bekri'yi deşifre etmekti.

Fakat KADER!

Bu niyet, IVncü Murat'ın hayat çizgisini bütünüyle değiştirecek bir yeni yaşam biçiminin başlangıcı olacaktı. Sabah olur ol-

maz Bekri Mustafa'yı huzuruna çağırdı. Geceki "satın alma" laflarını sordu ilkten;

- Tüccar mısın, ya da dünyanın tek hakimi?

Sorgucu, Osmanlı padişahı. Yanıtçı, laf sirkinin usta cambazı… Üstelik o an, Bekri'nin "Cin gibi" parlayan gözleri, karşısındakini yaşadığı boş ve hoş iklimin cazibesine davetçi… Tarifsiz albenisiyle;

"Ulu Hünkarım, şu an saltanatının sınırı yok. Ama yalnızsın! Kimsesizliğin karanlığı zordur, adamı boğar… Senin ışığın bende. Hadi takıl peşime…" der gibiydi… Karizmatik duruşu, görüntüsüyle okşuyordu, "Ana şefkati" görmemiş Padişahı…

Bekri Mustafa, konuşurken sergilediği mimiklerle, Sultan Murat'ın iri vücudunu yanına çekip almıştı… Etkilediğini biliyordu. Hiç tereddüt etmeksizin koynundan kapağı açılmamış yeni bir şişe çıkardı:

- Ulu Hünkârım, gördüğün öyle altın bir sudur ki, dünyanın bütün hazinelerinden üstündür. Bir dilenciyi Cihangir, zayıf bir adamı Büyük İskender yapar. Yalnızlığı doldurur, al dene…

IVncü Murat'ın yaşamındaki kırılma noktasıydı! İçindeki kimsesizliğin acısını söküp atacak olmanın coşkusuyla uzandı şişeye. Büyük bir iştahla bitirdi.

Değişim hızlıydı;

O günden sonra Bekri Mustafa, Padişah'ın vazgeçilmez tek dostu oldu. İşret aleminde birlikte yürüdüler.

"Keser döndü, sap döndü; padişahın yasaklar üzerine titrediği hesap döndü…"

IVncü Murat'ın kelle avcılığı bitmişti, ama İstanbul'u bu kez veba salgını kasıp kavuruyordu. "Hastalık zayiatımız yüzlere, binlere ulaştı Hünkarım!" diye, durumun vehametinden yakınan bir vezirine, aklınca; "Allah, bu yaz kötülerin cezasını veriyor. Kışın sıra iyilere gelecek!" kehanetinde bulunup, elindeki kristal kadehi dinmez bir iştahla kafasına dikiyordu.

Garip! Vezire yanıtının üzerinden çok geçmez. Mevsim, Güz başı… Daha kışa zaman var… Tahta çıkışının on yedinci yılı kutlamalarında ne bulduysa yedi. Mayalanmış içkilerden bolca içti… O oldu, sonunda bitkinleşip hiç kalkmamak üzere yatağa düştü.

Son sözleri şöyleydi:

- Allah beni cezalandırdı. Yakında hiçliğin dehşetine sürükleneceğim!

&

Eğer Sultan Murat, saltanatını tehlikede gördüğü zaman, ümitle sığındığı halktan onların özgürlüğünü kısıtlayarak kopmasa, en kötü gününde yanında yer almış olan insanlara cezası abartılmış bahanelerle doğrudan kılıcının keskin ağzıyla saldırmasa, yalnızlığın şaşkınlığında boğulmaz, "Savaşının ganimeti, İmparatorluğun yüceliği" olabilirdi.

Çağın rengi, onun zamanında, bu güne dönük aydınlığıyla parlayacaktı ufkumuzda. Kendinde o potansiyel fazlasıyla vardı.

Ama;

Halkını hiçe sayan bir takım düzeysiz yasaklar dizisiyle örgülenen yönetim tarzı, bir yandan toplumsal dinamizmi yok ederken, öte yandan BİLİM ve FEN alanındaki gelişmeleri de top yekun imha etti. Zira:

- Yasaklardan, suçludan çok İLİM korktu.

Bilime vurulan ölümcül darbe

Onun döneminde, bilim alanındaki bilinçli imha hareketi, Şeyhülislam Ahizade Hüseyin Efendi'nin idamı ile başladı.

- Suçu mu?

Bu cesur bilim ve görev adamı, kendinden taht uğruna "Ölüm" fetvası isteyen Sultan Murat'a; "saltanat için kardeş katlinin, ne dinen, ne vicdanen uygun olmadığını" söyledi… Yasaklanmasına karşın sigara içmeye devam etmenin asla "Devlete isyan" sayıla-

mayacağını, tiryakileri öldürmenin doğrudan CİNAYET olduğunu belirtti…

Önceki padişahlardan gelen uyumu zorunlu bir yönetsel kural vardı; idareci görevden alınır, uzaklaştırılır, şayet "yasal yönden acil idamı gerektirecek bir hali yoksa" KATL olunmazdı.

Bu geleneği çiğneyen IV ncü Murat'a karşı çıktı adam. En önemlisi de, Devlet içinde kendine bağlı özel kadro oluşturup, istediği gibi esip yağmaya çalışan Kösem Sultan'ın kanunsuz isteklerine "Olur!" vermedi…

Ve bir gün, "Padişaha isyan hazırlığı" yakıştırmasıyla idam edildi.

&

Yaşadığı çağa göre çok ileri düzeyde sayılan FEN adamlarının yok edilişleri ise çok daha çarpıcı:

Yıl 1633…

Padişahın kızı Kaya Sultan'ın doğduğu günün ertesi akşamında şerefine kutlama şenlikleri düzenlendi. Bu yalnızca saray erkanı ile sınırlı olmayan, halk önüne çıkarılmış törenlere, günümüz füze sistemlerinin babası olarak kabul edilen Lagari Hasan Çelebi, kendi icadı bir aletle uçma hünerini sergilemek amacıyla katıldı.

Olayı Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nden okuyalım:

"Hasan Çelebi, elli okkalık barut macunuyla dolu, mucidinin ifadesiyle, yedi kollu fişeğe binerek, yardımcılarının ateşlemesiyle uçmayı başardı. Füzenin yakıtı bitince de, daha önceden hazırladığı kanatların yardımıyla sağ salim yere indi.

Lagari Çelebi, ortaya koyduğu buluşunun, o günün ve daha sonrasının kafalarında hayali bile kurulamayan çok büyük bir beceri olduğunun bilincindeydi.

Uçmazdan önce Padişaha espri yapmıştı:

- Hakanım sizi Allah'a ısmarladım. Ben şimdi, İsa Nebi ile konuşmaya gidiyorum.

Yere indiğinde ise, IVncü Murat'ın ayaklarına kapanıp, tevazu içinde lâtifesine devam etti:

- Padişahım, yukardan size Hazreti İsa'nın selamını getirdim."

"İcat" dediğin ne ki?

- Demir parçasını öne çıkaran yenilikleri batsın!

Sadece kendi bilek gücüne inanan ve güvenen Padişah, gördüklerinden irkildi. Doğrusu, önünde diz çöken adamın becerisinden korkmuştu. Herkesin hayranlık dolu bakışları ve takdir alkışları arasında Lagari Hasan Çelebi'ye, gösteriş için bir kese altın bağışladı.

Lakin;

Cellatlarına verdiği gizli emri kimse duymamıştı:

- Böyle adamların varlığı, ülke için asla caiz değildir!

Ne yazık! Çelebi'yi o geceden sonra, bir daha hiç kimse görmedi.

&

Dikkate değer bir vaka! Araya girip bu yaşanmış hakkında tarihin düştüğü notu sizinle paylaşmadan geçemem:

Norveçli bilim adamı Roffavik, 20nci yüzyılın son günleri, Weekly Word News dergisinde yayınlanan teknolojik sunumunda, Lagari'nin buluşuna dayanarak ilk uzay roketinin mucidi olarak Türkleri ilan etti…

Ama neye yarar?

Çağdaş uygarlığın, ancak 20nci yüzyılda sahip olabildiği keşifçi FEN adamlarını biz, daha 16ncı yüzyıl başlarında ; "Böyle kişilerin varlığı memleket için tehlikelidir…" düşüncesiyle, ıssız yerlerde boğarak, ülke ikbalini o günlerde karanlığın içine attık. Kendi ellerimizle geleceğimizi boğduk…

Gücüne, kahramanlığına, hamasetimizi her vakit zirveye taşıyan yiğitliğine eyvallah da; IVncü Murat'ın, görünüşte sigara ve içki yasağıyla filizlenen baskı rejimi, kısa sürede bilimle fen alanını kapsamına alarak, büyük keşifler dünyasında hiç azığı olmayan, günümüzün kısır toplumunu armağan bıraktı bize.

- Bu düşünceyi aşırı bulanlar olabilir. "İstisna olay!" diyenler çıkabilir.

Buyurun size onlarcasından biri daha:

Hezarfen Çelebi

Teknoloji dünyası, Lagari Hasan'dan üç yıl sonra ikinci darbesini yedi.

Yine IVncü Murat'ın hükümdarlık dönemi… Hezarfen Ahmet Çelebi adında bir Türk bilgini, İstanbul halkının ve Padişahın şaşkın bakışları arasında, vücuduna monte ettiği kanatlar yardımıyla, Galata Kulesi'nden Üsküdar'a kadar Boğazı uçarak geçti.

Ahmet Çelebi, Üsküdar'ın Doğancılar Meydanı'na inince, ortalık seyircilerin çığlıklarından inledi. İstanbul halkının coşkusu sınırsızdı…

Olayı başından sonuna kadar Sarayburnu'ndaki Sinan Paşa Köşkünden vezirleriyle birlikte izleyen IVncü Murat, Hezarfen Çelebi'yi huzuruna çağırıp, onu herkesin gözü önünde bir kese altınla ödüllendirdi.

Ama, hakkında verilen ve gizlice uygulanan karar, Lagari Hasan Çelebi'ninkiyle aynı oldu:

- Böyle adamların varlığı ülke için caiz değildir. Tehlikelidir!

&

Ara nağme

Tarihçiler, "doneleri her neyse," Osmanlı İmparatorluğunun Duraklama devrini, IVncü Murat'tan sonraya, Gerileme dönemini ise ondan onlarca yıl ötesine taşırlar.

Oysa bu görüş, medeniyeti; tıpkı IVncü Murat gibi sadece bilek gücünde, Hindistan malı kalın zırhları delen, tüfek mermisinden daha uzağa düşen okunun sihirli ucunda varsayma tuhaflığıdır…

Bırakın duraklamayı, koca Osmanlının gerilemesi ve hatta günümüze kadar uzanan bilimsel ilkelliğin, özlemle andığımız insancıl değerlerin sona ermesinin başlangıç noktası, CARİYEOĞLU ve benzerlerinin temelsiz bir sürü yasakla yürütülen yönetimlerinin sonucudur.

Bireysel hürriyetleri kısıtlanmış toplumlarda sevgi ve saygı bulunmaz.

Sevgisiz toplum üretkenliğini kaybeder, zihinler çoraklaşır.

"Bana ne?" burukluğuna saplanan üretim düşüklüğü ve yenilenme durgunluğu, ekonomik yoksulluğun gerçek sebebidir.

Halkı yönetime ortak etmeden yükselme imkansız!

Bilim, gün ışığı olmadan büyümesi olanaksız bitkiye benzer. Onun gelişmesi, serpilmesi ancak aydınlıkta olur.

"Bilinç yüksekliği olanlara" işinize gelmediği zaman, "böyle adamların varlığı, ülke geleceği için tehlikelidir" ilkelliği içinde, sonsuza dek süreceğini sandığınız kaba kuvvetinizle müdahale edip, bilim ve keşif adamlarının boğazını sıktığınız an, ülke; uzantısı yüzlerce yıl ötelere gidecek derin bir cehalet girdabına sürüklenir, bütünüyle karanlık denizde boğulursunuz.

Bu fikrimize, 1915 Çanakkale savaşlarında, 500 bin savaşçının arasında katkısının ne olacağı meçhul, silah tutmaktan habersiz 3 bin öğrenciyi zırhlıların namlusu önüne sürüp şehit olmalarına sebebiyet vermek ve de, en son ASELSAN'da olduğu gibi eşsiz zekalarımızı, yabancı ajanların saldırısından koruyamamak dahildir…

Bir de, Sultan Murat damgalı, 17nci yüzyıl keşfi, "YASAKLAR" dramının galasını her yıl tekrar tekrar oynamaktan vazgeçelim. (Düşünce yasağı, Fikir suçlusu, Siyasi yasaklı vs…) gibi deyimler,

bir daha masa üstüne gelmemek üzere rafa kalkmalı, giyim kuşam kavgaları artık son bulmalı…

Çağdaşlık yolunda yasakları savunmak, yasakların beşer ruhunda açtığı yaraları gizlemek artık çok zor. Bir de toplumları yönlendirmeye yönelik çarpıtmalar…

Hele Temel'in anlayışıyla hiç!

Hediyelik

Temel köy ağasıdır. Talihsizlik! Günün birinde uyuz olur. Utancından doktora gidemez… Hastalık tedavi edilmeyince de, kısa sürede tüm aileye bulaşır.

Herkes başlar kaşınmaya. Istırap büyük.

Bakmış olacağı yok. Oğlunu eczaneye gönderip, ilaç aldırmaya karar vermiş Temel:

- Ha uşağım, git uyuz ilacı al. Lakin eczacıya ilacı bizim hastalığımız için aldığını söyleme.

- Ya sorarsa?

- "Hediyeliktir!" dersin.

&

MUHTEŞEM SÜLEYMAN!

Aslına bakarsanız; aramızdan ayrılmış insanları gıyabında konuşup yazmaktan haz duymuyorum ben. Hatta yüksünüyorum.

1V. Murat gibi bir devre damgasını vurmuş Koca Padişah'ın, "sırf ibret alınsın diye" sanki hiç iyi yönleri yokmuşçasına -mecburen- toplum düzenini zayıflatan bazı temel yanlışlarını ortaya serdikten sonra, "başkası olmaz!" diye düşünmeye başlamış, hatta o yönde kesin karar vermiştim ki, hızını alamayan Hoca, Kanuni Sultan Süleyman'ı anlatmamı istedi benden.

İstemek ne kelime, "Uyumu zorunlu" emir verdi:

- Biz burada sıradan vatandaşların dedikodusunu yapmıyoruz… İdareci kesimlerin yönetsel gizi, bireyselliğe dönük özel yaşamı olmaz… Yediği, içtiği, yatıp kalkışı elbette bizi ilgilendirmez, ama toplumsal davranışlarını irdeleyeceğiz ki, sonraki gelenler ibret alsın… Hem adamın tüm hayatını anlatacak değilsin. İmparatorluğun kırılma noktasını teşkil eden çok önemli bir iki konuyu… Türk Tarihi için lazım olanları…

Üç beş belge karıştırmış olmanın heyecanıyla başladık konuşmaya!

Büyük emek harcayarak kurulan, üstelik sağlam temele oturtulmuş İmparatorluklar öyle bir günde kolayca yıkılmıyor. Asırlık

uğraş gerek… “Su uyumuş, atalarımız da onunla… Ama düşman asla!..” Zalimi bol dünyada, “Osmanlı” ismiyle anılan dev çınarın yok edilmesine dönük saldırı hamleleri hep köklerine hedeflenmiş, dibinden çürütülmüş…

Bence, Koca Osmanlıyı, 382 yıl sonra SEVR yağmasının kucağına düşüren talihsiz imza, 1535’de Kanuni Sultan Süleyman’ın sadrazamı Damat (önce Makbul sonra Maktul) İbrahim Paşa ile Fransız Kralı François 1’in elçisi Jean de la Forest arasında; “Barış, Dostluk ve Ticaret antlaşması” adıyla atılmıştı.

Boş bulundum; doğrusu kulağımın dibinde patlayan narayı hiç mi hiç beklemiyordum. Adeta çığlık attı Hoca:

- Dur dedi, hele dur!

Konuyu kısa keseceğimi sanmış olmalı, büyük bir telaşla söze girdi Hoca. “Kapitülasyonlar, Avrupalıya cömertçe açtığımız kucaktır. Devamında onların kucağına oturuşumuz vardır ki; çok daha feci! Sırası gelmişken önce onu anlatmak gerek” dedi.

- Konuyu bölmek olacak ama bilinmesinde büyük yarar var. Çok sonraki bir yaşanmış olmakla birlikte, önemine binaen araya sıkıştıralım:

Borç kapısının açılışı

Yabancı finans sektörü, Kanuni’nin “iyi niyetle” açtığı kapıdan sessizce içeri sızarak, sonraki dönemlerde Galata’da mevzilenmiş, kapital tuzağa düşürmek için Osmanlı’yı tüm cazibesiyle bekliyordu…Bu çilekeş milletin borç kapısı 1854 yılında Kırım savaşı bahanesiyle aralandı. El-hak! Yapısallığımız böyle; Fatih Sultan Mehmet’in “bağımsızlık temelli” yüksek iradeyle kurduğu Devleti Aliyye ciddiyetini kaybedince, gönlü beleşe açık bir toplum olduk. Gevşekliğe alışınca da; “alın teri döküp kazanmayı oldum olası sevmeyiz zaten” Yaban ellerce sunulan “hazır nakit” tatlı gelip, alışkanlık yapmış olmalı ; Avrupa sermaye çevrelerinin rüşvet vererek, adeta zorla sunduğu daha sonraki fonlar, üretim sağla-

yacak bir yatırıma harcanmaksızın, doğrudan devleti yöneten zevatın keyfi giderlerine, bazı kişilerin ayrıcalıklı yüksek maaş ödemelerine ve SARAY yapımlarına harcandı.

Ne yazık, bu hızlı borçlanma ülkeyi yirmi yılda hızla tükenme noktasına getirdi. 1875 yılına gelindiğinde, borç miktarı 200 milyon sterline ulaştı… Devletin toplam geliri 18 milyon, anapara ve faiz ödemeleri ise 11 milyon sterlini buluyordu.

-Bu ne demek?

-Tüm gelirlerin yüzde 60'nın DIŞ BORÇ ödemelerine ayrılması gerekiyor.

Nitekim, çok geçmedi; bu kısırdöngüde finans çarkları aniden durdu. Dış borçları ödenemez duruma gelen Osmanlı 1875 yılında MOROTORYUM ilan ederek, "vadesi gelen borç taksitlerinin ancak yarısını ödeyebileceğini" duyurdu. 1876 yılına gelindiğinde ise alacaklılara dönüp; "borcum borç, olduğunda veririm" dedi. Arada, eski kabadayılığını anımsayıp, "nah alırsınız!" esprisini de ihmal etmedi.

- O saatten sonra kim yer!

Borç batağında tükenme noktasına gelmiş koca İmparatorluğun o ünlü fiziksel gücü de tükenmişti. Direnemedi. Avrupa sermaye çevreleri Osmanlı'nın ümüğüne sarıldı ve 1881 yılında, "MUHARREM Kararnamesi" ile DÜYUNU UMUMİYE kuruldu… İngiliz, Fransız, Alman, İtalyan, Avusturya, Galata Bankerleri ve "çorbada biber hesabı" Osmanlı temsilcilerinden oluşan YEDİ üyeli kurul, Osmanlı'nın tüm gelirlerine el koydu.

Yetmedi, hükümet tarafından yayımlanan bir kararname ile yabancı sermayeli bir tütün şirketine, ülke içindeki tütün üretimini planlama ve denetleme görevi verildi.

Yine yetmedi, madenlerin işletme hakları, zirai malların üretimi ve ihracı tamamen Duyuni Umumi'ye bırakıldı. Merkezi idare ise, "Batık borçlu" olmanın acizliği içinde, tüm siyasi ve sınırsal yıkılımları uzaktan, sadece yutkunarak seyretti.

- Suçlu?

- Valla, en güzel yanıtı Padişah 3'ncü Mehmet vermiş, onu dinleyelim:

Devlet işlerini, "Doluya koyup taşırdığı, boşa koyup dolduramadığı" günün birinde çok özel bir dert ortağına yakınıyor:

- Özü, sözü doğru ve HAK tanır bir adam bulamadım!

Ve iddiasını şöyle açıyor:

"Şeyhülislam Bostanzade Efendi'ye iltifat eyledim; derhal bir cahil kardeşini Rumeli Kazaskeri yaptı ve yine ehil olmayan, tanıdığı bir başka cahil gence Selanik Kadılığını verdi.

Babamın Hocası Sadettin'de doğruluk ve Hak bilirlik ümit eyledim; o dahi bir genç oğlunu Anadolu Kazaskerliğine ve birini de Edirne Kadılığına arz edip, "beceriksizliğiyle" hem kendini ve hem beni RÜSVAY eyledi.

&

Gelin şimdi bu "kötülükler" kapısının aralandığı güne, Kanuni devrine dönelim yeniden;

Meğer İmparatorluğun kefeni çok önceden biçilmiş

"Kusura göz yumanlar günahın kucağında uyanır…"

Ülke yönetiminde hiç kale alınmamış "önemsenmemiş" bazı küçük ihmallerin sebep olduğu, etkisini çok sonraki yıllarda gösterecek büyük çürümeye dair bu ara anlatımı bitirince, görevini yapmış olmanın rahatlığıyla, "ne yazık, yıkılışımızın temeli, gördüğün gibi ta, Muhteşem İmparator Sultan Süleyman devrinde atılmış" dedim… Üstelik Fransa ile yapılan antlaşmanın Türkçe metninin bulunmadığını, sonradan Fransa'dan getirtilerek tercüme ettirildiğini hatırlatarak, biraz da yüksek sesle haykırdım:

- Avrupa Emperyalizmine kıyılan ilk nikah; Türk KAPİTÜLASYONLARI!

- Bir gaflet mi?

- Tarih boyu, uluslararası tüm antlaşmalar mütekabiliyet "al gülüm, ver gülüm…" ilkesine göre yapılmıştır. Bu Türk Kapitülasyonları ise; başlangıçta öyle dizayn edilmekle birlikte, Kanuni'nin dünyanın en büyüğü olmaktan kaynaklanan öz güveni yüzünden "dükkan senin, beğendiğini al!" cömertliğine dayalı, Osmanlı toprakları üstünde tek taraflı hukuki işlemlerin uygulandığı, yabancı devlet vatandaşlarına sunulan sınırsız imtiyaz haline gelmiştir.

CAN'dan esirgeyip Canan'a sunulan hazine!

Davul zurna çalarak kutlanan, 16 maddelik antlaşmanın içeriğini; ticaret serbestliği, esaret, korsanlık, mal ve can emniyeti ile adli hükümler oluşturuyor ve Koca Osmanlı'ya ilerde bağımsızlığını kaybettirecek çok enteresan uygulamalara kapı açıyor.

Örneğin;

Türk denizlerinde, diğer yabancı ticaret gemileri yalnız Fransız bayrağı ile seyir edecek… Egemen Osmanlı toprakları üstünde Fransız uyrukluların davaları Fransız konsolosluğuna bırakılıyor… 7nci maddeyle ticaret ve ikamet serbestliği kefalet altına alınıyor. (Özel şahısların borçlarını da devlet üstleniyor) 15nci maddeye göre Fransızlar, önce 10 yıl, 1569'daki ek sözleşmeyle de süresiz vergiden muaf tutuluyor.

- Dünyanın bir numarası iken, Osmanlı'nın en güçlü zamanında ne bu?

- "İsteyince geri alırım" düşüncesiyle verilen, ama daha sonraları batılı devletler tarafından "Bağımsız bir devletin hakimiyet hakları ile bağdaşmayacak şekilde" suistimal ve dayatma haline getirilen bir Büyük SULTAN lütfudur… Muhtemelen; Avrupa kamuoyunda İsminin başına eklenecek "MUHTEŞEM" sıfatının guruyla yaşamak için, belki de yardımseverlik duygusunun galebesiyle; ilerde torunlarının, "SEVR" deki ölümüne bilmeden razı olmak… Ancak Milli Mücadele sonrası 1923 yılında yakamızdan söküp atabildiğimiz, asırlarca süren bir sömürü aymazlığı!..

- Nasıl olur?

- “Nasıl?” yerine, “kim, neden?” diye sormak gerekir. Bu büyük olayın sebebini iyi anlamak, gizemine ulaşmak için de Muhteşem İmparator Kanuni Sultan Süleyman’ın “özellikle ihtiyarlık dönemine denk gelen” saltanat yaşamındaki bazı konulara göz atmak gerek.

- Buyur bakalım; anlat!

Vah, ihale bize kalmış!

Kanuni Sultan Süleyman ölüm anı, başucundaki çekmeceyi işaret ederek, “bunu da benimle beraber mezarıma gömün” diye vasiyette bulunmuştu.

“Emr-i Hak” vaki olunca, defin sırasında, meşe ağacından her yanı oyularak yapılan küçük cilalı çekmece mezar başına getirildi. Ama başta Şeyhülislam Ebussuut olmak üzere tüm din alimleri, cenaze dışında herhangi bir maddenin naaşla birlikte gömülmesinin mümkün olmadığını, İslam geleneğinde böyle bir işlemin bulunmadığını tartışmaya başladılar. “Olurdu olmazdı” derken, kargaşa sırasında Sultan’ın çekmecesi, tutanın elinden düşüp, içindeki kağıtlar yere saçıldı.

Bunlar, Şeyhülislam Ebussuut Efendi’nin, Kanuni’ye, icraatları için, “Uygundur!” kaydıyla verdiği fetvalar idi.

Padişah bu vasiyetiyle; “ben her şeyi bu fetvaların oluruyla yaptım. Sorumluluk kağıtlardaki imza sahibine aittir.” diyordu.

Durumu kavrayan Ebussuut, etrafından saklayamadığı gözyaşlarıyla ağlamaya başladı. “Ah Süleyman sen kendini sağlama almış, kurtarmışsın” dedi:

- İhale bize kalmış!

Hangi iş Ebussuut Efendi’ye kalmıştı?.. Sultan Süleyman’ın öldüğünü duyduğu zaman olayı, “Her nefis ölümü tadacaktır…” ayetini okuyarak metanetle karşılayan ünlü Şeyhülislam şimdi neden, iki gözü iki çeşme ağlıyordu?

- Ah Süleyman ah!

Aslında yara derindi. Bu feryadın ardında, oyuna getirilen bir padişaha, elinde imkan olduğu halde engel olamamak bir yana, o zaman gerçeği göremediği için, büyük bir faciaya "çanak tutar" pozisyona düşmüş olmanın ıstırabı yatıyordu.

- Hele bir tanesi!

Sanki ona inat edercesine etrafa saçılan fetvalar içinde sadece bir tanesi varlığını kemiriyor, şimdi oturduğu yüce makamı "keşke olmasaydım!" pişmanlığıyla vicdanında lanetliyordu.

Olay;

Şehzade Mustafa'nın idamı!.. Dahası, padişahlığa hazırlanmış, "dedesi Sultan Yavuz kadar liyakatli," Osmanlıya bir Osmanlı katacak nitelikte bir cengaverin, uyduruk başkaldırı bahanesiyle,yasal görünümlü, sorgusuz katli!

Büyük adamın büyük zaafı…

Asla benim iddiam değil, Ulu Hakan Sultan Süleyman'ın 600 sayfalık muhteşem eserindeki, (Muhibbi Divanı) bizzat kendi ifadesine göre; Rus papazın kızı Rokselan, beyaz narin kollarını Sultan Süleyman'ın boynuna doladığı günden itibaren, "aşırı tutkunun getirdiği" vazgeçilmezliği sayesinde cismiyle birlikte padişahın ruhunu da engin sevgi çemberinin içine hapsetmişti.

Sırf cinsel cazibeyle yüksekte kalınamayacağını iyi biliyordu kadın. Herhangi bir teklif gelmediği halde dinini de değiştirip, Hürrem adını aldı… Kızı oldu, Kanuni'ye sarışın, yakışıklı şehzade doğurdu.

Ancak, normalde Kanuni Süleyman'dan sonra padişahlık, Abdullah kızı Mahidevran kadından doğma yüzde yüz Türk kanı taşıyan Şehzade Mustafa'nın hakkıydı. Haliyle bu durum, Rus asıllı Hürrem Sultan'ın Muhteşem Süleyman'dan sonraki hanedan varlığını da tehlikeye sokuyordu.

- Bir çare!

Ülkemizde arayanlar için her devirde kolaylıkla bulunan ve hiç tükenmeyen tek ilaç bu zaten. Hele siyasette;

- Çare tükenmez!

İşini bilen Hürrem'e engel mi dayanır? Geleceğini koruma refleksindeki dış sermayenin katkısı ve saltanat içinde oluşturduğu iktidar çetesinin aksiyonuyla planını safha safha uygulamaya başladı;

Rokselan baba dinini terk ettikten sonra, koyu bir Müslüman edasıyla cami, çeşme gibi hayır işlerinin yapımına yönelmişti. Padişah dahi memnundu gidişattan, onu teşvik ediyordu. Ama çok geçmeden önemli bir sorun çıktı veya bilinçli olarak çıkarıldı. Çözüm için, Sultan Süleyman'ın emriyle vilayet Müftüsü hemen Topkapı Sarayı'na çağrıldı.

Hürrem, yazdığı senaryoyu eksiksiz ve ciddiyetle sahneliyordu. Padişah'ın yanında müftü efendiye gayet masumane, biraz da acındırır ses tonuyla sordu:

- Ben bunca hayır işi yapıyorum. Benim yaptıklarımın bir sevabı var mı? Varsa bu sevaplar kime ait oluyor?

Fetva hazırdı önceden, bir de huzurda dile getirildi:

- Yaptıklarınız elbette sevaplı işlerdir. Lakin siz cariye olduğunuz ve hür olmadığınız için, kazandığınız tüm sevaplar efendinizin üzerine yazılır.

Müftü'den gelen yanıt ve buna sonsuz derecede üzüldüğünü belli eden Hürrem'in hüzünlü tavrı Aşık Padişah'ın kanına dokundu. Rus Dilberini anında azat ederek, "bundan böyle hürsün. İstediğin hayırları severek yap!" dedi.

Oyunun ikinci perdesi çok daha ilginç;

Saray koridorlarına karanlık görmezliği çöküp ışıklar yandığında, Rus cariyenin aşk tiryakisi olan Kanuni Süleyman, azatlı aşkını ısrarla yanına çağırırken görünür sahnede:

- Sevdiceğim, hadi gel!

Hürrem Sultan, üzerine "Her davranışını manevi hayata uydurduğunu gösteren" din şalı bürünmüştür, "Hayır olmaz!" der;

- Ben şimdi cariye değilim, hür bir kadınım. Beni çağıran padişah bile olsa, nikahım olmadan, nasıl yabancı bir erkeğin yatağına girerim? Tövbeler tövbesi!..

Süleyman; önce insan. Şair ruhlu ve duygusal… İçindeki doyumsuz aşkın üstüne bir de Hürrem'in dayanılmaz hasreti eklenmiştir o an… Nasıl dayansın?

Ferman buyurur:

- Tez nikahımız kıyıla!

Saltanata tutkun İstanbul sokakları, dünya hükümdarı Sultan Süleyman'ın günler süren düğün töreniyle bolca eğlendi. Seyirlik oyunlar sunuldu halka. Fakir fukara, sarayın coşku dolu devinimden bol bol nasiplendi.

Padişah mutluydu. Odalar dolusu güzel cariyelerin hiçbirinde bulamadığı aşk kıvranışlarının tarifsiz hazzını, yeniden boynuna dolanan Rokselan'ın süt beyazı kollarında doyasıya tattı.

O Rus dilberlerine özgü görsel cazibenin yanında, Türk tarihindeki gidişi değiştirecek nitelikteki hilebaz davranışların üstadı Hürrem Sultan da çok memnundur artık. Çünkü Timur'a yenilen Yıldırım Bayezid'in karısı güzel Despina, esaret günlerinde tacize uğradığından beri padişah nikahına kabul edilmeyen saray kadınlarının resmi evlilik özlemine sadece o kavuşmuş oluyordu.

Üstelik bu oldu bitti nikahla İmparatoriçeliğini ilan etmişti bir bakıma.

- İktidar nikahlı İmparatoriçe!

Fakat asıl önemli olan, çıktığı zirvede kalabilmek, bugünün gücünü yarınlara taşıyabilmektir… "Bir şekilde" sıra ona gelmiştir artık. Hedef belli!

Rus kadının fendi Osmanlı'yı nasıl yendi?

Aşkıyla yaşlanan Kanuni'den sonraki mutasavver yaşamında, bireysel saltanatının önünde duran tek engel Amasya Valisi Şehzade Mustafa'dır. Bu gerçek, ilerde Osmanlıya has tek kadın olma keyfini iyiden iyiye kaçırıyordu onun.

- Bu engelin tez vakitte ortadan kalkması gerekiyor, ne pahasına olursa!

Mücadelesine hızlı başladı… Damadı Rüstem Paşa'yı Sadrazam yaptırdıktan, tüm önemli makamlara sadık adamlarının atanmasını sağladıktan sonra, sıra şehzade Mustafa operasyona geldi.

"Kadın için dilin kemiği olmaz, ağzından yalan fışkırır…" derler. Osmanlı'da her zaman kaynamaya hazır bekleyen fitne kazanının altına yağlı odunları itina ile döşeyip, öyle ateşledi Rokselan;

Sözde, "Fetih ve saltanata doymuş olan Sultan Süleyman'ın hımbıllaşan ihtiyar vücudu, yönetim alanı üç kıtaya yayılan devletin yükünü kaldıramıyormuş… Askerler, bilim adamları ve halk, onun yerine gücü ve zekasıyla Osmanlıya layık bir padişah görüntüsü veren Şehzade Mustafa'nın geçmesini, Sultan Süleyman'ın da artık inzivaya çekilmesini istiyormuş…"

Hürrem kaynaklı bu dedikodulara, Şehzade Mustafa'nın dahi, böyle istediği, bu olgunun gerçekleşmesi için çaba harcadığı eklenir. Ama Padişah'ın kulağına fısıldanan söylentiler umulan tepkiyi getirmez. Kanuni, "haşa, Mustafa Han'ım bu küstahlığa asla cüret etmez. Bazı fesatçılar, ilerde mülk ve saltanat ona kalmasın, deyü iftira ederler," diye itiraz eder…

Rokselan asla yılmaz! Çetesiyle birlikte bu yaydıkları dedikodunun bir başka versiyonunu üfleyerek, fitne ateşini iyice körüklerler:

- Şehzade Mustafa İran Şahı Tahmasb ile gizli ittifak yapmıştır. Şahın damadı olup, babası Sultan Süleyman'ı tahttan indirecek!

Bu iftirayı lâfta bırakmazlar… Şehzade Mustafa tarafından İran Şahı'na yazıldığı ve bin bir zahmetle ele geçirildiği söylenen uyduruk mektupları ihanet belgesi olarak, o güne dek oğluna çok güvenen Sultan Süleyman'a sunarlar.

Ne yazık! Araştırma görevi fesat çarkının içindeki adama verilir. Kanuni, (Rokselan'ın damadı) Sadrazam Rüstem Paşa'yı İran üstüne gönderir:

- Var git, hem Tahmasb'ın işini bitir, hem de bu söylentilerin aslını öğren!

İşte fırsat! Osmanlı'nın yaşadığı en büyük facianın körükçülerinden damat Rüstem Paşa son oyununu oynar. Şehzade Mustafa'nın yüzünü bile görmeden, üstelik Padişah'ın verdiği görevi yerine getirmeden geri dönüp, engellendiği bahanesiyle,"Şehzadenin büyük bir isyan içinde olduğu, herkese ve Devlet-i Aliyye'ye meydan okuduğu…" yalanını Hükümdar'a iletir.

Sultan Süleyman'ın oğluyla ipleri kopmuştur artık! Ona haddini bildirmek amacıyla, 3ncü İran Seferi'ne çıkar. Bu ara, Şehzade Mustafa'nın 30 bin kişilik bir orduyla, Ereğli yakılarında Sultan'ın ordusuna katılmasını da, gerçeklerin ortaya çıkmasından korkan Rüstem, peşin peşin karalar:

- İşte görüyorsunuz, size isyan için böyle kalabalık bir orduyla aramıza katıldı. Fırsatını bulunca gizliden işimizi bitirecek.

Arkası gelmez iftiraların seline kapılan Muhteşem Süleyman, gözü dönüp, iyiden çıldırdı… Yönetimi boyunca çok önemsediği için, kendine unvan olmuş "KANUN" gereği, yüz yüze gelerek, oğluna, "ne yapmak istediğini" sormadı bile, derhal katline ferman buyurdu!

İnfaz, dönen dolaplardan habersiz olan Şehzade'nin baba özlemiyle yanan yüreğinin hasretini dindirmek umuduyla, buluşma çadırına silahsız olarak girmesiyle birlikte gerçekleşti. Ne olduğunu anlamadan üzerine çullanan, dokuz zebella celladın ipiyle can verdi "IInci Yavuz Selim lâkaplı" müstakbel padişah…

Matem karanlığı çökmüştü artık. Ertesi sabah Osmanlı topraklarının bir karışına bile güneş hiç doğmadı… Sırasıyla; Rokselan, satın alınmış Damat Sadrazam ve de "gelecekteki varlığından kuşkuya kapılan" denetimsiz yabancı sermayenin oluşturduğu üçlü saltanat çetesi, Ereğli ovasında yaşanan, "senaryosunu kendilerinin yazdığı" elim faciaya için için sevinirken, siyah yağmur bulutları, "yok edilen bir nadide değerden ziyade" Osmanlının ikbaline ağladı…

Bu bir tercih değildi, belki bir kötü yazgı!

İşte o kara günde, dünya devi koca Osmanlı; yeniden öze dönüşün simgesi olan "Mustafa" isimli Karayağız Anadolu çocuğuyla yükselişini sürdürmek yerine, Rokselan'ın, "her haliyle yetersizlik belirtileri" verdiği söylenen sarışın oğlunun elinde "bizden olmayanların açık yönlendirmesiyle" ekonomik bağımlılığa, gerilemeye, bitişe kapı araladı…

&

Dikkat ettim, Hoca bir tuhaf bakıyordu yüzüme. "Öfkeli mi, yoksa içini tarihi yaşanmışların hüznü mü doldurmuştu?" belli değil… Ancak, önündeki bardağı, suyunu içtikten sonra masaya "kahretsin!" edasıyla bırakıp, sorusunu yöneltince anladım sıkıntısını:

- Olaylara, özellikle şehzade Mustafa'ya yanmamak olası değil. Asla yaşanmaması gereken feci bir olay!.. Bir bakıma Mustafa'nın talihsizliği Osmanlı'nın talihsizliği oluyor… Ülkenin ufku kararıyor… Hemen şu an senin aklına geliveren, o kara günün sonrasını "Kanuni'nin peşi sıra gelen saltanatın içine düştüğü zaafı" yansıtan bir olay, "hani II. Selim dönemine ait bir anekdot" varsa onu rica edeyim, geleceğe ibret olsun.

Hiç nazlanmadı:

- Doğrusunuz. Buyurun size Büyük Osmanlı Tarihinden bir pasaj:

Altın semer, eşeğe ne kazandırır?

Çoğunluk tarih eleştirmenlerine göre; Şehzade Mustafa'nın katliyle tahta geçen Sarı Selim; korkak tabiatı, eğlenceye düşkünlüğü ve bireysel yetersizlik "hatta bazı kaynaklara göre sapıklık" olarak nitelenen davranışları yüzünden Osmanlı İmparatorluğunu keskin bir gerileme dönemine sokan en aciz padişahların ilki olarak anıldı.

- Zaaf ayan beyan ortada!

Devlet örfüne alışmış, acizliğe tahammülü olmayan Anadolu Beylerbeyi İbrahim Paşa, "Padişahın davranışlarıyla sergilediği zayıflığı gizler" düşüncesiyle, Mısır'dan muhteşem görünüşlü, devasa bir taht getirdi.

Bu tahtın sarayda kurulması için devrin ünlü ressamı Derviş Bey ile Kuyumcu İbrahim Ağa günlerce uğraştılar. "İyi iş çıkardıklarından" emindiler. Çevreden, "aferin!" bekliyorlardı. Montajın bittiği gün yanlarına gelen ünlü tarihçi Selanikli Mustafa Efendi'ye "görüntünün" nasıl olduğunu sordular.

Mustafa Efendi doğrucu, sözünü kimseden sakınmayan bir bilim adamı… Şahsen görüp huzursuz olduğu konular ve de o bin bir itinayla hazırlanmış tahta oturacak şahısla, "MUHTEŞEM!" olarak nitelenmiş öncekileri karşılaştırmış olmanın dayanılmaz hüznüyle söyledi fikrini:

- Bir büyüğümüz, "Mekanın şerefi, orada oturanın (İktidar başının) onur sahibi olmasından kaynaklanır" buyurmuştur… Makamlar oralara yükselenlere şeref vermez, ancak varsa yükselenlerin kıymetli varlığı o makamlara şeref bahşeder.

Yerin kulağı, bilim adamının bu sözlerini; "altın palan vursanız, eşek yine eşektir" deyişini çağrıştıran ekli anlamlarla Padişah'a iletmişti.

II'nci Selim, hiç araştırmadı. Söz sahibi hakkında konumunun bilincinde olan büyük bir gazapla ferman buyurdu:

- Asıverin gitsin!

&

4

Tarihin acılarıyla içim yanmıştı;
Bu kez kaçamak yapıp bireysel takıldım,
"kendimi rahatlatmak için" sloganım da hazır;

- SAKARYA MECRASINDA AKIYOR BEYLER! BU NE GAM?

Anlaşılır gibi değil; "sağa dön, sola dön!" derken, uzun süre yataktan çıkmak bilmedim. Dahası, gözlerimi açtığım yeni güne umursamaz biçimde, "gelmesen de olurdu…" soğukluğuyla baktım.

Hiç olmamıştı, ilk kez başıma geliyor. Dilerim, bu sabahki çevreye kayıtsızlığımın nedeni, doğa koşullarından kaynaklıdır ve alışkanlık yapmaz. Kelimenin tek anlamıyla bitkinim… Şahsım için önemi yok da, bu haleti ruhiye ile Hoca'ya asla gidemezdim. Aklına estikçe takılır, perişan eder adamı…

Mazeret için telefon açtım, meğer o da meşgulmüş. Biraz da havalarda; "her gün seninle uğraşacak değilim. Entel dantel takımından değilim ama önemli makamdan umulmadık ve de reddedilemez bir çağrı aldım. Ankara'da rakımı yüksek tepeye mantı yemeye gideceğim, hem de Kayseri usulü," dedi… Eh, güzel tesadüf, kendimle baş başa kalmış oldum böylece;

- Sağlık olsun!

Perdenin aralığından dışarıya ürkerek baktım. Gökyüzünü kat kat dolduran yağmursuz kuru gürültü siyah bulutların arkasında hiç görünmesiz saklanmıştı güneş. Etraf ışıksızlığın zindanında kaybolmuş… Tam tamına, içimdeki " Ülke geleceğine dönük" karamsarlığı tetikleyecek bir hava.

Ama hayret! Nereden estiyse, içinde bulunduğum koşullara boş verip "Sakarya mecrasında akıyor…" diye umursamaz mırıldandım, hatta biraz da haykırdım:

- Aldırma dostum!

Gamsızlığım hiç de hoş değil! Günlük gazeteleri açsam; azamisi " ön yargılı" düzmece, yancıl haberlerle, dış güdümlü döviz cinsi maaşlılar tarafından yazılan günlük fıkraları okusam o vakit öfkelenir, memleketçilik, millet severlik damarım kabarır "biraz canlanırım" diyorum da, "ne hikmettir?" bilinmez, içimdeki ses bu uyanışa itirazlı:

- Keyfine bak, Sakarya yerinde akıyor!

Aslında ülke sorunlarını böylesine gamsız ve uzaktan seyretmek büyük rahatlık…

- Ah, bir de o sesi duymasam!

O günler; dünya basınında adı "Karanlıklar Prensine" çıkmış ABD'nin ÇOK bilenlerinden Richard PERLE yeniden konuşuyor, "ne hikmettir, bilinmez?" 12 Eylül 1980 darbesinin olmazsa olmazlığından bahsediyordu.

- Durduk yerde nereden çıktın bre?

O an içim kabardı! İhtilal lideri büyük ressam Evren Paşamıza dönüp; "kimlere hizmet ettiğini şimdi görüyor musun?" diye -yılların içimde biriktirdiği- dinmez öfkeyle haykırsam!..

Dert bir değil ki;

Hiç uğruna, çoğu günahsız "bebek, kadın" demeden her gün yüzüne baktığı 47 köylüsünü bir anda kurşuna dizen vahşi ZİHNİYETİ, "insaf ve merhamet duygularımıza DOMUZ gribi tasallut olmuş" diye geçiştirebilsem,

14 yaşındaki kız çocuğuna tacizde bulunan basınımızın 74 lük Piri fanisini, bir zamanlar dinsel fikir savunucusu kabul edenlerin, işlenen büyük kepazeliğe rağmen halâ onu üste alma çabalarını, "düşünce sistemimizi EBTER tohumlar yok etmiş!" bahane-

siyle savuşturabilsem, işte o zaman tam anlamıyla rahatlayıp haykıracağım:

- Sakarya mecrasında akıyor!

Günü kurtarmak ve gelecek kaygısıyla kıvranmamak çok hoş… Fakat, bir yolunu bulup acı gerçekler mütemadiyen kafamızı tokmaklamasa!

Yakın geçmişte Göller Bölgesi'ne, sıla ziyaretine gitmiştim… Alışıldığı üzere, "Hayvancılık tükendi. Tahıl, meyve derseniz; sizlere ömür!" temalı, sonu "Öldük!" çığlığıyla biten, her seferinde ismi değişen dertlerin bu defa ki versiyonu ŞEKER pancarıydı…Örtülü yasak, dram yaratmış! Üreticiler "Büyük gelir kaybına" uğradıkları için ağlaşıyordu;

- Dün kozalak, kendir. Bugün pancar…

Tarıma bel bağlayan insanların derdi artmış; Toros Dağlarının eteğinden kopan geçim çığlıkları, yumak yumak Ankara'ya doğru hızla gidiyor.

- Anadolu ağlıyor.

Tam zamanı! Halk önüne çıkıp, ukalaca; "Ey millet, her daim seçimlerde bilinçli davranın, mütemadiyen siyasetini Türkiye için yapanlara oy verin," diyecektim. Necip milletimin genelde "takım tutar gibi körü körüne" yandaş olduğunu bildiğimden vazgeçtim. Olası tartışmalara dayanacak gücüm yok, hem şükür milletin aklı başında, artık modası geçmiş bir yol göstericiliği geçersiz buluyorum… "Dert yanmalarına karşılık" Kurduğum cümleden hangi anlamı çıkaracaklarını hiç düşünmeden aklımca dalga geçtim, "boş verin bre ahbaplar!" dedim;

- Sakarya mecrasında akıyor!

Kimseye söylemedim, o sıralar aklım; Etibank'ın fabrikaları yerle yeksan edildikten sonra bir gram kükürt bulamayan Egeli bağcıların, üzümleri rasgele ilaçladığı, hem meyve olarak yerken ve hem de "yeterli yıkama teknolojisi olmadığından" o üzümlerden elde edilen pekmez sayesinde doğrudan zehre açık kaldığı-

mız, çekirdeğinden tohum vermeyen "Genleriyle oynanmış" domateslerle adeta biyolojik savaş verdiğimiz varsayımına takılıydı… Beteri varmış meğer! Köylüler, bir profesörün internetten alınma yazısını "gözüme sokarcasına" öfkeyle uzattıklarında, okuduklarımdan resmen ürkmüştüm. Adam, "Türkiye'de şekerin yabancı firmalarca, yüzde 30 kâr sağlayan pancar yerine, yüzde 70 'lik getirisi bulunan mısır bitkisinden üretilmeye başlandığını veya likit olarak ithal edildiğini, bu şekerin doğrudan obezlik yapıp insan sağlığına son derece zararlı olduğunu, şeker hastalığının anormal artış gösterdiğini, hastalığın 10 yaşındaki çocuklara kadar indiğini.

Dahası;

Bir gazlı içecek firmasının Türkiye için ürettiği ürünlerine mısırdan elde edilmiş likit şekeri katarken, Irak'taki Amerikan askerleri için pancar şekeri kullandığını…" anlatmış.

Şayet bilim adamının tespitleri doğruysa, bu eylem dünya emperyalizminin "Neslimizin geleceğine dönük" bariz bir terör kalkışmasıdır. Tek kelimeyle bir felaket!..

Sinir katsayım yükselmişti, o gün bu olguya ilkten ne yanıt verdiğimi tam hatırlamıyorum. Ancak söylemimin sonunu, "ülkemizin sorumlu bir hükümeti, Başbakanı ve Cumhurbaşkanı var. Şayet iddialar gerçekse milletimizin sağlığına yönelmiş bu teröre mutlaka "dur!" diyeceklerdir" şeklinde bir teselli cümlesiyle bitirmiştim.Tabiatıyla "son zamanlarda" gamsızlık sığınağım hâline gelen o meşhur kelimeleri de konuşmama eklemeyi ihmal etmediğimi sanıyorum:

- Korkmayın dostlar, Sakarya mecrasında akıyor!

Ne yazık ki, demişim o cümleyi; başıma iş aldım!.. Şu benim "katıksız milliyetçi" 40 yıllık eşim; duyarsızlığımı ezmek kastıyla, yeni yaptırdığı porselen dişlerini adeta mengene gibi sıkarak hışımla üzerime gelip, "domatesin genleriyle oynayıp 20 yılda bir MİLLETİ yok edebilirler" manşetli gazeteyi, sabah sabah elime tutuşturdu:

- Haydi oku şunu da, Sakarya nehri mecrasında akıyor mu, akmıyor mu görelim!

İddia, o günün Yüksek Öğretim Kurulu Başkanı profesöre ait!

Zoraki de olsa okudum! Başkan, Nevşehir Kültür ve Sanat Merkezi'ndeki törende özetle şunları söylüyor:

"Türkiye'de yetiştirilen domates ve buğday tohumlarının büyük bölümü ABD ve İsrail'den geliyor. Sonunun ne olacağı belli değil!.. (Genetik proğramlama" diye bir şey var, içine bir genetik mekanizma yerleştirirler. Hiç bilmediğimiz hastalıkları kapabiliriz… Böyle şeylerle zamanla bir milleti yok edebilirsiniz… Öyle bir şeyler yerleştirirler ki, 20 yıl içinde o tohumdan yiyen insanlar ölür…"

Huyumu biliyor ya! Öfkelenerek, bağırıp çağıracağımı sanıyordu benimki… Bense; "içinden çıkılmaz sorunlar yüzünden" tam anlamıyla keçelenmiştim bir bakıma. Pişkinliğe vurup, "boş ver yoldaş, Sakarya yine de akıyor mecrasında!" dedim.

- Ne?

- Bilim adamlarımızın gerçeği görüp duyurması büyük şans! Elbette zamanı gelir, tüm yanlışlar düzeltilir bir gün.

- E!

- Teşhis tamam, tedavi kolay! Korkma Sakarya hep akacak yerinde!

Tembelliğe zaman yoktu, "sorusuna yanıt alamayan" eşimin; "milletim tarihinin en büyük saldırısıyla karşı karşıya!" şeklindeki ileri geri söylemleri arasında güçlükle ayağa kalktım. Ama ne yazık! Güne bakışımı, ne taze gazete haberi ve nede acılı sıla anıları da ısıtmamış olmalı, olaylara ilgisizliğim sürüyor… Yeni doğan sabaha "Gelmesen de olurdu!" sitemiyle bakıyorum halâ… Ta ki, elim televizyon düğmesine dokunana kadar;

Görüntüyle birlikte gözlerim fal taşı;

Eski başbakanlardan birinin oğlu, telefonla katıldığı canlı programda, kelimelerin üstüne basa basa; " Emperyalizmin panzehiri yalnız İslâm'dır," demez mi?

- Şayet altında siyasi rant yoksa, gerçekten kahramanca bir çıkış!

İçinde "Cihat" kelimesi bulunan kitapların görmezden gelindiği, dolaylı da olsa, gerçek İslâm'dan ürküldüğü için, başına "Ilımlı" tipinde bazı yozlaştırıcı betimlemelerin yakıştırıldığı, yıllardır Cuma hutbelerinden sonra okunan "Hak din İslâm…" mealindeki ayetin bile bazılarınca artık dillendirilmez olduğu bir devirde, insanlığın baş belası olan emperyalizmin karşısına "tek çare olarak" getirip İslâm'ı dikmek, "eski de olsa" bir politikacı için gerçekten büyük cesaret.

- Aferin doğrusu!

"Bizim milletimiz, dış görünüşündeki uysallığa rağmen, hürriyetsizlikten iğrenir. Tarihinde esir kalmışlığı hiç yoktur… Başka ülkelerdeki, özellikle Batı ve Amerika'dakine benzer bir kölelik dönemi yaşamamıştır. Yani ne köle olmuş ne de köle çalıştırmıştır… Bu yüzden, nereden ve ne şekilde kaynaklanırsa, her çeşit hürriyetsizliği insan onuruna hakaret sayar.

İşgalciler, baskıcılar eninde sonunda Türk kamuoyunun gündeminden rezil bir şekilde uzaklaşmak zorunda kalmıştır. Milletimiz baskı sevmez, ülkemiz istilaya tahammül etmez…"

Doğrusu, zamane siyasetçilerinden hiç beklemediğim yerinde düşüncelerdi bunlar… O an maziye uyanan zihnim, Türk tarihi için çok önemli bir yaşanmışa gitti. Birlikte "ibret alalım, uyanalım" diye, yeniden anımsadım o günleri.

İzleyelim hele;

1919 ve Ege'deki Milli uyanış

Güneydoğu'da "Ermeni destekli" Fransa saldırısı başlamış. İstanbul zaten düşman çizmesi altında. Kuşadası, Marmaris, Antalya ve Burdur İtalyanlar tarafından işgal edilmiş. Yunan'ın "İzmir çıkartması" eli kulağında…

Anadolu dört bir yanını saran düşman taarruzuyla bunalmışken, İstanbul'dan yola çıkan Şehzade Abdurrahim Efendi başkan-

lığındaki; Ali Rıza, Süleyman Şefik, Mahmut Cevat paşalarla birlikte bir İngiliz general, Rum ve Ermeni papazından oluşan Nasihat Heyeti, "Sellim Sella" işlevini yerine getirmenin, sözü dinlenir olmanın coşkusuyla bir bahar sabahı Denizli'ye gelir… Ama ummadıklarını bulurlar karşılarında.

"Sakın savaşmayın, işgallere karşı çıkmayın. İlerde bu sorunu siyaset masasında çözeceğiz" tavsiyesindeki yüksek heyete ilk isyan bayrağını Müftü Ahmet Hulusi efendi açar. Bir Zemheri ayazı gibi eser heyettekilerin üzerine:

- Bu tavsiye kimin emridir?

- Padişah efendimiz hazretlerinin.

- Efendiler, şu an Padişah esirdir. Esir olanın hür olanlara iradesi geçmez…

Hızını alamıyor Müftü Efendi. Bir umulmadık işlem daha gerçekleştiriyor. Heyetteki sömürge temsilcilerinin "pişkinlikten kararmış" yüzüne bakmaksızın, "güya" kendini yönetenlerin duyarsızlığına karşı şu tarihi konuşmasını yapıyor:

- Cephede mağlup edilemeyen Türk milletinin son toprakları yer yer işgal ediliyor, siz seyrediyorsunuz. Bizler, üç kıtaya hükmetmiş fatihlerin torunları olduğumuzun bilincindeyiz. Şimdiye kadar hiç esir yaşamadık, bundan sonra da yaşayamayız. Silahımız olmasa bile sapan taşıyla düşmana karşı çıkmak ve onu tepelemek boynumuzun borcudur. Burada sizin huzurunuzda fetva veriyorum ve diyorum ki; koşullar ne olursa olsun; yurdumuzu işgale gelmiş düşmanla savaşmak bütün Türk ve Müslümanlara Farzdır. Mutlaka uyulması gereken bir Allah buyruğudur!..

&

Türkiye Cumhuriyeti'nin temeline harç koyan bir sarıklı EFE

Denizli Müftüsü Ahmet Hulusi'ye, 1919 yılı 15 Mayıs'ının öğle saatlerinde İzmir'den gelen ikinci telgraf, yerli Rumların öncü-

lük ve katkısıyla şehirde, "Asker sivil ayırtmaksızın" büyük bir katliam yaşandığını haber veriyordu. Teslim olanların bile öldürüldüğü, devlet dairelerinin yağmalandığı söyleniyordu.

Hoca Efendi bu acı duyumlar karşısında üzüldü ancak hiç paniklemedi. Çünkü o, böyle olacağını zaten tahmin ediyordu. Sızlanmak yerine vatan ve millet için neler yapılması gerektiğini düşünüyordu. Azmi oraya kilitlenmişti… Kararını çabuk verdi. Denizli sokaklarına tellal çıkarıp halkın bayram yerine toplanmasını sağladı. Kendisi de elinde sancakla toplantı yerine gidiyordu ki, karşısına Mutasarrıf Faik Bey çıktı. O, sarayın atadığı bir mülki amirdi, engel çıkarabileceğini düşündü. Ahmet Hulusi oldukça kibar fakat uyumu zorunlu bir emri duyururcasına konuştu onunla:

- Mutasarrıf bey, hükümet işgallere karşı direnişi yasakladı. Siz hükümet memurusunuz, emirlere uymak zorundasınız. Ama ben bu hükümetin düşman işgali altında ve esir olduğunu biliyorum. Esirin fikri hürriyetini kaybetmemiş insanlar için geçerli değildir. Özgürlüğüne sahip olmayanın hür ahaliye emri makbul ve muteber olamaz… Biz, her karışı atalarımızın kanıyla yoğrulmuş bu mübarek beldeyi, başımız bedenimizin üstünde olduğu müddetçe düşmana teslim edemeyiz. Millet, haysiyet ve namusunu sonuna kadar savunma kararındadır. Siz şeref ve haysiyet sahibi bir zatsınız. Sizden ricam, resmi göreviniz gereği bize katılmasanız bile milletin bu asil kalkışına engel olmayınız.

Mutasarrıf Faik Bey'in gözleri yaşarmıştı. Ahmet Hulusi'nin elini öptü. "Değerli Hocam, şu an size yardımdan başka bir şeyi aklımdan bile geçirmem." dedi. Öyle de yaptı.

Bir süre sonra, Denizli halkı kadını- erkeği, çoluğu- çocuğuyla miting alanını doldurmuş, can kulağıyla Müftü'yü dinliyordu. Sıradan bir cami vaazı değildi. Onun sözleri, önceden hazırlanmış işgal senaryolarını çöpe atacak bir dirilişin ayak seslerini yansıtıyordu. Büyük Anadolu isyanının başlangıcı, yeniden dirilişin hayat suyuydu:

“Muhterem Denizlililer! Bugün sabahın erken saatlerinde İzmir Yunanlılar tarafından işgal edilmiştir. Bu tecavüze karşı hareketsiz kalmak, DİN ve DEVLETE ihanettir! Vatana karşı işlenen suçların Allah’ın ve tarihin önünde affı yoktur, büyük günahtır. Bugün CİHAT tam anlamıyla oluşmuş bir dini fariza olarak karşımızdadır. Hemşerilerim, karşımıza çıkarılan dünkü tebaamız Yunan’a biz mağlup olmadık. Onlar, öteki düşmanlarımızın maşasıdır. Yunan’ın bir Türk beldesini eline geçirmesinin ne anlama geldiğini, İzmir’de şu birkaç saat içinde işlenen cinayetler gösterdi. Silahımız olmayabilir, illaki topsuz tüfeksiz de olsa sapan taşlarıyla düşmanın karşısına çıkacağız.İstiklâl aşkı, vatan sevgisi, kalbimizdeki imanın verdiği güçle mücadele edeceğiz ve sonunda zaferi kazanacağız. Bu uğurda canını verenler şehit, kalanlar gazidir. Sizlere “vatanımızı düşmana teslim etmekten başka çaremiz kalmadığını” söyleyenler, düşman esareti altında olanlardır. Onlar iradelerine sahip değildir. Meşru olan, vatan müdafası ve istiklâl uğruna savaşmaktır… Asla korkmayınız… Bayrağımızın altında toplanın ve önümüzdeki büyük mücadeleye hazırlanın…Müftünüz olarak kutsal bir savaşın FETVASINI ilan ediyorum…”

&

O zor günlerde, Anadolu’da emperyalizme karşı isyan bayrağı açan din görevlisi, yalnızca Büyük Millet Meclisi’nden ÖZEL övgülü Denizli Müftüsü değil, Isparta Müftüsü Hüseyin Hüsnü, Ankara Müftüsü Rıfat Börekçi, Keşan Müftüsü Raşit Efendi, Garp Cephesi Vaizi Mustafa Zeki, Şiran Müftüsü Hasan Fahri Hoca, Amasya Müftüsü Tevfik Efendi ve yüzlercesi…

Onlar, inançları gereği, “Özgür olmayanın imanı olmayacağını” savundular, sonuna dek… Onlar Milli Mücadele’nin SARIKLI EFESİ oldular…

- Peki aykırıcılar yok muydu; bilimselliğini menfaate ve korkuya değişen, İslâm’ın “Özgür insan” felsefesinden habersiz bir ta-

kım zavallılar?.. Sözüm ona "İnanmış görünen" ruhunu ve milliyetini işgalcilere satmış "Din" kisveli veya "Aydın" duruşlu görevliler?

- İsim isim biliniyor… Ancak onları ulvi değerlerin adı yanında tekrardan anlatarak zihin kirletmeye değmez. Zaten ekalliyette kaldılar, etkinlikleri de olmadı.

Ama gariptir; zamanla bizi nereden vuracağını iyi keşfetmiş düşman! Henüz aradan bir asır geçmedi, Çanakkale'deki 230 bin şehidin, Milli Mücadele'deki binlerce kahramanın henüz kanı kurumadı bu topraklarda. Şimdi ABD ve AB tarafından "Milli" olmayan yeni dindar tipleri, "Ilımlı" olarak nitelenen bir yeni "DİN" anlayışıyla avutuluyoruz… Yurtdışı bağlantılı yeni tip şeyhler, "Satılmışlık belgesi kabul ettiğimiz" entelliği baba mirası olanların yanında, bulgur ve tarhana alışkanlığını Nişantaşı kafelerinde cilalamaya çalışan "Ruhu yitik" yeni tip dantel gazetecilerimizle "ÖZÜMÜZE bağlı kalabilmenin" içine ediyoruz…

Ne yazık! Beyni yıkanmış, boş kafalı müritlerin sayısı ise oldukça fazla. Rivayet veya aktarma değil, çok yakın geçmişte bunun canlı örneğine rastladık;

Bir ulusal kanalda, "büyük ihtimal düzmece" giyimleri ve cümle kuruluşundaki sitilleriyle kendilerine "oldukça dindar" havası veren "aslında özüne ihanetçi" üç bayanı, Milli Mücadele'nin gereksizliğini vurgulayan, "keşke İngiliz işgalinde kalsaydık!" zırvasını haykırırken gördük.

- Ne denir?

- Tek şey! Ey sarıklı efeler; Rıfat Börekçi, Ahmet Hulusi Hocalarım! Ve ey, "Cihat farz" diye, tüm mal varlığını İstiklâl Mücadelesine harcayan Cumhuriyet tarihinin tek sivil paşası Hafız İbrahim Demiralay, olanları görüyor musunuz? Bıraktığınız ulvi miras kimler nasıl yıkmaya çalışıyor?..

Ve bu canhıraş feryada yanıt çok yakından geldi. Bir el uzatımlık mesafeden; Çanakkale ve Dumlupınar yönünden:

- Bizim neden öldüğümüzü sakın unutmayın!

- İbret alın, ders alın bizden!

&

Her neyse;

İpe sapa gelmez, izan dışı "Günsüz aykırılıklarla" ağlaşmak yerine, konumuzun temelini irdelemeye devam etmeliyiz. Dilerseniz, öze dönelim ve sahibi olduğumuz "Geleceğimizi yönlendirici" kutsal değerlerin açılımını yapalım;

Milletlerarası ilişkilerde gerçek Müslümanların olaylara bakış açısı çok farklıdır. Bizim inancımıza göre Müslüman; "Elinden ve dilinden emin olunan" diye tarif ediliyor.

Mümin tanımlaması çok daha enteresan; "İyi geçinen, kendisiyle iyi geçinilen" diye, vasıflandırılmış…

İşte o yüzden Müslüman hoşgörülü, insancıl ve asla saldırgan değil, ama özünü müdafaada azimlidir.

Dikkat edilirse bunun işaretleri dinsel yapılanmanın madde plânında bile var;

Camilerdeki mihrap, başlı başına bir özgürlük simgesidir. Sadece Allah'a bağlanmayı, yalnız Hak'ka itaati anlatır. Mihrap, insanın Yaratan'la doğrudan bağlantı noktasıdır. Öznel BİREY'in kendinden farksız kişiselliklere esaretini engeller. "Kula kulluk etmemesini, bir tek Allah'a yönelmesini," salık verir.

İnsan karakteri bağımsızlık üzerine kurulu; "İyiyi kötüden ayırma yeteneğine sahip" ve hareketlerinde olabildiğince serbest. İcabında "Yaratanını" bile tanımama özgürlüğünde dizayn edilmiş. Böyle olunca bir Müslüman'ın ne esareti düşünülür, ne de esir tüccarlığı… Sömürgeci değildir, sömürülmeye izin vermez ve emperyalizmin en büyük düşmanıdır.

Bütün DİNLER "ayrımsız" tüm insanlığı var etmek için… Bu bağlamda İslâm inancının özgürlüğe yol verişi harika. Dünya insanlığı için mutluluk reçetesi… Ancak başka bir dinsel yapının "büyük silah gücüne dayanarak" gelenekselleştirdiği; "İslâm'ı

ret!" hareketinin, doğrudan sömürgeciliğe dayanak olması, başlı başına, önü alınmaz bir beşeriyet faciası!

Unutulacak kadar uzun zaman geçmedi, daha çok yeni;

ABD eski Başkanı W. Bush, Afganistan'ı işgale giderken niyetini olabildiğince gizlemiş, "Oraya demokrasi götüreceğiz!" demişti. Fakat nasıl olduysa, "Sürçü lisan" Irak'ın vurulma günü, "Bu bir HAÇLI seferidir!" diye, ağzından kaçırınca, İnsanlığın; "örneği Ortaçağ'da yaşanmış" devletler arası yeni bir Engizisyon tehlikesiyle karşılaştığını kendiliğinden açık etmiş oldu.

Uygulamalarını gördükçe belleğime yerleşti. Fırsat buldukça tekrar etmek istiyorum;

"Kendinden olmayan bireyler tarafından yönlendirilen toplumlar, ruhuna yerleşen esaret duygusunun baskısıyla sömürgecilerine hayranlık duyar..."

- Sırf o yüzden, ölümcül bir doğruya KÖR bakmıştık!

Ama ABD'nin büyük oyunu gizli kalmadı. Dün, bizim "hayranlık veya ürkeklik yüzünden" duymazdan geldiğimiz, egemen güçlerin ise amacına uygun düşmesi nedeniyle ses çıkarmadığı bu "din sarmalındaki dehşet" kurgusunun gerçek yüzünü 18 Mayıs 2009 tarihinde GQ dergisinde seyrettik... Dergi, önce genel bilgi vererek giriyor konuya:

"Zamanın savunma bakanı Donald Rumsfeld'in, IRAK işgalinin başladığı 2003 yılında Bush'a verdiği özel brifinginde; Irak işgaliyle ilgili fotoğrafların üzerine İncil'den ayetler koyduğu ve Irak'a "Tanrı'nın kendisine verdiği bir misyon" nedeniyle girdiğini söyleyen Başkan George Bush'u bu şekilde yönlendirdiği ortaya çıktı. Bush 2005'de ABD'nin 11 eylül sonrasında dünyada giriştiği mücadeleyi, "Haçlı seferi (Crusade)" olarak tanımlamış, ancak Müslümanlardan tepki görünce sözlerini "Terörle savaş" diye düzeltmişti..."

Amerikan dergisi bilgilendirmenin sonunu da, "Hani Haçlı Seferi değildi?" sorgusuyla, Rumsfeld'in raporu üzerinde şu saptamaları yaparak bitiriyor:

A- Raporun ana başlığı; "Hristiyan askerler ileri!" şeklinde…

B- Raporların birinde Saddam'ın resminin üzerinde, "Aptalları susturmak ve iyi olanı yapmak Tanrı'nın emridir" ayeti (İncil) yer alıyor.

C- Bir başkasında tanklar ırak'ta ilerlerken görülüyor ve "Tanrı'nın tüm silahlarını hazırla, Şeytanın günü geldiği zaman kendini savunmak zorunda kalacaksın. Ne yaparsan yap kendini koru" ayeti (İncil) görülüyor…"

- Ne yazık, teknolojik medeniyete rağmen, kültürde ve insanlık anlayışında bir adım ilerleme yok!

Dün Ortaçağ Avrupası ve Batı Asya toprakları, Hıristiyan papazların "Tanrı adına" tetiklediği, "Dinsel kılıklı" Haçlı ordularının zulmüyle boydan boya kana bulanmıştı. Yetmemiş, bugün Müslüman Ortadoğu halkı her gün ölüyor… Kanı akmaya devam eden Afganistan'daki binlerce sivil kaybın üzerine son Irak saldırısında 1,5 milyondan fazla Müslüman can verdi. Geride kalanların yaşamakta olduğu cehennem cabası!

Kısacası;

- Yeni bin yıla "İnsanlığın huzuru adına" ümitli girdiğimiz söylenemez, ATİ (gelecek) oldukça karanlık… "Ders alınmadığından" bugün dünden farksız. Yarın olacakları ise "Mazideki adamlar" bir aşağı, iki yukarı aynıyla yaşamış. Sadece aktörler değişik, ibretsiz tarih, "Elindeki zulüm portföyüyle" hep tekerrür ediyor.

Yeri geldiği kanısındayım;

Şimdiyi daha iyi anlamak için, dilerseniz uzak maziye gidip gerilerden bakalım olaya; insan değeri ve RUH medeniyeti için atalarımız ne yapmış? Kökende ders çok;

Yahudilere açılan tek kucak

Yahudilerin "Dinsel kaygılarla" İspanya'dan kovulduğu tarih, Sultan Bayezid devrine rastlar.

Tüm dünyanın kapılarını İsrail oğullarına kapalı tuttuğu buhran dolu o günlerde, Osmanlı Türkleri, insancıl duygular içinde, onlara şefkat dolu kucağını açan tek millet oldu.

Padişahın bütün liman ve giriş yolları üzerindeki görevlilere, eyalet beylerine, "Sığınmacılara kolaylık gösterilmesi için" gönderdiği fermanı, yüce duygularla yüklü bir milletin yazılı belgesidir.

Bu tarihte, Yahudi mültecilerini taşıyan bir tekne fırtınanın etkisiyle Sakız Adası'na sığınmıştı. O tarihte Sakız, Osmanlı için vergiye tabi bağımsız bir ülke konumunda idi. Adayı yöneten Venedikli şövalyeler, Yahudi sığınmacıları hapse atmış, erkeklerini esir olarak, kadın ve çocuklarını da kendi yararları için kullanmayı tasarlamışlardı… Tecavüzü haber alan II nci Bayezid Han, Sakız'daki şövalyelere buyruk göndererek, esir Yahudileri Sakız gemileriyle İzmir'e getirtti.

Davranış büyük devlete yakışır nitelikte, normal olarak yapılması gereken o! Asıl dikkatimizi çeken konu, Padişah Buyruğu'nun içeriği.

Bakın Osmanlı Sultanı ne diyor:

"Siz ki, donanmanın küçük bir bölümünü göndersem, hemen dize gelecek kadar zayıfsınız. Size sığınmak zorunda kalan bu talihsiz insanların gelecekleri üzerinde kendinizi mutlak hâkim sanarak, onlara zulmetmeye utanmıyor musunuz?

Yarının ne olacağını biliyor musunuz?

Eğer sizler de aynı talihsizliğe uğrarsanız, o zaman kimlerden merhamet ve şefkat istemeye hakkınız olur?

Kuvvet ve ikbal sahiplerinin görevi, kendilerine sığınan insanlara güler yüzle kucak açmak, onların derdine derman aramaktır.

Ancak bu şekilde Allah'ın kendilerine verdiği geçici kuvvete layık olduklarını ispat ve şükür görevini yerine getirmiş olurlar.

Buyruğumdur ki;

Söz konusu talihsizlerden birinin bile kılına zarar verilmeden , onları gemilerinize bindirip, nezaketle, Aydın ili kıyılarına iletip, İl görevlilerinden emrimi yerine getirdiğinize dair mazbata alınız."

Bu tarihi gerçeğin şiirle anlatımı

Yahudilerin ıstırap dolu göçlerinin 400 ncü yıldönümü, dünya Yahudileri tarafından, 20 Nisan 1892 tarihinde büyük törenlerle kutlandı. Tören zamanı, İbranice- Fransızca basılan "El Nuveliş-ta" gazetesi, Fransızca yazılmış şu minnet şiirini yayımladı.

Dünyanın dört bucağından kovuldukları tarihlerde, kendilerine şefkat kucağı açan Türk Devleti'nin âlicenaplığını bir "İLAHİ LÜTUF" olarak takdim eden şiirde, Hz. Musa Kavmine "Manen" şöyle diyor:

"Gidin Beni İsrail, ben size yardım ediyorum.
Orada, Şark'da galip bir memleket vardır,
Oranın seması latif, toprağı münbit,
Orayı idare edenin kalbinde ismim vardır.
Orada herkesin, zayıfın aydınlıkta yeri vardır,
Orada iyi ve doğru olan daima galip gelir,
Saraya doğru gidiniz, ellerinizi açınız,
Eğer Allah namına ise kabul olunacaksınız.
İşte, işte! Şark aydınlanıyor, parlıyor,
İşte liman… Uzakta görünen İstanbul, gülgûn renkli
Kudretli şehre doğru İsrail yürüyor,
Ve şükran neşideleri dudaklarda…
Ve dün, lanetler altında kalan kimseler
Sefil ve çıplak olarak İstanbul'a girdiler,
İlk defa olarak işitilebildi;
Siz muhacirsiniz, SAFA GELDİNİZ!"

"Yaratılan hürmetine, yaratılana sevgi ve saygı" duyan necip Türk Milleti'nin asalet simgesidir bu şiir…

Kıymetini bilene! Büyük devlet, itibarlı millet durduk yerde olunmuyor. Yüceliğin temelindeki insanî duyguyu anlamak ve de dünyasal çıkara dayalı pespayeliğin sırrını çözmek için daha sonraya, örneğin bu olayın beş yıl ötesine (1897) bakalım tarihin;

Doğal seyrinde her şey güzel,
Ya kutsal düşünce Emperyalizme alet edilirse?
- İşte o zaman insanlığa ihanet sunarsınız!

Yahudiliğin inanç kaynağı Tevrat'ta; "Yaratılış adaleti ve İlahi sanata aykırılığı yüzünden" bizce muharref olduğu varsayılan (insan eliyle değiştirilmiş) şöyle bir deyiş var:

"Mısır Irmağından büyük ırmağa, Fırat Nehri'ne kadar bu diyarı senin zürriyetine verdim." (Tekvin 15-18)

Bu dini kuralın hayata geçirilmesi amacıyla, Siyonizm'in kurucusu Yahudi gazeteci Theodor Herzl, 1897'de İsviçre'nin Basel kentinde birinci sionist kongresini topladı. Yahudi banker ve zenginlerinin desteğiyle kendilerine ait bir devlet kurulması için hatırı sayılır olabildiğince büyük bir fon oluşturuldu… Lobi güçlenince Herzl İstanbul'a geldi. Avusturya Büyükelçisi'nin tavassutuyla 19.5. 1901 tarihinde II. Abdülhamit'le görüştü.

Yahudi gazeteci konuşmasına XV. Asırda İspanya ve Portekiz'den kovulan Yahudileri kabul ettiği için Osmanlı'ya minnet ve şükranlarını sunarak başladı. Sonra ırkının yerleşmesi için, dünya Yahudi desteğinin daima padişahın yanında olacağını vurgulayarak Filistin'den toprak talebinde bulundu…

Osmanlı'nın Ortadoğu'daki geleceğini tehlikeye sokacak bu istek karşısında Sultan Abdülhamit'in bakışları sertleşmişti. Planın sekteye uğramasından çekinen Herzl, çare olur ümidiyle devletin en büyük yarasına parmak bastı:

- Osmanlı İmparatorluğu'nun tüm borçlarını sileriz.

Padişah acı bir tebessümle karşılık verdi. Ama hâlâ ses tonu yumuşak ve tavrı kibardı:

- Ceketimi iste vereyim; şahsımındır… Lakin milletin toprağından bir avuç bile satamam, yetkim yok!

Gazeteci Theodor, baktı ki pabuç pahalı, son kozunu oynadı:

- Minnet borcu olarak ayrıca padişah efendimize 10 milyon altın sunarız.

Rüşvet teklifi karşısında öfkeden yanakları kızaran II. Abdülhamit, o her zamanki nezaketini bir kenara bırakıp Theodor Herzl'i huzurundan kovdu…

Gariptir!

Heyet Osmanlı Sarayını terk ederken, içlerinden bazıları "Bugün parası karşılığı vermediğiniz bu toprağı, yarın sizden söke söke alacağız, hem de hiç bedelsiz. Hem de sizi külliyen yok ederek!" diye söyleniyordu.

Uzun lafın kısası;

Ünlü Basel toplantılarının "Kamuoyuna açıklanmayan" gizli maddelerinden biri; "Hükümet darbesi yapacağımız vakit biz….." şeklinde başlayan, kullanamadıkları idarecileri nasıl enterne edecekleri üzerine geliştirilmiş taktikleri içeriyordu. Nitekim; onların kutsal kitaplarındaki, "Vaat edilmiş ülkelerine" dönüşlerini engelleyen Sultan II. Abdülhamit, 1909'da, 2. Meşrutiyet'in ilanından sonra, "Teşkilat-ı Mahsusa'nın tertibiyle" kendi aydınları tarafından, "KIZIL SULTAN" yakıştırmasıyla saltanattan uzaklaştırılırken, Filistin'de kurulacak şimdiki İsrail Devletinin temeli daha o zaman atılmış oluyordu. Osmanlı İmparatorluğu'nu yerle bir eden ihtilalin açık finansörü ise; İttihat ve Terakki cemiyeti üyesi Emanuel Karaso idi…

Sonrasında olaylar kurgulanış biçimine göre şöyle gelişti;

1917 yılında İngiltere Dışişleri Bakanı Arthur James Balfour, Siyonist Federasyonuna gönderdiği mektupta; "Yahudi halkına Fi-

listin'de bir yurt sağlanması için elinden gelen gayreti göstereceğini" bildirdi.

ABD Başkanı Wilson da, ABD Kongresi'nde, "Yahudilerin Filistin'e dönüşünü" onaylatarak, büyük destek verdi.

Azim, zaman dinlemez… Takvimler 14 Mayıs 1948'i gösterdiğinde; vahyedilmiş Kelâm'ı içeriğini değiştirerek ya da yorumunu saptırarak, kutsallaştırılmış bir siyaset ürünü olarak Osmanlı'nın külleri üzerine İSRAİL Devleti kuruldu.

İşgal edilmiş topraklar üzerinde "Masumane" tutunacak bir nokta yakalamanın ötesinde, İlahi kaynaktan neşet ettiğini varsayan, sonraki zamanlarda İDE'sindeki diğer bölgelere ulaşmayı amaçlayan emperyalist görünümlü bir oluşumdu bu.

Nitekim;

10 Ağustos 1967'de, "Jerusalem Post" gazetesine demeç veren General Moşe Dayan şöyle diyordu:

"Bizler Tevrat'a sahipsek, bizler kendimizi Tevrat'ın halkı olarak görüyorsak, Tevrat'ta vaad edilen bütün topraklara sahip olmak zorundayız."

Mısır ırmağına ulaşmak kolay! Siyonizm, Arap- İsrail savaşında, vaat edilmiş toprakların güney bölümünü iki gün içinde kolayca ele geçirmişti. Zorluk Fırat'a giden yolda… Kuvvetle muhtemel ki, şimdi uğraş oraya… Türkiye'nin üzerine sarılan TERÖR belası, "kafatası ırkçılığını" terör kılıfında büyüten -dolar beslemeli- satılmışlar, "Ayrımcılık yaratmak için görevlendirilmiş" büyük paralarla desteklenen içimizdeki "küresel" kafalı beslemeler ve de içeriğini bilmezden geldiğimiz; Büyük Ortadoğu Projesi!.. vs…

- Nankör Siyonizme dikkat!

&

Nereden nereye geldik!

Bütün bunları düşündükten sonra, keşke sabah kalktığımda zihnime çullanan "Memleket sorunlarına boş vermiş" umursamaz

tavırla, “Sakarya mecrasında akmaya devam ediyor!” diyebilseydim…

- Mümkün olmadı.

Ancak bizi namerde muhtaç hale getiren kötü yazgıya hayıflandım içimden. Sonra, “Keser döner, sap döner bir gün hesap döner!” diye mırıldandım… El Hak! Görevim ve de naçizane tavsiyemdir. İsrailli dostlara, “Yarının neler getireceği hiç belli olmaz, 20 Nisan 1892 de “El Nuvelişta” Gazetesinde yayımladıkları, Türk alicenaplığını “İLAHİ LÜTUF” olarak niteledikleri, atalarının MİNNET şiirini hiç unutmasınlar,” derim!.. Zira “evdeki hesabın çarşıya uymadığı” çok görülmüştür…

Ve de “Olanlara, olasılıklara” ibretli bir FIKRA anlatayım ki, herkese peşin ders olsun;

- Büyük Türkiye’yi bölmeye çalışırken, önce kendinizin yok olacağını aklınızdan çıkarmayın!

Akrep ile Kurbağa

Birbirine zıt karakterli bu iki yaratığın yaşadığı kara parçasını bir gün sel basmış. Akrebin suya dayanıklığı yok, kurbağanın illaki bir ayağı karada olmak zorunda; o ortamda yaşaması olanaksız. Kurbağa işbirliği önermiş:

- Sen yüzme bilmiyorsun ama uzağı iyi görüyorsun, ben suda yüzerim fakat yolu göremem. Sırtıma bin, bana yolu tarif et, her ikimizi de salimen karaya ulaştırayım.

Öneri akrebin aklına yatmış, ikisi anlaşarak yola koyulmuşlar. Akrep yolu göstermiş, kurbağa kurtuluşa doğru hızla yüzmüş. Lakin karaya bir adım kala akrebin aklına akrepliği gelmiş olmalı ki, “Sanatını icra ederek” kurbağayı boynundan sokmuş.

“Bu yaptığın da iş mi?” demiş kurbağa;

- Kurtuluş için ne güzel anlaşmıştık. Yazık, akrepliğin tutunca hem beni, hem de kendini öldürdün.

Bu konunun özü:

Yüce Mevlâ isteseydi insanları aynı renk aynı tipte yaratırdı. Ancak tek düzelik, Ulu Sanatkâr'ın mimari sisteminde yok… İnsan huzuru ve toplumsal ahengin sağlanması için tür mozayığı, "Yaratılış manzumesinde" vazgeçilmez en temel UNSUR olarak öngörülmüş.

Sistemde İnsanların birbirine baskın egemenliği yok. Hiç kimseye hiçbir IRKA "başkalarına üstünlük sağlayıcı" doğal bir ayrıcalık verilmemiş. Herkes "Yaratılış sırrına" sadık kalmak zorunda… Aksini düşünmek, doğrudan Yaratan'a isyandır!..

Ve bir de;

Tarihî taşlama ve kısmî sitemler bütünü kapsamaz. Suç isnadı sahibine gitmeli… Önceki satırlarda verdiğim örnekler yüzünden bazı yanlış anlaşılmalara meydan vermek istemem.

Bu yüzden;

Türk milletinin hep özünde taşıdığı "Ahde Vefa" duygusuna bir hatırlatmam olacak!

Son zamanlarda "tozu dumana katan" bazı iç siyaset çekişmeleri yüzünden at izi it izine karıştığı için, Siyonizm'le Yahudi kavramlarının aynı düzlemde gösterilmeye başlandığını müşahede ediyoruz.

Böyle yaparsak büyük yanılgıya düşeriz. Zira;

1919 yılında Rum ve Ermeni azınlıklar işgalcilerle işbirliği yaparken, Yahudi asıllı yurttaşlarımız Milli Mücadele'ye madden ve manen büyük katkıda bulunmuşlardı. Alenen ve hem de samimiyetle!..

- Bu dahi unutulmaya!

5

BAZEN HESABI HALK KESİYOR

Aklımca, kaçamak yapıp, “elem dolu günleri biraz olsun keyiflendirmek amacıyla” yaşanmışları tek başıma “irdeliyorum” derken, arayı açtığımı düşündüm. Zamanı çok kıymetli, “hem benimle söyleşmek ister hem gelmezsin!” düşüncesiyle rutin işleyişi geciktirmem yüzünden kızabilirdi. Hızla, biraz da telaşla gittim yanına… Hoca bu gün üç ayaklıydı. Vücudunun sol tarafını ucu kıvrık, meşe ağacından yapılma cilalı bastona yüklemişti. Kendi de bilmiyor, nasıl olduysa, diz kapağında ödem oluşmuş; bacağı iki santim şiş… Doktor ağır ilaç yüklemesi yapmış. Sanırım, bu yüzden oldukça sinirli:

- Gözlerimiz yolda kaldı!

Alt tarafı bir hafta görüşmemiştik, yıl geçmişçesine sitem etti:

- Nerelerdesin?

Bilindiği üzere, son görüşmemizde mazeret ileri sürmüştü; alışılmış tarih olaylarıyla ilgili söyleşimize, Zat-ı Alileri’nin Başkent randevusu için ara vermiştik… Ben, “Çağrılı olduğun, yüksek makamdaki mantı partisinden ne haber, kaliteyi nasıl buldun; kaşık başı kaç mantı düşüyordu?.. Günün modasına uyunca mutlu oldun mu bari?” diye takılmadım ama o bana gittiğim yerleri, kimlerle görüştüğümü tek tek, isim isim saydırdı. Politikacısından sanatçısına, yine onun deyimiyle bazı “Medyatör” lere kadar, “ki-

me?" uğramış, neler yapmışsak hepsini detayıyla anlattırdı; "Şucu yada bucu" guruplardan adamlar… Yani ortalıkta en çok gördüklerimiz… İçlerinde sevmediği bazı kişiler olmalı, elinin tersiyle sözümü boğazıma geri itekleyip, "Bu saydığın, kula kul yapılı, ya da dışa bağımlı zübüklerin tümünü birden çöpe at!" dedi. Neden böylesine kızgındı anlamadım, hızını alamayıp, "İtin kıçına yapışan kene kendini fil sanır" diye bir de atasözü icat ederek öfkeyle haykırdı:

- Çoğu düzeysiz, kimi açık yalancı, kimi şaklaban…

Ve de üstüne basa basa söyledi son görüşünü:

- Meydanı boş buldular, bir kısmı da dolar beslemeli HALK DÜŞMANI!

- Aman be Hocam, size adam beğendiremiyoruz.

"İyileri söyledin de itiraz mı ettik!" diye gürledi. Hızı kesilmemiş olmalı; "Kapı çanağı gibi piyasada oradan oraya dolaşan, insan ayrımcısı o andıklarının ne mal olduklarını, isimleriyle birlikte iç yüzlerini sana anlatsam dudakların uçuklar," dedikten sonra, okkalı bir "Gıyabi" küfür sallayacakmış gibi durdu… Hatta, "kimi şıllık, kimi deyyus, üstelik Engizisyon teşkilatından kalma FOSİLLER, Tanrı'nın belaları!" diye başladı saymaya… Valla, benim de canıma minnet, artık "tıraşları önlerine düşsün" istiyordum. Ama ne düşündüyse vazgeçti. Boyaları dökülmüş, herkesçe bilinen "Malum" adamların aleyhine şiddetli duruş sergilediği halde, açık isim, yeni bilgi ve belge vermedi. Sadece, "Sana bir yaşanmışı anlatayım da, bundan böyle "Merhaba!" diyeceğin kişileri ve içinde bulunacağın ortamı iyi seç," önerisinde bulundu. Zihninde hazırmış olay;

Onların arasında işin ne?

Osmanlı'nın ünlü kumandanlarından Mehmet Paşa, 1600'lü yılların adamı… Babası öküz nalbantı olduğu için,"ÖKÜZ" lakabıyla anılıyor. Sefer zamanı bir gün çadırında diğer komutanlarla

birlikte savaş planı üzerine çalıyordu. O ara asker için beslenen sığır sürüsünün hemen yakınlarından geçeceği tuttu.

Tesadüf! İçlerinden biri, çadır kapısından içeri koca kafasını uzatıp, önce içeridekilere uzun uzun baktı. Sonra da; "Möööö!" diye böğürüp, yoluna devam etti.

Durumdan anlam çıkaran komutanları bir gülmedir aldı. Adeta krize girdiler…

Öküz Mehmet Paşa, her şeyin farkındaydı, fakat karşısındaki alaycılara fırsatını bulup ders vermek amacıyla gülmelerinin nedenini anlamazdan gelerek sordu:

- Ne gülersiniz ağalar?

En kıdemlileri yanıtladı:

- Efendim, siz bunların lisanından anlarsınız. Acaba öküz ne demek istedi.

- "Ya Efendi, seni biliyoruz, bizdensin. Ama bu eşeklerin arasında ne işin var?" diye sordu.

&

Şaşırdım, "Neyin nesi şimdi bu?" dercesine baktım Hoca'nın yüzüne. Hiç istifini bozmadı! Hemen yeni bir olayla konuya ekleme yaptı;

"Bilindiği gibi 1999'daki büyük Marmara depremi sonrası ülkemizde derin hüzün vardı. Kucağına doldurduğu ekmekleri çadırına götürürken ağlayan bir babanın fotoğrafı afetin simgesi olmuştu… Edirne'den Hakkari'ye kadar, onu gören tüm ulus ağladı.

Ne günlerdi! Hükümetin felaketzedelere ulaşmakta yavaş kalmasının yanında, bazı bilim adamları Türkiye haritası üzerinde FAY avcılığına çıkmıştı. Bu hal yaşanmış felaketten beterdi, insanların hüznünü daha da çok artırıyordu…

O sıra bir devlet büyüğümüz, sanırım halkın infialini yatıştırmak amacıyla, belki de "Kadere rıza gösterip teselli olsunlar" di-

ye, "Ne yazık ki altımız çürük!" demişti… Fırsat kolluyormuş, söz konusu kişiye temelde muhalefeti bulunan hükümet üyesi genç bir bakan, bu itirafı başka yerlere çekme niyetiyle, "Altımız çürük ama üstümüz de mantar!" dedi.

Önemli bir ithamdı… Medya'da yer almasına rağmen, sanırım o acılar içinde kimse umursamadı, "korkudan olsa gerek" yeterince irdeleyen olmadı…

Ben demeç sonrası o kişiyle karşılaşsam, "Gökten zembille mi indirildin, peki sen kimlerdensin, o kişilerle birlikte ne ararsın o makamlarda?" diye soracaktım. Olmadı…

Tesadüf! Yıllar sonra, 22 Temmuz 2007 Genel seçimlerinde, "Merkez sağı birleştirme" senaryosunun baş yazımcılarından biri olarak çıktı kaşımıza.

- Fakat, "Birleştiriyoruz," diye, "öyle" bir ayırttılar ki; merkez sağ 9 şiddetinde deprem yemişten beter oldu… Tövbe iflah olmaz bir daha!

Evet! Olayın birkaç gün sonrasında hava alanında karşılaştım kendisiyle. Hiçbir şey olmamışçasına rahattı. Elinde, taşımakta zorlandığı, içi şişkince bir deri çantayla İsviçre'ye uçuyordu… Tebessüm ettim. İlk rastladığımda, "Mantarın faziletiyle ilgili" sormak üzere hazırladığım; "Dün ne işin vardı onların arasında?" şeklindeki sualimden vazgeçmiştim artık. Yalnızca sırtını sıvazlayıp, "Aferin delikanlı, son derece doğru sözlüymüşsün!" dedim…"

Espri Hoca'nın rutin işi de, benim aklım hâla paylanmış olmamın sebebinde:

- İyi de şahsımla ne ilişkisi var bu olayların?

"Dur hele!" diye, susmamı sağlamak için elini kaldırdı… Belli ki zamanı gelmiş, örneklerindeki yerimi saptayacak ve de; dersin sonunu bağlayacak.

İlkten, ciddi bir eda ile, "Siyasette temel kuraldır; kibrit alevinden güneş aydınlığı umulmaz," diye tembihte bulunup, öyle devam etti sözüne:

- Ahmak dostlar yerine akıllı düşmanı tercih et.

Ve sonunda, kafasındaki "Çevre düzenlemesini" bir ata sözü ile bitirdi:

- Kazanın yanına varırsan karası bulaşır, işte o kadar!..

Artık çok geç! Büyük yanlışların adamı olarak görüyorum kendimi. ***Ben, yanlış yerlerde durdum; DEĞER almadım, yanlış kalplere girdim YER bulmadım...*** Üstelik yaşım, ahbaplık ettiklerimden etkilenme sürecini çoktan geçmişti. Hocamızdaki kaygının boşa olduğunu söyleyecek, "Pes valla!" diye yüksek sesle itiraz edecektim. Ama aklıma gelenleri, onun örfünden korkuya ancak içimden düşünebildim. Sessiz;

- Yine bir hataya kurban gitmek üzereyim ki; Allah esirgeye!

İnsan yaşamında bazen böyle, önü alınmaz yanlış anlaşılmalar olabiliyor… Bu gün başıma gelen ilk değil!.. Birincisi, daha berbat ve oldukça komik.

Yıl 1967…

İletişim olanaklarının son derece kısıtlı olduğu günler… Televizyon yok. "Radyo deseniz," ancak varlıklı ailelerde… Hoş! İmkanınız olsa da çok yerde, "Günah!" diye eve sokulmaz… Sebebini bilen yok, öyle koşullandırılmış insanlar…

- Ve daha nice tuhaflık!

Örneğin;

Mahalle baskısına rağmen şapka giymişliğim yoktu. Örf ve adetlere sıkı bağlılığıyla tanınan Amcam, bir gün ensemi iri pençesiyle kavradı:

- Gavurlar gibi başı açık dolaşma!

"Büyüğümüzdür," diye kırmadık, kasketi kafaya geçirdik… Çok geçmedi, ilçeyi ziyaret eden yabancı turistleri görmüş; adamlar yaz güneşinden korunmak amacıyla siperli şapka giymişler…

O başı açık dolaşmama bozulan amcam ilk rastladığında, onun zorlamasıyla, zoraki taktığım kasketimi bu defa öfkeyle alıp götürdü:

- Utanmıyor musun, gavurlara benzemişsin!

Konumuza dönersek;

Belki size hayal gibi gelir ama o vakitler, Anadolu'nun bir çok ilçe ve köyünde Tiyatro, konser bilinci hak getire… Hem, sinema dahil, dinsel yasaklar sınıfına sokuşturulan bu tür eğlence etkinliklerinin o günkü toplumda tek adı var. Ve de kesinlikle aşağılayıcı bir tavırda söyleniyor:

- TİYATORA!

Yapısallığı ve konumu nedeniyle benim ailem de, yeniliklere esnekliği olmayan, dar çevre modeliydi. Dışarıda okuyanların bazı kentsel alışkanlıklarına "hoşgörü" ile bakmazdı.

İşte o yıl, "Çakıl Taşları" isimli tiyatro eserini yazmıştım. Gazetelerde haber ve röportajları çıktı… Bizimkiler okumaz da, konu komşu duyurmuş… Tatile geldiğimde ilk darbeyi Valide'den yedik. "Utanmaz, arlanmaz!" diye gürledi görür görmez. Peşinden yüzüme doğru okkalı bir tükürük savurdu:

- Tü, "Okuyasın, öğretmen olasın diye" gurbetlere yolladık, sen tiyatoracı olmuşsun!

Birbirimize aşırı sevgimiz var. "Validenin dilinden kurtarır" diye umutla Baba'ma baktım, o daha berbat:

- Bizi aleme rezil ettin, pis tiyatoracı!

Zorlasanız görmek istemezler de, gerçeği, ancak "Özel bir tertip sonu" eseri seyredince anladılar. Ama aradan geçen sürede, yanlış anlaşılmanın derdiyle öylesine yanmıştım ki beni kutlamak için boynuma sarılıp öperken, yanağıma bulaştırdıkları gözyaşları bile soğutmadı içimi…

&

Adetim değil, "ön yargıya" asla itibar etmem… Serde biraz Mevlanacılık var, herkese el uzatırım. Kim olursa, "merhaba" diyene sırtımı dönüp gitmem… Bu sebeple "Her ne kadar teşbihte hata olmaz deseler de", bugünkü ilk karşılaşmamızda Hoca'nın "merhabalaştıklarım yüzünden" şahsıma olan tavrı ve örnekli iğnelemeleri ağırıma gitmişti.

Biraz öfke gösterisi yapıp, "Sende mi yanlış anlayıcılardansın?" diyerek, isyan bayrağını sallasam biraz rahatlayacağım da; adam cin! Konuşmama fırsat vermedi yine. Bir, iki, üç derken, önceden hazırladığı notları tomarla çıkardı ortaya… Hepsini okumaya kalkarsa yandık. Kesin sabahlarız. Fakat itiraz hakkım yok. İster istemez, "oturmak zorunlu" kararlılığıyla uzattığı mindere diz çöktük.

Konu önemli olmalı. "İnsanlığın huzuru için evvela yöneticilerin adam gibi ADAM olması," gerektiğini söyleyerek başladı söze. "Lider dediğin: yönettiklerini, (Sen kimsin?) edasıyla itici değil, Mevlana'nın; (Kim olursan ol!) usulünce kucaklayıcı olmalı." Dedi…

Baştan söylediğim gibi rahatsızlığından olsa gerek biraz sinirli. Normal düzeyde konuşması gerekirken arada sesi parlıyor. Yine aynı havada… Kaşlarını çatıp, "Elzemdir! Yöneticiliğe soyunmuşlar mutlaka bilmeli," diyerek, öncelik ve ivedilikle büyük bilim adamı Şeyh Edebali'nin Osman Bey'e öğüdünü not ettirdi. "Oldukça iri harflerle, görünür biçimde yaz" dedi.

"Medya savruları" yüzünden hakarete uğramamız bir yana, asıl konumuz "güme!" gitmiş, canım sıkılmıştı ama "büyüklüğüne hürmeten" emrini harfiyen yerine getirdim;

Öfke bize, uysallık sana

"Ey oğul!

Sen beysin. Bundan sonra öfke bize; uysallık sana… Güceniklik bize; gönül almak sana… Suçlamak bize; katlanmak sana… Acizlik bize, yanılgı bize; hoş görmek sana… Geçimsizlikler, çatışmalar, uyumsuzluklar, anlaşmazlıklar bize; adalet sana… Kötü göz, şom ağız, haksız yorum bize; bağışlama sana… Bundan sonra bölmek bize; bütünlemek sana…"

Kalemi cebime koymama izin vermedi. "Henüz bitmedi," dedi. "Hazret unutmuş olmalı, bunlara bir madde de ben ekleyeyim, onu dahi yaz;

"Yönetmen, yalnızca; parti yandaşlarını, mensup olduğu gurupları, içindeki simgeleri, sempati duyduğu cemaatleri, özümsediği inanç ve düşünceleri değil,ayrımsız tüm kamuyu kucaklamak zorundadır. Yoksa işi çabuk biter..."

Asırlar sürecek güçlü bir düzenin temel taşıydı bunlar... Ama zordu, onu vurguladım:

- Yöneticilik büyük sabır işi.

Adam, taşı gediğine koyma ustası:

- Gözü kesmeyen başa geçmesin!

Ee, durduk yerde "Nasrettin Hoca" olunmuyor... Özellikle son eklemesi için kutlamak istedim. "İltifata gerek yok!" tevazusuyla fırsat vermedi... "Dünya'yı yönetenlerin onulmaz hastalığı" olarak nitelediği yeni dersimizin başlığını atıp ilk sayfayı okudu:

Şifasız delilik, HALKINI kendine düşman görmektir.

İngiltere'nin günümüze gelişerek ulaşmış, gerçekten sağlam görüntülü demokratik yaşamını çökmez temeller üzerine oturtan, büyük siyaset adamlarından William Pitt'in Başbakanlığı döneminde, Kral III. George, bir süre sonra açık delilik belirtileri göstermeye başlamıştı. Sarayın bahçesindeki ağaçlara, onları Prusya Kralı Büyük Frederick sanarak ateş ediyordu.

- Bürokrasi paniklemişti!

Ancak, olayı duyan Pit, etrafındakilere "Sakin olmalarını" öğütleyip, bugünkü demokrat İngiltere'nin temelindeki en geçerli unsurun ne olduğunu yansıtan şu konuşmayı yaptı:

"Bence Kral'ın yaptıklarının hiçbir sakıncası yok. Ağaçlar tüfekle devrilmez... Üstelik, ağaçları Büyük Frederik sanması, onun dış tehlikelere aklının erdiğini gösterir... Tanrı esirgesin ya, elindeki tüfekle halka ateş etseydi?.. Halkı kendine düşman bilseydi?

Yöneticiler için gerçek delilik, halkını kendine DÜŞMAN görmektir..."

&

Yönetici sorumluluğu; halkın yaşantısını, düşüncelerini, keyfini, ürküntülerini bizzat bilmekle ve yönetim tarzını onlara göre ayarlamakla doğrudan ilintilidir.

Çevresini ve durduğu yeri saptamak çok önemli!

Toplumda olup bitenleri sağlıklı biçimde anlamanın tek yolu da; saltanat yalakalarının iletimiyle değil, halkın arasına girip şahsen gözlem yaparak olur. "Gerçeğe nakil zamanı yalan bulaşır" derler…

O yüzden "tebdili kıyafet", Osmanlı'da en gözde alışkanlık, hatta çıplak gerçeğe ulaşabilmek için vazgeçilmez bir görev olmuştur… Tarih gezilerimizde sık sık karşımıza çıkıyor.

İşte bir ÖRNEK;

Haksızlığın hesabını, gel halka sor…

Sultan Abdülmecit padişahlığını saklayan sıradan giysilere bürünüp, tanınmadan şehir içinde dolaşmayı çok severdi.

Bir gün böyle bir gezi sonrası, güvendiği esnaflardan, Şehzadebaşı tütüncüsünün dükkanına girip, dışardan gelenlerin göremeyeceği, her zamanki kuytu köşesine oturdu.

Amaç doğruyu bizzat yerinde öğrenmek!

Dükkan sahibiyle, çeşitli konuları içeren sohbete koyuldular… Müşteri gelince konuşmaya ara veriyor, sonra yine devam ediyorlardı.

Kimler yoktu ki?

Padişah bir ara, içeri girenler arasında eski Maliye Nazırı Nazif Paşa'yı gördü. Paşa, görev yaptığı zamanlarda dürüstlüğü ve tasarruf politikasıyla ün salmıştı. Ama kabinenin bazı üyeleriyle geçinememiş, görevinden istifa etmişti… Eski Nazır, "Sergi" adı verilen en ucuz tütünden birkaç içimlik alıp gitti.

Tütüncü, Abdülmecit'e; "Efendimiz, geleni tanıdınız mı?" diye sordu.

- Evet tanıdım, kendileri bizim eski maliye nazırımızdır.

Dükkancı bu defa sitem kokan bir ses tonuyla konuşmasına devam etti:

- Nafiz Paşa, görev yaptığı zamanlarda, eğer isteseydi, ötekiler gibi İskece'den yükler dolusu kaliteli tütün getirebilirdi. Ama bunu yapacak kimse değil! Tepeden tırnağa dürüst insan… Kusurumu bağışlayın efendimiz, ben Nafiz Paşa'yı her gördüğümde, ister istemez muhteşem iktidarınızdaki, NAMUSUN bedelini düşünmek geliyor içimden. Üzülüyorum…

Bu söylenenler, sıradan bir esnafın, insan değerlendirme yanlışına düşmüş Padişah'a verdiği en büyük dersti.

Genç Padişah hiç kızmadı. Aksine şahit olduğu olayın gerçekçi değerlendirmesini yaparak, Nafiz Paşa'ya hakkı olan eski görevini, daha geniş yetkilerle geri verdi.

&

Hoca son derece titiz bir insan; karşısındakinin fikrine, konumuna değer verenlerden… "Ne vakit, ne sebeple?" olduğunu hatırlamıyorum. "Hep çok eskilerden örnek veriyorsun," diye eleştirim olmuştu kendine. O sözümü dikkate almış olmalı, tavrındaki anlamı sonradan çözebildiğim, "Buyur dinle!" emriyle, yakın geçmişte yaşanmış bir olayı koydu önüme;

Hakikati Halktan sormaya devam…

Yıl 1963…

Adalet Partisi Genel Başkan Vekili, "Koca Reis" lakaplı Dr. Sadettin Bilgiç, yanında Adana Milletvekili Bozdoğanoğlu ile birlikte, özel otomobille Kayseri'den Yozgat'a doğru yola çıkarlar.

Niyetleri; seçim hazırlıklarını yerinde görmek olduğundan, daha çok ilçeye uğrayabilmek için ara yollara saparak, Yozgat'a Erkilet üzerinden ulaşmak…

Gerek tarif ve gerekse ellerindeki Karayolları haritasına uyarak girdikleri yol, Erkilet'den sonra Emmiler köyünde aniden biter. İleri gidiş yoktur…

Köyün girişinde elli beş, altmış yaşlarında bir köylü; üzerinde, uzun süre güneş, toz, toprak altında kalmış olmasından dolayı rengi kahve telvesine dönmüş kaput don ve yakasız gömlekle bir çift öküzün çektiği düvende harman sürüyordu.

Dr. Bilgiç ve arkadaşı arabadan inip seslendiler:

- Ağa!

- Efendi!

- Hey, emmi!

Adam duvar… Bağırtıları önce duymazdan geldi. Ama yanına geldiklerinde, düveni durdurup, kahır dolu bir tavırla; "Ne var, ne istiyorsunuz?" diye, yüksek sesle şarladıktan sonra, öfke dolu edasına alaylı mimikler ekleyerek devam etti:

- Siz burada takıldınız, ileri gidemiyorsunuz, bana yolu soracaksınız değil mi?

- Evet!

Yorgunluktan değildi gönülsüzlüğü. Yakın geçmişte yaşanan, hazmedemediği bir olayın yükünü taşıyor olmaktan bıkkındı… Çalışırken gözlerinin üstüne düşen takkesini elinin tersiyle geriye iteleyip, yolcuların, "Kim olduklarını" sormaya bile tenezzül etmeden, adeta inledi:

- Bakın, şu yukarıdaki kemerli köprüyü görüyor musunuz?

- Evet!

- Onun arkasındaki kesme taştan yapılmış kubbeli camiyi de görüyor musunuz?

- Evet!

- Ha işte o cami, o köprü ta Alaaddin Keykubat zamanında yapılmış…Tabii ki, bu köy için yapılmamışlar. "Kayseri- Samsun" yolu diye yapılmış. Ama bakımsızlıktan zamanla kaybolup gitmiş…

Biz, yedi yüz seneden fazla düzeltilmesini bekledik. Bir gün, deve böğürtüsüyle çalışan makineler geldi buraya. Köyce sevindik. Yol yeniden açılıyordu… Ama çok geçmeden iş durdu. Sonradan öğrendik ki, siz bu yolu yaptıran adamı ihtilal yapıp ASMIŞSINIZ! Bakalım kaç yüz yıl daha bekleyeceğiz?.. Sizin anlayacağınız, bu yol buraya kadar gravatlı beyler, bu yol buraya kadar!

Asabı iyiden gerilmişti. Son bir gayretle geldikleri yönü gösterdi onlara:

- Hadi yahu, çekin arabanızı, nereye giderseniz gidin!

Dr. Bilgiç ve arkadaşının, okul yüzü görmemiş bu cahil köylünün, irfan dağının zirvesinde gezen engin kültürü ve kendine hizmet edene (Başbakan Adnan Menderes) duyduğu vefa duygusunu haykırış biçiminden gözleri dolmuştu… Duygulanmışlardı. "Ağladıkları görünmesin" diye; "işte biz, senin o vazgeçilmez sevdalın, ASILMIŞ ADAMIN yolundayız," diyemeden, geldikleri yöne doğru, arkalarına bakmadan dönüp gittiler…

&

Halkın nefretine rağmen, yıllardır söylene gelen; "doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar!" lafı, yalancılığın pirimi; toplumsal düzenin işleyişini bozan, bireyleri doğrudan ahlaksızlığa teşvik eden çok tehlikeli bir deyim…

Oysa, yalanın ömrü saman alevi; hiç kimseye kalıcı yararı yok… DOĞRULUK ise; eninde sonunda, ödül sunucu ve insanlığın sönmez ilkesi!.. Onu, umulmadık bir zamanda, "Toplum üyelerinin en değerli armağanı olarak" hep karşısında bulmuştur yönetici; bizzat halkın sunumuyla…

Çatırdayan, kimin çatısı?

Yıl 1867, Paris…

Kendini Katoliklerin hamisi ilan ettikten sonra büyüklük kompleksine iyice kapılan Fransa İmparatoru III. Napolyon, Büyükelçi Ahmet Vefik Paşa'ya, küçümser bir havada takıldı:

- Sayın Elçi, İmparatorluğunuz çatırdıyor, yıkılma sesleri duyuyorum!

"Düvel-i muazzama" diye adlandırılan devlet temsilcilerinin katıldığı bir toplantıda, herkesin duyacağı biçimde söylenmişti bu sözler… Ahmet Vefik Paşa, kızdı ama belli etmedi. Tıknaz ve şişman vücudunu Herkül azametiyle gerip, iddialı bir şekilde cevap verdi:

- Sayın İmparator, siz bizim ülkemizden çok uzaktasınız. Bu sebeple hakkımızda her zaman doğru haber almanız olası değil! Ben ise, devamlı Paris'te bulunduğum için İmparatorluğunuzun durumunu yakından biliyorum… Evet, ortalıkta -yıkılma emaresi- birtakım çatırtılar duyuluyor, ama inanın bunlar bizimkinden gelmiyor, sizin imparatorluğun yıkılma sesleri!

Napolyon, beklemediği bu yanıt karşısında sinirlendi. Söyleyecek laf bulamayıp, hiçbir şey diyemeden toplantıyı terk etti. Ölüm sessizliği kapladı ortalığı. Salondakiler donmuştu.

İlk yorum, konuşmaları dikkatle izleyen İngiliz Elçiden geldi. Paşa'yı içtenlikle kutladı:

- Sayın meslektaşım, ülkenizin onuru adına gösterdiğiniz cesaretten dolayı sizi yürekten kutlarım! Bu davranışınızı devletiniz mutlaka ödüllendirecektir.

Ahmet Vefik Paşa, Napolyon'a haddini bildirmiş olmaktan mutluydu. İngiliz'e iltifatından ötürü "teşekkür" etti… "Ödüllendirilmek" konusunda tereddüdü vardı. "Müstakbel durumu" açıklarken anlamlı bir şekilde gülümsedi:

- Değerli Elçi, o kadar acele etmeyiniz. Bu sözleri siz söylemiş olsaydınız, devletiniz sizi takdir eder, görevinizde kalıp aynı cesareti sergileyebilmeniz için sizi teşvik ederdi… Bizimki farklı. Ne hikmettir bilinmez; şu sıralar ülkemin yöneticileri, "El alemin", yani yabancıların dediğine daha itibarlı bakıyor, "Birilerine yaranma" politikası yürütüyorlar… Olay İstanbul'a ulaştırılınca, büyük ihtimalle sizlere veda etmek zorunda kalacağım.

Yazık! öyle oldu. Devletin tepesine çöreklenmiş, gündelikçi zihniyetli, yüreksiz ve yetenek yoksunu, "Aman efendim!" ci ve de en fecisi; İŞBİRLİKÇİ görevliler, Paşa'yı Paris'ten derhal geri çekip, Napolyon'u salon söylemlerinde rakipsiz bıraktı. Akıllarınca Fransızları memnun ettiler…

&

- Keşke Ahmet Vefik Paşa gibiler çoğunluk olsa!

Belki o gün kıymeti bilinmemişti, fakat gün oldu, doğruluğun kaderi galip geldi. Her zamanki gibi gaflet ve aptallığın eceli göründü ufukta;

Halkın hafızası Ahmet Vefik Paşa'yı asla unutmamıştı. Sonunda yine DOĞRU SÖZLÜLÜK kazandı!

Paşa, 1875'de Meclis Başkanlığı, Bir kez Dahiliye Nazırlığı, iki kez de Başbakanlık yaptı… Padişahtan sonraki en yüce makama seçilişi ise çok enteresan. Kendine yönetmen arayanlar için AYAR yükseltici;

Zor günler için kendine güçlü Sadrazam bakınan devrin padişahına, ilim sahibi bir halk adamı, onu işaret ederek; "Efendim, bu Paşa var ya, kendisi binek taşı iriliğinde bir elmastır. Ne yüzüğe takılır, ne de sokakta bırakılır…" dedi.

- Zaman aşımına rağmen, o asla unutulmuş değil, günümüzde dahi değerbilir gözlerle bakılıyor AHMET Vefik Paşa'ya…

&

Şimdiye dek her konuya rahatlıkla girdiğimiz halde, birlikte çalışmaya başladığımızdan beri ilk kez sırası gelen, zaman aşımıyla gerçek rengini kaybedip kirden grileşmiş küf kokulu bir sayfayı okumadı Hoca. Tereddüt etti… 1960 yılına ait bir kötü anı… Zorlandığı belli… "Hayırdır!" dercesine yüzüne şüpheyle baktım. "Önemsemediğimden değil, yaşanmışın acısına dayanamıyorum," diye açıkladı durumu;

- Ama ondan bahsetmezsem de olmaz, konu kısır kalır… Öyle büyük bir insan ki, herkesin bilmesi gerek… Her topluma lazım,

nadir bulunur değişik bir tip o! Lakin kimlere, nasıl anlatacağımı bir bilsem!

- İşte yanındayım, ne güne duruyoruz?

Çözümü çabuk buldu. Kendine mal edilen bir fıkra ile başladı… Hani; (Damdan düşüyor, etrafına toplanıp, isteğini soranlara ilk tepkisi; "Bana damdan düşen birini bulun!" oluyor ya…)

"Doğru! İhtilal yaşamış eski siyasilerdensin, daha iyi idrak edersin, sana söyleyeyim…" dedi sonunda.

- İhtilali yaşamak!

Yıl 1980…

Olay çok elim!

Sonradan kendine yöneltilen; "Beyefendi, darbe olasıllığını nasıl atladınız, neden mani olmadınız?" sorusuna, ancak, "Elimde ikinci bir ordu mu vardı?" sualiyle yanıt veren, ihtilaller hariç her soruna ÇARE bulan günün en tecrübeli politikacısı iş başında…

O gün bir sıkıyönetim komutanına açıkça söylediğim gibi; "Lider seçip arkasına düştüğümüz kişi, her ne sebeple olursa olsun, demokrasi arabasını kışlaya toslayıp halkının ve şahsının iradesini emri altındaki 4 komutana hiç dirençsiz teslim ediyor… Bir zavallı belediye başkanı olarak, bize de; milletin oylarıyla oturduğumuz koltukta, çatısı tepemize yıkılan, bu elim demokrasi depremiyle yok olmak düşüyor. Üstelik hiç sorgulamasız geleceğimiz yasaklanıyor…"

Şükür! Söylentisi ayyuka çıkan işkencelere şahsen maruz kalmadığım için "Nicedir?" bilmem de; şafak vakti, büyük suçlu edasıyla evden alınıp, asker cipiyle meçhule götürülüşün, kişisel varlığımda açtığı yaradan çok, arkamdan ağlayarak bakan bir eşle, boynu bükük iki küçük çocuğun geçirdiği travmayı yıllar boyu her gün büyük bir acıyla yaşadım ben…

Bu yüzden olsa gerek;

Geçmişte olanları mantıksal açıdan kritik etme acizliği ve ülkemizdeki "Kendine özgü" demokrasi oyununu kavramadaki aptallığım devam ediyor… Yıllardır olup bitenlere hâlâ şaşkınım, anlayışım kıt ama; Hoca, görüntüye bakarak vermiş kararını , "Sen halden anlarsın!" deyip girdi konuya;

- "Emir demiri keser!" demişler… Biz yine, "Anlıyor gözükerek" milletçe tek becerimiz olan klasik, "Herkese ve her şeye itaat" kavalımızı dinleyelim; gözyaşı dökmek için… Nasıl olsa, becerebildiğimiz tek gerçek; koyun misali ağlamak!

İşte OLAY;

BİR ABİDE ŞAHSİYET (Tevfik İleri)

Belli ki Hoca, 1960 sonrasının "Yürek yakan" bir yaşanmışını anlatacaktı. Nedense, birden ukalalığım tuttu. Önce, neslimizi o noktaya getiren gerçek nedeni ortaya sermek, ülkeyi "Demokrasiyi öldüren bir ihtilale" sürükleyen sebepleri sıralamak geldi içimden… İzin almadan başladım.

Dahası, kelimenin tam anlamıyla uçtum;

Kim, "Ne derse desin." Hangi bahaneye sarılırsa sarılsın; "Koskoca Osmanlıyı bütünüyle, dış borç sarmalı boğup öldürdü," diyebiliriz. Biz büyük çöküşü öyle tanımladık…

Dünyanın en güçlü imparatorluğunu sonlandıran, bütünüyle sınır ötesine endekslenmiş bu bağımlılık felaketi, binlerce olumsuzluğa rağmen cumhuriyetin ilk yirmi yılında başarıyla defedilmişti… Öze dönüşün arınması,çok uzak olmayan bir gelecekte muhtemel dev büyümeyi, Türk ulusunun onurunu geri getirecekti.

İlerisi görünüyordu;

Emeğin, alın terinin önemini kavramış, "Kendi yağıyla kavrulan", bir aymazlık sonu yitirdiği "Lider" vasfını tekrardan yakalayacak yeni bir Türk devleti...

Ama!

Kolaycılık yok mu; "Derin düşünce" yoksunu, geçici güncel başarıya bağımlı ufuksuz yöneticilerin can simidi, o kahrolası kolaycılık?

Eğer;

Tüm devirleri avucunun içine almış adamları yetiştiremiyorsanız; yandınız… "Hadi bizi yönet!" dedikleriniz, içinde bulunduğu zamanın tutsağı oluyor ve böylece toplumun geleceğini tüketiyorsunuz…

Örneği ortada;

Ne yazık! 1918'in dramını ve 1923'ün utkusunu yaşamış, özgürlük sevdalısı bir neslin kurduğu genç cumhuriyet, 1945 yılının sonlarına geldiğinde, maalesef "bağımsızlık iddialı" kuruluş yapısına aykırı yollara saptı veya saptırıldı… Dış dünyanın, özellikle ABD'nin tuzak yemlerine hiç çekincesiz el uzattı… "Dilenci lokması" değmemiş boğazını "yardım adı altında" bayat süt tozu ve küflenmiş Amerikan yağıyla kirletti.

"Sen tüm varlığını atam Baltacı dedeme borçlusun. Gücün yetiyorsa hadi gel, al!" demek varken; "Rusya boğazları istiyor, bense korumasızım!" bahanesi ve sebebi anlaşılmaz bir ham korkaklıkla NATO'ya girip, "Düşman işgaline haram kılınmış" Anadolu toprağını doğrudan yabancıların etkinliğine, ABD üslerinin insafına(!) teslim ettik.

Yetmedi! Üç teneke kurtlu peynirin hatırına; gittik, ta Kore'lerde Amerikan emperyalizminin onuru uğruna canımızı verdik.

Geldiğimiz noktaya bakınız;

Çok yakın geçmişte, bir takım aşiret cücelerini "kırmızı pasaportlarla bezeyerek" ellerimizle büyütüp, kendimize düşman ürettik… Dost ve müttefik bellediğimiz devletlerin çantasındaki "SEVR" bölünmüşlüğünün haritalarını, "Hortlak görmüşçesine" ölüm sessizliğinde seyrediyoruz… "Çekiç güç" aymazlığıyla, topraklarımızda kanlı terörü azdırıp, kökleştirdik. Nice şehitler verdik…

Finans kaynaklarımızın yarısı yabancılarda… Madenlerimiz, stratejik kuruluşlarımız tümüyle elimizden çıkmış… Toprağımızın altındaki doğalgaz ve petrolü çıkarıp, yararlanma irademiz yok…

Kendimizi zaten bitirmişiz. Şimdi de; "Haçlı zihniyetinde" olduklarını açıkça ilan edenlere, "BOP" tipi kurulumlara katkı sağlayarak, bilmeden Ortadoğu'nun başını denizaşırı esaretlere hazır tutuyoruz.

- Öhö!

Çok iyi biliyorum ki, "Vatan" deyince, vatanı ANA kabul eden tüm insanlar gibi hassasiyetle titriyor Hoca. Toprağının sevdasıyla içi yananlardan; hele bu milli aşkının önüne düşmanlarca kurulmuş ölüm tuzaklarını "Yakın tehlike" görüyorsa!.. Tanıdığım kadarıyla bir de su katılmadık gerçekçi! Şayet yanında bizzat kendinin saptamadığı, yakın çözümü olanaksız görünen berbat bir sorun konuşuluyorsa, bazen konu saptırmasına giriştiği oluyordu. Yine gelinen noktadan rahatsızlık duymuş olmalıydı. "Kendine gel!" anlamı taşıyan yapmacık öksürüğün ardından "Hop!" dedi;

- Sırası mı bunların?.. Lütfen!

- Pardon Hocam, durduk yerde, derin yaraları deşmek bizim ne haddimize, çok pardon!.. Arzunuz üzere dersimize "usuletle, suhuletle" devam edelim.

Sıkılmıştı belli:

- Evet, aynen!

Başka seçeneğim yoktu, uyarı sonrası sazı ve sözü sahibine bıraktım. O da kaldığı yerden okumaya başladı:

Demokratların kusuru,

1950 yılı, medeniyet dünyasına girmenin "En uygun katılım" zamanıydı… Demokrat Parti, milletin kaderini eline aldığı ilk günden itibaren, işe, yedi yaşındaki çocuktan başlayarak, ona

milli kültür hazinelerinin kapısını açarak, tarihinin, dilinin ve özellikle de bazı gurupların sultasından uzak kalmış dininin el değmemiş gerçek yüzünü göstermeliydi. Bu davranış; demokrasinin tek kaynağı olan bireysel hürriyetlerin vazgeçilmezliğini, kişisel bağımsızlığın erdemini genç kuşaklara benimsetecek, Türk demokrasisinin yapısallığına olumlu yönde ivme kazandıracaktı.

Yalnızca kendine oy verenleri değil, hiç ayrımsız tüm ülke insanını kucaklayan bir iktidar uygulaması; DEMOKRASİYE kendini koruma refleksi verecekti…

Ama beceremedi!

Sadece, maddi planda yaptığı hizmetler karşılığı, halk kesimlerinde meydana getirdiği sempatiye dayanarak sağladığı toplumsal güveni, sonsuza dek yönetimde kalacağının garantisi sandı.

Ve bu aldatıcı güçle, tüm muhalefeti düşman görüp, seçim restini çekti:

- İstediğiniz koşullarda, istediğiniz gün, istediğiniz şekilde karşıma gelin. Siz bitiksiniz, bu alemde artık ben rakipsizim…

Tıpkı Yıldırım Bayezid gibi!

Mutlaka biliyorsunuz, fakat tekrarında fayda var;

Yıldırım Bayezid'in üzerine gelen "Niğbolu'daki" Haçlı ordusunda, mükemmel donanımlı 10 bin Fransız süvarisi vardı… "Gök düşecek olsa, mızraklarımızın ucunda tutarız," diyecek kadar, güç mağruru olmuş bu çılgın topluluğa, prens Korkusuz Jean kumanda ediyordu.

Osmanlı ordusunu yok edeceklerini, Yıldırım Bayezid'i esir alacaklarını söylüyor, ona "NELER" yapacakları konusunda yüksekten atıp tutuyorlardı.

Umdukları olmadı! Niğbolu Savaşı, Türk ordusunun zaferiyle bitti… Korkusuz Jean ve arkadaşları esir düştüler... İdam bekliyorlardı, Sultan Yıldırım onlara iyi davrandı. Bir daha karşısına çıkıp, kendini uğraştırmamaları koşuluyla, hepsine yemin ettire-

rek, ülkelerine geri yolladı… Ancak, Korkusuz Jean'a meydan okuyarak, şöyle dedi:

- Senin yeminini sana geri veriyorum. Eğer şerefli bir adamsan, silahını yeniden ve mümkün olduğu kadar çabuk eline al; benimle uğraşmak üzere, bütün hükümdarlarla birleş. Bil ki, böyle hareketin benim çok hoşuma gidecek… Çünkü; bana parlak bir zafer daha kazanma fırsatı vermiş olacaksın!

&

İşte aynen;

1957 seçim galibiyetinin coşkusuyla Demokratlar, karşılarında hiçbir engel kalmadığı düşüncesiyle iyice marjinalleşti… Durduk yerde parti gurubuna,"Siz isterseniz rejimi bile değiştirirsiniz!" havası basıldı. Herkesi kucaklamak yerine, Yıldırım Bayezid edasıyla muhalefeti küçümsediler… Yetmedi, belki de haklılık payı bulunabilecek eleştiriler karşısında; "Ne söylediklerine kulak vermek yerine", üniversite hocalarına "Kara cüppeliler!" dendiği ileri sürüldü… Ne yazık! İpler kopmuştu, böylece derin ayrılıklar oluştu…

Önemlidir;

Bir ülkenin iç bünyesinde açılan, birliği sarsıcı gedikler, o devletin yönetsel yaşamına göz dikmiş, ona yön vermeye çalışan dış etkenlere hep fırsat yaratır.

- Yıkım koşulları oluşur.

İşte bu önemsenmeyen ayrıntılar, bir anda 1960 ihtilaline gidecek dehşet yolunun parke taşlarını döşedi Türkiye'nin önüne…

Üstelik demokrat Parti, 1950 yılında, ezici bir çoğunlukla iktidara geldiği zaman, on bir, on iki yaşlarındaki İlkokul çocukları; kendilerine gerçek demokrasi dersi verilmediği, sahip olunmuş bireysel hürriyetlerin dedikodularla yok edilemeyeceği öğretilmediği için, 1960 başlarında her biri birer üniversite öğrencisi olarak, "sandıktan ümidini kesmiş" muhalefetin kışkırtmasıyla kaldırım politikacılığına soyundular.

İhmal edilmiş gençlik, günlük çıkarların, siyasi dalaverelerin kulluğuna girip, bindikleri dalı bilinçsizce kesti…

- Çaresi yok! İnadın ve aymazlığın çağırdığı kötü kader kapıyı tıklamıştı artık. Sona geliyorduk.

Her neyse! Biz dehşeti tam orada bırakıp, kahramanımızın (Tevfik İleri) ABİDE kişiliğini ortaya koyduğu sahneyi seyredelim birlikte;

İhtilalden bir ay önce; 28 Nisan 1960… "Gençler kıyma makinelerinde doğrandı, yok edildi…" dedikoduları arasında, o büyük öğrenci olaylarının yaşandığı gün… Son derece yumuşak huylu oluşuyla ünlü, gerçekten insancıl tabiatlı, meşhur bir bayan yazar, kişisel dostlukları bulunan Bayındırlık Bakanı, merhum Tevfik İleri'ye;

"Hükümetin olaylar karşısında sessiz kaldığını, anarşiyi bir zevk veya ekmek kapısı yapmış kalabalıkları, bu derece başıboş bırakmanın ülke için tehlike arz edeceğinden…" bahisle, derhal ciddi ve gerekirse caydırıcı sert önlemler alınması gerektiğini söyler…

Tevfik İleri, şaşkındır ve karşısındakinden anlayış ummaktadır:

- Ama biz iktidara AŞK ile geldik. Sertlik taraftarı olamayız, kötülük yapamayız. Biz hiç kimseyi incitip kıramayız. İnsanları dövmek bize yakışmaz.

O gün; darbeye koşullandırılmış medyanın ihtilal bahanesi olarak ileri sürdüğü "İktidarın despotluk yaptığına dair…" galiz iftira kampanyasına tek başına yanıt veren farklı bir kişilik sergilemişti Merhum…

Bir bakıma, çok ileri insancıl bir demokratlıktı bu!

"Halkına her durumda hoşgörü ile bakmak" gerektiğine samimiyetle inanmış bir hükümet üyesinin, "Bir abide kişiliğin" kandırılarak kendilerine karşı ayaklandırılmış göstericilere, iktidarın varlığını yok etme özgürlüğünü tanıma anlayışıydı. Her şeye rağmen, "Vatandaş kadrini" önceleme sevdası!..

&

Devamı daha ilginç;

1960 ihtilalinden sonra, halk sevgisiyle yoğrulmuş yüce bir ruha sahip olan bu asil insana (Tevfik İleri), Türk demokrasi tarihinin en büyük kırılma noktasını teşkil eden Yassıada günlerinde, işkence yapılır, dövülür, sövülür.

Bir dövme işleminin hemen ardından, yüzü gözü morarmış, dudakları patlamış durumda, kendini ziyarete gelen eşinin karşısına çıkmak zorunda kalır. "Neler olduğu" konusunda, hanımına verdiği cevap, onun devlet adamlığında yükseldiği noktanın yüceliğini gösterir niteliktedir;

"Arkadaşlar top oynuyordu, seyrederken top yüzüme çarptı…"

Aradan fazla bir zaman geçmedi;

Siyasi hayatında, intikam, kin, öfke ve hatta hoşnutsuzluk gibi kişisel zaaflardan her zaman uzak kalan bu abide insanın, Ankara Hastanesinde, jandarma gözetiminde son nefesini verirken söylediği sözler, sadece Türkiye'de değil, dünya siyaset tarihinde gerçek yerine oturdu. Asla unutulmaz:

- Her şeye rağmen halkıma hizmet etmiş olmaktan memnunum. Bu uğurda, SIRTIMA YEDİĞİM YUMRUKLARI BİLE SEVİYORUM!..

&

Hoca, yaşamı espri üzerine kurulmuş bir insan. Acıya tahammülü yok… Konumuz istemeden dramatik noktaya gelince, canı sıkıldı. "Bu günlük yeter!" deyip, defteri kapattı. Haliyle bana da yol görünmüştü. Ama olayların rengi, içimi baydı. İllaki, birkaç cümle söylemem gerektiğini düşünüyordum. Kararımda ısrarlıyım; "İster okusun, ister bir kenara fırlatıp atsın!" Fikrimi yazıya dökerek, masanın üzerine bırakıp çıktım;

Birkaç söz;

Türkiye; "Dünden bu güne" tabiriyle, uzun yıllardan beri, cilalı kelimelerle bezenmiş, öz yapısından uzak bazı kuru söylemle-

rin karmaşasında, gerçek durumuyla çelişkili bir hayat tarzını yaşaya geldi.

Elinde ve kafasında, kitleleri saadet yüceliğine ulaştıracak beceri kaldıracı olmayan, yönetsel zenginliğin nasipsizi, yetenek fukarası birçok toplum önderi, altında halkını barındırmaktan uzak yetersiz gölgelerini, hep çekici sıfatlarla sundu piyasaya… İnsanları "Basma kalıp" sloganlarla uyuttu;

Kimi; bacılığa, ağabeyliğe, babalığa, halkçılığa soyunup, "Benimsin!" sahiplenmesiyle kitleleri kucaklarken resim verdi.

Kimi; içinden, "Ancak benim elimde olursa ülke demokrattır!" görüşünde olduğu hâlde; meydanlarda, "Söz milletindir!", "İktidar halktır!", "Millet iradesi kutsaldır!" diye bağırdı…

Kimi, globalleşmenin coşkusuyla ferdi öne aldığını sanıp, vatandaşına bireysel hürriyetlerin çeşnisini sunduğu vehmiyle avunurken, kimileri de; "İllaki DEVLET!" deyip, "O yoksa kişilerin varlığı neye yarar?" hükmüyle, kalkınmayı topyekün tepeden sağlamayı umdu. Fertler arası liberal rekabete boş verip, bireylerin mutluluğunu, "Zorlayıcı" toplumsal kuralların işleyişinde sandı.

Dilin kemiği yok!

"Su kullananın, toprak işleyenin" palavrasının yanında, "Herkese ve her kesime fırsat eşitliği" vaat edilerek insanlar uyutuldu…

Ancak, halk olarak biz de hiç masum değiliz!

"Size şahdamarınızdan daha yakınım!" diyen YARATAN'I bir kenara bırakıp, kendimize "karizmatik" sandığımız ULU beyler ve cismani mübarek adamlar edindik. Onlar dahi kazanımcıl siyasete soyunarak; kendine OY vermeyenleri, "Patates dinine reva görürken" yandaşlarına hem devlet kesesinden bol dünyalık ve hem de cennetin anahtarlarını sundu…

İhtilal yaptık, muhtıra verdik, "Post modern" yaptırımlarda bulunduk!

Netice;

Çok uzak değil, 1971 yılında; İspanya ve Portekiz'le eşit düzeyde, Yunanistan'ın bir hayli önünde idik. İtalya ile önümüzde on, bilemediniz on beş yıllık açık vardı.

- "Şimdi neredeyiz?" derseniz;

Doğru teşhis koymamız gerek!

Bir gecede, "Milli gelirin 9 bin dolara ulaştığını…" ilan etmekle bitmiyor iş… Aslında görünüm feci! Yönetenlerin ilan ettiği bu istatistiğin kişisel rahatlığını halk hiçbir şekilde hissetmediğine göre; "Ülkemizdeki 70 milyonluk dev kitle, isim isim bilinen, 32 adet dolar milyarderi için çalışır durumda…"

Çıplak gözle baktığınızda bile açıkça görülüyor ki;

İspanya, Portekiz, Yunanistan ve hatta 2002 krizinin yerle bir ettiği Brezilya dahi bizi çoktan geride bıraktı… Avrupa'nın gelişmiş diğer ülkeleri ise, en iyimser görüşle yarım asırlık fark attılar bize…

Önerimdir;

Bir gece vakti, Gelibolu yarımadası'nda, yıldızlardan aldığı ışıklarla özgürlük raksı yapan Ege sularının gizemli oynaşını seyrederken, orada yatan 230 bin şehidin ruhunu dinleyin… İsterseniz, gidip Kocatepe'de yere dayayın başınızı veya Menderes Nehri boyunca algılamalı yürüyerek, Milli Mücadele erenlerine kulak verin.

İnanın, bugünkü düşkünlüğümüze içten ağlıyor onlar… İnançları gereğiydi; "Sizin bu hâliniz için mi öldük?" demiyorlar, ama mutlaka bizden şikayetçiler.

Suçlu mu?

"Şunu bunu" saymaya ne gerek. "Uzun zamandır" ortak aklı yitirdik ki; istisnasız HEPİMİZ birden!..

Artık ders alma zamanı;

Her devirde idarecilerin ZEKİ ve AHLAKLISINA ihtiyacı var Türkiye'nin… Ve de; o tipleri benimseyip, seçecek bilinçli HALKA!..

Bir de, yönetici samimiyetine! Hani, son günlerin çok tutan deyişiyle; sözü özüne uygun idarecilere. Gerçek anlamda varlığını halka adamışlara…

Takıyyesiz
Bir halk adamlığı örneği:

Yıl 1850…

Henüz üç beş gün önce yaprak açmış, koca cismiyle tüm bahçeyi kaplayan asırlık çınar ağacının çatıya dayanan azgın dallarını olanca hızıyla döven bahar yağmurunun ardından, güneşin cılız ışıkları Büyük Reşit Paşa'nın yatağına kadar uzanmıştı. Buna canı sıkıldı Paşa'nın. İlk kez güneşin doğuşunu yatarken seyrediyordu. Oysa tüm hayatı boyunca sabahları erkenden kalkmıştı. Günün üstüne doğduğunu hiç hatırlamıyordu. Hele Sadrazam olduktan sonra, boğazdaki yalıyı hep alacakaranlıkta terk eder olmuştu.

Devlet işleri, halkın dertleri, uykularını bölüp, kendisini geceleri yatağında rahat uyuyamaz hale getirmişti. Gariptir, şimdiye dek hiç yorgunluk hissetmemişti… Ama iyiden yaşlanmaya başlayan vücudu, bugün daha bir halsizdi. Çakılıp kalmıştı karyolaya… Birbirine yapışan gözkapaklarını parmak uçlarıyla zorlayarak açabildi ancak. Sonra arkasına konan üç yastığa yaslanıp, Sekreteri Reşit Efendi'yi harem dairesine çağırttı. Emri kararlılığını yansıtıyordu:

- Görüyorsun çok rahatsızım. Babı Aliye gidemem! Müsteşarıma söyle, mazeretimi padişaha iletsin… Sen de, selamlıkta bekleyen ziyaretçilerime selamlarımı ileterek, kendilerinden bu gün için benim adıma özür dile.

Fakat verdiği karar içine sinmedi, Reşit Efendi'yi geri çevirip düzeltme yaptı:

- Beni bekleyen misafirlere hiçbir şey deme! Hepsinin acil işleri vardır, masraf edip uzaktan gelenleri vardır. İçlerinde kendile-

riyle kasten konuşmadığımı sananlar olabilir, zor da olsa, gayret edip, çıkar konuşurum onlarla…

Paşa, o gün ne padişaha gitti, ne de Babı Aliye… Ancak, hiç mecbur olmadığı hâlde, kapısına gelen halkı hasta hasta kabul ederek, onlarla meşgul oldu…

&

Çok iyi biliyorum; Hoca bu yazdıklarımı okuyunca, karşısında olsam, "Peki ahbap, uzun lafın kısası, bir LİDER de aranması gereken birinci özellik nedir?" diye soracak,

Gıyaben de olsa; "KARİZMA!" dedim, peşin peşin.

Üç beş kelimeyle açılımını da yaptım;

İşlek ZEKÂ, HOŞGÖRÜ, olgunluk ve espri yeteneği…

Bir de; ara sıra da olsa gülmesi, yeri geldiğinde LATİFE yapması gerektiğine dair iki tane örnek yazdım;

Birlikte okuyalım;

Ne çorbasıydı bu içtiğim?

Turgut Özal'ın evlendiği ilk yıl… Eşi Semra Hanım o sıralar yemek pişirmesini henüz bilmiyor… Yazılı tariflerden öğreniyor ama denemişliği yok. İçinden gelmiş, bir gün kabak dolması yapıyor. Her ne kadar kitaptan okuduklarını harfiyen uygulasa da, pratik önemli! Pişirme süresini geçirdiğinden, dolmalar haşat; resmen erimiş… "Yemeğin suyu…" derseniz; bütünden kopan kabak parçaları, Karadeniz takası gibi tencerenin içinde yüzüyor…

Sevgiye dayalı birliktelik, kusur aratmaz…

"Nasıl olmuş, beğendin mi?" sorusuna, Özal, büyük bir hoşgörüyle yanıt veriyor:

- Çok güzeldi cancağızım, eline sağlık harika!

Kendisi yanlışlığın farkında, kocası; "Olmamış hayatım!" dese, iş kolay. Semra Hanım,"Kusura bakma, benimki acemilik…Bir da-

haki sefere başarırım!" diye özür dileyecek. Fakat Turgut Bey oralı değil.

Bu kez "Önemsemedi" düşüncesiyle üsteliyor:

- Gerçekten beğendin mi yemeği?

- Çok güzeldi Semra Hanım, eline sağlık çok güzel… Yalnız, ne çorbasıydı bu içtiğim, deminden beri düşünüyorum hâlâ adını bulamadım?

Dramdan espri çıkarmak…

Turgut Özal eşiyle birlikte, resmi ziyaret için Pakistan'da... Devlet Başkanı Ziya Ül Hak, değerli konuğu onuruna muhteşem bir akşam yemeği veriyor…

Adet olduğu üzere, önce dostluk içeren karşılıklı sıcak konuşmalar yapılır… İşaret verilince de, yemek servisi başlar. Büyük aksilik! Aşırı saygının verdiği telaştan, ayağı tökezleyen özel garsonun elindeki düğün çorbası, olanca yakıcılığıyla, gelir Semra Hanım'ın üzerine dökülür.

Bir insanın, akla gelmez oluşumlar karşısında deyimsel olarak, "Tepesinden aşağı kaynar su dökülmesi," ile bu talihsiz kazanın ne farkı var! Bayan Özal da şaşkındır , ne yapacağını bilemez… Vücudunun acısına mı dayansın, tuvaletinin kirlenmesine mi?

Olayı en az onun kadar garipseyen ve de durumdan fevkalade üzülen Pakistan Devlet Başkanı, özür dileyip, "Programa ara vererek, kıyafet değişiminden sonra devam edilmesini…" önerirse de, Semra Hanım; dost ülkenin üzüntüsünü azaltmak amacıyla, "Etkilenmemiş" havasına girerek, hiç düşünmeden reddeder;

- Önemli değil efendim, lütfen devam!

Acilen peçete, mendil gibi, el altında temizleyici ne buldularsa, etrafa çaktırmadan elbise silinerek, hiçbir şey olmamışçasına yemeğe devam edilir.

Sonrası enteresan;

Turgut Özal, tören bitiminde üzerini değişirken yemekteki davranışından ötürü eşini yürekten kutlar:

- Biliyor musunuz; programa ara vermemekle çok akıllı davrandınız. Tebrikler!

Önce, Türk Kadınının özverisi ve dayanıklılığını gösterdiği, dost ülkeyi "Mahcubiyetle ezilmekten" kurtardığı için eşi tarafından böylesine iltifat gördüğünü sanır Semra Hanım. Ama Turgut Bey'in anlamlı biçimde ve kahkahayla güldüğünü görünce huylanır. Hatta bir "Hinlik" sezip biraz da sinirlenir:

- Böylesine gülecek ne var Turgut Bey!

Devletler arası ilişkiler, protokol prensipleri ne umuru? Dalgasını geçer Özal:

- Bence hiçbir şey olmamışçasına yerinde oturmakla akıllılık ettin. Şayet, Ziya Ül Hak'ı dinleyip programa ara verilmesini kabul etseydin var ya; o zaman büyük şenlik olurdu! Şu an, salondaki 900 kişinin meraklı bakışları altında, senin üzerinden et parçaları dökülerek yürüdüğünü tahayyül ederek, gülmekten ölüyorum ben!.. Ne manzara olurdu ama?

&

Hoca, "lider" için saydığım sıfatları eksik bulmuş olmalı. İvedilikle hem de, "Kısasa kısas!" dercesine, iki ayrı yaşanmışla yolladı yanıtını. Sunumu oldukça gerçekçi:

- Her yönüyle taklidi seven bir toplumuz, yaşam tarzımız, halk deyişiyle; "İmam- Cemaat ilişkisine" dayalı... Yöneticilerimiz tebessüm ediyorsa, biz yönetilenler, kahkaha ile güleriz. O bir kere yanlış yaparsa, halk olarak biz doğruyu unuturuz. Ucundan kıyısından götürürse, biz tümüyle çalarız… Üstelik devlet adamı işinde son derece ciddi olacak. Dost ahbap hatırına "Bir seferlikten bir şey olmaz!" zihniyetiyle kuralları çiğnemeyecek. "Sonunda makam kaybı da olsa" kanuna harfiyen uyacak.

İlk örneğini de Osmanlı'dan vermiş:

Sayın Sadrazam, sizi anlamış değilim!

3 Kasım 1839…

Tanzimat ilan edilmiş, ayrıca Batılı devletlerin isteği üzerine özel bir Yüksek Tanzimat Meclisi kurulmuş, başkanlığa da Âli Paşa getirilmiştir. Ancak Meclis Başkanı'nın ve orada çalışacak personelin maaşları, bütçede ödenek olmadığından sorun yaratmıştır.

Sadrazam Büyük Reşit Paşa, Maliye Bakanı Nafiz Paşa'ya tezkere göndererek ödenek ister:

"Meclis Başkanlığına atanan zata 80 bin kuruş maaş vermek lazım. Üyelere, Meclis katiplerine de 150 bin kuruş tahsisat ayırmak gerekmektedir."

Sadrazam bu kadarla kalmaz, işin çabuklaşması için Maliye Bakanı'na bir de formül önerir. Ziyadesiyle uyumu zorunlu bir emirdir bu:

"Bursa Vilayeti'nin valilik tahsisatı 80 bin kuruştur. Âli Paşa şeklen Bursa Valisi gözüksün bu parayı alsın, ama Meclis Başkanlığı görevini yürütsün. Bursa İli'nin işlerini de Defterdar Efendi görsün. Tanzimat Meclisi kadrosuna verilecek 150 bin kuruş ise avans olarak verilsin, sonra mahsup yapılsın."

Söz konusu tezkerenin altında ayrıca o dönemin Genelkurmay Başkanı Rıza Paşa ile Donanma Komutanı Mehmet Ali Paşa'nın da imzaları vardır.

Maliye Bakanı Nafiz Paşa'nın Sadrazam'a gönderdiği ret cevabı çok ilginç:

"Hazinenin sıkıntıya düşmesi, "Filan meclise lüzum vardır" bahaneleriyle, birtakım meclisler kurmak, bazı zatlara karşılıksız maaşlar verilmesiyle hasıl olur.

Bir zatı, devletin bir iline Vali tayin edip, ama o vilayeti defterdarın idaresine teslim etmek ne demektir, böyle acayip uygulamalara zatınızın sadaretlerinde nasıl müsaade edilir anlamış değilim!

Karşılıksız bir akçenin bile harcanması için ödeme emri vermeyeceğim ki; yarın vicdanıma ve Allah'a hesap sunarken, "Bu milletin bir akçesini bile hatır için harcamadığımı" yüksek sesle haykırmaya yüzüm olsun!

Elhasılı, bu ve buna benzer kanunsuz işlere muhatap olmamak için görevden istifa ettiğimi üzülerek arz ederim."

&

Hoca'nın yazdığı ikinci olay çok eskilerden. Sayfanın başına, "Halka yaptığınız tavsiyelere önce kendiniz inanın, kuramınızı evvela siz uygulayın, dinleyenler sözünüzü harfiyen yerine getirir…" diye yazmış.

İşte derslik bir yaşanmış:

Önerime önce kendim uydum

Bağdat'ın zengin ailelerinden birinin çocuğu, "Durmadan yeme" hastalığına yakalanmış, aralıksız sadece hurma yiyor. Bu çok besleyici gıda, aşırı tüketim nedeniyle önce ufaklığın midesini bozuyor, sonra da vücudu tek düze beslenme yüzünden hızla anormalleşiyor.

Aile telaşta, gidilmedik doktor kalmamış, ama derman yok…

Çaresizliği gören bir bilge kişi, "çocuğu İmamı Azam Ebu Hanife'ye götürmelerini" önerdi. Son umut! Ana- baba soluğu Ebu Hanife'de aldı… Onun uğraş alanı değildi, fakat büyük bilgin, evlat sevgisiyle oradan oraya koşturan bu insanlara acıdı. "Sorunun tıp meselesi olduğunu" söyleyip onları geri çevirmeye gölü razı gelmedi. "Çare" olmayı deneyecekti. O gün herhangi bir işlem yapmadı. Sadece, "Şimdi gidin, bu çocuğu bana yarın sabah getirin" diye tembihledi.

Ertesi gün geldiklerinde, mekan hazırdı; ortada biraz toprak, bir testi su… Ebu Hanife, sorunlu çocuğu yanına oturttu. Su ve toprakla önce kıvamında; normal, sonra çok sulu iki çeşit çamur yaptı. İlkini göstererek:

“Bak evlat!” dedi:

- Şu gördüğün çamura, su ve toprak yeterli oranda kondu. Bu çamurdan testiler, küpler hatta koskoca binalar yapılıyor. İkincisinin suyu “Ölçüsüz biçimde” biraz fazla olduğundan, hiçbir işe yaramıyor, ancak çevreyi kirletiyor… İnsan vücudu da aynen böyle! Senin devamlı yediğin hurma çok yararlı, fakat onu kararında yemek gerekir, fazlası şu önündeki sulu çamura benzer; yararsız, hatta zararlı… Artık vücut dengeni bozan bu hurmayı yeme!

Çocuk, aklına yatan örnek ve Bilge Adam’ın inanç dolu telkini üzerine, “Hurma yemekten vazgeçtiğini” söyler ve sözünde de durur…

Aile memnundur, fakat içlerinde “mutlaka anlamak istedikleri” bir merak uyanmıştır. Başka zaman tekrar Ebu Hanife’ye giderek onu sorarlar:

- Efendim, o gece ne çare bulduysanız bizimle paylaşır mısınız?

- Ben çocuğunuz için gece bir şey yapmış değilim.

- İyi ama, size ilk geldiğimizde, derdimizi söyledik, bize ertesi güne randevu verdiniz. Bu geçen zamanda soruna bilemediğimiz bir çare bulduğunuzu sanıyoruz. Hani “Okuyup, üflemek” gibi…

İmamı Azam tebessüm etti:

- Siz bana geldiğinizde ben yenice hurma yemiştim, hem de keyifle… Hurma midemde, tadı damağımda iken nasıl aleyhinde konuşur, çocuğa hurmayı yasaklamak için zihnen nasıl konsantre olabilirdim ki?.. Hazım işi bitsin, tadı gitsin istedim; ancak o zaman karşımdakine hurma yememesi gerektiğini söyleyebilirdim. İnançsız telkin olmaz…

&

ÖNEMLİ BİR DİP NOT:

“Işıklar içinde yatsın!” yukarıda adı geçti ya! Ne zaman, merhum Cumhurbaşkanı ÖZAL’la ilgili bir haber veya anıya rastlasam, suikasta kurban verdiğimiz iki Türk büyüğü; Fatih Sultan Mehmet Hân ile yenilikçi ve büyük Türkçü Sultan Aziz gelir benim aklıma.

Biri, müstakbel Avrupa fethi öncesi, Roma seferine çıkacağı gün zehirlenip öldürüldü. Diğeri (Sultan Aziz) tam, "Büyük Türk Dünyası" girişimlerinden sonuç alacağı sıra katledilmişti.

Önce; "Türk cumhuriyetlerine yaptığı seyahatte" tüm Türk ulusunu dinmez bir hasretle ayağa kaldıran, sonradan da; "ihtimal ki," oralardan aldığı mesaj gereği; "Adriyatik'ten Çin Seddi'ne kadar!" ifadesiyle birilerini huylandıran ve korkutan Türkiye Cumhurbaşkanı Özal'ın ölümü "kalp krizi" olarak ilan edildiğinde, "eh olabilir!" diye, içimde şüphe payı bırakarak kanmıştım o gün ama, Amerikalı kalp doktorunun hemen peşi sıra "kalp krizinden ölmesi olanaksız!" açıklamasının ardından, Cumhurbaşkanı'nın birilerince katledildiğine kesinlikle inanmıştım.

Ailesi yıllardır "adres bile vererek" zehirlendiği iddiasındaydı, hepimiz kös dinledik! Ancak, 13 kasım 2010 akşamı "onunla ilgili" bir televizyon yayınını izleyince, "öldürüldüğüne dair" şüphelerimiz arttığı gibi, o ölüm günü yaşanan bazı olaylarla da gerçekten ŞOKE olduk.

Şöyleki;

Sabah 9.30- 10 arası köşkte birden bire yere yığılan Cumhurbaşkanı Özal'a, "programdan anladığımız kadarıyla" 11.30'dan önce hiçbir tıbbi müdahale yapılmamış, hattâ saat 12'ye gelirken doktorlarla anca buluşturulmuş…

Bir de; "dönemin Genel Kurmay Başkanı'nın yakın postası olan" bir adamın canlı şahitliği var ki, dehşet!

İşte onun canlı yayında söyledikleri:

"Bir polis motosikleti (Hacettepe hastanesine) geldi, "Cumhurbaşkanını getiriyorlar" dedi. Bir Mercedes kapıya geldi, İKİ KORUMA ve bir şoför vardı. Bir tanesi de sedyenin yanındaydı. Sedyeye resmen çuval gibi oturtulmuştu. İki hademe o odaya onu soktular. Sedyenin üzerinde midesini tutarak, sanki kramp geçiriyor gibi resmen inliyordu. Korumanın biri bize doğru koştu, biri diğer tarafa koştu, her tarafı boşalttılar. Bize de "geri gidin!" diye talimat verdiler. Bir koruması içeride kaldı. Ben ara ara çıkıyor-

dum merakımdan. Daha önce (yakından) hiç görmemiştim ben rahmetli Cumhurbaşkanımızı. Ama o anda inanılmaz derecede içim koptu, başındaki koruma yalvarıyor, "doktor bulun!" diyordu. Sonra bir ara genç doktor gibi bir şey geldi, baktı başında durdu. Ama o da koşmaya başladı müracaata doğru. Cumhurbaşkanımız midesini tutuyor ve kasıyordu kendini… Vs…"

O gün yaşananlar ve şayet görgü tanığı olduğunu iddia eden bu şahsın dedikleri doğruysa; sizi bilmem, bazı ihmal veya rastlantılar, (adına her ne dersek) bana biraz tuhaf geldi:

1- Olay anı, koskoca Cumhurbaşkanlığı köşkünde, "donanımsız 67 model hasta nakil arabası dışında" ne bir ambulans ne de acil yardım ünitesi olmadığını görüyoruz.

2- O sabah, köşk doktorunun ortalarda hiç görünmediğini, hatta evinde bile bulunamadığını öğreniyoruz.

3- "Ailenin aklına gelmese, hatta istemese bile" ansız ölen bir Cumhurbaşkanına neden otopsi yapılmaz?

4- Bir de; "olayın oluşu ve aydınlanmasıyla hiç alakası olmayan" özel bir merâkım var benim; "söylendiyse de hiç duymadım" her sahnede Cumhurbaşkanının yanında yer alan sevgili eşleri, hasta hastaneye götürülürken niçin yanı başında değildi?

Teferruat bir yana, bana kalırsa burada zikrettiğim her üç devlet başkanının da ölüm eli DIŞ kaynaklı! İçerde maşaları veya göz yumanları var mı? Mümkün!

Artık, Sultan Fatih Hân'ın zehirlenmesinin arkasındaki aktörler SIR değil; iş bazı yürekli tarihçilerin açıklamasına kaldı!

Sultan Aziz'in "katil zanlısını" onun intikamını alan seveni Çerkez Hasan, sarayın duvarlarına; "herkes ettiğini bulur Hüseyin Avni Paşa!" diye yazıp, daha o tarihte ilân etmişti.

Sıra Özal'ın katilini "imalı da olsa" bilmeye ve "şayet varsa" ihmalcileri saptamaya geldi;

- Yürekli bir savcı aranıyor!

&

NELER OLUYOR, BU NE GARABET?

Son buluşmamızda, yanından ayrılırken, “Sakın arayı açma, seni üç gün sonra bekliyorum… Yoksa!” diyerek; davetine biraz da tehdit karıştırmıştı Hoca. Randevuya onun planladığı vakit gelmem olanaksızdı. Pek de aldırmadım zaten. “Bir dönem alışkanlık haline getirdiği içi BOŞ uyarılardan biridir,” düşüncesiyle, restini görmeyi kararlaştırdım;

- Sonuçta, savrusunu unutup, mecburen geri adım atar. Yapmadığı iş mi?

Malum;

Bir gün işi düşer, bizimki, apar topar komşu kasabaya gider. Geceyi geçireceği han kalabalıktır… “Çalınabileceğinden korkup” heybesini, “Özenle korunması” tembihiyle, orada çalışanlara emanet eder.

Aksilik bu ya!

Sabah heybeyi bulamazlar… Hoca öfkelenir, kulak tırmalayan tiz sesi, han duvarlarını çınlatır:

- Derhal bulun! Yoksa ben ne yapacağımı biliyorum.

Durum ciddi! Biraz da korku itelemesiyle tüm görevliler seferber olup, uzun araştırmalar sonucunda emaneti bulurlar. Herkes

derin bir nefes alır… En çok, bir belayı savmış olmaktan dolayı han sahibi sevinçlidir. Ama sormadan da edemez:

- Yahu Hoca, onca gürültüyle estin yağdın, tehdit ettin. Allah esirgesin, şayet heybeyi bulamasaydık, bize ne yapacaktın?

Hoca güler:

- Size ne olabilir ki dostlarım? Canınız sağ olsun, bulunmasaydı; evdeki eski kilimi "Kesip, dikerek" kendime yeni bir heybe yapacaktım!

Ben işte bu yüzden rahatım, "onunla olan randevuya" gecikmeden yana derdim yok…

&

Nitekim, üç gün vade koyduğu buluşmaya ben, "sanki inadına" bir hafta sonra geldiğimde suratı ekşiydi. Tavrını, "söz dinlemediğimden " sanıp, içini boşaltması için, çekinerek de olsa sorgumla deşeledim onu. Cezayı kesip bir an önce rahatlasın istiyordum;

- Yanlış duymadıysam, ayrılışımızda; " Gecikirsen, karışmam ha!" anlamında; "Yoksa!" diye tehdit etmiştiniz beni. Söyleyin cezam NE?

Pembe yanakları yumuşadı birden. Adetidir; karşısındakine düşündüğünü anlatamamışsa veya sözünün arkasında durmaya niyeti yoksa, "çattık belaya!" der gibi kocaman sarığını şaşkınlıkla geriye itekler, dik dik bakar gözünüze… Yine öyle yaptı. Üstelik bu kez, "Zekasız!" dercesine, umursamaz bir, "Cık cık!" çekti derinden:

- E, işte; "Karışmam!" demişim ya birader. Daha ne istiyorsun? "Arzu ettiğin zaman buyur gel!" diye ruhsat vermişiz sana… Tövbe tövbe!

Hoca, söyledikleri yüzünden müşkülata düşünce, "Yanlış anlaşıldım," diye, fikrini yalanlama yoluna sapan, beceri yoksunu siyasetçilere örnek olacak bir büyük kıvırma ustası…

İnkâr; dinleyicileri aptal yerine koymaktır. Etkisi hep yıkıcı olmuştur… Aslında siyasetçinin sıkıştığı zamanlarda, olaya zekice latifeler katarak, tepkileri azaltması daha gerçekçi bir yol… (Tavsiyemdir); Bu günün ve yarının politika adamları, "Olmuşu inkar ederek" küçülmek yerine, hiç değilse, Nasrettin Hoca'nın o yönünü taklit etsinler. Daha erkekçe olur… Örneğin, "kişisel tenakuzlarına" makul bir yanıt bulamadığında ; "Dün dündür, bugün bu gün!" diyerek sıyrılsınlar müşkülattan…

Neyse! Sonunda anladım ki, Hoca'nın şimdiki sıkıntısı ayağındaki rahatsızlıktan… Henüz yeterince iyileşmemiş… Tam zamanı! Meydanı boş bulup, "hal hatır" sormadan, bodoslama girdim konuya. Bu kez benim inadım tutmuştu:

- Efendim, şimdi anlatacağım olay tam sizlik…

- Ya, de bakalım!

- İllaki duymuşsunuzdur, geçtiğimiz günlerde siyaset sahnesinde çok çarpıcı iki olay yaşandı. İlki; Dışişleri bakanlarımızdan birinin idare etmekte olduğu ülkesini, yabancılara; "Müslümanlar Türkiye'de dinini istediği gibi yaşayamıyor" diye şikayet etmesi. Diğeri de, Ana Muhalefet partisinin eski önde gelen yöneticilerinden birinin, "HAC ibadetini ve İslam Peygamberini" burada yazmaktan haya ettiğim, yanlış kelimeler kullanarak "Ti!" ye alıyor duruma düşmesi…

Celallenip, ortalığı dağıtmasını bekliyordum, aksine gülümsedi. Yanıtı da bir o kadar mülayimdi:

- Tümüyle yanlış şeyler! Bizi milletçe büyütecek olan en büyük özelliğimizi, "HOŞGÖRÜ" yü kaybetmek üzereyiz. Bu, her an yeniden devleşme potansiyeli olan Türkiye'nin önüne konan en önemli engeldir… Toplum mühendislerimiz ve siyaset aktörlerimiz oyuna geliyor; "yoktan yere" karşılıklı ense tokatlamak yerine, Mevlana'nın "Kim olursan ol!" mantığıyla birbirimizin elini tutalım.

Biraz düşününce ona gönülden katıldım ve konuşmacıların da "söylediklerine pişman olduklarını varsayarak" olayın ayrıntısına girmedim. Tarafgir davranarak, toplumda ayrım yaratacak "Genel kavga" olgusundan kaçınmak gerektiğine inanmıştım. Zaten asıl konuya kapı aralamaktı niyetim. Aynı bağlamda bir değişik versiyonunu ortaya koyacaktım bu oluşumun. "Sayın Hocam, toplumu hastalandıran benzer bir yara var önümüzde" dedim.

"Söyle!" demesini beklemeden de, konumuzla ilgili gazete küpürlerini masanın üstüne açıp, "yaşanmışların öfkemi tetiklemesinden olsa gerek," heyecanla söylendim:

- Böyle resimler ortalıkta gani! Ama, "Sübyancılığını" dinsel geleneklere uydurduğunu var sayarak, kendinden 50 yaş küçük hanımlarla birlikte olan, 14 yaş tacizcisi, "Din ahkamcısı" televizyon kuşları bir yana, diğer fotoğrafta görüntülenmiş içlerinden biri; para aşkıyla salyalanmış geniş ağzı, konuşurken kulaklarına kadar uzanan, "Dinimiz 4 kadına izin veriyor ama şimdilik ben 3 avrat aldım!" diye, bir yandan "kadınlık" olgusunu aşağılayan, diğer yandan da; daima bel altıyla düşünüp, uçkur gücüyle övündüğünü ortaya seren bu adam var ya; hani, giyim firmasını "İLAHİ" bir kelimeyle isimlendirerek, din satıcılığıyla ünlenmişlerden… Dahası, Türkiye'deki yeni türeme "Kutsal kelime" ticaretinin ilginç bir prototipi!..

Aşırı sayılacak bir asabiyetle, "gördüm!" dedi Hoca… Konu bireysel olsa aldırmaz, kabaca; "alan satan memnunsa bana halt etmek düşer…" deyip geçiştirir de, ucu dine dayanınca tahammül gücü iradesini aşıyor, kızıyordu… Yine öyle oldu, elindeki ayağına destek yaptığı bastonu öylesine salladı ki, gıyaben adamı dövdüğünü sandım… Haddinden fazla öfkelenmişti:

- Duyarsızlığa bak hele, giyim firmasına en yüce kelimeyi isim olarak koymuş, yetmiyor; kendini "Allame" yerine koyup, din adına ahkâm kesiyor… Bilmem anımsar mısın? Kendini "Mübarek" ilan edenlerden biri, yıllar önce, Kuran'daki bir "Sure" adını finans şirketine marka yapmış, milletin parasının üstüne yatarak, kendisiyle birlikte, o kutsal kelimeden soğutmuştu insanları. "Or-

tak manevi değerlerimize" mağdurları sövdürmüştü… Aslında, anlamsal değeri çok ulvi kutsal kelimeleri böyle rast gele kullanarak, "Allah'ın peygamberlerine dahi vermediği" bazı kutsal vasıfları kendinde var göstererek, ülkemizde "kula kulluğu" icat eden bu uyanıklar; hem bilgi kirlenmesine ve hem de; dine, inanca ve kutsallığa ihanet ediyorlar!

Konuyu açan benim, ekleyeceklerim vardı:

- İslam; Büyük Yunus'un ifade ettiği gibi; "Yaratılanı YARATAN'dan ötürü sevmeyi" ilke edinen, insan haklarına saygılı bir din… Hedefi; doğruluk, temizlik!.. Hz. Muhammed; "Ben yüksek ahlakı tamamlamak için gönderildim!" buyurmuş… E, bunların yaptığı hangi kitaba sığıyor?..

Hızımı alamadım. 3 kadınla olan birlikteliğini, milyonlarca seyircinin önünde; "Erkekler poligamidir. Şayet onlara tek kadın yetseydi, genelevler kurulmazdı…" iddiasıyla ispatlamaya çalışan, "Kadınlar ağası" bu uçkur sevdalısının resmini tekrardan işaret ettim:

- Buyur, ağzından fırlayan yumurtaya bak. Adam, tam FOLLUK! Söyledikleri yaptığından beter. Dinimizi resmen genelev penceresinden seyrediyor.

Hiç beklemediğim bir şey oldu. Baktım, Hoca gülüyor… "Sırası mı?" deyip,ayağa kalkmıştım. Kolumdan çekip, geri oturttu. Bilgeliğine yakışır bir tavrı vardı, "Güncel görüntümüzü özetleyen iki mısra dizdim sana," dedi;

- Öfkeni kelimelerin sihrine gömüp, yumuşayasın!

Şiirini yüksek sesle okudu:

"Ruh bedenden koptu, yalnız kuru bir TEN var
İnsanlık kayboldu, noksan kaldı ADAMLAR!.."

Anlaşılan "ortalık iyice sakinleşsin" istiyordu. Peşinden aklına gelen bir Osmanlı yaşanmışını koydu önüme; sözü günahından beterler için:

Özrü kabahatinden büyük

Bütün olaylara pembe gözlükle bakılan Lale Devri…

Bir lüzumsuz Ali Efendi var ki, ünü sarayı tutmuş… Adam, en berbat şakaları yapıyor, en uygunsuz davranışlarda bulunuyor ama, Şeytan tüyüne sahip! Her seferinde, ağır şaka yaptıklarının gönlünü alıp, yaptırımlardan paçayı sıyırmasını biliyor.

Bir gün Padişah, huzuruna çağırtıyor onu. "Öyle bir kusur işle ki, özrün kabahatinden büyük olsun…" diye ferman buyuruyor.

- Emredersiniz Yüce Sultanım!

Koskoca padişahın emri geciktirilir mi? Hemen işe koyulan Lüzumsuz Ali Efendi, önünde azametle yürüyen Padişah'ın kalçasına, olanca gücüyle etkin bir çimdik atıyor.

Hayatında ilk kez karşılaştığı bu tacizden Padişah çok rahatsız oluyor. Normal olarak, "Bre ne oluyor, kim bu densiz?" diye bas bas bağırıyor.

Bizimki sakin. Görevini hakkıyla yerine getirmiş olmanın mutluluğuyla yüzü tebessüm dolu:

- Ulu Hünkarım, çok özür dilerim. Büyük yanlışlık oldu; ben sizi Valide Sultan zannettim!

&

Anlatımı bittikten sonra, takınacağı tavrını merak etmiştim Hoca'nın. Yüzüne dikkatle baktım; Kararsız… Ben, "Başka neler var?" gibisine ısrar edince, "Ölümlülerle işim olmaz!" diye, kestirip attı;

- Fanilerle uğraşmam!

- Herkes fani.

- Elbette öyle! Ancak ülkemizdeki DİN SİMSARLARI daha çok FANİ! İlkbahar karı gibi; hemen var, hemen yok!..

Sonuçta, "Lüzumsuzluğa!" verip, yanına geldiğimde acilen önüne serdiğim güncel sorundan, o netameli duraktan hızla geç-

tik… Asıl üzerinde duracağımız konu, ortalıkta dolaşan, kimine göre ;"Gerçek payı bulunan" kimilerine göre ise; "Toplumda sınıf ayrımcılığına yol açacak," ülkemizdeki demokrasi anlayışıyla ilintili bazı garip söylemlerin irdelemesiydi… Hoca, "Eskiden, halktan yeterince oy alamayan siyasilerin dilinde çok yaygındı bu işittiğin laflar," diye girdi söze… 1960'lı yıllardan açtı kapıyı;

İyi anımsıyorum; o günler de, halka bir türlü inememiş "gedikli" seçim mağlupları tarafından, "Profesörle köylünün oyu bir tutulabilir mi?" deniyordu…

Genelde iktidara gelişini önleyemedikleri sağ partileri yıpratmaya yönelik bu savları, zamanın seçim galibi liderleri, Gazi Paşa'nın; "Köylü milletin efendisidir!" sözünü dile getirerek, kolayca savuşturdu… Bu çeşit laflar artık geride kaldı, unutuldu, sanmıştık. 2008 yılına geldiğimizde, hani; "İnsan değerinin yükseltilmesi üzerine" büyük umutlar taşıdığımız, "Çağdaşlık zirvesine aday" 21nci Asrın başlangıcında, "Utandıklarından olsa gerek," bu kez siyasetin gözde fikir babaları, perde arkasında olmak koşuluyla, unutulmaz o eski çığlıkları, "Benimle dağdaki çobanın oyu nasıl eşit olur?" diye, konunun uzmanı olmayan mankenlere, yani podyumlarımızın kağıt bebeklerine attırdılar.

58 senede; köyden dağa!

Ama yine de tatmin olmadılar. Bir adım daha ileri giderek, elli ve altmışlı yıllarda olduğu gibi, Kendilerine veya beğenmediklerine oy veren seçmeni "AYAK TAKIMI!" olarak niteleddiler.

-Ayak takımı!

Genelde, seçmeni tanımlamanın ötesinde, sosyal yapının bütünselliğini bozacak, bazı insanların onurunu zedeleyen, "Benden olmayan kakadır!" felsefesinin en kötü ürünü ve bir büyük hakaret olarak algılandı bu fikir.

Vahimdi! Söyleyenler utandı. Söyletenler ise, o her zamanki "Vurdum, duymaz!" pişkinliğiyle, "Ayak takımı" ifadesinin teviline yöneldiler. Güya; "Bunda kötülük yok…" demeye getirmek için, Eflatun ve Aristo'nun bu sözü kullandığını iddia ettiler.

El Hak doğrudur!.. Ancak bu beyler, "Felsefe bilgilerinin eksikliğinden olsa gerek," sosyal yapısallığın sınıflaması ve bu ayrışımın isimlendirilmesinde, söz konusu bilim adamlarından daha ön konumdaki SOKRATES'in fikrini es geçtiler.

Madem iş felsefeye döküldü, biz de oradan açalım kapıyı;

Şimdiki konu aktörümüz; ünlü Filozof Sokrat! O Muhterem, bu gün sözü edilen "Ayak takımı" dışındakileri de; "HERGELE TAKIMI!" olarak niteledi… Üstelik ona göre HERGELE; eğitilmiş, bazı süslemelerle donatılmış soylu bir AT!

Hatta SOKRATES daha da ileri giderek, içinde yaşadığı o günün Atina'sını soylu bir ata, kendisini de, atı uyanık tutmak için onu devamlı ısırmakla ödevli kocaman bir ATSİNEĞİNE benzetti.

Büyük filozofun asıl görevi, Danışma Meclisi üyeliğidir, ama kendisi gündelik siyasetle hiç meşgul olmaz. İnsan onurunu yükseltmekten uzaklaşmış, "Kula kulluğu gerektiren" bağnaz dayatmaların gölgesindeki ilkel siyaset, onu tatminden uzaktır… Bilimselliğinin ana fikri; kişisel ve toplumsal özgürlüktür ve o bir AÇIK TOPLUM sevdalısıdır…

Savına göre; düzenli bir cemiyet hayatının oluşabilmesi için, kurulan sosyal yapıda çoğunluğun üzerinde ittifak ettiği yazılı kuralların bulunması gerekir, yani; HUKUK DEVLETİ vazgeçilmez, yaşamsal bir koşuldur…Üç beş kişinin, kendi yarattığı tanrılardan "İlham aldığını" söyleyerek ülkeyi yönetmesi, buna karşın meclistekilerin de, bildikleri yanlışlara itirazı gereksiz görüp baş sallaması, kabul edilecek bir durum değildir.

İşte bu yüzden Sokrates, "Bağnazlığın esiri olmuş üst düzey yöneticiler yerine" düşündüklerini doğrudan halkla ve gençlerle paylaşmayı yeğledi. Fakat her devirde sıkça rastlandığı gibi, özgür düşüncenin toplumu saydamlaştırmasından korkanlar, suçlama oklarını Sokrates'e hiç gecikmeksizin yöneltti. "Sen dinsizsin, sen devletin tanrılarını yok sayıyorsun" dediler.

Sokrates'in tanrı inancıyla, onlarınki arasında çok fark vardı. Onlar, gördükleri, ayrıcalığı olan herhangi bir şeyi, yeri geldiğinde, "kafaları içinde büyüttükleri" bir objeyi bile hemen tanrı haline getiriyorlardı. Sokrates ise, böylesi ilkel ve basit düşüncelerden çok uzakta, tüm varlık aleminin yaratıcısı, MUTLAK bir gücün varlığını insanlara duyurma çabasındaydı.

Kendini "Dinsizlik" ithamıyla sorgulayan meclis üyelerine, yanıtı içinde gizlenmiş şu soruyu yöneltti:

- Hiçbir insan var mıdır ki, TANRILIK işlere inansın, ama TANRI'ya inanmasın?

Yanıt verecek güçleri yoktu, sustular. Bu kez taktik değiştirerek, onu "Gençliği saptırmakla" suçladılar. Güldü:

- Siz bütün Atinalılar, siz hepiniz hocalarınızla beraber çocuklarınızı güzel ve iyi terbiye ediyorsunuz, ama onları ben tek başıma yoldan çıkarıyorum, öyle mi?

- Evet, evet aynen!

Tartışma kendini sorgulayan bir oturumda yapılıyordu. "Acizliklerini yüzlerine vurmak istercesine" uzun bir süre meclis üyelerini hayıflanarak seyretti Sokrates. Sonra sesini yükseltti:

- Baskıcı değilim. Ben sizin eğittiğiniz söz konusu gençlere herhangi bir fikir söylemiyorum ki! Yaptığım, sadece onları konuşturup, düşüncelerinin gelişmesini sağlamak.

Konuya açıklık getirmek amacıyla o çok öncelediği atlardan örnek verdi:

- Bu savınızla sizler; atlara herkesin iyilik ettiğine, yalnız bir kişinin kötülük yapabileceğine inanıyorsunuz... Bir veya birkaç kişi, yani seyisler atları terbiye ediyorlar, kullanan bir kişi onları bozuyor. Beyler, böyle bir mantık olur mu?

Evet!

Felsefe tarihini okuyunca, dünyanın yeni konukları, biz sonraki gelenler, Ne yazık ki, "Bunların olduğunu" gördük ve ders aldık.

Bu bilmişlikle şimdi;

Sokrates misali, günümüzde birileri de, ağzını açar, aynı yaklaşımdan hareketle, onu baz alıp, dilimizdeki Eflatun'a atfettiğimiz yönetsel simge "ayak takımı" betimlemesinin karşıtını; "Koşumlanmış ve koşullanmış" başka yaratıklara benzeştirerek dile getirir;

"Siz dahi; HERGELE TAKIMISINIZ!" derlerse…

- O vakit alın size; kökü eskiye dayalı yeni bir ayrışma sınıflaması; Ayak takımı, Hergele takımı…

Siyasal taraftarlıktan "Kapanmaz aralıkla" uzağım. Gerçeği görmek ve göstermek bireysel tutkum…İnanın tuttuğumdan değil! Şahsen, sağ iktidarların en büyük zararını yaşayanlardan biriyim. "Enayi yerine konup" kandırılmış olmak yüzünden politikadan kesinlikle onlar sayesinde soğudum…

Ama;

Bugün bazı ağzı kalabalıkların ,"Ayak takımı" olarak niteleDiği halk, bir gün uyanır da; "Yahu güzel beyler, siz ne demek istiyorsunuz? Dilinizin altındaki vazgeçilmez hayaliniz, 1945 yılında uyguladığınız; "Açık oy, gizli tasnif" yöntemine başvurmak mıdır, bunu mu istersiniz, sizin Demokrasi anlayışınız bu mu?" derse, ne yanıt verirsiniz? "Kendinizi yönetsel oyunun starı, bizi de istendiği an itilip kakılan, horlanan sıradan figüran yerine mi koydunuz?" diye sorarlarsa, onları tatmin edecek nasıl bir insani cevap bulursunuz?

Lafa karnım tok! Benim bu mevzudaki cevabım, 20nci asrın orta göbeğinde yaşanmış. Bir Dram!

Okuyun, hafızanızın bir köşesinde bulunsun ve de sınıfsal faşizme davetiye türündeki söylemlerin insan onuruna hiç yakışmadığı hakkıyla anlaşılsın artık;

Bakın nasıl;

Bir Demokrasi Ayıbı; Senirkent Faciası

26 Kasım 1946…

Haritada Akdeniz çizgisinin içinde gösterilen, ancak İç Anadolu'ya iklimsel kardeşlik taslayan Göller bölgesi civarlarında ki vahşi dağlarda ansızın gelen öldürücü doğal afetlere, tarihin her döneminde sıkça rastlanırdı… Bu alışkanlıktan olsa gerek, sabahın erinde ilçenin hamisi ve de belalısı Kapıdağı'nın tepesine çöreklenen yağmur yüklü siyah bulutlar, Senirkent insanının yüreğini ağzına getirmişti.

Esnaf, fırsat buldukça dükkanlarından dışarı fırlayıp, büyük bir tedirginlikle seyrediyordu gökyüzünü. Kadınları, bir o kadar tasalı; dam başına diz üstü oturmuş, korkudan yana tesellisiz bekliyordu yazgıyı. Çünkü, daha önceden birkaç kere yaşandığı gibi hayra alamet değildi; bu kara bulutlar.

Böyle sağnak koşullarındaysa hava; yukarılara düşen yağmur, eğilimi dik ve ormansız çıplak dağın bedeninde hiç oyalanmadan, tepelerden aşağıya önü alınmaz yıkıcı sel olarak inerdi hep… Önce gökyüzü patlar, sonra Kapıdağı, bulutlardan aldığı suyu, içine çamurunu ekleyip, Senirkent ahalisine; rahmeti, öldürücü bir felaket olarak sunardı…

- Göz göre göre beklenen doğal afet!

Ama o gün, korkulan haber, umulduğu gibi, sel özürlüsü dağdan gelmedi!

Hükümet konağından çarşıya doğru tırmanan cadde üstünde, homurdanarak oradan oraya koşturan insanların gürültüsü, saatlerdir Kapıdağı'nın tepesine noktalanmış, "afetsel yağış" bekleyen kuşku dolu bakışları birden aşağılara çekti.

Doğa felaketine hazırlanmış tabloda, doğal olmayan bir insanlık dramının resmi çiziliyordu;

Kaymakamlık odacısı Kel Fehmi, Erkanların Hacı Hamza'nın kafasına hayvan yuları bağlamış, onu cadde ortasından çarşı içi-

ne doğru çekiyordu. Hacı'nın sırtına tahrirat katibi binmişti, elindeki kızılcık sopasıyla; "Deh, hadi deh ulan!" diye bağırarak, bacaklarına olabildiğince hızlı vuruyordu…

Gücü yetmedi Hacı'nın. Beş on metre sonra yere çöktü. Ne fayda! Odacı, Hacı Hamza'nın kafasına takılı yuları çekmeye devam etti… Tahrirat katibi, bu dayanıksızlık karşısında iyice öfkelenmişti, ağırlığı taşıyamayıp yere yığılan cılız vücudun üstüne bütün ağırlığını vererek oturdu. Bu kez kızılcık sopası Hacı'nın poposuna inip kalktı.

- Deh, ulan deh!

Hüzün vericiydi manzara;

İlçedeki, "Kraldan fazla kralcı" bazı işgüzar memurlar, birilerince, "Görmezden gelmek" üzere koşullandırıldığı tahmin edilen bazı güvenlikçilerin nezareti altında, caddenin iki yanına sıralanıp, "Deh, hadi deh!" kışkırtmasıyla, "İnsanı eşek yerine koyma" oyununun senaryosuna iştirak ederken, Senirkent halkı, "Akla hayale gelmedik" bir olayın şokunu yaşıyordu. Kapıdağı'ndan gelecek sel felaketini beklerken, Hükümet konağı önünde sahnelenen trajedinin travmasına kapılmışlardı…

- Nedeni mi?

1946'da, "Açık oy, gizli tasnif" uygulamasıyla yapılan Genel seçimlerde tüm ilçe halkı, "fukaralığın biteceği, karnının doyacağı" ümidiyle oylarını Demokrat Parti'ye vermişti. Bu davranış yönetici pozisyondaki çok etkin birilerince hoş karşılanmadı;

"Devletin partisi (!) dururken, Kominist (!) Demokratlara taraftar olmak, onlara açıkça oy vermek, düpedüz eşekliktir. Eşeklere eşekçe davranıla!" diye karar verdiler…

İlk uygulama, (Hala orada aile yaşayanları olduğu için gerçek adını gizlediğim) Erkanların Hamza'da başladı. Sonra, Ahmetler, Mehmetler, Göller Bölgesi'nin "Kuş uçmaz, kervan geçmez" bu ilçesinde, aynı sınavdan geçti.

Rivayet bu ya;

Bazı öğretmenlerin, kızdığı öğrencisine "Eşek oğlu eşek!" diye hitap etmesinin oradan NEŞET ettiği söylenir…

&

Hoca, "Balık baştan kokar!" kuralı gereğince, bu işlenen "insanlık suçunun" günahını, Ankara'daki idarecilere yükleyeceğimi tahmin etmiş olmalı, "İstisna olay!" diyerek, ipin ucunu boşa çıkarmaya çalıştı:

- Mahalli yöneticilerin işgüzarlığıdır… Tarih boyu, saltanat uğruna nice ölümlü olaylar yaşanmıştır da; kendi adına oynanan dramı Saltanattakilerin ruhu bile duymamıştır…

Biraz da telaşla bir Osmanlı yaşanmışını anlattı;

Ziyarette gelen, beklenmedik ölüm…

1606 yılında Sadrazam olan Derviş Paşa, oldukça sinirli ve zorbalık yönü ağır basan bir adamdı. Osmanlı'nın o güne kadar, içte ve dışta yürütmekte olduğu ılıman siyasetin ülkedeki disiplini bozduğunu düşünüyordu…"İlk tesir, son tesirdir" anlayışı gereği, görevine, "Taviz vermez" sert görüntü çizerek başlamak istedi. Herkesin önünde müsteşarına verdiği ilk emir tehdit doluydu:

- Beni diğer sadrazamlarla aynı bellemeyin, işini aksatıp erteleyenlerin, görevini yanlış yürütenlerin, hata yapanların anında kellesini alırım, biline!

O sıra makamda, paşa'yı kutlamaya gelenlerin arasında yaşlı bir Beylerbeyi bulunuyordu. Sadrazamın sözlerinin haddi aştığını düşünmüş olmalı ki, "İstemeden de olsa" hafifçe tebessüm etmişti. Paşa öfkeyle ona döndü:

- Önce senden başlayalım istersen!

Adam "Özür dileme" tavrına büründü. "Affedersiniz!" diyecekti. Ama Paşa konuşmasına izin vermedi. Etrafa ders verme fırsatını kaçırmak istemiyordu:

- Senin oğlun hakkında bir sürü şikayet var!

İhtiyarın oğlu Sancak Beyi idi. Biraz önceki elinde olmayan gizli gülümsemenin cezasına "Eyvallah!" da; "Yakını bile olsa" kendi yapmadığı işlerden sorgulanmasını garipsedi. Şaşkınlık içinde ve hürmetle başını eğip konuştu:

- Efendim, bildiğiniz gibi herkes kendinden sorumludur. Oğlum da olsa bir kusuru varsa, onun hakkından gelmek benim elimde değildir. Devlet, hesabını kendi sorar.

Taze Sadrazam, "Mutlak itaat" istediği bir ortamda, otoritesine gölge düşürdüğünü varsaydığı böyle bir itirazla karşılaşınca köpürdü:

- O halde ben senin hakkından geleyim de gör, alın şu asinin kellesini!

&

Benim yönetim anlayışıma göre; ülkeyi idare eden kişi veya kişilerin, "Bilgim yok, haberim olmadı!" şeklindeki bahanelerini asla kabul etmem… İnsanların başına geçmişseniz, şayet, "Lider" olduğunuz iddiasındaysanız, yerdeki karıncadan ve havada uçan kuştan mesulsünüz!

Hoca'nın Senirkent olayını, birilerini öteleyerek, mesuliyeti olanları "Sorumluluktan uzak" tutmasına izin veremezdim. Karşılık olarak bizzat Kanuni Sultan Süleyman'ın başına gelen şu hadiseyi anımsattım kendine:

Biz sizi uyanık biliyorduk!

Evi soyulan yaşlı kadın, bir yolunu bulup Kanuni Sultan Süleyman'ın huzuruna çıktı.

- Padişahım gece evim soyuldu, para edecek kıymetli neyim varsa, hepsini çalmışlar.

- Peki, evin soyulurken sen neredeydin?

- Evimde uyuyordum.

Padişah celallendi ve bağırdı:

- Bre kadın! Nasıl oluyor da, böylesine derin uyuyor ve hırsızların eve girişinden habersiz kalıyorsun?

Kadın, gerçeği söylediğini bilmenin cesaretiyle yanıt verir:

- Biz sizi uyanık biliyorduk, onun için derin uyuduk efendim.

Padişah'a göre; son derece haklıydı vatandaş! Üç kıtaya hükmeden koca Hükümdar, o an yönettiği toplumun içindeki her hangi bir ferdin uğradığı zararda, kendi sorumluluk payını idrak edip, kadının çalınan mallarını kendi şahsi servetinden tazmin etti.

Ve ayrıca;

"Yönettiği insanların rahat uyumasını sağlamak için, yöneticinin uyanık olmak, tedbir almak zorunda olduğunu" hatırlattığı için de, o yaşlı yönetilene teşekkür etti.

&

Fazla direnmedi! Değerli büyüğümüz, verdiğim örnek yüzünden değil, masanın üstüne koyduğum, Anadolu'nun hemen her yerinde cereyan etmiş benzer hadiselerin altı imzalı belgelerini görünce, 1946 yılında yaşananları, "Bireysel" diye, nitelemekten vazgeçti… En üstekinden başladı okumaya.

Dikkât ve İLGİYLE;

Demokrat olmanın bedeli;

13 Aralık 1946; Göller Bölgesi'nin, Senirkent'e yakın bir başka ilçesi…Üstelik son seçimde oranın aksine iktidar partisine oy vermiş…

Hava, soğuk bir kış gecesine gebe…

Belediye Kahvesi'nin işleticisi Topal Mustafa, bu akşamki beklenmedik kalabalıktan oldukça tedirgin olmuştu. Normal değildi gidişat; bir iki derken, önceden sözleşmişçesine çevre köylerden gelenlerle birlikte, beldenin tüm sözü geçenleri orada toplanıyordu.

"Neler oluyor?" diye sordu, kendine, yanıt bulamadı… Ancak müşterilerin yüzüne bakınca, can sıkıcı bir durumla karşılaşacağını anladı… "Hadi hayırlısı!" deyip, depodan çıkardığı tabureleri masalara ekledi. Gelenlerin çoğu tiryakiydi, üç avuç kahve kavurup, acilen dibekte dövdü. "Fokurtuyla kaynamakta olan" yedeğin altını, yeni attığı kök odunlarıyla harlattı… Tam çay servisine başlayacaktı ki, ayakkabıcı Tahsin Usta'nın; "Sana bir sualimiz olacak, önce yanıtla , çayları sonra dağıtırsın" dediği duyuldu.

Topal Mustafa ellerini, önlüğünün ucuyla kurulayarak öne çıktı:

- Buyur Usta, sor!

- Dün, kahvenin üstündeki handa Senirkentli pazarcılar gecelemiş.

- Evet, her hafta olduğu gibi.

- Sana bir şeyler anlatmışlar, acayip!

Topal Mustafa sustu. "Aşağı tükürse sakal, yukarısı bıyık…" Bir an ne diyeceğini bilemedi. Tereddüt içinde, olduğu yerde donup kaldı… Tahsin Usta'nın vazgeçmeye niyeti yoktu, üsteledi:

- Hele de bakalım, olanları biz de bilelim.

- Valla ben onların yalancısıyım, güya Demokrat Parti'ye oy verdikleri için, oradaki bazı devlet memurları, her gün halkta etkinliği olan birinin boynuna yular bağlayıp, sırtına biniyorlarmış. İnsanlar evinden dışarı çıkamaz olmuş…

Kahvede "Çıt!" yoktu. Herkes birbirinin yüzüne, "Bu nasıl iş?" dercesine bir de, "Acaba, aynı akıbet bizim de başımıza gelir mi?" kuşkusuyla, duyduklarından ürkmüş vaziyette bakıyordu.

- Bu nasıl iş?..

Ayakkabıcı Tahsin Usta, Demokrat Parti'nin yeni yetme mensuplarındandı. Kendine "İdol" kabul ederek taraftarı olduğu, "Yeter söz milletindir!" sloganıyla kanını coşturan düşüncenin ateşli bir savunucusuydu. Yapı olarak "Haksızlığa" tahammülü yoktu. Anlatılan olay sonrası, istediği fırsatı yakalamış olmanın coşku-

suyla, oturduğu sandalyenin üzerine çıkıp, öfkeden titreyen sesiyle kalabalığa konuştu:

- Efendiler, bu ne faciadır, o ilçedekiler verdikleri bir oy yüzünden, sırtına binilerek eşek muamelesi görüyor… Burada biz farklı mıyız? Tren istasyonunun bitişiğindeki silolar "Lebalep" ağzına kadar buğday dolu, bekletilmekten çimlendi. Ama halkımızın bir çoğu, yokluktan ahırdaki eşeğinin arpasını öğütüp yiyor. Bir kısmımız, öküzleri için hazırladığı haşhaş küspesiyle karnını doyurmaya başladı… İnsanlar "komşu ilçede olduğu gibi" sadece sırtına binilerek eşek yerine konmaz. Eşeğin arpasını yedirerek de, insana eşek muamelesi yapılır, öküz yemi yedirerek de halk aşağılanır… Bakınız, köylerde kentlerde tüm insanlar günlerinin yarısını körleşerek geçiriyor. Gün ışığı kaybolup, karanlık çökünce, bizimde dünya ile ilişkimiz bitiyor, iki gözü görmez amalar gibi karanlığa gömülüyoruz. Çünkü evlerimizde lambalara koyacak bir damla gaz yok… Şeker zaten kayıp, ne gariptir kaput bezi bile bulunmaz oldu… Dün Şeytan Ali'nin anasını, cesedini saracak kefen bulamayıp, 40 yamalı entarisiyle toprağa gömdük…Evet ağalar söyleyin ne olacağız böyle?

Sözü genç arkadaşı Safranlı Ahmet aldı:

- Maddi açlığın yanında, manevi yokluğa da mahkum edildik. Daha da vahşi bir zulme tanık olduk. Geçen hafta sonu, camilerde, evlerde ne kadar Osmanlıca kitap, el yazması belge varsa, iyisi kötüsü ayrılmadan tümüyle mezarlığın önünde meydan ateşiyle yakıldı…Dinimizi, diyanetimizi, tarihimizi öğretecek yeterince bilgi sahibi hoca zaten yok, şimdi başvuracağımız kaynaklar da yandı. Bundan böyle dinimizi; "Soğan yemez görünüp, bulduğunda kabuğuyla götüren" ham sofulardan, tarihimizi de masalcılardan dinleriz…

Heyecandan, lâkâbını aldığı solgun rengi, kiraz alına dönüştü Safranlının. İyice kasılmıştı, konuşmasının kahvedekileri de etkilediğinden emindi. Fakat yeterli bulmadı. Asıl amacı; yıllardır "Etliye sütlüye karışmadan" Millî Mücadele anılarının keyfiyle yaşa-

yan, şimdi de kahvenin en dip köşesinde, konuya ilgisiz oturan, İstiklal madalyalı Kuvayımilliyecileri dertlerine ortak etmekti. Bu kez onlara seslendi:

- Siz, canı pahasına bu topraklar için çarpışmış, kanı pahasına aziz Cumhuriyetimizin kuruluşuna omuz vermiş mübarek gazilerim, siz neden bir şey söylemiyor, sadece seyrediyorsunuz. Olup bitenler, hiç mi kanınıza dokunmuyor?

Üşenmedi, içlerinde en heybetli görüneninin yanına sokuldu:

- Sen söyle Hüseyin Ağam, nereye varacağız böyle?

Hüseyin Ağa'nın, ilçedeki diğer silah arkadaşları gibi "Tarihe bağlılık" bağlamında, yeni partiye (DP) iltifatı olmamıştı, siyasi gelişmelerden uzaktı. Fakat bu akşam duyduklarından sonra, gözleri bir başka parlamaya başladı. Halkına böylesine eziyet edilirken daha fazla kenarda kalmayı onuruna yedirememiş olmalıydı, duygusallık ve öfke karışımı bir ses tonuyla konuştu:

- Bir millet, açlıktan, yokluktan yıkılmaz, onun üzerinde durmayın. Ama zulüm, devleti çökerten en büyük felakettir… Hiçbir millet, hiçbir toplum zulümle yaşayamaz ve ayakta kalamaz… "Halk Partisi'ne oy vermedi" diye, insanları eşek yerine koyup sırtına binmek, büyük zulümdür… Keza kitap yakmak da öyle!.. İster din kitabı, ister başka, onları meydan ateşinde, gösteri yaparcasına yakmak kadar iğrenç bir hareket olamaz… Bilime ve insan onuruna saygısızlığı bizim dahi hoş görmemiz düşünülemez. Dün ülkemizi düşman işgal ederken, nasıl kanımız beynimize sıçramışsa, aynı öfkeyi yıllar sonra, şu an tekrar duymaya başladık… Efendiler, tahammülümüz taştı, kırılma noktasına geldik. Şunu iyi belleyin ki; siyasi görüşünden dolayı, Senirkent'te sırtına binilen, başka yerlerde baskı ve tacize uğrayan insanımızın davası, bizim de davamız olmuştur. Bu gece sizin gibi bizler de Demokrat uyuyacak, yarın sabah yine Demokrat olarak uyanacağız… Bundan sonra "SÖZ MİLLETİN" olacak!

"Yaşa, varol!" sözleri ve çılgın alkış sesleri kahvenin dışına taştı. Bütün yürekler bir ve beraber olmuştu… O gece, Halk Partisi'nin Göller Bölgesi'ndeki en son kalesi de yıkılıyordu böylece…

Ve bitmeyen işkence sendromu;

13 Aralık akşamı Belediye kahvesinde yaşananlar ve özellikle de Hüseyin Ağa'nın, "Pat!" diye Demokratların yanında yer alması, ilçe yöneticilerinde tarifi imkansız öfke yarattı.

"İbret" amaçlı intikam gösterisi başlatıldı!

Bekardı ve bağlantısı yoktu Safranlı Ahmet'in. Onun, bölgeyi bir gece vakti sessizce terk ettiği söylendi. Bir daha kendinden haber alınamadı…

Ayakkabıcı Tahsin Usta, "Neler olduysa!" iki ay ortalarda görünmedi. Evinden dışarı çıktığında, vücudu sola doğru yamulmuş, seksenlik ihtiyar misali aksak, topal yürüyordu yolda… Halkın deyişine göre; "O akkın belagatı gitmiş, dut yemiş bülbül misali" nutku tutulmuştu.

İktidar partisi yöneticilerine göre, önemli olan Hüseyin Ağa'nın yola(!) getirilmesiydi. Arkasına düşürdüğü kitleyle partide çözülme mukadderdi… "Ne gerekiyorsa, tez vakitte, çekinmeden yapalım!" diye karar aldılar.

Fazla beklemediler.

Çaktırmadan takip ediyorlardı. Bir gece Hüseyin Ağa'nın mutad olduğu üzere, tek başına değirmene buğday öğütmeye gittiğini gördüler. Peşinden tam yetkiyle silahlı üç jandarma gönderildi. Ellerinde beş okkayı geçmeyen, göstermelik buğday torbası vardı. Değirmene girer girmez;

"Zahireyi seleden geri çıkar, sıra bizim," dediler.

Hüseyin Ağa, art niyetle kendine bulaştıklarına ihtimal vermiyordu, bilmediklerine verip, isteklerinin uygulanamaz olduğunu söyledi:

- Değirmen taşına inmiş, hatta yarısı un haline gelen buğday taneleri nasıl geri çekilir? Olacak iş değil…

Jandarmalar, ellerindeki mavzerin namlusuna takılmış süngülerini Hüseyin Ağa'nın karnına doğru hoyratça dokundurdular:

- Hadi ulan, çıkar dışarı!

8.5 yıl askerliği vardı Hüseyin Ağa'nın, hem de jandarma… Meccani Vatan görevine Çanakkale'de başlamış Milli Mücadele'nin sonunda "kırmızı şeritli madalya" sahibi olarak bitirmişti vazifesini… Meslektaşlarının kabalığına aldırmadan son bir iyilik yapmak istedi:

- Aha, benim undan fazlasıyla doldurun torbanızı, hiç beklemeden alıp gidin.

- Asla!

Sonunda niyetlerinin "Üzüm yemek değil, bekçi dövmek" olduğunu anladı. Seledeki buğdayının tümünü de verse, sorun bu yolla çözülmeyecekti. Birden, düşmanla göğüs göğse çarpıştığı günler geldi aklına. O kendine özgü metoduna başvurdu.

Küfürlerin savrulduğu ve mermilerin namluya sürüldüğü bir an da, Hüseyin Ağa'nın; "Ya Allah!" diye narasını atıp, işe koyulduğu görüldü. Beş on saniye sürdü itiş, kakış…

Eski su değirmenindeki yeni sahne; üç jandarmanın inanılmaz bir hızla değirmen direğine sıkıca bağlanmasıyla sonuçlanmıştı…

-Evet söz milletin olacak!

Değirmende attığı, Hüseyin Ağa'nın ikinci anlam dolu narasıydı bu. İlki savaş sırası, 25 yıl önce, Kuvayı Milliye Ege komutanı Demirci Mehmet Efe'nin karşısında gerçekleşmişti. O zaman 20'li yaşın delikanlısıydı. Refet Paşa'nın "Afyon Cephesine cephane yollayalım" isteğine, Demirci Efe, "Benim stoklarım azalacak…" kaygısıyla nazlanıyordu. Genç Hüseyin, yine böylesi isyan tavırlı, özünden kopan bir "Ya Allah!" çekip, ünlü efenin önünde duran, iki gözü mermi dolu koca heybeyi omuzladığı gibi Refet Paşa'nın yanında yer almıştı.

Üç, dört kişinin zor taşıyacağı yükü, emir beklemeksizin tek başına alıp giden genç Kuvvacının ardından, o sertliğiyle ünlü

Mehmet Efe, bakakalmıştı yalnızca… Hiç ses çıkarmadığına göre, ülkesi için her şeyi göze alan, yanında yetişme yeni yetmeye içinden "Hayranlık" bile duymuştu belki de…

Ama değirmende, yıllar sonra atılan ikinci nara çok pahalıya patladı ona. Hemen o gün, öğle suları müfreze eşliğinde evinden alınan Hüseyin Ağa, karakolda akşama kadar dövüldü… Sonunda baktılar ki, artık gözünü açması olanaksız, "Son nefesini evinde versin" diye ailesine teslim ettiler. "Ortadan kalktı" nazarıyla baktılar…

Kader işte; acı patlıcanı kırağı çalmadı!

Hüseyin Ağa, taze yüzülmüş, beşinci sıcak teke derisinin çıplak vücuduna sarılmasıyla birlikte, morarmış gözkapaklarını hafiften araladı. Olanlara bir anlam veremeden başucunda ağlayarak bekleyen iki yaşındaki en küçük oğluyla göz göze geldi. "Şükür!" çekti yürekten;

- Binlerce şükür!

Cephede kaç defa burun buruna gelmişti; hep diline doladığına göre, "bir kalbur aşağı, bir kalbur yukarı…" ölümden kurtulduğuna değil, ahir ömründe çocuğunu demokrasi ve cumhuriyet sevdasıyla yetiştirecek zamanı kaldığına sevinmişti… Yaşadıklarından sonra vatan hizmetinin henüz bitmediğine inanıyordu. Düşmanı kovmak yetmemişti, zihniyet devrimi lâzımdı bundan böyle… Gerçek anlamıyla ayrımsız, tüm halkın insanca yaşayacağı bir Türkiye için geriye onurlu, ülkesini her şeye rağmen savunacak bir altın nesil bırakmak lâzımdı;

- Biz kan verip yaşattık, onlar akılla yeşertsin toprağı…

Sonra aklına geldi, rahat bir uykuya dalış öncesi mırıldanmadan edemedi. Hiç unutulmaz bir ilke! Yıllarca dağ başlarında "fisebilillah" vatanı için döktüğü terin karşılığıydı bu söz; "Egemenlik kayıtsız şartsız MİLLETİNDİR!.."

- Ne günler yaşadık!

&

Nasrettin Hoca'ya gelmek üzere sabahın erken saatlerinde gözlerimi açtığım zaman, zaten bütün aksiliğim üzerimdeydi. Göz kapaklarım tembellikten yarı kapalı, kaşlarım çatık, suratım asık; 40 gün tahta tokaçla dövülmüş keçe gibi sert… Hani, "Solundan mı kalktın?" derler ya!

Günün keyifsizliğine, bir de anımsadığımız kötü yaşanmışların sıkıntısı eklenince, iyice dramatize etmeye başlamıştım olayları. Yapısı gereği Hoca'nın hoşuna gitmeyen bir tarzdı bu, hüzün esintilerinden çabuk sıkılırdı. Tam "Şimdi susturacak," diye düşünmeye başlamıştım ki, aksi oldu. "Soldan soldan bindiriyorsun, haydi bastır bakalım, nasıl olsa orada meydan boş!" dedi gülerek… "Başlatma şimdi sağına soluna!" diyecektim, güceneceğini düşünerek, mülayimleştirdim cevabımı:

- Böyle yapay kelimelerin kulu kölesi değilim; sağmış, solmuş!.. "Ondan bundan" bana ne, gerçek kime dokunuyorsa, vurur geçerim. Hiç umurum da değil!

- Hoş geldin aramıza, sefalar getirdin.

Anlamlı ve ironi doluydu sözleri. Sebebini sordum, "Arif olan anlar!" diyerek, Karadeniz uşağı Temel'den misal verdi;

Güya Temel, oturduğu apartmanın üçüncü katından caddeye düşmüş. Gelip geçenler, "Yardım etmek için" onun çevresinde halka oluşturmuş, çoğu da meraklı…

Vaziyeti uzaktan gören Dursun, hemen koşup, arkadaşının başına gelmiş:

- Ula Temel, ha bana söyle uşağum, neler oluyor burada?

Tek gözünü aralayan Temel, şaşkınlıkla yanıtlamış arkadaşını:

- Ne bileyim da! Ben de henüz yeni geldim buraya.

Mesajını almıştım. ÖZGÜRLÜK ortamındaki yeni mekanımı kutluyordu bir bakıma… Ona cevabım samimi ve içtendi; "İçine girenler için, Türkiye'de siyaset kolay geçmeyen bir hastalık, tedavisi zor. Umarım, ben kurtulmuşumdur ve de eleştirilerimde, "Takım tutarcasına" kör taraftarlığın zebunu olmam…" diyerek,

masanın üzerindeki bir başka kağıda uzandım. Yazılımın başında yine 1946 rakamı vardı; içeriği ise AÇLIK!

Boyunduruğa seni bağlarız…

Göller Bölgesi'nin, ovası bereketli, insanını doyurmak açısından bugüne dek, kendine fazlasıyla yetebilmiş, tahıl deposu sayılan beldelerinden biri…

Burada, 1946 kışı her yıldan farklı geçmiş; yokluk ve açlıkla…

Kör Hatçe'nin Aylak Veli, sabahtan beri dört gözle arandığı, içi boş buğday ambarının altından, çığlık atarak çıktı:

- Buldum ana, buldum!

- Ula aylak, kapana kısılmış tilki gibi ne viyaklarsın öyle?

- Buldum ana, valla buldum!

- Körün eniği, padişah sarayında kafan hazineye mi tosladı ki, böyle avaz avaz bağırırsın?

- Valla hazineden kıymetli bulduğum, bir haftalık yiyeceğimiz.

İhtimal vermedi ama yine de umutla baktı oğluna. Veli'nin elinde büyükçe bir kalıp haşhaş küspesi vardı. Görmesiyle birlikte, "Höst lan!" diye bağırdı Kör Hatçe:

- Elâlem dağdan, bayırdan taze otlar toplayıp yiyor. Sen, geçen sene pis boğazına yuttuğun koca öküzün artan yemine muhtaç kalıyorsun.

Geçen hasat mevsimi iki öküzleri vardı. Hem kendi açlıklarını gidermek ve hem de ikisine birden yem bulamadıklarından, en yaşlı olanını kesip kışın yemişlerdi. Yenisini alamadıkları için de, sezon yaklaştıkça, Kör Hatçe, çaresizliğin öfkesiyle oğluna; "Bu yaz harman zamanı boyunduruğun boş kalan ucuna öküz yerine seni koşarız. Övendirenin çivisini, öküz yerine senin kıçına saplarız…" diye söylenir olmuştu.

- Yoksulluğun gözü kör olsun!

Günlerdir ot yemekten bıkmıştı. "Acaba nasıl olur?" düşüyle, Önce oğlunun elindeki haşhaş küspesini gönülsüz bir iştahla süzdü ihtiyar kadın. Sonra zayıflıktan vücudunun tüm kemikleri tek tek sayılır hâle gelmiş, ellerinde kalan son öküze acıyarak baktı… Kararını bildirdi:

- Rahmetli baban aç, açık öldü gitti. Ama senin gibi ahırdaki hayvanlarının yemine asla saldırmadı. Sen, öküzün birini zıkkımlandın, şimdi de elde kalan öküzün yemine el koyarsın. Bre izansız, bre insafsız oğlum, "Ofisin silolarında, hükümetin bizden sakındığı tahıllar, dura dura çimlenmiş." derler. Öküzün yemini yiyip öküzleşeceğine, adam gibi var git, gece vakti del silonun duvarını, bir çuval buğday kaldır. Ağız tadıyla bir ekmek yiyelim…

Mehmet Ağa, sizlere ömür!

Trakya'da bir köy…

Terhis olup köyüne dönen Asker Mustafa, yakınlarıyla hoş beşten sonra, bir ara içinde saklı özlemin taşkınlığıyla, "Peki Mehmet Ağa nasıl?" diye sorar anasına.

Kadın, oğlunun asıl kimi öğrenmek istediğini anlamıştır. Konu dönüp dolaşıp Mehmet Ağa'nın kızına gelecektir; Fatma'ya… İşte dayanılmaz hüzün noktası orada! Giz sandığı açılırsa ortaya dökülecek hüzünler belli… Zorlanır onu yanıtlarken, "Ağa sizlere ömür, oğul," der yavaşça.

- Çam yarması gibi adam, üstelik daha çok gençti. Ne sebeple ölmüş ki?

- Açlıktan oğlum, açlıktan.

- Sen ne dersin ana, Mehmet Ağa'nın tarlası takkesi vardı, kendi eker biçerdi. Açlık kim, o kim?

- Ne Mehmet Ağalar yoksullaştı, sen yokken nice Ahmetler açlıktan, bakımsızlıktan öldü oğul. Hatta bilsen!

- Ne?

İçi burkularak baktı oğluna:

- Hatta Mehmet Ağa'nın Fatma Kız bile gıdasızlık nedeniyle hastalanıp öldü; ince hastalıktan!

&

"O günlere ait benzer yüzlerce dram var. Bence bu kadarı yeter," dediğimde, kararıma itirazı olmadı. Fakat yüzüme, "Bir şeyleri aydınlat!" dercesine baktı birden. Aklına takılan bir nokta olmalıydı, iri boğum kocaman parmağını, gözüme sokarcasına uzattı:

- İyi güzel dersin, 1946 seçimleri ve sonrasında yaşananları "Sağır Sultan dahil" herkes duydu. Eyvallah!.. Yalnız açlık üzerine anlattıklarının senin tarafından toplanmış belgelerini sunarsın da, aradan onlarca yıl geçti, birileri çıkar; bu iddialar "Abartı!" diye itiraz eder, "herkesin kabulleneceği" daha çoğulcul delil isterse ne diyeceksin?

- Efendim, açlık afetinin şahidi bizzat İsmet Paşa'dır.

- Nasıl yani?

Sizi babasız bırakmadım

Yıl 1946. Yer İzmit…

Muhalifleri, miting alanında, Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün karşısına "Davranışı ve diyecekleri" önceden tembihlenmiş bir çocuk çıkarırlar:

- Paşam bizi aç bıraktınız, nasıl buraya gelebiliyorsunuz?

İnönü, vereceği cevabın vurgusunu güçlendirmek, herkesin duymasını sağlamak için soruyu duymamış görünür ilkten:

- Ne diyor bu çocuk, sen ne diyorsun çocuğum?

- Paşam bizi aç bıraktınız!

- Evet çocuğum doğru! Sizi AÇ bıraktım, ama babasız bırakmadım…

&

Elimdeki sayfa bitince, “Sıra hangi konuya geldi?” diye sormuştum, “Boş ver!” dedi Hoca;

- Devam! Tarihsel sergimizi o devre açmışken, İlk Cumhuriyet yıllarının önemli kişileri, Atatürk, İnönü ve Celal Bayar arasındaki ilişkileri irdelemek, ülke geleceğini yönlendirmek açısından bence yeterince üzerinde durulması gerekli. Hem yarınlardaki davranışımızın ANA fikrini ortaya koyacak, eskiden detay sayılıp pek üzerinde durulmamış olayları günümüzdekilere hatırlatmakta fayda var. Özellikle, İnönü- Bayar ikilisinin, önce perde gerisi, sonra aleni; “ülkeyi çökerten” kısır çekişmesi ve sürtüşmesini…

“Kabahat her kimde ise” Halk önünde sergiledikleri siyasal tavırları iyi örnek olmadı, Türkiye’de demokrasi kavgalı başladı. O yüzden stres toplumu olduk. Maalesef aynı üslûp halen aynı hızda devam edip gidiyor, insanlarımız “birbiriyle” kavgalıklı guruplara bölündü. Umarım ibret alınır.

- Evet.

- Hadi buyur öyleyse!

Görmezden geldiğimiz ilk ayrışım

Bu belge, Yunan Generali Trikupis’in sonradan yayınlanmış anılarından:

1921 İnönü savaşları…

Özetle şöyle diyor:

“Yunan Ordusu Kuzey Gurubu, Kütahya harekatı sırasında, Türk kuvvetlerini Karaköy Boğazı’ndaki tepelere kadar sürerek, sonuna kadar Türk Yüksek Komutanlığının dikkatini o tarafa çekmeye muvaffak oldu; bu suretle büyük Yunan taarruzunun gerçek hedefi meçhul kaldığından, Türk komutası Bursa’daki cepheden vaktinde kuvvet ayırıp Kütahya’da (Altıntaş) cereyan eden büyük savaştaki kuvvetlerini takviye edemedi. Böylece Kuzey Yunan tümenler gurubu bu sahte taarruzun başarılı olmasını ve büyük Türk kuvvetlerinin savaş dışı kalmasını temin işini başarmış oluyordu.”

Hiçbir yaşanmış sonsuza dek gizli kalmıyor. Hele tarihe aitse!.. Yine Trikupis'in anlatımına göre,günün birinde aynı olayı irdeleyen Türk sefareti ateşemiliterleri ona şöyle bir itirafta bulunuyor:

" Bu harekat esnasında siz, Kuzey Tümenler gurubuna komuta ediyordunuz ve karşınızda altı tümene komuta eden General İsmet İnönü vardı. İki tümeninizle onun altı tümenini meşgul etmeye muvaffak oldunuz. Eğer karşınızda 4 tümeni bırakıp ikisini büyük savaşın cerayan ettiği Kütahya'ya (Altıntaş) gönderseydi, savaşın sonucu bambaşka ve Türklerin lehine olurdu. Bu nedenle, o sıra Türkiye'de de sizi medih ve general İnönü'yü takbih ettiler…"

Bazı Türk komutanlarca, İsmet İnönü'ye yönelen tarizlerin altında, yanılmış olmasının yanında, 4ncü ve 9ncu Yunan tümenleriyle doğrudan mücadele etmekte olan Sarayköy (Denizli) deki milislere bağlı bir tim tarafından (O sıra işten el çektirilmiş Demirci Mehmet Efe'nin adamları) Yunan birliklerinin gerçek gücünü gösterir bilgilerin Batı Cephesi karargahına ulaştırılmasına rağmen, gözden kaçırılmış veya istihbaratı getirenlere güvenilmemiş olması yatar…

- Kader mi desek?

O talihsiz günün üzgün şahidi, Polatlı yönüne coşkuyla giden Yunan askerlerinin arkasından, "Yazık!" diye hayıflanırken, bir başka Yunan generali; "Eğer Türkler taktiğimizi anlasa, Altıntaş'ta mağlup olur, o gün Yunanistan'a geri götürecek asker bulamazdık" diyordu…

Sonradan anılarını yazan Kuvayı Milliyeciler, savaş anında yaşananların altını kazımayan, "Kol kırılır yen içinde kalır" anlayışına sahiptiler. Bu yaşanmışı, "Savaşı birkaç gün içinde Altıntaş'ta tümüyle sonlandırabilirdik, yazık ki, olmadı!" diye geçiştirdiler…

Büyük olasılık; Meclis Başkanı Mustafa Kemal'in, Mareşal Fevzi Çakmak'a, "Paşam iş başa düştü!" diyerek, Meclisten yetki alıp cepheye bizzat gidişi bu olay sonrasıdır…

Hani dillere pelesenk olmuştur, "Sezar'ın hakkı Sezar'a!" derler ya, bize düşen; Milli Mücadele'yi doğru öğrenmek için 1919 yılında Göller Bölgesi'ndeki İtalyan, Ege'de Yunan, Maraş ve Antep yöresinde Fransız destekli Ermeni çeteleriyle yapılan mücadelelerden başlayıp, Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın kurtuluş savaşını hangi koşullarda yürüttüğüne, bu uğurda neler çektiğine bir bakmak lazım. Dün yaşanan hiçbir olay bu gün bize göründüğü gibi kolay değildi;

Milli Mücadele'nin başlangıcında zorluk, yokluk ve geleceğe dair umutsuzluk içindeydi Anadolu…

İşte kanıtı;
"Düşmanı tarlanın öteki ucunda görmeden asla!"

Bence, Gazi Paşa'nın Samsun'a çıktıktan sonra karşılaştığı en moral bozucu hadise; tarlasını sürmekte olan çiftçinin yanına gidip, günlük yaşamla ilgili hoş beşten sonra, adama ; "Ülkenin işgale uğradığını, vatanın, namusun elden gitmemesi için uğraşmak gerektiğini" anlatarak, "fedakar ve cesur bir Türk vatandaşı olarak savaşa hazır olmasını" söyler.

Köylü kara sabanın saplamasını topraktan çıkarıp, boşta kalan eliyle tarlasının sınır noktasını gösterir. Yanıtı, ümitle yola çıkanlar için bir hayli moral bozucudur:

- Efendi, aha şu anın (tarla sınırı) başında gavuru görmedikçe gayrı kılımı kıpırdatmam!

&

Hiç hamasete sapmayalım; yürütülmesi, sonucu başarılı oldu ama Milli Mücadele'nin başlangıcı, hiç de sanıldığı gibi kolay olmadı.

- Başka örnek mi istersiniz?

Trikupis söylüyor;

"Tümen benim emrim üzerine 6 Ağustosta yola çıktı ve ertesi günü 7 Ağustos sabahı Çay'a (Afyon)geldi ve bundan beş kilometre mesafede şehrin asillerinden müteşekkil bir heyet gelip, bize bağlılıklarını ve Yunan ordusunun oradaki ikametinden dolayı şehir halkının sevincini bildirdi."

Birkaç yaşanmış daha:

28 Mart 1919…

İtalyan donanması limana demir atmıştı. Antalya eşrafı, deniz albay Ginzo Aleksadro kumandasındaki kruvazöre davet edildi. Verilen çeşidi bol mükellef ziyafetin yanında, şehre Banko di Roma'nın kurulmasıyla birlikte bölgede büyük bir İtalyan bereketinin yaşanacağı duyuruldu. Parasal kazanımların yanında huzur ve medeniyetin geleceği müjdelendi. İkna etmişlerdi, hüsnü kabulün görkemi ve geleceğe dönük vaatlerin hayaliyle ağzı sulanmaya başlamış olan vilayet eşrafına bir de, "Kendilerine iyi muamele edildiğini" gösterir memnuniyet belgesi imzalatıldı. Böylece Burdur ve Isparta, ulaşılması zorunlu ikinci hedef noktaları olarak belirlenip, Antalya'nın hiç silah patlamadan tarihte ender rastlanır biçimde kolayca işgali, İtalyan savaş gemisinde kadeh tokuşturarak taraflarca kutlandı.

Burdur'a gelen işgal kuvvetlerini, yine eşraf heyetiyle birlik, "Sonradan verdiği ifadeye göre" İstanbul Hükümetinin emriyle Mutasarrıf efendi, arzı hürmet ederek karşılıyor. İtalyan okulu, onların açtığı genelev ve en önemlisi; yöre ahalisini irşada gelen papazların ikameti için tahsis edilen binalar meccani; bedava sunum…

Isparta'da maraza çıkıyor, ama!

Önü alınmaz büyük bir iştahla Isparta'yı zaptetmeye gelen,General Hamilton komutasındaki İtalyan ordusunu, eşsiz bir bece-

riyle Çünür Ovası'nda esir alan, Kuvayı Milliye kurucularından Hafız İbrahim Demiralay'a Belediye Başkanı'nın odasında, başkan ve eşraf (Ne demekse!), madden güçleri yetmediği için ancak sözle saldırıyor:

- Sen eşkıya mısın, ne hakla İtalyanları Isparta'ya sokmuyorsun? Adamlar buraya medeniyet getirecek, zenginlik getirecek!

&

Tarihçilerimizin görmezden geldiği meşhur Denizli olayının sebebi; Sarayköy cephesinde, Denizli'nin işgalini önlemek amacıyla Buldan dağlarındaki Yunan ordusuyla göğüs göğse çarpışan Kuvayı Milliye milislerini, "Eşkıya yakıştırmasıyla" buradan kovmak için Rumların teşvik ve desteğiyle Denizli'de işgal yanlısı gizli bir askeri birlik kurulmuş olması.

&

İstanbul'daki Sadrazam Damat Ferit ve düşmanla kol kola girmiş bir çok zadeganı saymaya gerek bile yok. İzmir eşrafı, Aydın eşrafı, Eskişehir eşrafı ve daha niceleri…

Yetmiyor;

Kuvayı Milliye devrinde İngiliz entelijansı adına, "Harekatın başından ayrılmak koşuluyla" Mustafa Kemal'e büyük miktarda para ve İtalya'da beğeneceği bir villa vaat ediliyor.

Bütün bunlara karşın;

1920 başlarında, Ankara'daki toplum ileri geleni ve aydınlar toplantısında; "Terki silah oldu, şu an askerimiz yok, savaşamayız. İşgalcilere tek başımıza gücümüz yetmez, boşa kanımız akmasın" diye yakınanlara, hatta biraz daha ileri gidip, "Amerikan mandası olmayı" teklif edenlere karşı, Gazi Paşa'nın azim dolu o meşhur sözünü hatırlamakta fayda var:

"Ben elimde bayrakla dağ başlarında tek başıma da olsa kanımın son damlasına kadar vatanımın kurtuluşu için savaşacağım!"

&

Hoca'ya anlattığım kadarıyla Milli Mücadele başlangıcındaki zorlukları yeterince kanıtladığımı düşünüyordum. "Sanırım bu kadarı kâfi!" dercesine yüzüne bakıp, "İzin verirse" asıl konumuza dönebileceğimi söyledim:

- Şimdi gelelim, Atatürk, İsmet İnönü ve Celal Bayar ilişkisine!

Yeni belgeleri çıkarmak üzere çantaya uzanmıştım ki elimi sıkıca tuttu, "Dur hele!" dedi telaşla:

- Bildiğim kadarıyla Mustafa Kemâl, yol arkadaşlarını "sonu ihanete varabilecek hatalar olmadıkça" asla terketmeyen, "aralarında ne geçerse geçsin" eski sevgisini sürdürmeye çalışan bir yapıya sahip. İlk Cumhuriyet hükümetleri döneminde İsmet Paşa ile oldukça sık sürtüşmeye girmesi ve ters düşmesinin, sonra da onu kolayca terk etmesinin altında kimilerince iddia edildiği gibi İnönü muharebelerinin bir etkisi var mı; Altıntaş olayının yani?..

- Aynen!

- Yani?

- Tarihçiler yazmasa, bazıları inkar etse de, o savaştaki yanlışlığın acısını hep içinde hissetti Gazi Paşa. Çünkü Çanakkale cehennemini yaşamış bir komutan olarak, askeri anlayışına aykırıydı Altıntaş'ta (Kütahya) olanlar… Tüm zorlamalarına karşın bu hatayı asla unutamadı.

- Teşekkür ederim, şimdi girebilirsin asıl konuya. Yalnız!

- Ne?

- Siyasetten gına geldi, mümkünse konuşacağımız yaşanmışlar EKONOMİK ağırlıklı olsun.

Bir devri irdeleme alanını daraltmış, "Done" bulma kolaylığından uzaklaşmış da olsak, Hoca ile aynı düşüncedeydim. "Emrin olur!" deyip daldım geçmişe.

- Memleket bir yerine iki fabrika kazanırdı.

Yıl 1930…

Yurt dışında "Kağıt üretimi" üzerine ihtisas yaparak Türkiye'ye dönen Mehmet Ali Kağıtçı isimli genç mühendis, İstanbul gazetelerine yazdığı makalelerle:

"Yaşamak için ekmek ne ise, düşünmek için kağıt odur. Bu iki maddeyi topraklarında yetiştirmeyen milletler eksikli kalır" ana fikrinden hareketle, Türkiye'de bir kağıt fabrikasının acilen kurulması için kampanya başlatmıştı.

Zamanın Tekel Bakanı, öncelikle kendi bakanlığının ihtiyacını karşılamak amacıyla fabrika kurmaya karar verdi. Mehmet Ali Kağıtçı'ya projeyi hazırlatıp, işi ihaleye çıkardı.

O günlerde kağıt yurtdışından getirildiği için, başta ithalatçılar olmak üzere, gelirini bu malın komisyonuyla kazanmakta olan birçok fabrika muhalifi ayağa kalktı. Bunların Mecliste, bürokraside güçlü temsilcileri vardı. "Türkiye'de kurulacak bir kağıt fabrikasının zarar edeceğine" dair raporlar hazırlayıp hükümete sundular… Kanıtlar çok kuvvetli olmalı ki, İsmet Paşa, yazılan raporları, yapılan hesapları gözden geçirdikten sonra, ihalenin iptaline karar verdi.

Başbakanla beraber tüm bakanların aynı görüşü paylaşması, Atatürk'ün;

"Cumhuriyet Hükümeti'nin kuracağı bir fabrikanın zarar etmesi, kötü örnek olur, ümit kırar. Bu işi bırakalım," demesiyle proje gündemden düşer…

Fakat bir kişi, o tarihte İş Bankası'nın başında bulunan Celal Bayar, "Hammaddesi odun olan bir fabrikanın Türkiye'de asla zarar etmeyeceğine" inanıyordu… Proje sahibi Mühendis Mehmet Ali Kağıtçı'yı Ankara'ya davet edip, konuyu kendisiyle konuştu. Aklı yatmıştı. Kağıtçı'ya, İş Bankası'nda bir büro verdi. Kağıt, karton, ambalaj ve sigara kağıdı üretecek bir fabrikanın yapımı için düğmeye bastı.

Olayı önce Cumhurbaşkanı'nın duyması gerekiyordu. İş Bankası idare kurulu üyesi olan Kılıç Ali, haberi ulaştırınca, Atatürk:

"Şimdi iş adamının eline düştü. Celal Bey zarar etmemenin yolunu bulur. Kendine başarılar dilerim," diye, ümit ve sevincini dile getirdi.

Ama İş Bankası'nın kanun gereği İktisat Bakanlığından istemiş olduğu "yapım izni" çıkmadı. Verilen olumsuz yanıtta, "Kağıt sanayinin devletin yapacağı işler arasında olduğu bu nedenle, bankanın kağıt fabrikası kurmasına izin verilmediği" bildiriliyordu.

Hükümet, hem yapmıyor, hem de yapılmasına izin vermiyordu…

Bu anlaşılmaz "Ret" kararının İsmet Paşa'dan kaynaklandığını bilen Bayar, Atatürk'ün en yakın arkadaşları ve içlerinde bazı milletvekillerinin de bulunduğu banka idare kurulunu toplayıp, mesajını asıl ulaştırmak istediği makama, manidar bir konuşmayla iletmekte gecikmedi:

- Görülüyor ki, ülkemize acil lazım olan bu hayati teşebbüsümüzden vazgeçmemiz gerekecek. Gelen cevaba göre, Hükümetin ret kararı kesindir. Size durumu böylece arz ediyorum… Ancak ortada bir yanlışlık var, şayet hükümetin yerinde ben olsaydım, asla böyle bir karar vermezdim.Madem ki bir banka bana bir fabrika yapmak istiyor; işi ona devreder, hükümet olarak yerine başka bir fabrika yapardım. Neticede memleket bir yerine iki fabrika kazanmış olurdu.

Bankadaki toplantıdan bir hafta sonra, Celal Bayar, Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'le konuşmak üzere Orman Çiftliği'ne davet edildi. Gazi Paşa, takdir ve sevgi doluydu sorusunu yöneltirken:

- Senin bir işin varmış, olmamış. Neymiş o?

Celal Bey, kağıt fabrikası için çağrıldığını anlamıştı. Ama ne düşündü bilinmez, Atatürk'ün neyi kastettiğini anlamazdan geldi:

- Olmayan bir işimiz yoktur Paşam!

- Canım, kağıt fabrikası mı ne? Bir şey kurmak istemişsiniz, Hükümet olmaz demiş. Onu soruyorum.

Bayar hazırlıklıydı. Büyük bir keyifle özetledi projeyi. Mustafa Kemâl memnun kalmıştı duyduklarından, "Sen idare meclisinde bir şey söylemişsin, enteresan bir laf!" diye, Bayar'ın o çok hoşuna giden; "madem ki, bir banka bana bir fabrika yapmak istiyor, işi ona devreder, Hükümet olarak yerine bir başka fabrika yapardım. Böylece memleket bir yerine iki fabrika kazanmış olurdu" fikrini bir kez daha tekrarlatıp yeniden sordu:

- Bundan sonra ne yapmak gerekir?

- Efendim, Hükümetin yükü gerçekten çok ağırdır. Her şeyi baştan ele almaya, çok iş yapmaya mecburdur.Hükümetin ise mali gücü, fenni kudreti bunlara cevap verecek hâlde değildir. Bu sırada görüyoruz, vilayetlerimizde öğretmenlerin çok mütevazi olan maaşları bile zamanında ödenememektedir. Halbuki biz, haklı olarak sanayileşmek istiyoruz. Bütün vasıtalarımızı kullanmaktayız. Milli sermayeyi az veya çok mutlaka harekete geçirmeliyiz. Memlekette iş hacmini artırmalıyız. Bence Cumhuriyet Hükümeti'nin iktisadi hedefi, TEKEL yerine, yapmak ve güven vererek taliplilere yaptırmak olmalıdır.

Gazi Paşa, önem verdiği konuları dinlerken yaptığı gibi, "Hı, hı!" diyerek, İş Bankası Genel Müdürü'nün anlattıklarını özümsüyordu. Bayar'ın sözü bitince, anlamlı bir şekilde; "Teşekkür ederim" demekle yetindi…

&

Bu deja beceriksizliktir!

Ekonomik sıkıntıların etkisini artırdığı, 1931 yılının Sonbahar'a "Merhaba!" dediği günlerin birinde, Bakanlar Kuruluna Cumhurbaşkanı başkanlık ediyordu. Toplantı, kalkınma içerikliydi. Önceden belirlenen gündeme göre; karayollarının yapımları, ticaret ve sanayinin canlandırılması için uygulanacak yöntemler konuşulacaktı. Sırasıyla, tüm bakanlar konuyla ilgili projelerini ve hazırlıklarını tek tek açıkladı.

Atatürk bir elinde kalem, önündeki kağıda önerilen yatırımların rakamsal tutarını yazıyordu. Konuşmalar bitince, önceden yazdığı maliyetleri toplayıp, Maliye Bakanına döndü:

- Tespitime göre, arkadaşlarınız memlekete gerekli işlerin yapılabilmesi için sizden 500 milyon lira istiyorlar, ne dersiniz?

Maliye Bakanı çaresizlik içinde başını öne eğdi. "Ne evet, ne hayır!" Hiç ses çıkaramadı.

Şaşırmıştı Cumhurbaşkanı, sorusunu yineledi:

- Sizden 500 milyon isteniyor, cevabınız nedir?

Bakan sesi zor işitilecek biçimde yavaş yavaş konuşmaya başladı. Bütçe rakamlarını sıraladı, geliri gideri döktü ve ; "Değil 500 milyon, 5 milyon bile vermeye gücüm yok, efendim" dedi…

Büyük bir acizlikti sergilenen. Bu defa Mustafa Kemâl, diğer bakanlara döndü:

- Maliye Bakanı arkadaşınızın söylediğini duydunuz, "Param yok" diyor. Sizin fikriniz nedir?

Toplantı salonuna derin bir sessizlik çöktü o an. Kimsenin "Çıtı" çıkmadı… "Her sorunun bin çözümü" olduğuna inanırdı Gazi Paşa. Bu ölüm sessizliği karşısında, sinirlendiği zamanlarda yaptığı gibi, parmaklarıyla masaya vurmaya başladı. "Düşünüyorlar belki, şimdi biri plan sunar" diye bekledi. Ama nafile!.. Bir süre sonra tekrarlamak zorunda kaldı sorusunu:

- Fikriniz Beyler! Para yok diye oturacak mıyız?

Ne dese boş! Onca ısrarına rağmen yine yanıt alamadı. Sinirlenmişti, öfkeyle ayağa kalktı:

- Peki Beyler, 500 milyonumuz yok. Çaremiz yok. Öyleyse iş yapmayacağız, oturacağız!

Sıkıntı vericiydi durum. Bu çaresizlik tablosunun ardından üzüntüyle toplantıyı terk etti…

O gece Atatürk, Çankaya sofrasında arkadaşlarıyla sabahki Bakanlar Kurulunda yaşananların irdelemesini yapar. Değerlendirmesi özetle şöyledir:

- Şurada birkaç yıl önce 250 bin lira ile işe başlamış bir İş Bankası var; bugün memlekette hangi ekonomik meselelere el attığını görüyorsunuz… Sonra yurdun bütün varlığını elinde bulunduran bir hükümet var,memlekete tek çivi çakamıyor. Bu DEJA beceriksizliktir!

&

Onun da sırası gelir!

Ekonomik alandaki ümitsiz ve olumsuz hava, 1932 Eylül'ünde, Atatürk'ün ısrarı ile Celal Bayar'ın İktisat Bakanlığına atanmasıyla giderilmeye çalışıldı.

Bayar, bakanlık görevine başladığı gün, Gazi'ye "bu makama tercih edilmesinden dolayı" teşekkür telgrafı göndermişti, kendine şu cevap verildi:

"İktisat Vekili Mahmut Celal Beyefendiye;

Yıllardan beri iktisat işleri içinde bizzat uğraştınız. Görgü ve tecrübelerinizi çoğalttınız. Bu defa İktisat Vekaletini daha yüksek vasıflarla deruhte etmiş bulunuyorsunuz. Bundan çok memnun ve müsterihim. Gerek zatı devletiniz ve gerek,zatı devletinizi büyük isabetle seçen Başvekil Paşa Hazretlerine (İsmet İnönü) teşekkür ederim.

Bütün dünyada olduğu gibi, memleketimizde de en başta bulunan mühim işimiz iktisat işidir. Bu işte en yüksek muvaffakiyeti temine çalışmak hayatidir, zaruridir.Bunun için bu işe bütün devlet teşkilatının, bütün yurttaşların ve hepimizin ciddi duygularla alakadar olmamız tabiidir. Milli iktisat yolunda emin olarak ve emniyet vererek kat'i ve radikal adımlar atarken, esas programımızın ilham ettiği ameli tedbirleri tercih etmek en doğru yoldur. İçtimai heyetimizin bütün iş bölümleri sahiplerini aynı faydalı alaka ile bu yolda el ele vermiş, omuz omuza dayanmış, bir hedefe yürüyen samimi yolcuları yapmak, DEVLETİN İKTİSAT İŞİN-

DE YORGUNLUĞUNU azaltmak ve muvaffakiyet zamanını kısaltmak için tek çaredir.

Muvaffakiyetten emin olarak, radikal surette çalışınız efendim.

Reisicumhur Gazi Mustafa Kemal"

Bu olguyla; hükümete en üst makamdan yeni bir ekonomik model sunulur gibiydi. Üstelik, Celal Bey'e gelen bu yanıt, 14 Eylül 1932 tarihli Ulus gazetesinde yayınlanınca, baştan atamaya gönülsüz olan İsmet İnönü'yü adeta çıldırttı.

Kılıç Ali, Nuri Conker ve Ruşen Eşref Ünaydın'ın da bulunduğu bir Çankaya toplantısında etekte biriken taşlar yere döküldü.

Cumhurbaşkanı Başbakan'a "anlamı içinde gizli" bir yaklaşımla,"Celal Bayar'ın bakanlığından memnun olup olmadığını" sormuştu. İnönü, öfkeyle gıcırdamakta olan dişlerinin sesini gizlemeye çalışarak yanıtladı bu soruyu:

- Terbiyeli insandır. Kendini sevdiğimi bilirsiniz.Yalnız!..

- Ne?

- Onun teşekkür telgrafına verdiğiniz yanıt görülmemiş bir şeydi.

- Nasıl yani?

İsmet Bey, içinden taşan öfkeyi kelime serzenişine yükledi:

- Telgraf bir bakana değil,bir başbakana çekilmiş gibi. Bu söylenenler karşısında, izin veriniz de Başbakanlığı kendisine terk edeyim.

Gazi Paşa, mesajının yerine ulaştığını görmüştü. Sevindi… O andaki gerginliği azaltmak için, "Şimdi sırası değil" diye gülerek işi şaka boyutuna indirirken, ileriye dönük isteğini dile getirmekten de geri durmadı:

- İlerde onun da sırası gelir!

İsmet Bozdağ'ın anlatımına göre, orada bulunanlar, şaka tonunda söylenen bu sözlere Atatürk'le beraber keyifle güldüler. Ama İsmet Paşa'nın gülüşü, diğerlerinden oldukça farklı ve hem de acı doluydu…

Beklenen zaman çok çabuk geldi

Kudüslü enişte Abdürrezzak Efendi, kayınbiraderi İsmet İnönü'nün Başbakanlığı döneminde, Bomonti bira fabrikasının imtiyaz sahipliğini ele geçirmişti.Uzun yıllar Yahudilerle iç içe yaşamış olmanın kendine kazandırdığı beceriyle ticari alanda büyük gelişme sağlayan enişte, bu işten de yüklüce bir kazanç edinir.

Ancak, Bomonti bira fabrikasının imtiyaz süresi bitmek üzeredir ve hükümetten sürenin uzatılmasını ister.

Bu ara enişte- kayınbirader ilişkisinin ortaya çıkardığı durumdan rahatsızlık duymaya başlayan Gazi Paşa, Danimarka'dan uzmanlar getirterek, Ankara'daki Çiftlik birasını incelettirir.

Uzmanlar; "Çiftlik birasının ufak düzenlemelerle çok kaliteli hâle getirilebileceğini, üretimin fıçılanıp Haydarpaşa Garı'na ulaştırılmasıyla da, Bomonti birasıyla rahatça rekabet edip, piyasayı ele geçirebileceğini" rapor ederler. Bunun üzerine Cumhurbaşkanı, Danimarkalı uzmanların görüşlerini, Bomonti'nin imtiyaz hakkını uzatmaya hazırlanan hükümete bildirip, "Çiftlik birasının geliştirilerek piyasaya sunulmasını" emreder.

- İhmal mi, başka bir şey mi?

Aradan uzun bir süre geçmiş olmasına rağmen, emri alan Tarım Bakanlığı'nın Çiftlik Bira Fabrikasında hiçbir çalışma yapmadığı görülür. Üstelik bu ara enişte'nin üzerindeki Bomonti'nin imtiyaz hakları sessizce uzatılmıştır…

Atatürk olan bitenden fevkalade üzgündür… Sıkıntılı bir gün, Orman Çiftliğinde rutin gezisini yaparken, yetişmekte olan ağaç-

ların bakımsız ve kurumakta olduğunu görünce , sabrı taşar, hükümeti akşam vakti Çankaya'da acil toplantıya çağırır.

Gündemin tek maddesi, Orman Çiftliği ve bira fabrikasıdır… Oturum açılır açılmaz Gazi Paşa, "Çiftlik Bira Fabrikasının emre rağmen niçin genişletilmediğini, raporlara neden uyulmadığını ve ağaçların bile hangi sebeple bakımsız bırakıldığını" doğrudan Tarım Bakanı Şakir Kesebir'den sorar.

Muhatap ne demesi gerektiğini tasarlarken, İnönü, sebebi anlaşılmaz bir telaşla söze girip, "Bunu kendi adamlarınıza sorun!" der.

Bu güne değin hiç rastlanmamış tuhaf bir durum oluşur. Atatürk; "Kendi adamlarınız" kastının içeriğini sormaya hazırlanırken, İnönü belli ki, asıl konudan uzaklaşmak amacıyla işi duygusallığa döker:

- Ne oldu Paşam size, aramıza Kara Tahsin'ler mi girdi? Önceden böyle değildiniz, emirleri hep sofradan mı alacağız?

Mustafa Kemâl, anlamak istediğini, cevap verilmese de öğrenmişti. İsmet Bey'e, "senin asıl tedirginliğini ve yersiz hiddetinin sebebini anlıyorum" dercesine, oldukça sert baktı. Kendini görmezden gelenlere bir anlamlı uyarıydı toplantıyı bitiren sözleri:

- Seni bu mevkilere getirenin kim olduğunu unutuyorsun!

Sona gelinmiştir;

Ertesi gün İstanbul'a gitmek üzere trene binen Gazi Paşa, İnönü'yü yanına çağırtarak; "sağlık raporu alarak görevden ayrılmasını, bundan böyle kendisiyle çalışma arkadaşlığının bittiğini" söyler ve biter…

- Sonrası mı?

- Biraz karmaşa, çokça tatsızlık! Ötesini yazmaya benim liyakatim yok. Dilerseniz, uzun atlayıp başka konuya geçelim.

&

“çekemezlik, kavga, dövüş” derken;
ASLA DEMOKRAT OLAMADIK!

Benim İlkokul günlerimin hemen tümü, Ortaokul sonrası “tahsilime vilayette devam ettiğim zaman da” yaz tatillerim, cephe savaşlarında düşmanla göğüs göğse çarpışmış Kuvayı Milliyecilerle geçti. O çok özel insanlar; İlk öğretmenimden, kahvelerinde kendilerine “Tefrika” okuyacak, “söz dinler” dayanıklı öğrenci istediklerinde ihale üstüme kalmıştı.

Kısa sürede onlar bana alıştı ben onlara… Bu “zorunlu” görev ataması zamanla büyük dostluğa dönüştü. Bedelini kimin ödediğini hiç bilmediğim okuma ücretim, kahvenin bitişiğindeki bakkaldan aldığım, gün başı 2 adet lokum ve 50 gram kabuklu yer fıstığıydı… En dikkate değer özellikleri, son derece dayanışmacıydılar. Bulduklarını bölüşürler, yedikleri ayrı giderdi. Ev komşusunun her hangi birine getirdiği ikram anında kahveye intikal eder, müştereken tüketilirdi. İçimden geldi, bu geleneğe ben de katıldım. Haftalık lokum ve fıstık istihkakımı biriktirip önlerine koyduğumda, kendilerine yakın bulup o günden sonra SIR ortaklığına kabul ettiler beni.

- Ama ne bilgiler!

Öğretmenim, “Duyduklarını eve gidince yaz” diye tembihlemişti. Sonradan çekinmediler yanlarında not almama izin verdiler. Cumhuriyet’in niçin ve nasıl kurulduğunu anlattılar uzun uzun. Hemen hepsi Kocatepe’de “onların deyişiyle” Gazi Paşa’nın yanında çarpışmışlardı. Bana ilk öğrettikleri ilke; “Aklı hür, Vicdanı hür, İrfanı hür” bir insan olmaktı. Her seferinde, “hayatın boyunca bu prensipten asla vazgeçme!” diye öğütlediler.

Şimdi anımsıyorum da, hepsi değişik dünya görüşünde, çeşitli etnik yapıya sahip oldukları halde, ne küçümseme, ne hor görme ve ne de “ıvır zıvır için” aralarında tartıştıklarını gördüm. Bireyselliklerinden çok toplumsallıklarını öne alıyorlardı. Farklılıklar onlar için cazibe ve sevgi çeşnisiydi…

Hiç unutmam, Kuvayı Milliye kahvesindeki ilk yılımda, bir kış günü, bilimsel yüceliği olan kurucu liderleri vefat etti. Hüzün duydular. "Kuvvacılar ağlamaz!" sandığım, demir sertliğindeki adamların gözlerinden yanaklarına sessizce yaşlar süzüldüğünü gördüm. O sıra, "bir bilinmeze gitmek, acı bir ayrılık, dinmez hasret" olarak algıladım ölümü… Ardından ben de ağladım… Tanıdığım en son Kuvvacı (Aydınlı Süleyman Efe) ben Yüksek tahsile başladığım yıl gitti öteye. Bana kalsa mümkün değildi, cenazeyi defin işiyle uğraşan imam efendinin zorlamasıyla baktım yüzüne. Sararmaya başlamış çehresinde yakınlarının bile sezemediği bir rahatlık vardı. Pembeliğini yitiren dudakları son kez tebessüm ediyordu… İşte o gün, ölüm daha başka bir anlam kazandı zihnimde; vuslat, bir güzel yolculuk, aşığın maşukuna kavuşma anı!..

- Bugün ve yarınımız o abide vatanseverlerin anısına minnettar!

Kuvayı Milliyecileri tanımış olmanın ayrıcalığını anlatacak değilim burada. O özel insanların, "Türk Efelerinin" tatlı anılarını hiç kimseyle paylaşamam. Söyleye geldiklerimin amacı şu;

Bir büyük zulme, dünya emperyalizminin talanına karşı koymuş, canı pahasına yıllarca dağ başlarında savaşan bu eşsiz kahramanlar, "insan onurunu yüceltmeye yönelik" karakterde, yeni bir düzen bıraktı bize. İçten ve azimliydiler; kurdukları devlet, "Aklı hür, Vicdanı hür, İrfanı hür" insanların oluşturduğu bağımsız bir Cumhuriyet olmaya adaydı. "Amacına uygun" büyük bir hoşgörü ve sevgiye dayanması gerekiyordu.

- Böyle olsun ve hep öyle kalsın istediler.

Fakat, onların samimiyetle temelini attıkları, kökeninde, sevgi ve saygı olması gereken DEMOKRASİMİZ, ne yazık ki, hep taşlı yollardan, karanlık tünellerden geçti. Yöneten ve yönetileniyle, "aklı, vicdanı, irfanı" hür insanları yeterince olmadığından gelişip, çağdaş seviyeye ulaşamadı.

- Bu yüzden çok acılar çektik. Ama nedeni açık!

- Çoğunluk oylarını "kendinden olmayanlara" baskı silahına dönüştüren tüm SİYASİLER ve her ortaya çıkışında ülkeyi elli yıl geri götüren ihtilaller yüzünden!

Sonraki arızalar

Görev yine Hoca'ya düştü. Türk Demokrasi yaşamının engebelerinden bazılarını, "O anlarda tümüyle AKIL tutulmasına uğramıştık" dip notuyla anlattı.

"27 Mayıs darbesi, 12 Mart muhtırası ve diğerleri feci! Fakat bence en önemlisidir; çünkü Türk milletinin geleceği "büyük değişim" adıyla o gün kararmaya başladı" tanımlamasıyla ilk olarak 12 Eylül 1980 ihtilaline ilişkin hükmünü söyledi:

- Elimiz ayağımız bağlandı. Aheste aheste sağmal inek olduk dış aleme. 21. yüzyıla girdiğimizde, "nasıl ödeneceğini asla kestiremediğimiz", bizi top yekun nefes alamaz hale getiren yüksek faizli, ÖDEMESİ GÜÇ bir borç batağına sürüklendik… İhtilalcilerin 12 Eylül sabahı, "biz siyasetçilerin kirlettiği tencereyi temizlemeye geldik" iddialarını ağzımız hayretten bir karış açılmış vaziyette dinlerken, sonrasında elimizden o kirli tencere dahi gitti… Toplumsal hırsızların tipi, miktarı arttı… Dış etkenlerle "farkına varmadan" ahlaksız bağlantılara düşürüldük… "Küreselleşme" adı altında, batı'nın kurduğu "öz varlığımızı inkâr ettiren" geleceği belirsiz "kof" bir ekonomik-siyasal sisteme "kayıtsız, şartsız" entegre olduk…

Güncele gelir korkusuyla, "hop!" demiştim, durakladı istemeden. "Zülfüyare dokunduğu ve de asap bozduğu için" yakın geçmişte yaşananların yorumunu yapmak yoktu sözleşmemizde…" Lütfen yine çok eskiye "sakıncasız söyleme" dönelim" deyince, "ister istemez de olsa" şimdiyi bırakıp, tarihsel anlatıma geçti:

12 Eylül 1980

İsmet Paşa'nın devr-i siyasetlerinde dillendirip taraftarlarına ebedi anı olarak bıraktığı "Ben solcuyum!" ayrımından sonra, öte-

de kalan "zoraki" Sağ kesim, "Eyvah, yine mi ihtilal!" mırıltısıyla karşıladı -o sabah- tank seslerini… "Ne zaman iktidar olsak, son nefesimizi asker kışlasında veriyoruz" diye, "Şamar oğlanına" döndürülen siyasal yaşamının sekiz on senede bir yenilenen makus talihini yaşamaya başladı yeniden…

Sol; "diğer ihtilallerin alışkanlığıyla" olayın öncesi ve kısa aralıklı sonrasında, "Oh olsun!" temennisinin verdiği gizli bir tebessümle yaklaştı darbeye. Hatta belki de, "Yırtılan Deli Bekir'in donu" umursamazlığı içinde, ayağı şalvarlı iktidarın devreden çıkmasıyla birlikte, 27 Mayıs 1960 'da olduğu gibi MÜSTAKBEL saltanatının hayaline bile daldı.

Ancak sessizce seyrettiği geçmiş ihtilallerdeki "Dokunulmazlık" zırhının üzerinden kalktığını, sağ partilerle beraber CHP'nin de kapatıldığını görünce "hakikati anlayarak" geç de olsa; "Hukuk ve demokrasinin Ankara'da lime lime edildiğini" haykırdı. Ama DIŞ tezgâh bu kez onları da istemiyordu, belli ki partinin başındakiler, "Kullanılma" intibaı vermemişti fırsatçılara. Üstelik Genel Başkan Ecevit, vatan severliği sayesinde milliyetçi tutum sergileyerek bir zaman önce; "Gölge etmeyin!" diye rest çekmişti onlara.

- Kader!

Demokrat partililer, 1960 yılının 27 Mayıs'ından sonra, serin İlkbahar sabahlarının doyumsuz tazeliğini uzun yıllar bir daha hiç duyumsamadan yaşadılar… 1980 yılının Eylül'ü; bu kez onlarla birlikte CHP'li vatandaşların da gönüllerindeki Sonbahar bereketinin coşkusunu silip atmıştı.

Müşterek acılarımızı anımsamaktan, artık değişen mevsimlerin sıradan huzurunu bile tadamaz olduk ulusça. Zira, hepimiz için her keyif zamanının önüne bir korku tüneli açıldı.

Tam zamanı! Gerçek amacı ve oluş tarzıyla acı olduğu kadar yüz karası resimler veren yakın tarihimizdeki darbeleri SÖZ ustasıyla irdeleyip size bir İRONİ sunmayı tasarlıyordum ki, Hoca Nasrettin sözünü "Elhasılı, herkes her şeyi biliyor dostum!" diye

bağlayınca, "Eyvah vazgeçti" demiştim. Telaşıma güldü, "Meraklanma, ben şimdi dalavereleri ve ortada dönen tezgahları getireceğim gündeme, millet ibret alsın!" dedi.

Turgut Sunalp Paşa'nın itirafı

Zaman, 1981 yılı yaz sıcaklarının İstanbul'da iyiden hissedildiği günlerden biri. Yer, "BATEŞ" Yayıncılık'ın Yönetim Kurulu toplantı salonu.

Konu ise bambaşka; yeni siyasal oluşumlar, kapatılan partiler ve eski parti liderlerinin medyaya yansıyan söz ve davranışları… "Vur abalıya hesabı" tümü oradakilerce eleştiriliyor.

Sıra Necmettin Erbakan'ı betimlemeye gelince, "Kişisel hakaret içeren bölümleri hariç" hakkında söylenenler kelimesi kelimesine şöyle:

- Türkiye'de resmen yönetim boşluğu yarattı. Önceden destekleme sözü verdiği azınlık hükümetini, kadayıflı şovlarla kısa sürede yıpratarak iş göremez hale getirdi.

- Verdiği sözlerin arkasında duramadı. Davranışlarıyla ülkeyi kaosa sürükledi.

- Beyler bu söylediklerinizin kişisel sorunlar, ancak kendisiyle seçmenlerini ilgilendirir. Bizi tedirgin eden; dini siyasetin içine çekerek, hem ülkeye ve hem de İNANÇ dünyamıza zarar verdi. İslam'ı siyasallaştırdı.

- Evet evet, toplumu ayrıştıran, ülke geleceğine zarar veren en önemli husus burada…

- Çok enteresan, 12 Mart 1971 Muhtırasından sonra partisi Milli Nizam, sakıncalı bulunup kapatılırken, kendileri elini kolunu sallaya sallaya İsviçre'ye gitmiş; sellim sellâ!..

- En garibi de, İsviçre'den 1973'de bazı askerlerin, özellikle Muhsin Batur Paşa'nın izniyle Türkiye'ye geri çağrıldığı söyleniyor.

- Tuhaf! Sakıncalı görülerek partisi kapatılan ve firar eden bir adam, yine aynı yetkililer tarafından geri getirilip, hiçbir şey olmamış gibi parti kurmasına göz yumuluyor?

- Madem suçlu, ceza verirsiniz. Valla, bu davranışı anlamak mümkün değil.

- Belki de,"İsviçre'deki çalışmaları dış ilişkilerimizi zedeler, dünya kamuoyunda müşkülata düşeriz" denmiş olamaz mı?

Bütün konuşmaları başından beri hiç karışmasız, sessizce dinleyen Emekli Orgeneral Turgut Sunalp Paşa, sonunda dayanamayıp, bu özel Cağaloğlu sohbetine noktayı şu sözlerle koyar:

- Bakın beyler, biz onun İsviçre'deki kaçak konumundan en ufak bir tedirginlik falan duymadık. Hele dünya kamuoyunu aleyhimize döndürebileceği safsatasına hiç kapılmadık… Erbakan'ı Türkiye'ye getiren faillerden biri de benim. Bizim amacımız 1971 muhtırasından sonra yapılacak seçimlerde Adalet Partisi'nin oylarını bölmek ve Demirel'in tek başına iktidara gelmesini engellemekti. Erbakan'ı dirilterek, hem Süleyman Bey'in olası bir intikamını önledik, hem de…..

(Sunalp Paşa'nın bundan sonraki söylediklerini açık suçlama ve hakaret içerdiği için yazmıyorum. Ancak Necmeddin Bey'e tekrar parti kurma teşviği verilmesindeki ikinci amacın ne olduğunu daha sonra yaşananlarda bulmak çok olası…) Buyurun, değerlendirin:

Şu meşhur Konya Mitingi!

Kenan Evren'in anılarında:

"Olayı televizyonda seyredip ertesi günü gazetelerde de okuyunca çok sinirlendik" dediği.

Kimilerine göre de:

"12 Eylül ihtilalinden önce bardağı taşıran son damla" olarak nitelenen bu ünlü mitingi, gazeteci Nail Güreli'nin, "Gerçek Ta-

nık" adlı yazı dizisinde, eski İçişleri Bakanı Korkut Özal şöyle anlatıyor:

"Kudüs'ün başkent ilanını protesto için Konya'da bir miting yapılması kararlaştırıldı ve bunun için ayrı bir heyet kuruldu. Bu heyettekilerin hepsi bizim kendi milletvekillerimiz, (MSP'li), yani Konyalı. Bunlar tertipliyor mitingi, parti olarak değil. Zaten parti olarak yapmanız mümkün değil.

Miting 6 Eylül'de, öyle bir zamanda yapıldı ki, hâlâ Cumhurbaşkanı seçmemişiz, bir de hükümetin dış politikasıyla ters düşmüşüz, Meclis'te Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen'i düşürmüşüz. Yani zor durum içindeyiz.

Bana göre bu mitingin zamanlaması yanlıştı.

Nail Güreli:

- Peki Sayın Özal, nasıl karar verildi bu mitinge ve zamanına?

- Necmettin Hoca (Erbakan) karar verdi. Yani bizim partiyle alakası yok. Hoca böyle bir miting düzenlenmesini galiba şahsen istedi, o arkadaşlar da bir tertip komitesi kurdular.

Korkut Özal çok önemli bu açıklamalarının bir yerinde, o zaman MSP'den Konya Belediye Başkanı olan Mehmet Keçeciler'i, 2nci Ordu Komutanı Bedrettin Demirel Paşa'nın yazılı olarak "Bu işten vazgeçin!" diye uyardığını da söylüyor.

Nail Güreli:

- O zaman Bedrettin Paşa uyardıysa, iyi niyetli uyarmış oluyor.

- İyi niyetle, peşin iyi niyetli. Ve Hoca'ya (Erbakan) nakledili-yor bu. Hoca, "Çok geç artık, bundan sonra bunu iptal edemeyiz" diyor.

İş olacağına varıyor. İstiklal Marşı söylenirken oturma eylemi dahil, rejim karşıtı tüm argümanların sunulduğu miting gerçekleşiyor. Büyük bir facia; "Memleket elden gitmiş" havası veriliyor…

Bizim yorum yapmamıza hiç gerek yok. Sonucu Korkut Özal'dan dinlemeye devam edelim:

- Biz o gece Ankara'ya döndüğümüzde, öyle bir şeyle karşılaştık ki, şaşırdık! Televizyon mitingi öyle bir şekilde vermiş ki, birileri bana, "Yahu siz ne yaptınız, irticayı mı hortlatıyorsunuz?" dedi. Nitekim Evren Paşa, ihtilal yaptıktan sonra Konya mitingini "BİR NUMARALI İHTİLAL SEBEBİ" ilan ettiler. Ben bunların hepsini toplayıp şu kanaate varıyorum; o filmin öyle gösterilmesi, mitingde yapılan davranışlar, bir PROVAKASYONU akla getiriyor.

Ve Özal bu olay hakkındaki sözlerini şöyle bağlıyor:

- CHP'de önemli görevleri olan Prof. Haluk Ülman Bey bana önceden, "Bu mitingde siz sabote edileceksiniz" dedi, uyardı. Fakat bunlar öyle zamanlarda söylendi ki, bunun içinden çıkamadık. Biz Ankara'ya geldikten dört gün sonra da, Cuma günü 12 Eylül oldu. Ve 12 Eylül'de defter kapandı.

Peki bu 28 Şubat neyin nesi?

Demek ki, Korkut Bey'in dediğinin aksine "Defter" o gün orada kapanmamış.

Yıl 1997… Bu kez Erbakan, Başbakan… Ankara'nın Sincan İlçesi'nin meydanına Hoca'nın partisinden seçilmiş olan Belediye Başkanı kocaman bir KUDÜS ÇADIRI kurdurdu ve içinde "Cumhuriyet" başta, her türlü yoruma açık rejim aleyhtarı eylemler sergilendi…

Sakalları göbeğinde, saçları omuzlarına dökülü, dinsel açıdan pejmürde diyebileceğimiz kılıklarla Fatih Camiine doluşup, ellerindeki teflere coşkuyla vurarak "bir tür yamyam dansı" döktüren insanları televizyonlarda izledik…

Kafası yemenili köy güzeli Fadime'yi samanlıkta bastıklarından beri olay; oynak türkülere güfte olmuştu. Türbanlı Fadime, şeyh kılığına büründürülmüş uzun sakallı ve de eli asalı yaşlı adamın koynunda basılınca, yeni Fadime'nin şalvarı, Yenibosna medyasının flama direğine; "Tesettürün namusu" olarak asıldı…

"İbadethane yapınca, o mekânın yeni fatihi olunacağı" fikrine saplanmış, başbakanın partisinden bazı siyasi kişiler; "İstanbul'u kimin elinden kurtaracaklarını açıklama ihtiyacı hissetmeden" Taksim'e kocaman bir cami inşa ederek İstanbul'u yeniden fetih sevdasına tutuldu…

Kendine, "Şeyh, Mübarek Adam, vs." gibi bir takım "albenili" sıfatı yakıştıran ne kadar sakallı, sarıklı adam varsa, göz kamaştırıcı lüks arabalarıyla geldikleri Başbakanlık konutunda, bir "İNANÇ TURİZMİ" özeniyle sunulan iftar yemeklerinde, gayet şaşaalı biçimde, "kör gözüne parmak hesabı" boy gösterdi…

Necmettin Bey'in ağzı laf yapan, işlevleri bitince soluğu Almanya' da almış bazı milletvekilleri de boş durmadı. Zembereği boşalmış saat misali günün her saatinde televizyonlarda arzı endam eyleyip, açıkça kurulu düzene, kinayeli olarak da; Cumhuriyet'e ve Atatürk'e veriştirmeye başladı.

Dış dünyada yazılmış senaryo uyarınca görüntüsü falsolu daha nice dayanılmaz aykırı davranış "provokasyon" sergilendi ki, Askerler 28 Şubat 1997'de, halkın alkışları arasında tankları Sincan'da yürüttü. Oradaki çadırla birlikte hükümetin dahi BALANS ayarı yapıldı.

- Siyaset, kendi yarattığı karmaşaya "korkuyla" suskun kalırken; yine halk kaybetti; bu süreç sonrası yaşanan banka hortumları, ülke ekonomisiyle birlikte çoğu vatandaşın belini büktü.

- Ve de DEMOKRASİ yaralandı yeniden; kimlerle nasıl çıkılacağı meçhul bir batağın içine saplandı.

- En önemlisi de; dış güçlerin uygun bulduğu bir gelecekte, "Dinselliğe bulaştırılmış", zaten topal aksak güç bela zor ayakta duran Demokrasimiz, zamanı geldiğinde, "gagalanmaya müsait yapısı" ve yeniden kösteklenmek karakteriyle buzdolabına kaldırıldı.

&

"Hah, işte şimdi olacak!" diye heyecanlandım birden. "Bu kez güncelin temeline iniyoruz, artık her şey aydınlanacak önümüz-

de. Sonunda ışık yandı…" diyor ve bizim ecnebi kelimelere tutkumuz nedeniyle, "Provokasyon" olarak nitelediğimiz, "ne olsa eski adam ya," Nasrettin Hoca'nın "TEZGAH" olarak isimlendirdiği toplumsal tuzağın, günümüzdeki uzantılarına geçeceğimizi umuyordum ki, Akıldanemiz, biricik Hocamız "Çok beklersin!" dedi:

- Marifet, bugün ve yarını DÜN' de bulabilmektir… Zülfü yare dokunmadan gel bunu ve şimdiyi milletimizin irfanına bıkalım. Onlar yorumlasın…

Maziyle dans serbest! Geçmişe dair bir sıkıntısı olmamalı, anlaşıldığı kadarıyla bugünü irdelemek istemiyordu. Bu kez sazı ben aldım elime. Onun isteğine uyup, zaman tüneline girerek Osmanlı döneminde yaşanan siyasal ayak oyunlarından birini anlattım:

Bir adamı küçültmek uğruna, bir ülkeyi yıkmak!

Mithat Paşa Tuna'dan sonra geldiği Bağdat Valiliği'nde, yaşadığı günün koşullarına göre çok ileri düzeyde sayılacak planlama yaptı.

Bunlar;

Dinî, millî birçok yabancı unsuru içinde barındıran sistemin, güvenli çalışmasını sağlayacak yapısal değişiklikler yanında, çağdaş teknelojik gereçleri içeriyordu.

Paşa, hem iç turizmi geliştirmek, hem de bölgesel kalkınmayı sağlamak amacıyla, ilk evvelâ Bağdat ile Kerbela arasındaki ulaşımı tren yoluyla gerçekleştirmenin projesini uygulamaya koydu. Lokomotifle vagonlar getirildi. Bir kısım raylar döşendi. Hızlı ve etkin gidiyordu çalışmalar.Dikkat çekti! İlerde "Makamının ona verileceğinden huylanan" kıskanç düşmanları telaşlanıp acilen görevden alınmasını sağladı.

Yerine atanan Vali Rauf Paşa'ya dönemin Sadrazamı Mahmut Nedim Paşa, şu gizli talimatı verdi:

- Hadi göreyim seni, Mithat Bey'in yaptığı her şeyi boz. O bölgeden öylesine feryatlar yükselsin ki, Paşa'nın şöhreti gölgelensin!

Rauf Paşa, aldığı emir gereği, Mithat Bey tarafından kurulmuş olan bölgenin asayiş düzenini kurcaladı ve bozdu… İşlemi basitti; eşkıyalıklarıyla ünlü Hermavend aşiretinin reislerine zaptiye yüzbaşılığı vererek, Bağdat'ta devleti haydutlara teslim etmiş oldu ve Osmanlı'yı ayakta tutan Hak, Hakkaniyet olgusu ortadan kayboldu. Halkın devlete güveni sarsıldı…

"Bağdat- Kerbela demiryolu projesinin gereksizliğini, böyle bir sistemin bölgeye yarar sağlamayacağı" dedikodusunu yaydı önce. Sonra marifetini gösterdi; önceden döşenmiş olan rayların gizlice bozulmasını sağlayıp, daha ilk seferinde lokomotifin toprağa saplanıp, vagonların devrilmesine sebep oldu…Yaralılardan yükselen feryatlar hem işin sonlandırılmasına, hem de Mithat Paşa'ya sövülmesine yetti.

- Düşman etmiyor, kendimize ettiğimizi!

Memleket kalkınması ve ülkedeki huzurun sağlanmasından birinci derecede sorumlu olan bir Sadrazam, Osmanlı'nın en önemli bölgesinde, teknolojik gelişmeyi gerçekleştirmiş, huzuru sağlamış bir Vali'nin bireysel başarısıyla ÜN kazanmasını çekemeyip, sırf onun gölgesinde kalmaktan korktuğu için, yapılan hizmetleri, sağlanan huzuru kendi elleriyle yok ediyordu; bir bakıma koca Osmanlı'nın temelini oyduğunu bilmeden…

&

Derin bir "Of!" çekti Hoca. Teşhisi, tüm devirleri kapsıyordu:

- Bürokrasi "EGO" kaynaklı "Akıl tutulmasına" yakalandığı zaman, ülkeyi yönetenler birbirlerini, onların kişisel savaşları da toplumu yiyip bitiriyor…

"Kavga yerine, özverili dayanışmadan" bahsedecektim, ne benim yorum yapmama izin verdi, ne de kendisi bu konuda bir kelime daha söyledi. Öylece kaldık… Nice zaman sonra, daha önce yazdığım

Akrep ile Kurbağa'nın hikayesini söyledi. "Biliyoruz Hocam!" demedim, yeni duymuş gibi dinledim… İyi de oldu. FABL'in inceliklerini, kendine özgü üslubuyla süsledikten sonra, "Yazık, toplumsal alışkanlık oldu böyle gelmiş böyle gidiyor," dedi hüzünle…

&

Huyum böyle! Fırsatını bulunca felsefe yapmaya hevesliyim ya; Hoca'nın söyledikleri biter bitmez coştum:

"Bir yaratılış harikası olan insanoğlunun yapısallığı, "Anlaşılmaz biçimde" karmaşık… İlahî sıfatlardan şaheser örnekler verdiği gibi zaman zaman hayvansal yönünün çok ağır bastığı da oluyor.

Özellikle siyasal alanda!

Kişiye, toplumsal yaşam kurallarını unutturan, "EGO" nun tetiklediği kör hırs; insancıl rekabeti hizmet alanından, iç dürtülü bir hayvansal savaşa sürükleyip, kendi ürettiği zehirle rakipleriyle beraber öz benliğini de öldürüyor insanların. Hem de çevreyi kirletiyor."

Nerede nefeslenir, nasıl dururdum, Allah bilir! Hoca iri parmaklarıyla çenemi tutunca birden bire sustum. Yine anlam dolu bakıyordu yüzüme, "Son sahneyi hüzünle kapatmayalım" dedi.

- Ne demek şimdi bu?

Yapmacığı olmayan bir merhametli edaya büründü:

- Yahu, "Bu konunun da nihayetine vardık," derim… Durduk yerde akrep isimli hayvanının yoldaşını sokarken aslında kendine ziyan verdiğini söyleyelim derken nereden geldik. Hoş olmasa da; demokrasimizin geçtiği taşlı yolları arşınladık tekrardan… Hüzün aldık istemeden…

Sohbetin bittiğini düşünüp veda için elimi uzatmıştım ki, yeni bir şey aklına gelmiş olmalı, "Hele biraz dur!" dedi telâşla;

- Bir de DEMOKRASİNİN YARGILANMASIYLA ilgili diyeceğim var; tam ibretlik, "umduğun üzere" biraz da ironik… Onu da söyleyip bugünü öyle tamamlayalım.

Sanki itiraz hakkım varmışçasına, kasılarak "Olur!" dedim. Muhterem de iki yaşanmışla tamamladı Demokrasi serüvenini:

Sizi buraya tıkan güç böyle istiyor!

27 Mayıs 1960 İhtilalinden hemen sonra Demokrat Parti Milletvekillerinin tümü, Yassıada da kurulan mahkemede yargılanıyorlardı.

Meşhur "Bebek, köpek" davasıyla başlayan duruşmaların birinde, savcının yaptığı suçlamaların dayanaksızlığı ve "Hukuka aykırı" bulduğu iddialar karşısında sinirlenen Sabık Cumhurbaşkanı Celal Bayar:

"Sayın Başkan, Anayasa'nın 79'ncu maddesine göre, milletvekilleri, Meclis çalışmalarındaki sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden , kullandıkları oylardan sorumlu tutulamazlar. Siz burada dört yüze yakın milletvekilini bu açık hükme rağmen nasıl yargılayabiliyorsunuz?" diye, biraz da yüksek ses tonuyla itiraz etmişti.

Mahkeme Başkanı şu tarihi yanıtı verdi:

- Sizi buraya tıkan kuvvet böyle istiyor!

Kerameti sen aldın!

Yakın geçmişimizin ünlü politikacılarından Kamuran İnan'ın yakını, Bitlis Milletvekili Selâhattin İnan'da Yassıada sanıkları arasındadır.

Mahkeme Başkanı Salim Başol, Selâhttin İnan'a, geçmişini sorguladıktan sonra, gelecekte işleyeceğini varsaydığı birtakım hayali suçlamalar yöneltir:

- İlerde bir şeriat devleti kuracaktınız, bütün eylemleriniz buna dönüktü. Diktatörlüğünüzü ilan edecektiniz, size karşı olanları tümüyle idam edecektiniz, öyle değil mi ŞEYH Efendi?

Çevresinde “Şeyh” lakabıyla anılan Selâhattin İnan, şahsına yöneltilen, daha hiç yaşanmamış, nasıl olacağı belirsiz,”Kendinin” hiç aklından bile geçmemiş, uzak bir gelecekle ilgili bu yapay suçlamalar karşısında oldukça şaşırmıştır.

“Saçma” bulduğu suçlamalara yanıt vermek yerine dalgasını geçer:

- Sayın Reis Bey, Şeyhliği bana verdiniz, bütün KERAMETİ kendiniz gösterdiniz, artık ben ne diyebilirim!

&

VE SON ÇORBA

Hoca bugün her zamankinden daha neşeliydi veya öyle gözükmeye çalışıyordu. Önce Ahmet Rasim'in şiirinden iki mısra okudu:

"Dize derman, göze fer,
Kalbe ciladır ÇORBA."

Dedim ya, mübarek bir başka bu gün; oldukça içten ve cömert… Sonra, hanımının masa üstüne, "Afiyet olsun" temennisiyle bırakıp gittiği, içinden gri buğular yükselen kaseyi gösterdi:

- Hadi iç, bu SON ÇORBA!

Şaşkın, biraz da telaşla baktım yüzüne. "Ne demek istiyorsun?" diye soracaktım. Birden tebessümü kayboldu. Hani, "Dokunsanız ağlayacak!" derler ya, o kıvama geldi:

- Dünyada her şey geçici dostum. Ne yazık, artık biz de sonuna geldik sohbetlerimizin, bitiriyoruz.

Peşin "VEDA" seremonilerini hiç sevmem. "Ayrılık" yazmışsa kader; sonradan başa gelince yaşarım hüznü; biten birlikteliğin gıyabında!.. "İşte bu olmadı!" dedim, biraz sitemli:

- Böyle ansızın, "Pat!" diye, hiç olmadı.

Kendi deyişiyle, son kez güldü:

- Dedik ya, bu alemde her şey FANİ. Başlangıca sevindiğin kadar, bitişe de tahammül edeceksin dostum.

Çare yok, "Ayrılık emrine" uyacaktım. "Yalnız son bir soru da benden" dedim;

- Cevap almadan gitmem.

- Peki buyur.

- Ne olacak bu memleketin hali?

- Valla, bu "Ne olacak?" sorusundan bana gına geldi. Çareyi hep başkalarından ummanın zafiyeti, büyük bir acizlik ifadesi! Tarihten ibret alınsın yeter.

Israr ettim:

- Ne durumdayız, ne olacak halimiz, lütfen kısaca…

- Böyle gelmiş böyle gider; bir ölür bir diriliriz… Fakat Bekri'nin diline düşmemek koşuluyla.

- Ne alâka?

Baktı ki, dilimden kurtuluş yok. Zoraki de olsa gülümseyerek, Bekri Mustafa'dan bir yaşanmış anlattı.

Hani;

Bekri, Sultan Ahmet Camii'nin imamıdır. Bir gün önüne cenaze getirirler, namazı kılınacaktır ya!

Bekri, törende bir değişiklik yapar. Tabutun üzerine eğilip uzun süre mırıldanır. Cemaat meraklanmıştır, namaz bitince sorarlar:

- Cenazeyle neler konuştun?

- Öbür tarafa rapor yolladım.

- Ne raporu?

- Meyyit Ahrete ulaştığında, eğer "Buradaki düzeni ve gidişatın nice olduğunu" sorarlarsa; "Bekri Mustafa'yı Sultan Ahmet

Camii'ne Başimam yaptılar, gerisini siz anlayın!" demesini tembihledim…

&

İşte Hoca bu; taşı gediğine koyma ustası! Sohbetine de doyum olmuyor. Ama önceden söylediği gibi; "Her şey FANİ! Başlangıca sevindiğimiz kadar, bitişe de razı olmamız gerek…"

Meğer gerçekten sona gelmişiz, bana çıkmam için kapıyı gösterirken, her ziyaretimde masasının üstünde gördüğüm deri ciltli kitabın içinden ikiye katlanmış bir kağıt parçası çıkarıp elime tutuşturdu:

- İronik, bir hayli komik eski yaşanmışlardandır sunduğum… Yolda giderken oku, keyfin yerine gelsin. Haydi güle güle!

&

Uçak havalanınca açtım kağıdı. Okumazdan önce rengi solmuş satırlara uzun uzun baktım, oldukça mahzun… Aslında durumum, vuslat imkanı olmayan bir dostu, gönül tahassürleri içinde gıyaben süzüştü… Ayrılıkların ezgisine oldum olası direncim yok benim. Çok geçmez, el alemin içinde münasebetsiz bir hasret ağlaması bastırabilirdi. Hemen Hoca'nın verdiği tarihi yaşanmışın oylamına bıraktım kendimi, özenle okudum.

Mübarek, "geçmişten örnekle" çağımızın en belirgin hastalığı olarak görünen "ADAM KITLIĞI" üzerine vermişti dersini:

Anlamlı bir lâtife

Tesadüf bu ya, 17nci yüzyılın ortalarında, Osmanlı İmparatorluğu'nun Bakanlar Kurulunu, tümüyle kölelikten yetişmiş; sağdan soldan sümmettedarik toplama cahil cühela vezirler oluşturmuştu.

Bir gün toplantıdan çıkan, divan üyesi Sarı Katip'e Yeniçeri ocağının ileri gelenleri, "Malumu îlâm kabilinden" anlamlı biçimde sordular:

- Hayrola Sarı, nereden geliyorsun?

- Ağalar, gördüğünüz gibi ESİR pazarından!

Ortalık, vezirlerin toplantı salonuna kadar ulaşan alaycı kahkahalarla doldu…

Oysa;

O gün alaya aldıkları düzenin sebebi onlardı. Kökeni köleliğe dayanan Bakanlar Kurulu üyelerinin hemen tamamını Yeniçeri ağaları, önü alınmaz zorlamalarla padişaha dün kendileri seçtirmişlerdi. "Günü geldiğinde bunları kullanırız…" deyiciydiler…. Böyle davranarak da Osmanlı'yı öldüren KAHT-I RİCAL (adam yokluğu) hastalığının mikrobu olmuşlardı…

Dünya kimseye kalıcı değil ve herkes bir şekilde ektiğini biçiyor. Bu olayın üzerinden fazla bir zaman geçmedi;

1- Yetenekleri yoktu, "Kula kulluk" zihniyetiyle yetiştirilmiş köle kökenli vezirler, ufuksuz icraatlarıyla, dışa bağımlılığı artırıp, Osmanlı'nın sonunu hazırladılar. Feci geleceğin, dev bir ülkenin, eninde sonunda da olsa "Duyunu Umûmiye'nin" sultasına esir düşmesinin temelini attılar… Yönetmeye ehil değillerdi! Osmanlıyı kuran ve yücelten RUH, onların beceriksizliği yüzünden küresel ısınmaya yakalanmışçasına yavaş yavaş eridi.

2- Asıl işleri askerlikten kendilerini soyutlamış, "O her şeye maydanoz" eli boş YENİÇERİ AĞALARINA gelince;

İdare ve siyaset arabasının tekerine devamlı takoz koyarak, Osmanlı'yı eli böğründe, "Ufuksuz ve geri" bırakmışlardı. Herkesin canına TAK ettiği bir gün, ayağa kalkan halk kitleleri tarafından, "İSYAN" suçuyla tümü idam edildi.

3- "Esir pazarı" lafının mucidi Sarı Kâtip dürüst adamdı. "Doğruyu söylediği için dokuz köyden kovulmasa da" saltanatı iğnelediği için, "Cehennem vadisinde" işkence sırası beklemenin azabına dayanamayıp "İntihar ettiği" söylendi…

Saygı değer Hoca, son güzelliğini de yapmış, inci dizisini andıran el yazısıyla, üstteki yaşanmışın sonuna çok önemli bir not düşmüş:

"Kendine değer vermeyen toplum, kalite kısırlığına düşer; saygı duyulacak insanları asla üretemez. Kuklalarla avunur.

En önemlisi de:

Yılın her günü üç mevsimli bir "mutena" Cennet üstünde oturuyoruz. Yetkiyi Zebanilere bırakırsak, bize Cehennemi yaşatırlar orada..."

&

Hoca'nın "Esir Pazarı" fıkrasını ve onun üzerine yaptığı yorumu okuyunca aklıma geldi. Düşündüm de:

Bir bakıma biz hepimiz köleyiz!

Uzun yıllar çok ölümlü ve dehşetli savaşlar yaşadı milletimiz. Üretim yapamadı, aç kaldı. Bulduğu iki lokma azığın birini, "Belki muhtaç kalırım!" kaygısıyla kilerine sakladı; gözü gibi baktı uzaktan, onun -aç karına- bekçiliğini yaptı.

Yokluğun izi derine düşer, kolay kapanmaz! Küçülen urbasını, rengi solan mintanını, miadı dolmuş eşyalarının tümünü; "Sırası geldiği gün" bile tekrardan kullanmayı unuttuğu hâlde, ısrarla bir kenara yığdı. Ayrılamadı, özenle biriktirdiği o "Zerzevat çöplüğünün" kölesi oldu.

Fakirimiz olanaksızlığı nedeniyle, zenginimiz ise; "öteye götürmeye gücünün yetmeyeceğini bilmesine rağmen, yemedi, yedirmedi" dinmez bir iştahla "Servetini istifleyerek" aşırı mal edinmenin hırsına esir düştü.

Osmanlı'nın "Tüm dünyayı kendine yetmez" bulduğu en güçlü döneminde bile, nüfusumuzun yüzde sekseni okuma yazma özürlüsüydü ve kendine lazım bilgileri doğrudan kaynağından öğrenme yeteneğinden yoksundu, duyduğuna inanıyordu... O necip milletimiz, günümüzde dahi; görsel cehalet büyük ölçüde sonlanmış, her şehrimize üniversite açılmış olmasına rağmen, eski alışkanlığını devam ettirip; dinini diyanetini bile, kendini; "Şeyh, Mehdi, Mübarek Adam, Din adamı, Maneviyat Lideri, vs..." ilân edenlerin, ilmi geçerliliği tartışılır yamuk rahlesi önün-

de kısa yoldan öğrenmeyi yeğledi… Koca koca üniversite mezunları, "Hoca Efendi benim yerime düşünüp, karar veriyor!" diye, iradesini başkasının aklına bağlamakta hiç sakınca görmedi… Böyle olunca da;

Dinsel açıdan; Kuran'ın bendesi değil, ancak Hristiyanların, "Baba- Oğul ve Kutsal Ruh…" inanışında anlamını bulan; "İnsan, cismani olarak Allah'ın aynasıdır!" fermanı buyurarak, önce kişisel varlığını cilalayan, sonrasında da; "dolaylı yoldan" bir bakıma kendini topluma "Yarı İlah" olarak sunanların kölesi oldu.

Okumadık, düşünmedik! "Başka insanlarda başka fikirlerin olabileceğini hiç aklımıza getirmeden", hoşgörümüzü yitirip, tek yanlı kısır medya bilgileriyle, katının katısı bir anlayışsızlığın kölesi olduk.

Ne yazık ki, feodal düzene aşina ve uyumluyuz. Bizim geleneğimizde "Padişah eteği öpmek" var. Bu zaaf genlerimize sinmiş; cahilimizden okumuşumuza kadar tümümüz, bazı küresel güçlerin, totaliter düşüncenin, iktidar erkinin iflah olmaz esiriyiz…

Köle doğmak suç değil. Yanlışlık; Yaratan'ın kendi yüce özelliğinden insana bağışladığı bir değerli sıfatı, "Bireysel iradeyi" görmezden gelmek, "İnsanın kula kul olarak değil, tamamen ÖZGÜR yaratıldığını anlamamaktır…

- Ah, insanın kim olduğunu, "İnsanca yaşamanın" ne demek olduğunu bir bilebilsek!..

&

İstanbul'a dönüş yolculuğum geceye rastlamıştı. On bin metre yukarda, Akşehir olduğunu sandığım bol ışıklı beldenin üstünden geçerken el salladım Hoca'ya. "İyi ki yaşadın!" dedim;

- Söz! Duvardan atlamak yok, bir dahaki gelişimde türbenin kilidini açıp öyle gireceğim yanına; usulüyle, erkanıyla… Büyük Filozof, Şimdilik hoşça kal!

6

YİNE BAYEZID, YİNE ÇINARALTI!..

Hani, akıcılığına bakıp "zaman su gibi…" derler ya, elHak doğru. "Ne hikmetse!" hızına yetişilmiyor… Bugün, benim büyük tarih gezisine başlamamın seneyi devriyesi. Önceki sözleşmemize göre, bizim meşhur "Aykırı" tarihçiyle yine Çınaraltı'nda buluşacağız… Sirkeci'de vapurdan inince; "Biraz tembellik, biraz da telaş" tramvay durağına gitmeye üşendiğimden ilk bulduğum taksiye bindim. Şoför sormadı, ben ancak Cağaloğlu Yokuşu'nun tam ortasında, "Bayezid Meydanı'na atıver" dedim.

Adam, "Böyle münasebetsizliğe pes!" dercesine öfkeyle baktı önce, "Müşteri velinimetimdir!" anlayışına sahip biri olmalı ki, sonrasında "Bu istikamete gidiş yok, ama buluruz çaresini" deyip, tramvay yoluna daldı. Kaçamak yaptığından, "Kaşla göz arası" polise yakalanmadan hızlı gitmek zorunda… Ara sıra tekerleği ray boşluğuna düşüyor, o esnada da; arabanın arkası sağa sola savruldukça, "Höst lan!" deyip bütün gücüyle direksiyona abanıyordu. Hiç üstüme almıyorum. Zaten taksimetrede yazanın fazlasını ödeyince, tatlı bir tebessümle bakışıyoruz karşılıklı…

İlk buluşmamızın aksine randevuya benden önce gelmiş arkadaşım. Hayret, bu kez hayranları yok etrafında! Kendini nasıl gizlediyse yapayalnız… Birinciyi gelir gelmez içmiş, ben karşısına oturunca ikinci çayını aldı. Çok da iltifatlı! Orta yaşı geride bırakıyor olmamızın üzüntüsüne teselli sunarak başladı konuşmaya:

- Bir çare bulmuş olmalısın, hiç değişiklik yok; dünden bu güne aynısın. Biz çöküyoruz senin "Maşallahın" var.

"Hoca ile tarih yürüyüşü" bitince, yazdığım notları meyil atmıştım, benim amacım tez vakitte fikrini öğrenmek… Kendisi çok müşkülpesent, kolay beğenicilerden değil. "Olmamış kardeş," derse, yandık! Görüntümle ilgili övgülerini duymazdan gelerek ve de bana göre acil; bir an cesaretimi toplayıp konuyu oraya çekiyorum:

- Nasıl?

Bu soru kelimesiyle birlikte, dünyaya maviş bakan yalın duruşuna karizma süsü veren parlak gözlerinin birden üzerimde düğümlendiğini gördüm. Uzun süre suskun kaldı. Meraktayım;

- Hadi söyle!

"Tık," yok!

Ortada bir sorun olduğu kesin. Yine de ben her şeye rağmen ümitliyim. Bu sessizlik anında,"Geçmişte yaşanmış, ibret açısından gelecek için önem arz eden tarih ve siyaset olaylarının güncelleştirilerek toplumsal bilincimize roman tadında sunumundan ötürü takdirini bildirecek, övgü dolu kelimeleri toparlıyor zihninde. "Aferin!" alacağız…" diye düşünüyorum.

Ama "Bulutsuzluğa rağmen" gök gürledi sandım…Hiç beklemediğim sertlik dolu sözcükleri ani bir şimşek hızında döküldü ağzından… Tarzı, lazer aydınlığının koyu karanlığa mızrak uyarıcılığında:

- Nefis, lâkin EKSİK!

- Ne?

- Şu ERMENİ MESELESİ!

Tarihçi dostum, "İkili çalışmamızı önleyen" bir yıllık Yurtdışı görevinde, dünya devletlerinin ısrarlı dayatmaları yüzünden "Temcit pilavı" haline gelen Türkiye'nin baş belası "ERMENİ" meselesini de incelemişti. Sağlam, gerçekçi belgelere ulaştığından eminim. O kanaatteyim ki, bulgularını kitaplaştırıp yayınlarsa, Türk Dışişleri'nin eli sağlamlaşacaktır…

Konuyu kendiliğinden açtığına göre biraz bencil davranma cesareti buldum. "Bildiklerinin bir kısmını önce bizimle paylaşmasını" önerdim; tabiatıyla bir küçük uyarıyla birlikte.

- Kimseden beklentim yok, benim umurum değil de, şayet zatınızın kariyerine zarar gelmesini göze alırsanız; hani "NOBEL" beklentisi falan!.. Yani sakıncası yoksa, buyurun üstadım, satırlarımız emrinize amade, meydan sizin.

Onun görüşüne göre, baştan OLAYIN tanımlaması ve "ifade ederken" kullanılan kelime yanlış;

TEHCİR değil, İCLÂ!..

Öncelikle 1915 olaylarının isimlendirilmesinde büyük hata var.

Tehcir; dinsel inancını korumak ve kişinin bireysel düşüncesi yüzünden tehlikeye düşen canını ve itikadını garantiye almak amacıyla "Yandaşlarının yanına" göç etmesidir…

Oysa;

Kur'an'daki; "Dinde zorlama yoktur…" "Dileyen inansın, dileyen inkâr etsin" ve de "Sizin dininiz size, benimki bana…" ayetleri uyarınca Türk toplumu başka inanç sahiplerine -hiçbir ülkede olmadığı kadar- asırlarca "Müsamaha" ile bakmış, öz bünyesinde yaşama özgürlüğü vermiş, inancı gereği onları sırf insan olduğu için bağrına basmıştır.

Atalarımızın "NATURA" gereği, üstünde egemen olduğu toprakları tarih boyu insan sevgisiyle yaşanan DUYGU ve HİS cenneti haline getirdiğini kimse inkâr edemez…

Hâl böyle iken;

1915 olaylarının tek ifadesi, Tehcir değil, "İCLÂ" dır…

İCLÂ'nın kelime karşılığı; boşaltmak, güvenlik sevkiyatı, birbiriyle kavga eden iki taraftan en uygun olanını, "Kusura bakma!" mazeretiyle olay mahallinden uzaklaştırmak olup; "1915'deki,

asırlarca baş tacı edilmesine rağmen, fırsat bulunca "Âli Cenap" devletine karşı azgınlık sergileyen azınlık göçünü," İCLÂ olarak nitelemek gerekir…

Çenesi düşük, asalet kıskancı bazı tescilli Türk düşmanlarının iddia ettiği gibi bizim tarihimizde, yaptığımızdan utanacağımız, devlet olarak başkalarından ÖZÜR dileyeceğimiz; plânlı katliam yapmışlığımız ve "Soykırım çağrıştıran" hiçbir uygulamamız yoktur.

Buna rağmen, toprağımızda gözü olan emperyalizmin tetikleyip yoktan ortaya çıkardığı, ancak "Kader" olgusuyla karşılamamız gereken yaşanmışlarda dahi haksızlığa uğramak payı yine bize nasip olmuştur.

"Gelin, elbirliğiyle belgeleri masanın üstüne koyup -her ne varsa- gerçeği ortaya çıkaralım" dediğimizde, "1,5 milyon Ermeni'nin öldürüldüğünü ispatlayamayız…" kaygısıyla bilimsel tartışmadan kaçarak doğruluktan imtina edenler, cazgırlıklarına güvenip, bugüne değin hep kaçak güreşti. Gün, aydınlığa çıkma günü. Gün, belge günü…

Bizimkiler bir yana, buyurun size; kendi yazdıkları, kendi özgün düşünceleriyle;

Ermeni gerçeği!

Ermenistan'ın İlk Başbakanı Ovanes KAÇAZNUNİ, 1923 Parti Konferansına sunduğu raporunda; 1915 olaylarını durduk yerde asıl kimin çıkardığını bakın nasıl itiraf ediyor;

"1914 sonbaharında, Türkiye henüz savaşan taraflardan birine katılmamış, fakat savaş hazırlıkları içindeyken, Güney Kafkasya'da büyük gürültü içinde ve enerjik biçimde Ermeni gönüllü birlikleri oluşturulmaya başlandı. Sadece birkaç hafta önce Erzurum'da yapılan kongrede gönüllü birlikler konusunda alınan olumsuz karara rağmen, Ermeni Devrimci Taşnaksutyun Partisi (EDDP) hem bu birliklerin oluşturulmasına hem de bunların Tür-

kiye'ye karşı gerçekleştirdikleri askeri operasyonlara aktif biçimde katıldı. EDDP'nin Güney Kafkasya birimleri ve partinin bazı önde gelenleri, gayet ciddi sonuçları da beraberinde getirecek olan böylesine zor ve sorumluluk gerektiren bir konuda partinin üst karar organı olan kongrenin iradesine karşı geldiler.

Neden?

Çünkü kendileri de kitle sendromuna yakalanmış olup, akıntıya kapılmışlardı."

Kaçaznuni, "psikolojik ortamın doğal ve kaçınılmaz sonucu olarak, 1914 sonbaharında Ermeni gönüllü birliklerinin kurulduğunu ve Türklere karşı faaliyete geçtiğini" belirterek, durum raporuna şöyle devam ediyor:

"1914 sonu ve 1915 yılının ilk ayları, Taşnaksutyun da dahil olmak üzere, Rusya Ermenileri açısından bir heyecanlanma ve umut dönemiydi.

Biz kayıtsız şartsız Rusya'ya yönelmiş durumdaydık. Herhangi bir gerekçe yokken zafer havasına kapılmıştık; sadakatimiz, çalışmalarımız ve yardımlarımız karşılığında ÇAR Hükümetinin (Güney Kafkasya Ermenistanı ile Türkiye'nin Ermeni eyaletlerinden oluşan) Ermenistan'nın bağımsızlığını bize armağan edeceğine emindik… Aklımız dumanlanmıştı, sorumsuz kişilerin boş sözlerine büyük önem vererek ve kendimize yaptığımız hipnozun etkisiyle, gerçekleri anlayamadık ve hayallere kapıldık."

Olaylardaki katkı paylarını açıkça ortaya koyan Kaçaznuni, bir değerli itirafta daha bulunuyor ki, Türk düşmanı dış mihraklarla içimizdeki satılmışlara en büyük ders…

İşte gerçek:

"1915 yaz ve sonbahar döneminde Türkiye Ermenileri zorunlu göçe tabi tutuldu. Kitlesel sürgünler ve baskınlar gerçekleştirildi. Bütün bunlar Ermeni meselesine ölümcül bir darbe vurdu.

Tarihsel Ermenistan'nın, bize devreden gelenekler ve Avrupa diplomasisinin vaatleri doğrultusunda, bağımsızlığımızın temeli-

ni oluşturması gereken bölgeleri boşaltıldı; Ermeni vilayetleri Ermenisiz kaldı.

Türkler ne yaptıklarını biliyorlardı ve bugün PİŞMANLIK duymalarını gerektirecek bir husus bulunmamaktadır; sonradan da anlaşıldığı üzere, Türkiye'de Ermeni meselesinin temelli çözümü açısından bu yöntem (İCLÂ) en kesin ve en uygun bir yöntemdi."

Dünya emperyalizminin kurgusuyla uzun süredir başımızı ağrıtan, karşılıklı ölümcül kavgaların yaşandığı 1915 hadisesinin hükmünü, yine Ermenistan'ın İlk Başbakanı Kaçaznuni veriyor:

"Türklere karşı düşmanlığımızın teraziye konulmaması durumunda söz konusu baskıların da aynı nitelikte olacağını kimse söyleyemez!

Türk egemenliğine karşı onlarca yıl önce başlatılmış olan mücadele, Ermenistan'ın boşaltılmasıyla sonuçlanmıştır."

Ve Ermeniler kendilerini anlatıyor:

1915'e ilişkin söz hakkı yine Taşnak Hükümeti'nin ilk başbakanında. Özeleştiri ve madde madde büyük bir itiraf gösterisi;

"1- Dünya savaşı öncesinde gönüllü silahlı birliklerin oluşturulması hataydı.

2- (Ermeniler) Kayıtsız şartsız Rusya'ya bağlanmışlardı.

3- Türklerden yana olan güç dengesini hesaba katmamışlardı.

4- (Türkiye'nin) Göç kararı amacına uygundu.

5- Türkiye, savunma içgüdüsüyle hareket etmiştir.

Taşnak arşivindeki diğer bazı belgeler:

Taşnaksutyun'un yayın organı Orizon gazetesi, 1912 yılı 196ncı sayısında şöyle yazıyor:

"Türk devlet yetkilileri ve iktidar sahipleri bilsinler ki, ne bir Türkün ne de Türk Devleti'nin bundan böyle herhangi bir Erme-

ni için hiçbir değeri yoktur. Varlıklarını korumak için başka yollar düşünsünler…"

Aynı gazete, 31 Ekim 1914 tarihli 243ncü sayısında Ermenileri aktif olarak savaşta yer almaya çağırırken, "Çarlık Rusya'sının zaferi, Ermenilerin de zaferi olacaktır!" diye manşet atıyordu.

1915 Şubat'ında Tiflis'teki Bütün Ermenistan Milli Kongresi'nde Taşnaksutyun Partisi askeri kanat temsilcisinin yaptığı konuşma, tarih ve siyaset adamı B:A: Boryan'ın kişisel arşivinden alınma. Kimin ne yaptığının en güzel delili;

"Bilindiği gibi, Rus hükümeti savaşın başında Türk Ermenilerini silahlandırmak ve savaş sırasında ülke içinde ayaklanma çıkarmak için hazırlık gideri olarak 242 bin 900 ruble verdi. GÖNÜLLÜ BİRLİKLERİMİZ, Türk ordusunun savunma hattını yarıp, ayaklanmalarla birleşerek cephe ve cephe gerisinde ANARŞİ yaratmak ve bununla birlikte Rus ordularının geçişini ve Türk Ermenistanı'nı ele geçirmesini sağlamak zorunda…"

Çarlık Hükümeti'nin arşivinden alınan, tarih ve sayı numarası tescilli belgeye göre, Taşnaksutyun Partisi Dışişleri Bürosu Başkanı Zavriyev'in Çarlık Rusya'sının Londra ve Paris Büyükelçilerine 1915 yılında gönderdiği aşağıda tercümesi yazılı mektup, Birinci Dünya Savaşı'nda Ermenilerin oynadığı rolü gözler önüne sermekte:

"Bugünkü savaşın ilk günlerinden beri Rusya Ermenileri, Rusya'da ve TÜRKİYE'de savaşa katılmayı beklemektedir. Bu durum savaşın sonunda Ermeni meselesinin yeniden gündeme alınması ve kesin şekilde çözülmesi umudunu doğurmaktadır. Dolayısıyla Ermeniler, yaklaşan olaylara katılmaktan geri duramaz, bundan ötürü savaşta en ateşli biçimde yerlerini almalıdırlar."

Ermeni Milli Bürosu'nun Birinci Dünya Savaşı'nın hemen başında ÇAR 2nci Nikolay'a

Gönderdiği bildiri, Taşnak yönetiminin emperyalizme nasıl bel bağladığının ispatı:

"Türkiye'yle savaş müjdesi, bütün Ermeni halkını coşturmaktadır. Bütün ülkelerden Ermeniler, şanlı Rus ordularında yer almak ve Rus silahının başarısına kanıyla hizmet için acele etmektedir. Yüce Tanrıya düşmana karşı zafer kazanmak için dua ediyoruz. Yeni şanlı Rus silahı olmak ve Rusya'nın Doğu'daki tarihsel görevini yerine getirmek vatan borcumuz olmaktadır. Kalbimiz bu istekle yanmaktadır.

Rus bayrağı, İstanbul ve Çanakkale Boğazlarında dalgalanacaktır…"

&

Tarihçimizin bunlar gibi çanta dolusu daha birçok belgesi vardı. Belli ki,hazırladığım kitapta konuyu göremeyince celallenip ne varsa randevuya gelirken yanında getirmiş. "Seç al!" pozunda… Ancak "Okuyanların kanaati olmuştur" diye, bana anlattığı kadarını yeterli gördü… Ama susmadı, "sanıldığı gibi 1915 yılında Türkiye'nin her yerindeki Ermenilerin göçe mecbur tutulmadığını, batı bölgelerdekilerin yerlerinde kaldığını, sadece savaş alanındakilerin, Ermeni çetelerle işbirliği yapıp Anadolu halkına tacizde bulunanların (İCLÂ) edildiğini…" söyleyip, Ermeni olayının 1919 yılındaki versiyonunun dile getirilmesini de, "Senin bilgin dahilinde!" deyip, bana bıraktı.

Milli Mücadele zamanı ERMENİLER

Yıllar önce bizzat yaşayanından dinlediğim yerli bir belgeyle başladım anlatıma.

Ocak 1919…

İstanbul İtilaf Devletleri tarafından işgal edilince, en tatsız olaylar Mekteb-i Tıbbiye'de yaşandı… Asırlardır egemen yaşamış, esareti bir lahza olsun aklının ucundan bile geçirmemiş özgürlük düşkünü Türk halkı, ilk önce Payitahtın saraylarında gezinmeye başlayan düşmanın ilerde yurduna vereceği zararın kaygı ve ıstı-

rabını yaşarken, Rum ve Ermeniler "Hayallerinde besledikleri" olası büyük bölüşümden kendilerine düşeceğini varsaydıkları payı büyütme çabasındaydılar.

İstanbul caddelerindeki hür yaşamı öldüren, işgalci çizmelerinden çıkan gürültüye bir de İçişleri Bakanlığının -Her ne anlama geliyorsa- "Azınlıkların vatandaşlık görevlerini yerine getirmesine asla mani olunmaması…" gerektiğini bildiren tamimi yayınlanınca, önce Rum öğrenciler şevke geldi. Üzerinde, "Konstantiniye'nin çok yakında gerçek sahiplerine (Rumlara) döneceğini…" yazan afişleri Yunan bayraklarına iliştirerek okulun girişine ve sınıflara astılar.

Ermenilerin İstanbul sevdası, Rus bayrağının burada dalgalanmaya başlamasına endeksliydi. Ama bekleyemediler; Osmanlı'dan PAY kapma yarışında Rumlardan geri kalmadılar. Mekteb-i Tıbbiye Talebe Derneği'nin ilân panosuna Taşnaksutyun Cemiyeti'nin marşını astılar.

Marş;

"Taşnaksutyun Çetesi Sason'a gidelim. Yiğit arkadaşlarımız bizi bekliyorlar!" mısralarıyla başlıyor,

"Anamız Ermenistan'ı elden çıkardık. Şimdi kuvvetliyiz tekrar alalım!.." deyişiyle son buluyordu.

Daha sonra eyleme Hınçaklar da katıldı. Bildirileri, kocaman kaput bezlere (Renginin KAN çağrıştırması amacıyla) özellikle kırmızı boya ile yazılmış ve okulun en işlek yerlerine asılmıştı:

"Ermenistan'da ve İstanbul'da gök gürültüsü gibi ilk hareketin çanını çabuk çal, Ermeniler her tarafta AYAKLANSIN!..."

Bu işler, afiş, bayrak yarışıyla kalsa iyi. Ermeni öğrenciler, Kumkapı'daki kiliseden getirdikleri papaza, "Türklerin asırlardır birikmiş kirlerini Tıbbiye'nin duvarlarından arındırmak…" savıyla, okulun içini düzenledikleri özel törenlerle birkaç kez tütsülettiler…

&

Daha neler var! İstersen;

“Ispartalı Rumlar’ın yazışmaları kontrol edildiği için, serbest yaşantılarının avantajını Yunan ordusuna iletişim taşeronluğu yapmakta kullanan Ecelfeli Ermenilerin, koordinatlarını vererek Isparta’daki Kuvayı Milliye karargahını Yunan uçağına bombalatmasını…”

Veya;

“Hindistan rotalı İngiliz gemisiyle yola çıkarılan, ancak ileriki zamanlarda kendilerinden bir daha hiç haber alınamayan, (İşgal muhalifi) İstanbul’da mukim 200 memleket sever aydınımızın kimlerin ihbar ve suç atfıyla bir gece yarısı evlerinden nasıl toplandığını, kimler tarafından hangi muameleye tabi tutulduklarını anlatayım sana…” demiştim, Tarihçi dostum, işiteceklerinin elemine tahammülsüzlüğün verdiği ani refleksle “Hayır!” dedi:

- Onlar başka zaman. Yerli kaynaklar, yaşanmışları olduğu gibi “Süzgüsüz” aktardığından çok hüzün verici ve de şahsen “Masumiyet girdabındaki” isyan duygularımı galeyana getiriyor. Tahammül edemiyorum. Kafandakileri biliyorum, şimdi sırası değil…

Zamanı hatırlamıyorum. Milli Mücadele yıllarına ait iki önemli yabancı belge vermiştim kendine . Sadece onları tekrarlamamı rica etti.

Milli bir görev telâkki ettim;

Bir Vahşetin itirafı

Ermeni Sovyet tarihçisi A.A. Lalayan’ın, 1938 yılında SSCB Bilimler Akademisi Tarih Enstitüsü’nün yayın organı İstroriçeskie Zapiski dergisinin 2nci sayısında yayınladığı Taşnak raporu tüyler ürperticidir. Taşnak subayı, 1920 yılında Beyazıt- Vaaram bölgesinden yazdığı raporunda, yapılan uygulamaları övünerek şöyle hikaye etmekte:

"Basar- Geçar'daki Türk nüfusu ayırt etmeden imha ettim. Bazen "Kurşunlara yazık olmasın" dersin ya, bu köpeklere karşı en etkili yol, çarpışmadan sonra sağ kalanları toplayıp kuyuların içine tıkmak ve bir daha dünyada bulunmamaları için yukarıdan ağır kayalarla ezmek. Ben de öyle yaptım. Bütün erkekleri, kadınları ve çocukları topladım, benim tarafımdan atıldıkları kuyuların içinde kayalarla ezerek hepsinin hayatına son verdim."

Taşnakların asıl amacı

Ermenistan Devlet Arşivi'nden 2 belge:

1- İşgal edilen Kars'ın Ermeni Valisi, merkeze gönderdiği çok uzun raporunda, önce; "Bölgedeki Türk-Kürt nüfusun imha edilmesi eylemini" coşkuyla bildirdikten sonra, işgal edilen köylerdeki tüm zenginliği toplama işini (Ermeni çetelerin yağmacılığı yüzünden) ellerine almak konusunda her zaman başarılı olamadıklarından yakınıyor.

2- Yine yöredeki bir Taşnak yetkili, Taşnak Hükümeti'nin başı A.Ogancanyan'a yazdığı 21 Haziran 1920 tarihli mektupta, ele geçecek zenginliklerin "Ermeni" çeteler tarafından yağmalanmasından yakınmakta;

"Zangi-Bassar tarafımızdan işgal edildi. Bu ülke "Türkiye" öyle zengin ki, bizim borçlarımızı birkaç defa kapatacak durumda. İki gündür burada görülmemiş bir yağma gerçekleşti. Buğdayları, arpaları, pirinçleri, semaverleri, halıları, paraları ve altınları topladılar. Maliye Bakanlığı iki görevlisini yanlarında örgütlü bir güç olmadan buraya ancak dün gönderebildi. Devasa bir zenginlik ellerimizden gidiyor."

&

Hani insan tahammülünün "Tık!" dediği nokta vardır. Eliniz ayağınız tutmaz, işlevinize devam edemezsiniz. Son belgeyi sunumumla birlikte düğümlenip kaldım oracıkta. Haykırışım canhıraş oldu:

- Ermeni meselesi artık baygınlık verdi bana. Bugüne dek kendimizi yeterince savunamadığımız için; mazlumken zalim. Ezilmiş, işkence görmüşken tacizci durumuna düşürülmüşüz.

Önce derinden öfkeyle soluklandı Tarihçim;

- Ne yazık öyle!

Sonra elindeki "büyük olasılıkla" mutasavver eserine belge olarak koyacağı, Ermenistan'ın ilk Dışişleri Bakanı Raffi Hovannisyan'ın babası California Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Richard Hovannisyan'ın Armenian Reporter dergisine verdiği mülâkatı uzattı.

Metin İngilizce. Üstün körü anlasam da yazılanları başkalarına yeterince nakletmem imkânsız. Geri verip tercümesini istedim; normal olarak… Başta da söylediğim gibi bazı sivri çıkışları var kendinin. Dostlarında olmaması gereken bir eksiği yakalarsa insafsız münekkitlerden… Üstelik, biraz da eşeği yerine semerini dövücülerden… Beni yargılamanın yanında sırtımdan nereye mesaj yolluyorsa, yüzünü çok ötelere çevirerek; "Yazık, onca yıl halkın önüne geçip siyaset yaptın, iki ayını verip bir yabancı dil öğrenemedin gitti…İşte Türk siyasetinin onulmaz tembelliği…" diye mırıldandı. İstim üzereydi, kesin kes "eksiklerimi aleme ayıplı saydıracak" hakaret içeren kelimeler sıralardı peşinden… Ama aldırmadığımı görünce isteksiz de olsa tercümeye odaklandı:

"Tarih komisyonunda Ermenistan kaybeder"

Prof. Richard Hovannisyan şöyle diyor;

"Ermenistan'ın komisyona katılması, soykırımı şüpheli yapar. Soykırımın kabulü için "planlı ve kasıtlı" olması şartı var. Türkler, ellerindeki belgelerle "1915 yılında" yapılanların planlı hareket olmadığını savunacaktır. (elimizde sayısal veri yok) 1.5 milyon Ermeni'nin öldürüldüğünü de ispatlayamayız.

Türkler, 1948 yılındaki Birleşmiş Milletler Soykırım Konvansiyonu'nu temel alıyor. Burada soykırımın planlı ve kasıtlı olması

şart koşuluyor. (komisyona girersek, yüzümüze karşı) Türkler şunu söyleyecektir; "Evet, Ermeni kurbanlar vardır. Bunların sayısı 200- 300 bin civarındadır. Ancak bunun kasıtlı olduğunu söyleyemezsiniz…"

İkinci olarak, Türk arşivlerinde, o dönem vilayetlerden gönderilen Ermeni ayaklanmalarına ilişkin telgraflar var. Ermenilerin Osmanlı ordusundan kaçtıklarına ilişkin belgeler var… Türk tarihçiler bunlarla gelip, Ermenileri suçlayacaktır. Yapılanın planlı bir hareket değil Ermenilerin isyanına karşı bir reaksiyon olduğunu söyleyeceklerdir. Türkler asla bir soykırımı kabul etmez. Böyle bir komisyonun kurulması çok tehlikelidir…"

Kaybedeceğimi bildiğim böyle bir komisyonda yer almam!

Ve Prof. Hovannisyan şöyle bitiriyor mülakatı:

"Böyle bir komisyonda yer almam… Türkler ne diyor? "Gelin bir komisyon kuralım, soykırım var mı yok mu görelim!" diyor. Biz olanların soykırım olduğunu biliyoruz. Dünya bunu kabul ediyor. Eğer biz komisyon kurulmasını kabul edersek geri adım atmış ve ŞÜPHE yaratmış oluruz…"

- Görüldüğü gibi açık düşmanlarımızın yanında dost görünen niceleri, bilerek ve isteyerek; "çamur at İZİ kalsın!" politikası yürütüyor… Amaç Türkiye'yi sindirmek…

&

Baktım, "O, bu!" derken neredeyse mazideki adamlarda şekillenen "ÇAĞDAŞ SİYASETNAME" nin kritiğini unutacağız; "Oysa benim için önemli; müstakbel yol haritam"

Konu atlatmasına ve dileğimi baştan savmasına izin vermemek gerek! Olur ya, yorulmuştur; kısa kesmek ister… Ama birkaç kelimeyle de olsa değinmeli kitaba. Elimden kurtuluş olmadığını kanıtlarcasına kolundan sıkı sıkı yakalayıp, adeta tutsak aldım arkadaşımı:

- Yazdıklarım için fikrini söyle. Kaytarmadan, olduğu gibi.

Bu kez nazlanmadı. Biraz önceki konuşmalarımızın "KEDER" noktasından uzaklaşıp, asıl konuya dönüşü kolay oldu. Sesi bilgiç olduğu kadar sevecendi:

- Tam isabet, istendiği gibi sıra dışı!.. Bu ara gördüğüm kadarıyla eski yaşanmışlar seni tamamen esir almış. Ama yüksünme, "Tarih tutkusu" güzel bir şey… Keşke bu günün toplum mühendisleri, yaşadıkları anın ve geleceğin yapılanmasını mazideki olmuşlardan ibret alarak yeniden çizseler.

Konuşurken bir yandan da tebessüm ediyordu. Bu onun "Takdir" ifadesiydi… Adeti olduğu üzere, yazıları üslup ve edebi yönden değerlendirmesinin peşinden, yaşanmışlardan çıkardığı çok önemli temayı da söyledi:

- Okuduklarımdan edindiğim intibaya göre; Osmanlı İmparatorluğu'nun ve Türkiye Cumhuriyeti'nin karşılaştığı tek sorun, sana göre; KAHT-I RİCAL, yani "Adam yokluğu" dur… Senin bu savına yürekten katılıyorum. Bence de "Yönetsel seviyesizlik" bir ülkeyi gerileten hatta yıkan en büyük etken… Eğer başınızda, "Ufku geniş, zeki ve ahlaklı" adamlarınız varsa, onların değeri oranında, HERŞEYSİNİZ! Yoksa, hâliniz BİTİK!

Sezdiğim kadarıyla sohbeti bitirmeye niyetliydi. "Alel acele" kıvraklığıyla "adam kıtlığı üzerine" son örneği de o anlattı:

II. Abdülhamit'in teşhisi

II. Abdülhamit, Türk varlığını Balkanlardan kazımaya hazırlanan Avrupa Emperyalizmine karşı, "BALKAN PAKTI" projesini gerçekleştireceği sıra, 1909 İhtilaliyle yönetimden uzaklaştırıldı.

O gün Osmanlı, sırf kılıç gücüyle vuruşarak aldığı ve tarih boyu vuruşarak koruduğu 4 milyon 383 bin kilometre kare toprağa sahipti. 7 yıl gibi çok kısa bir sürede; Bosna- Hersek, Bulgaristan, Girit, Kıbrıs, Mısır, Tunus, Cezayir, Trablusgarp ve Sudan tek tek imparatorluk sınırlarından koptu. Yetmedi, asırlarca "Öz yuvası"

bellediği Balkanlardan da, bir daha geri dönmemek üzere, ardına bakmadan çekildi…

Abdülhamit Han, sürgün hayatı yaşamakta olduğu Selanik'e kendini almaya gelen heyete, şaşkınlık ve acı içinde sordu:

- Demek sonunda Mübarek Rumeli'de elden gidiyor ha! Peki nasıl oldu, bu felakete nice düştük?

- Efendim, dalgınlığımızdan istifade Yunan ve Bulgar kiliseleri anlaştı. Bulgarlar, Sırplar, Karadağlılar, Yunanlılar hep birlikte üzerimize saldırdı.

- Ya!

Birbirleriyle uzlaşmaz durumdaki bu grupların ittifakı ve hepsinin birden Devlet-i Aliyye'ye karşı çıkmaları oldukça şaşırtıcı geldi ona. Yönetimin "Büyük hatası" olarak nitelediği bu birleşmenin oluşumu sırasında, Dışişleri Bakanı'nın "Kim olduğunu, böylesine ne denli uyuduğunu?" sordu:

- İsmi nedir ol gafilin?

- Asım Bey!

O an Abdühamit'in şaşkınlığı öfkeye dönüştü:

- Öyle yeteneksiz ki, "Reddedilmez" bir takım saygın aracılara rağmen ben ona elçilik dahi vermedim. Daha önemlisi, kişisel yetersizliğinin yanında, ihanete yatkın biri. Kayınpederi Rum, annesi Rus'tur… Böylesi yanlış adamlar yüzünden bir anda batırdınız Koca Osmanlı'yı. Yazık!..

&

II. Abdülhamit'ten bahsedilince birdenbire hareketlendim. Tarih konusunda yıllardır öğrenmek istediğim ama nedense hep ihmal ettiğim en gizemli noktaya gelmiştik.

Öyle ki;

O, hâlâ birilerinin gözünde, "Kızıl Sultan" olarak beliren "yönetiminde" son derece katı, halkın sorunlarına kulak asmayan BENCİL bir portre…

Diğer yanda;

Onun için; 1909 darbesiyle iktidara el koyanların, varlık ve CAN güvenliğinden yoksun bıraktığı halkı temsilen, 10 Şubat 1918 günü omuzlarda ihtişamla taşınan ESİR kalmış cenazesine; "Ekmeği bize on paraya yediren hükümdarımız! Bizi bırakıp da nereye gidiyorsunuz?" diye feryat eden İstanbul hanımlarının görüntüsü…

Zihnimdeki şüphe kilidini açmanın zamanıydı artık… "Hele dur!" diye fısıldadım arkadaşıma. İşi bittiğinden hemen çekip gitmesinden korkmuş olmalıyım. Uyumu zorunlu bir ricadan çok "Lütûf" dileyişindeydi tarzım:

- Hele dur!

Okudukça, dinledikçe dış dünyanın mihenginden saptırılmış olduğu anlaşılan eksik veya önkoşullu bilgileri yüzünden II. Abdülhamit'i "ciddi biçimde" bir "değerlendirme kurbanı" olarak görmeye başlamıştım. Gerçekten aydınlanmaya ihtiyacım vardı, onu sordum:

- Hani, "nevi şahsına munhasır" derler ya, oldukça enteresan bir padişah olmalı.

- Atası Osman Gazi ve Yavuz Sultan Selim gibi fazlasıyla özüne dönük biri…

- Öze dönük derken!

O an yüzüme, "söyleyeceklerim sana armağan olsun" dercesine oldukça anlamlı baktı. Gözleri parlıyordu. Keşfini duyurmanın heyecanıyla gürledi:

- Adam; 1909 yılında Yıldız Sarayı'nı basan dış odaklı İttihat Terakki'nin temel kuruluşu Teşkilat-ı Mahsusa çetelerine karşı, "yeter ki Türk kanı akmasın" anlayışıyla, güçlü ordusuna kendini müdafaa emri vermeyip, "Millet birbirini kırıp geçireceğine bırakın beni öldürsünler…" diyebilecek kadar sıkı milliyetçi… Dahası çok bilinen PAN İslâm görüntüsünün ötesinde tam bir PAN TÜRK!..

Abdülhamit'in Pan İslâm oluşuna itirazım yoktu. Fakat kendine "Pan Türk" denmesine ilk kez şahit oluyordum. Doğrusu ilgimi çekti:

- Nereden çıktı bu?

Hemen anlatmaya başladı arkadaşım. Önce sanıldığı üzere bir genellemeyle girdi söze:

- Osmanlı padişahlarının tümü din kardeşliği duygusuyla PAN İslâm sayılır… Abdülhamit'in de elini Adriyatik'ten Çin Seddi'ne kadar uzatması, Afrika, Arap ve Hint yarımadalarıyla yakından ilgilenmesi onun bu yüzünü yeterince ispatlar…

Sonra, konu başlığı olarak savını yineledi:

- Bazı yönleriyle Abdülhamit tipik bir PAN TÜRK!

Türk Sultanı'nın milliyetçilik anlayışı önceleri; "Osmanlı bütünlüğünü, İslâm'ın manevi birliğini koruyan, Hakan ve Halife sıfatlarına ağırlık veren, bünyesinde İslâm ve Türk kültürünü birlikte yoğurup gücü sonsuza dek sürecek GLOBAL bir toplum meydana getirmek" şeklindeydi.

Ancak;

Haçlı zihniyetini bayrak yapmış o günün Avrupa'sındaki yoğun emperyalizm faaliyetleri ve onların Devlet-i Aliyye sınırları içindeki diğer kavimlerde uyandırdığı aşırı milliyetçilik onun Ziya Gökalp'i dahi donatan Türkçülük cephesini pekiştirdi.

İşte bir örnek;

Abdülhamit, henüz küçük çocukken ölen bir kızının anısına, şahsi parasıyla ŞİŞLİ EFTAL Hastanesini yaptırır.

Tarih 1901…

Hastanenin, "Türk ırkının yükseltilmesiyle ilgili konularda padişahla her zaman fikir birliği içinde olduğu söylenen" Baştabibi Dr. İbrahim Paşa'nın Türkçü İkdam Gazete'sinde Abdülhamit'i öven makalesinin başlığı çok iri puntolarla şöyle atılmış:

"Türk Millet-i Necibesi'nin tababete verdiği hizmet!.." (No. 2601)

&

Abdülhamit, Oğuzların KAYI boyundan gelmedir. O yüzden Karakeçili aşiretinin Türkmenlerine çok önem vermiş ve kendi güvenliğini ancak onlara emanet etmiştir. Yatak odasının kapısında daima karakeçili bölüğünün yüzbaşısı yatmıştır…

İlgisi sadece yakınındakilere değil! Abdülhamit'in kişisel kanısına göre;

"Bütün Türkler Müslüman'dı ve çok büyük bir Türk kitlesi Rusya'da sömürge hayatı yaşıyordu…" Hedefine orayı koydu. Rusya'dan gelen Türklere kucak açtığı gibi oraya imam ve tüccar kılığında "koruma amaçlı" asker dahi yolladı…

Aslında "Türkçülüğünün babası her açıdan örnek aldığı amcası Sultan Aziz…" derler. Onun zamanında Doğu Türkistan emiri Yâkup Bey, Osmanlı'ya tâbi olmuş, padişah adına sikke kestirmiş, güvenlik ve eğitim için ülkesine Osmanlı subayları çağırmıştı. Bu tâbiiyet II. Abdülhamit'in padişahlığı döneminde de devam etti.

Bir ara Çin'in Doğu Türkistan'a saldıracağı duyulmuştu. Bunun üzerine Sultan Abdülhamit, imam ve başka kisveler altındaki ajanlarını Doğu Türkistan ve Çin Müslümanları arasına göndererek oralarla ilişkisini sürdürdü…

En önemlisi;

Sadrazamlığı zamanında çoğunlukla dış güçlerin etkisinde kalan Mithat Paşa, yine bir ecnebi kurgusu ve dış baskı neticesi Anayasa'ya; "İmparatorluktaki her milletin KENDİ DİLLERİNİ resmen kullanabileceklerini" koydurmak istemiş fakat bu madde II. Abdülhamit tarafından şiddetle reddedilmiş, padişah emriyle Anayasa'da; "Türkçe'nin tek resmi dil…" olduğu zikredilmiştir…

&

Kendinin Tahta çıkmasında başrol oynayan Mithat Paşa'dan mührü hümayunu geri almasının sebebi yine milli duygularının galeyana gelişidir;

Mithat Paşa, "tek makam garantisi olarak gördüğü" ecnebi devletlere yaranma stratejisiyle, Bosna- Hersek eyaletinde, Türk bayrağındaki ayyıldızın yanına bir HAÇ ilave ettirdi. Hatta daha da ileri giderek değiştirilmiş bu devlet bayrağıyla Hristiyan ve Müslüman gönüllülerden oluşan bir tabur askerle İstanbul'da gösteri yürüyüşü bile yaptırdı.

Padişah, "Paşa, nedir bu yaptığın?" dediğinde; "Diğer inanç ve kavimlere saygılı olduğumuzu ilan… Dinler arası uzlaşı…" dese de; yaptığının "uzlaşı değil" resmen, "Hakimiyet paylaşımı!" olduğu kendine söylenip "bu işgüzarlığı nedeniyle" sadrazamlıktan uzaklaştırıldı…

Meclisin tatili ve I. Meşrutiyet'in askıya alınması

Meclis-i Mebusan 13 Şubat 1878'de Abdülhamit tarafından açılış günü belirlenmeden tatil edilmişti. Bu eylem sonucu I. Meşrutiyet de hukuken olmasa bile fiilen sona ermiş oldu.

Otuz yıldan fazla tutan parlamentersiz sürede TEK ADAM yönetiminde koyu bir Mutlakıyet'e gidildiği, devlet yönetiminin hızla Bab-ı Âli'den Yıldız Sarayı'na kaydığı inkar edilemez bir gerçektir…

Bu durum her ne kadar bütünüyle Sultan Abdülhamit'in İSTİBDAT sevdasına bağlansa da kendinin o andaki seçim sisteminin oluşturduğu meclis yapısından çok rahatsızlık duyduğu ve fesihte bu etkenin büyük rol oynadığı yadsınamaz.

Sonradan anlaşıldığına göre, ayrıca Meşrutiyet 1878 Türkiye'sinin gerçeklerine pek uygun değildi. Sorun, ülke yönetiminin merkezî ağırlığının olmayışı ve yönetim tarzında Anavatan ile Anavatan çevresinde toplanan ülkeler ayrımının yapılmamış olmasından kaynaklanıyordu.

Zira;

Yanlış kurgu neticesi; I. Meşrutiyet'in Türk parlamentosunda Türk asıllı, daha doğru tanımıyla ana dili Türkçe olan milletvekil-

lerinin oranı yüzde ellinin altına düşmüştü… Rum, Ermeni, Yahudi, Bulgar, Sırp, Romen mebusların yanında Araplardan biri, Arnavutlardan üçü Hristiyan'dı ve onların dahi siyasetlerini "Osmanlı'nın tepesine çöreklenmiş" dış güçler; (Atina hükümeti, Fener Patrikhanesi, Rusya, Ermeni kilisesi) yönlendiriyordu.

Daha ilk oturumda hepsi de, "hangi devletin vekili" olduklarını unutup, ırksal emelleri doğrultusunda organize şekilde hareket etmeye başladılar… İçlerinden, "Müslüman olduğunu iddia eden" bir mebusun, üstünde yaşadığı ülkeye yaban kaldığına dair yapılan haklı uyarı üzerine, küstahça; "Ben Osmanlı Bankası kadar Türküm!" dediğini padişah bizzat kulağıyla duymuştur.

- Çok garip! Çoğunluğu açık Türk düşmanı yabancılardan oluşan Türk parlamentosu…

Bireysel fikri yapısı insan özgürlüğü üzerine yoğunlaşmış ve de ülkenin mutlaka meclis ile yönetilmesi gerektiğine inanmış eski ideoloji arkadaşlarını kaybetme pahasına; "Türk milleti'nin istikbali adına alevlenen içindeki yangını ancak kendi eseri olan meclisi tatil ederek söndürebildiğini…" söylediği rivayet edilir II. Abdülhamit'in.

Bir de;

Kişi hürriyetinin Tanrı buyruğu, toplumsal yönetimde "CUMHUR" koşulunun peygamber geleneği olduğundan kendisi mutlaka haberdardı ve bu kutsal statüye uymak zorunda olduğunu bilirdi. Ama "düşman elinin maharetiyle günden güne kaosa sürüklenen siyasal ortamın kendinde hürriyete dönüş mecali bırakmadığından" çok kere yakındığı iddia edilir…

&

Sultan Abdülhamit tam bir yatırımcı… 33 yıllık icraatına baktığımızda; yüzlerce Sanayi ve Ticaret odası, belediye teşkilatı, telgraf hattı, postane, demiryolu, şose, köprü ve birçok fabrika yaptığını veya yapımına öncülük ettiğini görüyoruz.

Mühendis ve Tıp okullarının geliştirilmesinin yanında, Fen, edebiyat, hukuk, siyasal bilgiler fakültesi, güzel sanatlar akademisi, deniz ticaret ve yüksek muallim mektebi onun imzasını taşır ve en önemlisi bu okullardaki eğitim TÜRKÇE'dir…

Onun Türkçe'ye olan hassasiyeti dikkat çekici;

Bir ara İran'da Türkçe tedrisat yasaklanmıştı. Bizzat Muzaffereddin Şah'a rica ederek Türkçe tedrisatın devamını sağladığı hep söylene gelmiştir…

Keza;

II. Abdülhamit 19 Mayıs 1894'de Manastır idadisi için, Maarif Vekili Zühtü Paşa'ya hitaben gönderdiği genelgede;

"Mekteplerde Türk çocuklarına Türkçe'nin iyi öğretilmesine dikkat edilmesini, sade ve temiz Türkçe'ye önem verilmesini…" ister ve;

"ARAPÇA ve FARSÇA kelimeler yerine halk dilinde yaşayan Türkçe'nin kullanılmasını…" emreder…

Türk'ün asil başını düşman önünde yere eğmem!

Kırım Harbi yılları…

O ara Osmanlı, Fransa ve İngiltere ile müttefik… Fransa, Kanuni'den gördüğü aşırı iltifatın şımarıklığıyla İstanbul caddelerinde küstahça salınırken, İngiltere; kendini dünyanın tek süper gücü görmenin gurur ve azameti içinde, karargah kurduğu Beyoğlu'ndan Osmanlı sarayındakileri hiç gizlemesiz bir küçümseme ve kibirle yukardan seyretmektedir…

Zamanın İngiltere Büyükelçisi Lord Stratford Canning, ziyaret görüntüsünde, "emir dikte etmek üzere" saraya geldiğinde, Baba Sultan Abdülmecit saygılı bir şehzade olduğunu göstermesi için çocuk Abdülhamit'ten elçinin elini öpmesini ister.

Bir yanda padişah babanın emri. Bir yanda o sıralar şehzadenin yüreğinde yeni yeni parlamaya başlayan milli onur ve haysiyet!

Abdülhamit, ilerde genel politikasına da yansıyacak davranışı sergiler ve burnu hizasına uzatılan eli öpmez…

Sonradan, "Niçin böyle davrandığı?" sorusuna verdiği yanıt ise bir yapısallık şahaseri:

- Türk Milleti'nin asil duruşunu düşmanımın önünde asla yere eğmem!

Ben de Türküm!

Yıldız Sarayı'nın bahçesi…

Azınlık mensubu bir saray kadını görevini hakkıyla yerine getirmeyen veya yanlış yapan bir hizmetçiyi yeteneksizliğinden ötürü azarlamaktadır… Olaya tesadüfen şahit olan Sultan Abdülhamit önce "görev bilinci açısından" duymamışçasına "tedip işine" hiç karışmaz. Ancak kendinin oradaki bulunuşundan habersiz olan saray kadını bir ara haddi aşıp karşısındakine, "Eşek Türk!" diye hakaret edince derhal müdahale eder.

O gün söylenen onlarca kelime ve dehşetli öfke gösterisinden günümüze şu cümlesi aynı tazeliğiyle intikal etmiştir:

- Ben de Türküm kadın!

&

1909 yılındaki ihtilal sonrası II. Abdülhamit'in ve Bab-ı Ali'nin maddi varlık ve belgeleri, Teşkilat-ı Mahsusa'nın organize ettiği çeteler tarafından yağmalanıp yok edildi. Bu sebeple Sultan Hamit'in birinci derecedeki -şahsen yazdığı- anılarından hemen hiçbir şey gelmedi bu güne. Onun hakkında bilinenler çoğunlukla duyuma ve rivayete dayalı…

"Hayatta hiçbir şey gizli kalmaz" kuralına göre; şahsen, bir yerlerden dudak uçuklatan cinsten gerçek bilgilerin ortaya çıkacağına inanıyorum ben.

Sezinlediğim kadarıyla, adamın Türkçülük damarı o kadar kabarık görünüyor ki; bir gün, "Nasıl uygulanabilir?" sorgusuyla,

"Türk alfabesi hakkında" araştırma yaptırdığını kanıtlayan belgeler önümüze konursa hiç şaşmamak gerek…

Ürkek ve korkak mıydı?

Devletin geleceği, milletin genel huzuru için siyasal görüntüsünde aşırı tedbirli olmaktan doğan davranış yansımalarıyla son derece ürkek görüntülü ama bireysel yaşamında "korkaklıktan" uzak…

Büyük depremde Abdülhamit

10 Temmuz 1894…

Dolmabahçe Sarayı'nın teşrifat salonundaki ziyaretçiler, padişahın duymasına aldırmadan "Böylesi hiç görülmedi." diye, aşırı sıcaktan yakınınca, pencereler ardına kadar açılmıştı. Karadeniz yönünden mavi boğaz sularını yalayıp gelecek bir esintiden serinlik bekleniyordu.

Önce gök gürültüsünü andıran keskin bir uğultu fırladı yerden. Sonra sağa sola gidip gelen zemin, gıcırtılı beşik gibi sallanıp salondakilerin ayakları altından kaydı. Yerinden kurtulmaya çalışan sütunların feryadı cam şıngırtılarına karıştı. Kalın duvarlardan gelen taş sürtünmelerinin sesi ise hepsinden baskındı…

Abdülhamit tam başının üzerinde salıncak haline gelip, canhıraş şıkırtılarla sağa sola gidip gelen hatta bazı kristal parçaları yere düşmeye başlayan 4.5 tonluk büyük avizenin altından biraz yana çekilip oradan oraya korkuyla kaçışan müşir ve vezirlerine seslendi:

- Durun efendiler, durun! Panik yapmayın, sakin olun…

O umarsız hengame zamanı ağzından dökülen kelimelerin vurgusu yumuşak, tınısı yatıştırıcıydı… Hiç bilinmiyor; "bir, iki, üç…." Belki otuz, belki de elliye kadar saymıştı içinden. Baktı sarsıntının duracağı yok, korkudan kara sarıya dönmüş yüzleriyle et-

rafında yerlere serilmiş, kendini şaşkınlıkla gözlemekte olan bürokratlarına yeniden bir şeyler söylemesi gerektiğine karar verdi:

- Allah korusun, Mevlâm hepimizi korusun… Hele sabırlı ve sakin olun efendiler!

Asıl sorun deprem sonrasındaydı. Hakan hemen saraydan çıkıp, yüksek bağırtıların geldiği Fındıklı'ya doğru koştu.

Hasar büyüktü!

Doğal felaket ve kriz dönemleri iktidar sahipleri için çok risklidir. Toprak felaketzedelerin ayakları altından uzaklaşır, basacak sağlam yer bulamayan toplumun düşmesi kolaylaşır. En önemlisi acısı taze olanlar "yazgısına kahırda" makam tanımaz. Yardım gecikse, sövmek için padişahı takmaz…

II. Abdülhamit, ne halkın sertliğe dönük haleti ruhiyesinden ve ne de peş peşe gelen artçı sarsıntılardan çekindi… Fındıklı'dan, yıkımın daha yoğun yaşandığı sur içine koştu. Depremzedelere yapılacak yardımları bizzat organize edip, hastanelerdeki yaralıları ziyaret ederek, teselli etti. Mağdur halktan korkmadı. Önlem ve tedbir düşünmeden toplu kılınan cenaze namazlarına katıldı…

Bomba olayı

21 Temmuz 1905…

Kendine 10 milyon altın rüşvet teklif ederek Filistin'de toprak isteyen fakat ondan "Bu vatan toprağı şahsıma değil milletime aittir, bir karışını bile satmam!" cevabını alan Dünya Siyonist Teşkilatı;

Birkaç yıl önce ordusu Rumeli'de beklenmedik biçimde hezimete uğrayan Yunanistan;

Doğu Anadolu'da Ermenistan devletini kurmayı başaramayan Ermeni komitacılar ve Osmanlı'ya bütünüyle hakim olmak isteyen ama II. Abdülhamit yüzünden emeline ulaşamayan bir büyük

ülkenin gizli servisi, elbirliğiyle Belçikalı ünlü terörist Charles Edward Jorris'i padişaha suikast yapmak üzere İstanbul'a getirdiler.

Olay Osmanlı'yı sarsacak ve tüm dünyanın dikkatini çekecek nitelikte olmalıydı…

Plan uzun çalışmalar sonucu titizlikle hazırlandı. Kesin netice alınacağı ve çok hasar meydana getireceği düşünüldüğünden eylemi padişahın Cuma çıkışında yapacaklardı. Selamlık törenleri takip edilerek saniyelik hesaplar kuruldu.

Suikastta kullanılacak araba Viyana'da özel olarak yaptırılmıştı. Parçalar halinde getirilip İstanbul'da monte edildi. 80 kilo parça etkili patlayıcı çok dakik bir saatli bombayla arabaya yerleştirildi. İçine kadınlar bindirilerek "Avrupalı seyirci kılığında" selamlık törenine gittiler.

Bomba, II. Abdülhamit cami ile saltanat arabası arasındaki yolu yürürken patlayacak, hükümdar kesinlikle öldürülecekti. Hazırlığa göre kurtulma olanağı yoktu… Ama eylemcilerin söylediği gibi:

- Ah o bir dakikalık hiç beklenmedik rötar!

Şeyhülislâm Cemaleddin Efendi'nin, namaz sonrası misafiri Mekke Emiri'ni Padişah'a takdim etmesi; o güne kadar hiç yaşanmamış 1 dakikalık gecikmeyi ortaya çıkarmış, bomba, Sultan Abdülhamit olay mahalline doğru yürümeye başlamadan daha kapı önündeyken patlamıştı.

Cami önündeki görüntü vahim!..

Dikkatle okuduğunuz zaman belgelerdeki görgü şahitlerinin manzarayı anlatmakta zorlandıkları belli.

Kimi; baltayla doğranmış gibi parça parça olmuş cesetlerden, demir parmaklıklar üzerindeki kopuk insan ve at uzuvlarından, yerlerdeki sahibini kaybetmiş sorguçlu kalpaklardan yana yakıla bahsederken,

Daha önce savaş görmüşler ise; barut dumanına karışan ölüm kokusunu, cami önünü bütünüyle harp meydanına döndüren

elim görüntüyü "dehşet içinde kaldığını itiraf ederek" tasvir ediyor…

Bize lazım olan; doğrudan şahsını hedef almış bu korkunç olay karşısında adı "Korkağa" çıkarılmış Sultan II. Abdülhamit'in ne yaptığıdır?

Başka kaynak aramaya ne hacet, bu tarihi sorunun yanıtı, Şeyhülislâm Cemaleddin Efendi'den;

"Sultan bu elim manzarayı bir müddet ileri veya geriye tek adım atmadan soğukkanlılıkla seyretti. Sonra elini kaldırarak "Korkmayın, paniğe kapılmayın!" diye yüksek sesle emir verdi. İçimizde kaçma ve saklanma girişiminde bulunmayan tek kişiydi. Metaneti ve sakin duruşuyla hepimizi yatıştırdı."

Peki, bazı ünlü din bilginlerinin II. Abdühamit'e muhalefeti neden?

(BİR ÇELİŞKİ VE BİR GERÇEK!)

Hani anlam veremediğimiz bazı oluşumlar için, "hazmı zor!" derler ya; nice zamandır ucunda takılı kaldığım, yukarıdaki soruda gizli tarihsel oltayı bir türlü zihnimden söküp atamıyorum ben. Fikirsel sıkıntım azim… Yeri gelmişken, "ata sözü" sınıfına girmiş klasik "Boş- dolu bardak" deyimini kullanacağım da; ne yazık, doğruyu ölçmeye bardak bile yok ortada.

Sorunum; yıllardır sırrını çözemediğim, daha doğrusu anlayamadığım bir tuhaflığın peşinde bilinçsizce koşmak…

Hazır fırsatını yakalamışken arkadaşıma soracaktım fakat; "lafa" nasıl gireceğimi kestiremiyordum. Allah'tan içine düştüğüm açmazı sezinleyip o önce davrandı:

- Eline "ne olduğu belirsiz" Osmanlıca karalanmış bir kağıt parçası alan, "Belgeciyim!" tafrasıyla ortaya çıkıp eski yaşanmışları kendi ideolojik fikri ekseninde ve birtakım maddesel çıkarlar uğruna keyfince yorumluyor, gerçekleri olduğundan değişik anlamlara saptırıyor… Maalesef, şimdilerde tarihi bilgilerin aktarı-

mı bazı zıtlıklarla dolu. O yüzden insanların kafası karışık. Seninki ne, hangi açmazdasın?

- Bir yanda; isminin başına, "Ulu Hakan" gibi fevkalade yüceltici sıfatlar eklenen, kendine evliya gözüyle bakılan hatta "Cennet mekân" diyerek , hatırına ÖTENİN kuramına bile yön verilmeye çalışılan Sultan II. Abdülhamit algılaması… Diğer yanda; bu anlayıştaki aynı çevrelerin, Abdülhamit'le açık karşıtlığı ve büyük ihtilafı olan M. Akif, Peyamı Safa ve devrinin en büyük din bilginlerinden Müfessir Elmalı Hoca'nın yanında yer alıp onları da BAŞTACI etmesi… İki zıt kutbu aynı ölçüde kutsuyor bu insanlar.

- Evet doğru.

- Tuhaf! Şayet çok tuttuğum adı geçen fikir ve yazı adamlarına güveniyorsam II. Abdülhamit'e onların gözüyle bakmam gerekmez mi?.. Daha doğrusu benim öğrenmek istediğim; "Fikir varlıklarını aynı potada erittikleri var sayılan", sevenleri bir olan, aynı ideolojik safın liderlerindeki bu büyük ayrımın ; Akif, P. Safa ve Elmalı Hoca gibi daha birçok din bilgininin II. Abdülhamit'e yoğun biçimde muhalefetinin sebebi ne?

- Günümüzde o günleri yaşamış ünlü din bilginlerinin II. Abdülhamit'le olan ayrışmasını hiç dillendiren yok. Kendi deyişleriyle İĞMAZ-I AYN (görmezden gelme) kuralına sığınıyorlar…

- Ee, düşüncesi yazıya dökülmüş olanları!

- Neymiş efendim, mesela; Akif Beyazıt Meydanı'nda Padişah'ın yüzünü görür görmez ondan nefret etmeye başlamış… Bir de; 31 Mart olayını Abdülhamit'in tertiplediğine inanıyormuş… Peyamı Safa ise, "babasını sürgüne yolladığı için" muğbermiş ona. "İsimleri lâzım değil" bu adamlar kitaplarında öyle yazıyorlar…

- Saçma! Bu görüş önce Akif'in "insanlık" anlayışını bilmemek. Ona büyük hakaret… Üstelik, 31 mart'ın "Padişah'ı tahttan indirmek için, Enver Paşa'nın bilgisi dahilinde" Teşkilat-ı Mahsusa tarafından kotarıldığını Mehmet Akif herkesten daha iyi biliyor…

Peyamı Safa'ya gelince; "babasının bol paralı seyahat niteliğindeki sürgünü" hiç umurunda bile değil.

- Abdülhamit'e öfkelerinin çok önemli bir nedeni olmalı. Örneğin ideolojik!

"Aynen!" haykırışıyla konunun açılımına giren tarihçim, iddiasını şöyle sürdürdü:

Mehmet Akif, Peyamı Safa gibi düşünce adamları ve ismini sıkça duyduğumuz "eser sahibi" çok önemli din bilginleri; "Kişi hürriyetini İlâhi FARZ, mutlak halk iradesine dayalı Cumhuriyet ve Demokrasi'yi Peygamber geleneği olarak" kabul ederler… Birey özgürlüğünü önemsedikleri için de SALTANATIN insan özüne aykırı olduğuna inanır, toplumun TEK kişi tarafından yönetilmesine şiddetle karşı çıkarlar…

Savları;

"Emeviler İslâm'ı tutsak alıncaya kadar" Asr-ı Sahabe'de devleti yöneten kişinin (Halife) hep seçimle göreve getirildiği ve idare sisteminin yönetilenlerin katılımıyla işlediğidir.

Tekrar ediyorum;

Onlara göre, "Kişi hürriyeti FARZ, halk oyuna dayalı Cumhuriyet ve demokrasi Peygamber sünnetidir."

Nitekim; II. Abdülhamit tahta oturduğunda I. Meşrutiyet'i kabul etmiş, ancak dönemsel koşullar nedeniyle büyük bir KAOSA sürüklenen Devlet-i Aliyye'yi "Klasik hürriyet anlayışıyla" yönetmenin imkânsızlığına inanarak meclisi süresiz tatil edip Meşrutiyet'i fiilen askıya almıştır…

İşte aralarındaki temel ayrılık burada!..

Sultan Abdülhamit, "Talat Paşa'nın itiraf ettiği gibi" şartlar zorlayınca mecburen de olsa İstiptadı yeğlerken, M. Akif, Peyamı Safa gibi edebiyat ve fikir adamları ile çoğu din bilginlerine göre;

"Mutlakiyet'in hiçbir haklı bahanesi yoktur. (Cumhurun hakimiyeti) Özgür halk oyuna dayalı yönetim tarzı vazgeçilmezdir…"

Ne şu, ne bu? Amaç, doğrudan insan ÖZGÜRLÜĞÜ!

İşte "hepsinin aynı noktada buluşması gereken dost muhaliflerin" anlaşamadıkları, aralarındaki ayrımın gerçek nedeni!..

&

Değerli okuyucu;

Zaman, ele avuca sığmaz vahşi bir sevgili; "Göz açıp yummuşluk" marifetiyle tam bir aşk cimrisi!.. İnsanları çoğu kez hızla yok olan günlerin peşinden baktırıp, "dur nereye?" demeden tahassürüyle ağlatıyor…

Değiştirilemez bu kural herkes için geçerli;

Biz yarınımızı aydınlatacak MAZİYİ şimdilere taşırken bir de baktık; eskimeyen yaşanmışlar önümüzden hızla akıp gitmiş… Elimizde değil, sevilmeyen bitişlere zorunlu "Merhaba!" sunarken, "Bir varmış bir yokmuş" bile demeye kalmadı bitişimiz…

Ama ne gam!

Her şeyin geçiciliğine rağmen Bayezid- Çınaraltı'nda veya bu kutsal toprakların esinlendiğiniz her yerinde TARİH hep kalıcı olmuş… Hem kolaylıkla zihnimizi geçmişe taşıyabileceğimiz seyirlik aktörler de çok vefalı; istediğinizde, "ibretlik olsun diye" sizin için her gün yeniden ve defalarca karşınızda sahne alıyorlar. Yeter ki arzulayın onları. Yanınıza, aklınıza, irfanınıza çağırtın;

Ders sunumları cömert!..

Hem artık aşinamız (tanıdık) hepsi de, isimleri belli; hani o çok iyi tanıdığımız, şimdiyi ve geleceği bizim için yaşayan ve de unutulmaz anılarıyla bilincimize; "YARIN yine aynısı olacak!" diye haykıran;

- MAZİDEKİ ADAMLAR!

Bize düşen görev ise; bu Çağdaş Siyasetname'deki "yaşanmış" olaylardan yararlanıp, toplumsal olumsuzlukların tekrarına fırsat vermemek!

İstanbul- 2011

KAYNAK

Büyük Osmanlı Tarihi - Uzunçarşılı
Büyük Osmanlı Tarihi - Hammer
Bilinmeyen Tarihimiz - Cemal Kutay
Tarih-i Seyyah - Evliya Çelebi
Meydan Larousse Ansiklopedisi ve Arşivi
ÖZEL belgeler; yaşanmışlarını açık isimleriyle anlattığımız bazı şahısların yazılı anıları.